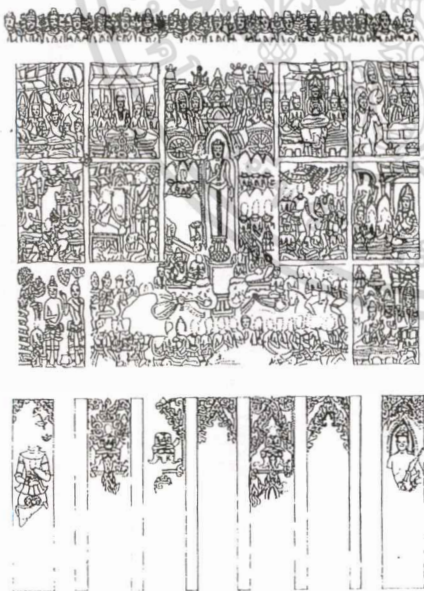

ตารางที่ 3.40 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ทศชาติชาดก วัดโล่ห์ จ.ลพบุรี

รหัสอ้างอิง	1-ด.2
เนื้อหา (เรื่อง)	ทศชาติชาดก
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังสกัดด้านหน้า (ด้านนอก) พระอุโบสถ วัดโล่ห์ จ.ลพบุรี
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพปูนปั้นเล่าเรื่องทศชาติชาดกทั้ง 10 เรื่องบนผนังเดียว

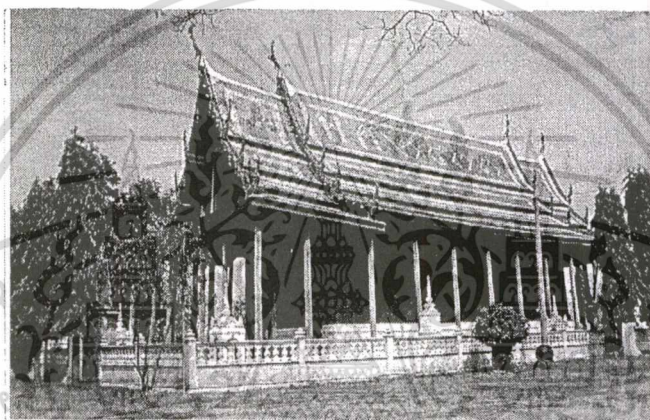

ภาพที่ 3.31 ภาพปูนปั้นเล่าเรื่อง ทศชาติชาดก บนผนังสกัดด้านหน้า (ด้านนอก) พระอุโบสถ
วัดโล่ห์ จ.ลพบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.41 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ทศชาติชาดก
วัดกุฎบางเค็ม จ.เพชรบุรี

รหัสอ้างอิง	1-ด.3
เนื้อหา (เรื่อง)	ทศชาติชาดก
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังด้านนอกทั้ง 4 ด้านของพระอุโบสถ วัดกุฎบางเค็ม จ.เพชรบุรี
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพแกะสลักบนผนังไม้ทั้ง 4 ด้าน

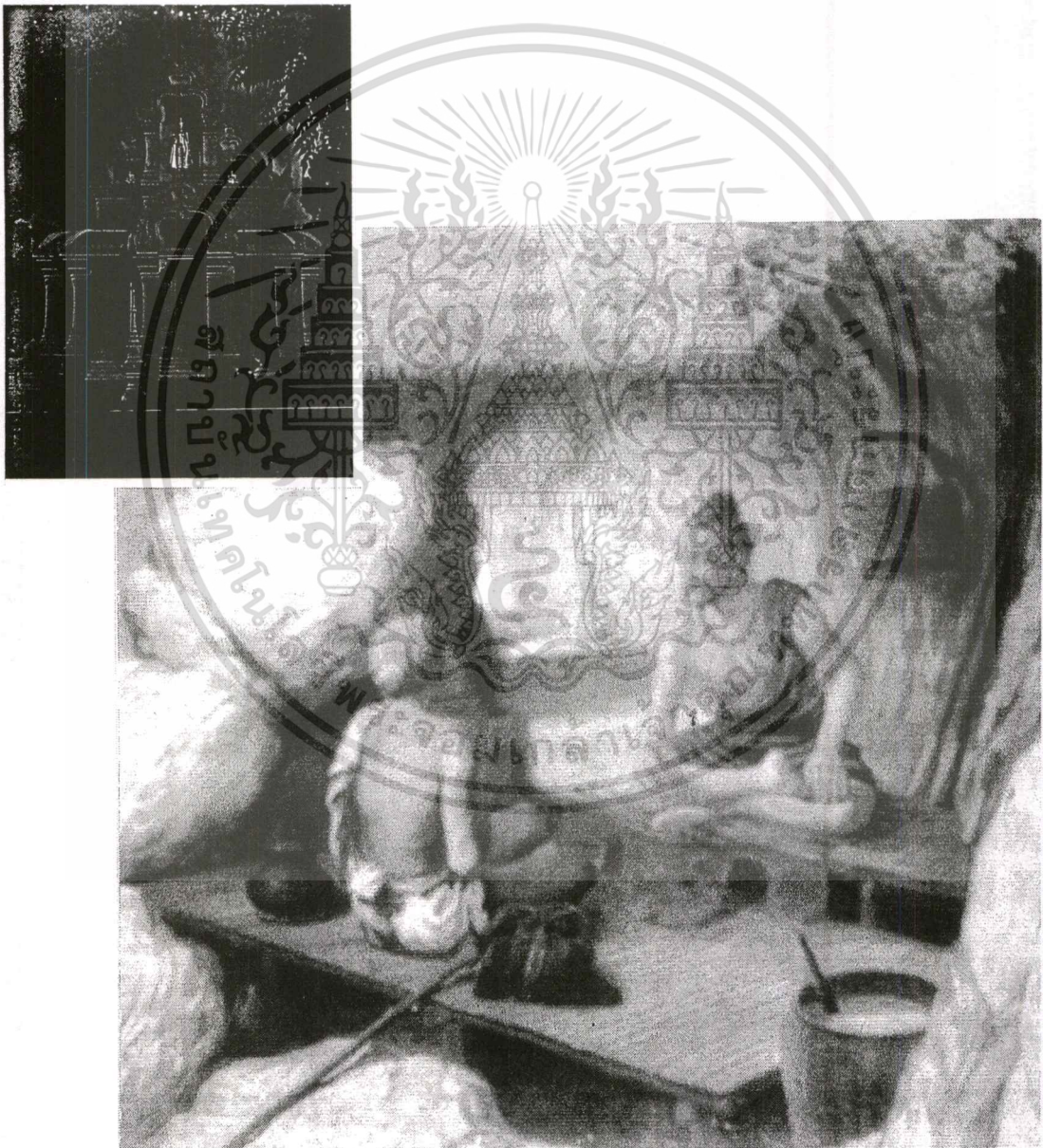
ภาพที่ 3.32 ภาพแกะสลักเรื่อง ทศชาติชาดก บนผนังไม้ด้านนอกทั้ง 4 ด้านของพระอุโบสถ
วัดกุฎบางเค็ม จ.เพชรบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2.1.3 มหาชาติชาดก (พระเวสสันดร)

ตารางที่ 3.42 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง มหาชาติชาดก (พระเวสสันดร)
วัดราชาธิวาส กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	1-ต
เนื้อหา (เรื่อง)	มหาชาติชาดก
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังภายในพระอุโบสถ วัดราชาธิวาส กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนัง

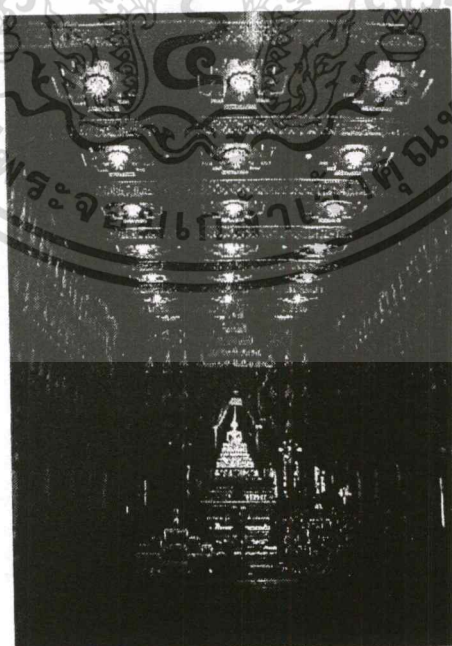
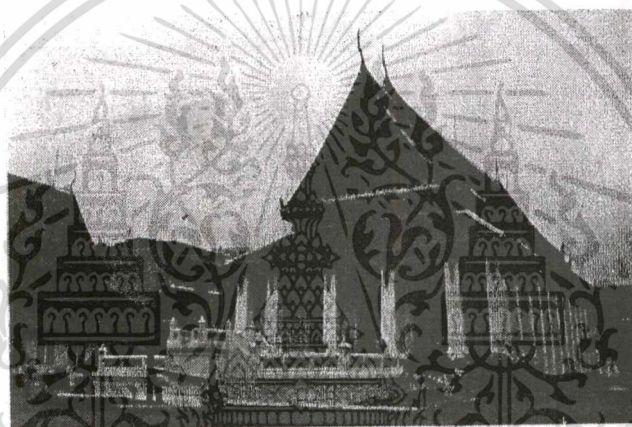
ภาพที่ 3.33 จิตรกรรมฝาผนังเรื่อง พระเวสสันดร ภายในพระอุโบสถ วัดราชาธิวาส กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2.2.1 ปฐมสมโพธิกถา (พุทธประวัติ 29 ประการ)

ตารางที่ 3.43 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ปฐมสมโพธิกถา (พุทธประวัติ 29 ประการ) พระที่นั่งพุทไธสวรรย์ กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	1-ถ.1
เนื้อหา (เรื่อง)	พุทธประวัติ 29 ประการ
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังทั้ง 4 ด้าน ภายในพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังระหว่างช่องหน้าต่างและประตูทั้ง 4 ด้าน รวมทั้งสิ้น 32 ภาพ

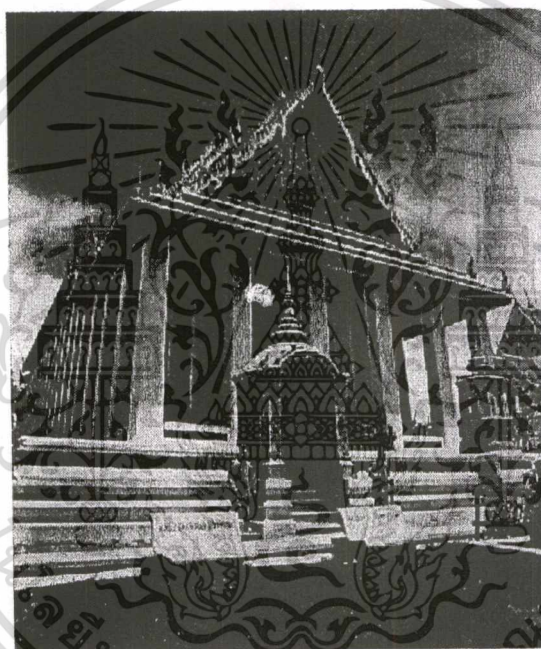

ภาพที่ 3.34 จิตรกรรมฝาผนังภายในพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.44 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ปฐมสมโพธิกถา (พุทธประวัติ 29 ปริเฉท) วัดสุทัศนเทพวรารามฯ กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	1-ถ.2
เนื้อหา (เรื่อง)	พุทธประวัติ 29 ปริเฉท
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังทั้ง 4 ด้านภายในพระอุโบสถ วัดสุทัศนเทพวรารามฯ กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังเหนือช่องหน้าต่างและประตูจรดเพดานทั้ง 4 ด้าน

ภาพที่ 3.35 จิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถ วัดสุทัศนเทพวรารามฯ กรุงเทพฯ

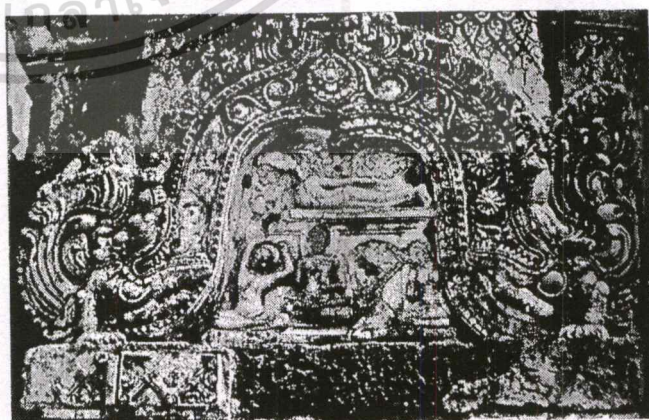
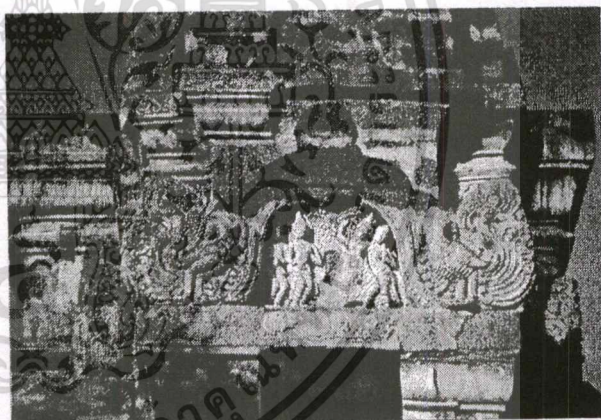
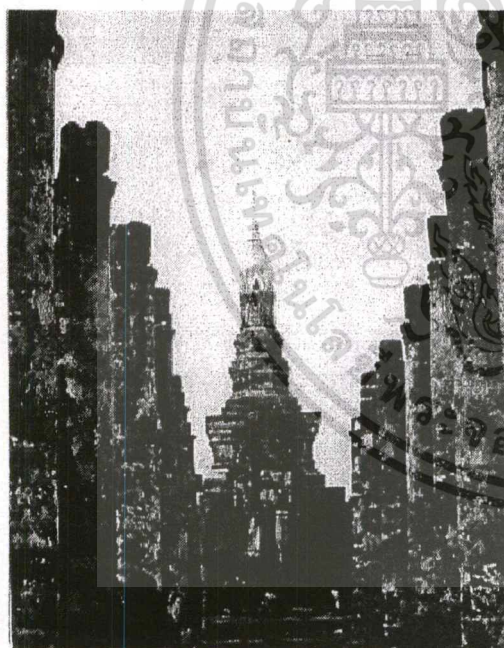
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2.2.2 พุทธประวัติ (ขึ้นอยู่กับพื้นที่ในการสร้างงาน)

ตารางที่ 3.45 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พุทธประวัติ

วัดพระศรีมหาธาตุ จ.สุโขทัย

รหัสอ้างอิง	1-ท.1
เนื้อหา (เรื่อง)	1.2.2.2 พุทธประวัติ
ตำแหน่งที่ตั้ง	หน้าบันทั้ง 3 ด้านของเจดีย์ทรงปราสาทแบบสุโขทัย ประจำทิศทั้ง 4 วัดพระศรีมหาธาตุ จ.สุโขทัย
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพปูนปั้นประดับหน้าบันเล่าเรื่องพุทธประวัติ 12 ตอน (ปัจจุบันเหลืออยู่ 3 ตอน)

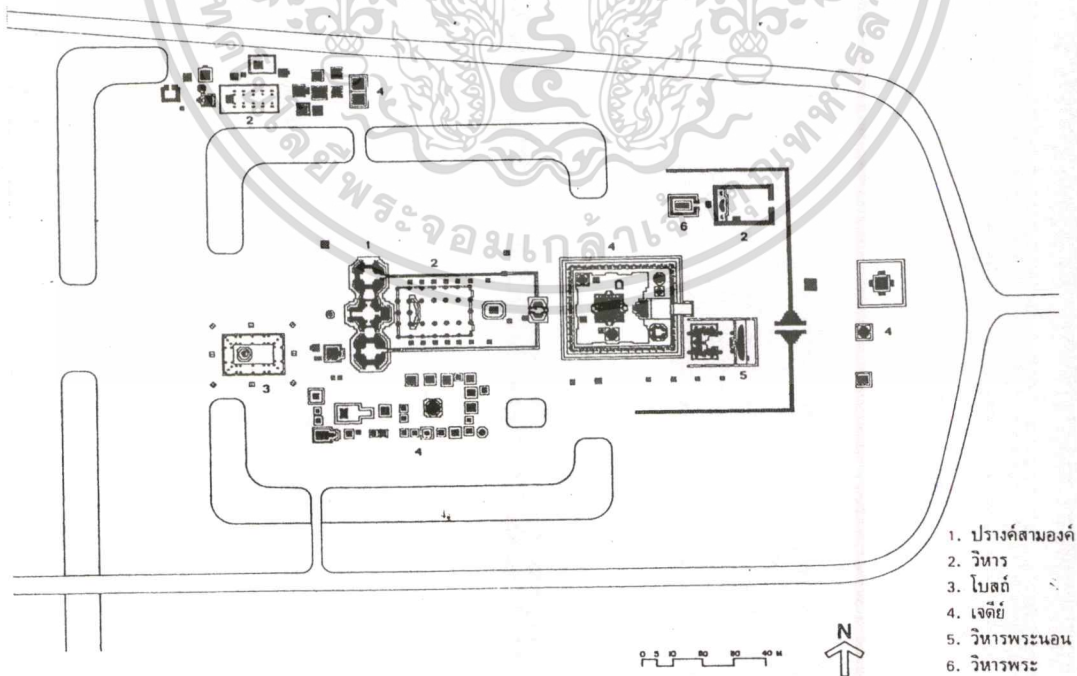
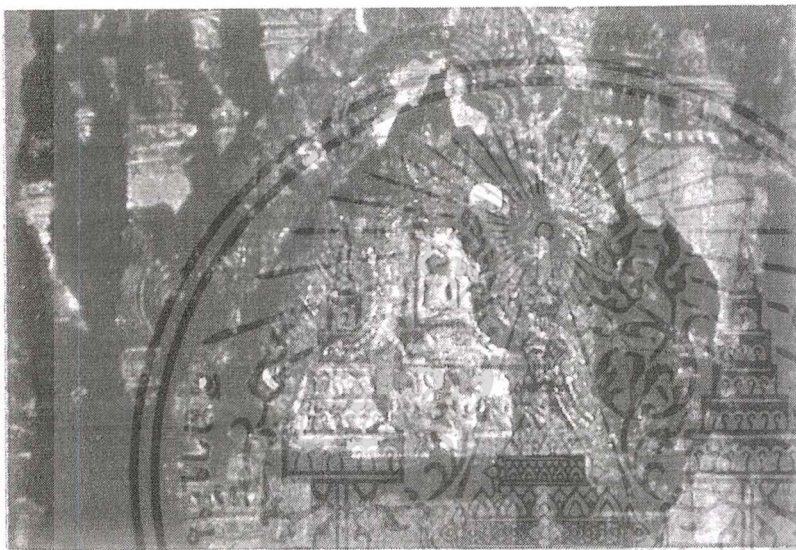

ภาพที่ 3.36 ปูนปั้นเล่าเรื่อง พุทธประวัติ บนหน้าบันเจดีย์ทรงปราสาท วัดพระศรีมหาธาตุ จ.สุโขทัย
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.46 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พุทธประวัติ

วัดพระพายหลวง จ.สุโขทัย

รหัสอ้างอิง	1-ท.2
เนื้อหา (เรื่อง)	1.2.2.2 พุทธประวัติ
ตำแหน่งที่ตั้ง	หน้าบัน 3 ด้านของปราสาทแบบขอมทางทิศเหนือ วัดพระพายหลวง จ.สุโขทัย
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพปูนปั้นประดับหน้าบัน

ภาพที่ 3.37 หน้าบันวัดพระพายหลวง จ.สุโขทัย

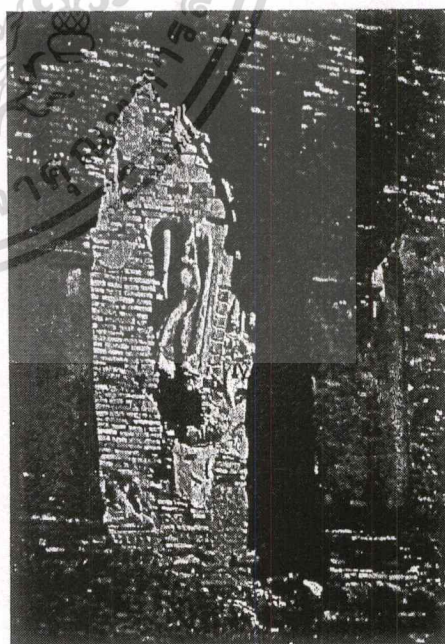
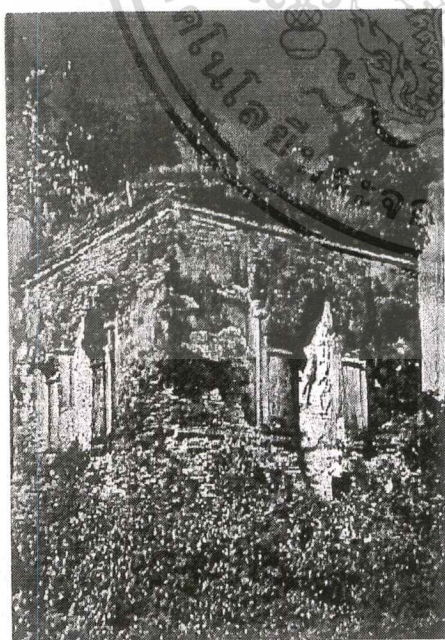
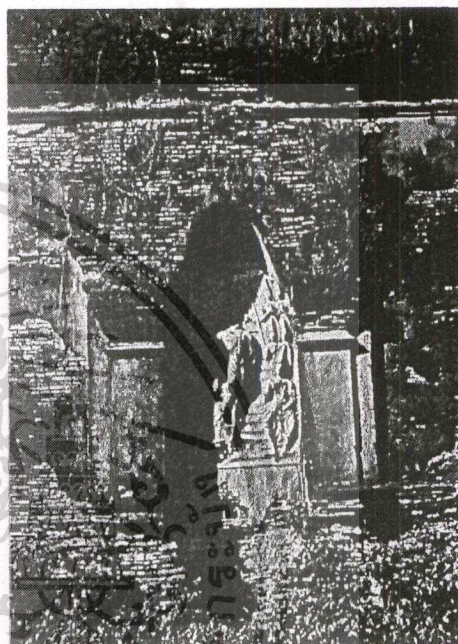
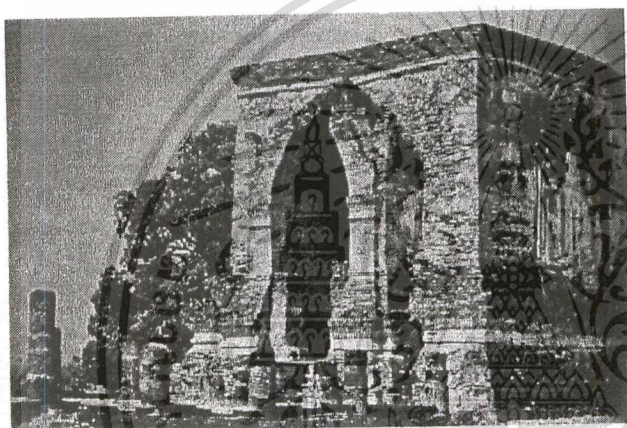
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.47 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พุทธประวัติ

วัดตระพังทองกลาง จ.สุโขทัย

รหัสอ้างอิง	1-ท.3
เนื้อหา (เรื่อง)	1.2.2.2 พุทธประวัติ
ตำแหน่งที่ตั้ง	ซุ้มจระนำทั้ง 3 บนผนังด้านนอกของมณฑป วัดตระพังทองกลาง จ.สุโขทัย
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพปูนปั้นเล่าเรื่องพุทธประวัติ 3 ตอน

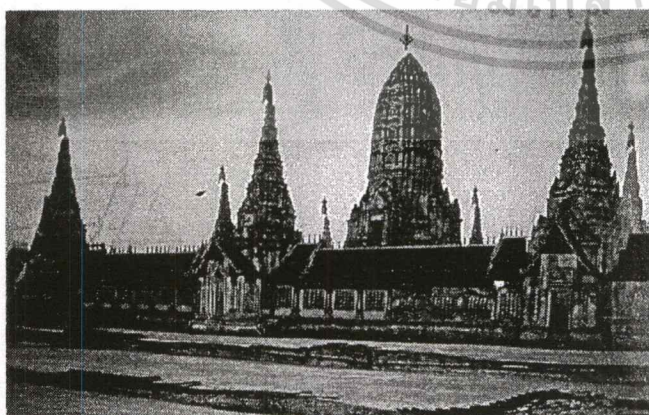
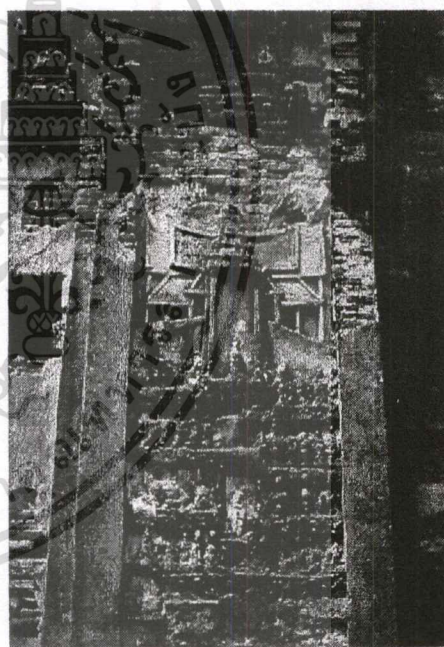
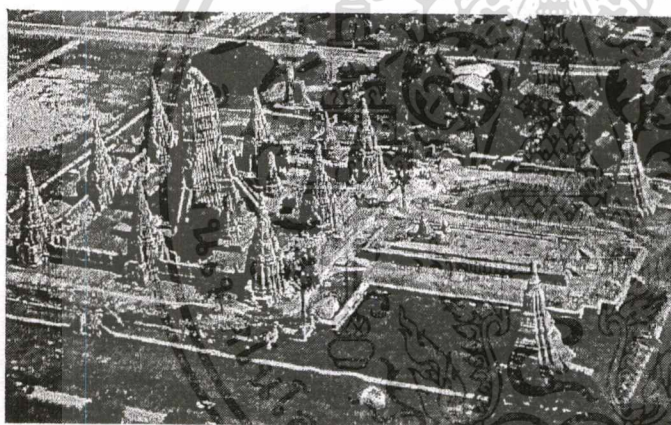
ภาพที่ 3.38 ซุ้มจระนำ วัดตระพังทองกลาง จ.สุโขทัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.48 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พุทธประวัติ

วัดไชยวัฒนาราม จ.อยุธยา

รหัสอ้างอิง	1-ท.4
เนื้อหา (เรื่อง)	1.2.2.2 พุทธประวัติ
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังด้านนอกเมรุทิศ ทั้ง 12 ผนัง วัดไชยวัฒนาราม จ.พระนครศรีอยุธยา
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพปูนปั้นเล่าเรื่องพุทธประวัติ 12 ตอน

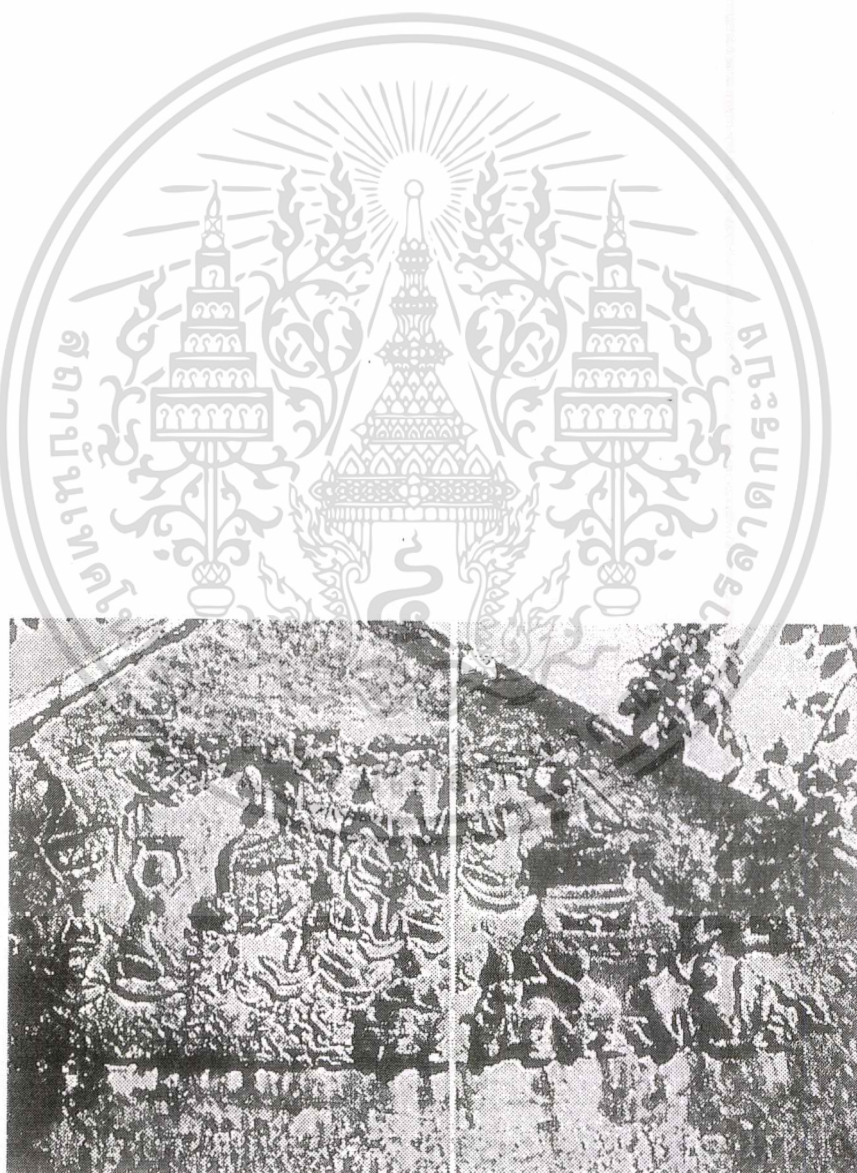
ภาพที่ 3.39 ปูนปั้นเล่าเรื่องพุทธประวัติ วัดไชยวัฒนาราม จ.พระนครศรีอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.49 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พุทธประวัติ

วัดพระมหาธาตุ จ.ลพบุรี

รหัสอ้างอิง	1-ท.5
เนื้อหา (เรื่อง)	1.2.2.2 พุทธประวัติ
ตำแหน่งที่ตั้ง	บริเวณหน้าบันด้านหลัง (ด้านนอก) ของพระอุโบสถ วัดพระมหาธาตุ จ.ลพบุรี
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพปูนปั้น

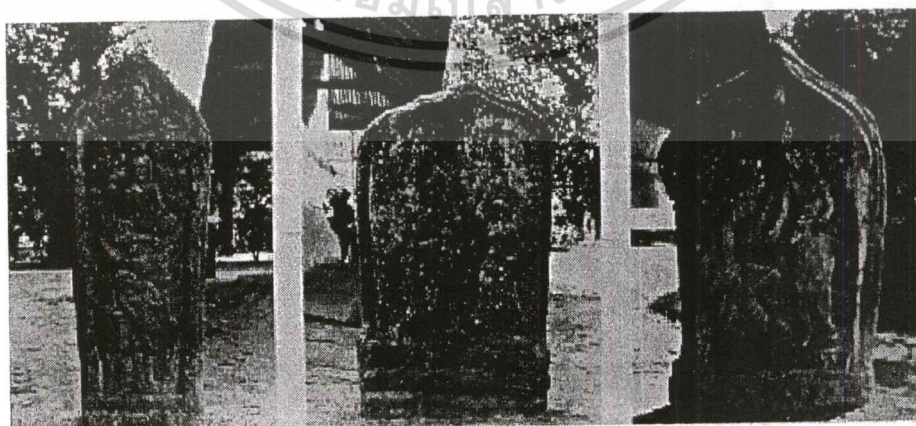
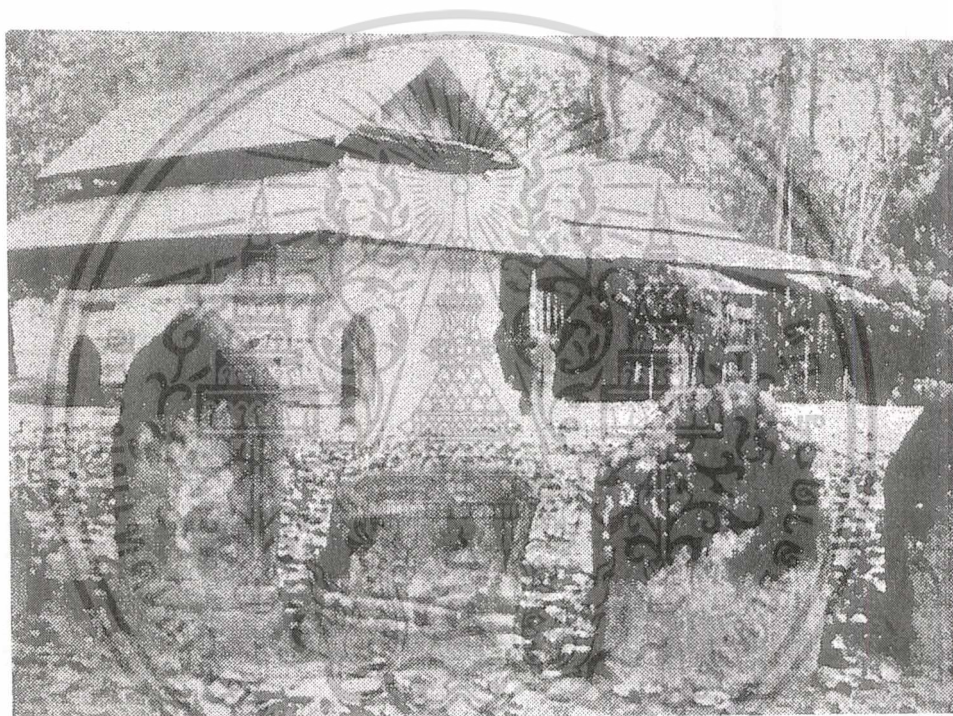

ภาพที่ 3.40 ภาพปูนปั้นเล่าเรื่องพุทธประวัติ วัดพระมหาธาตุ จ.ลพบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.50 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พุทธประวัติ บนใบเสมาหิน
เมืองฟ้าแดดสงยาง จ.กาฬสินธุ์

รหัสอ้างอิง	1-ท.6
เนื้อหา (เรื่อง)	1.2.2.2 พุทธประวัติ
ตำแหน่งที่ตั้ง	บนใบเสมาหิน เมืองฟ้าแดดสงยาง จ.กาฬสินธุ์
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพสลักนูนต่ำบนใบเสมา

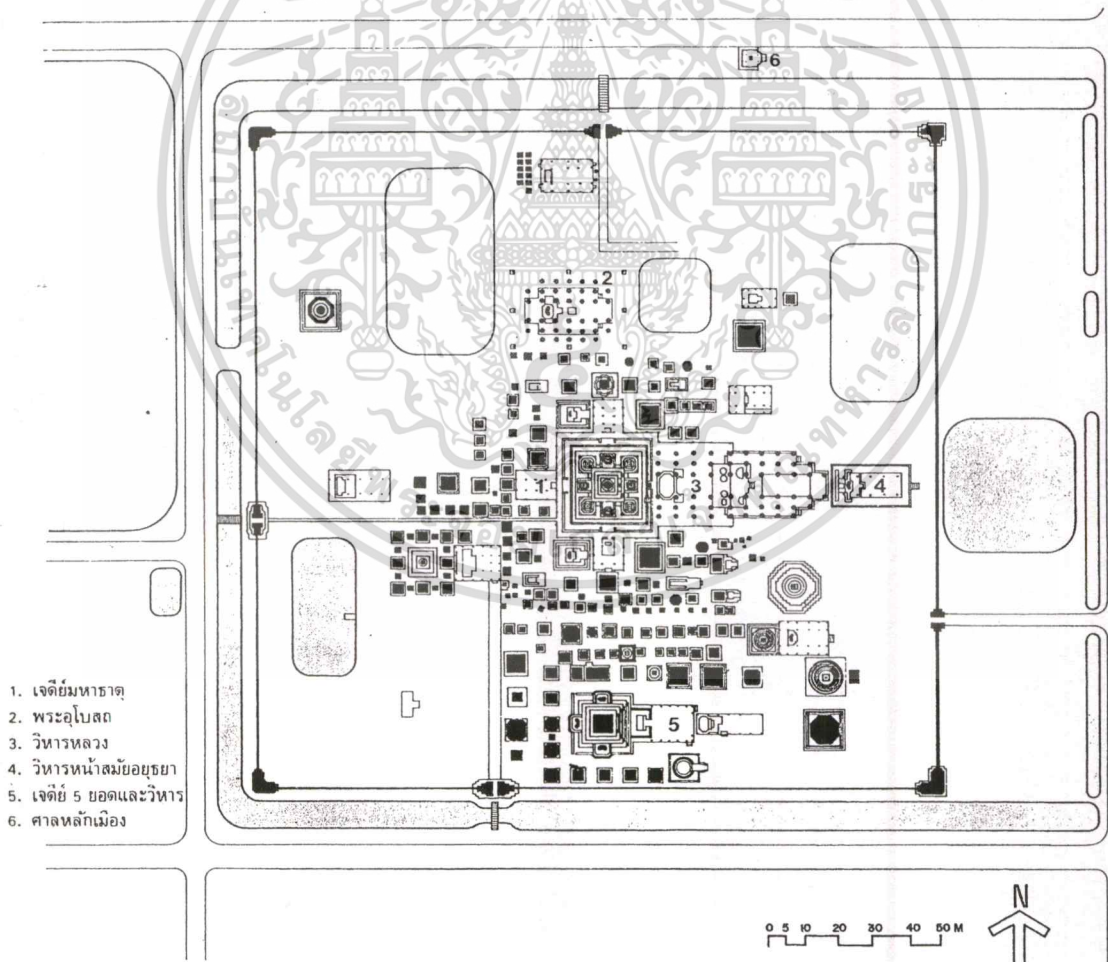
ภาพที่ 3.41 ใบเสมาสลักเรื่องพุทธประวัติ เมืองฟ้าแดดสงยาง จ.กาฬสินธุ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.1 ไตรภูมิและจักรวาล

ตารางที่ 3.51 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ไตรภูมิและจักรวาล ผังเมือง
สุโขทัย (เมืองเก่า)

รหัสอ้างอิง	1-ธ.1
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1 ไตรภูมิและจักรวาล
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผังเมืองสุโขทัย (เมืองเก่า)
วิธีการนำเสนอ	การวางผังเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยม ล้อมรอบด้วยกำแพง 3 ชั้น (ตรีบุร) และมีวัดพระศรีมหาธาตุเป็นศูนย์กลาง อาจมีความหมายเชิงสัญลักษณ์อันศักดิ์สิทธิ์ คือเป็นผังเมืองสวรรค์ในชั้นดาวดึงส์ ซึ่งอยู่บนยอดเขาพระสุเมรุ และพระศรีมหาธาตุทรงยอดดอกบัวตูม อาจหมายถึงพระธาตุเจดีย์จุฬามณี

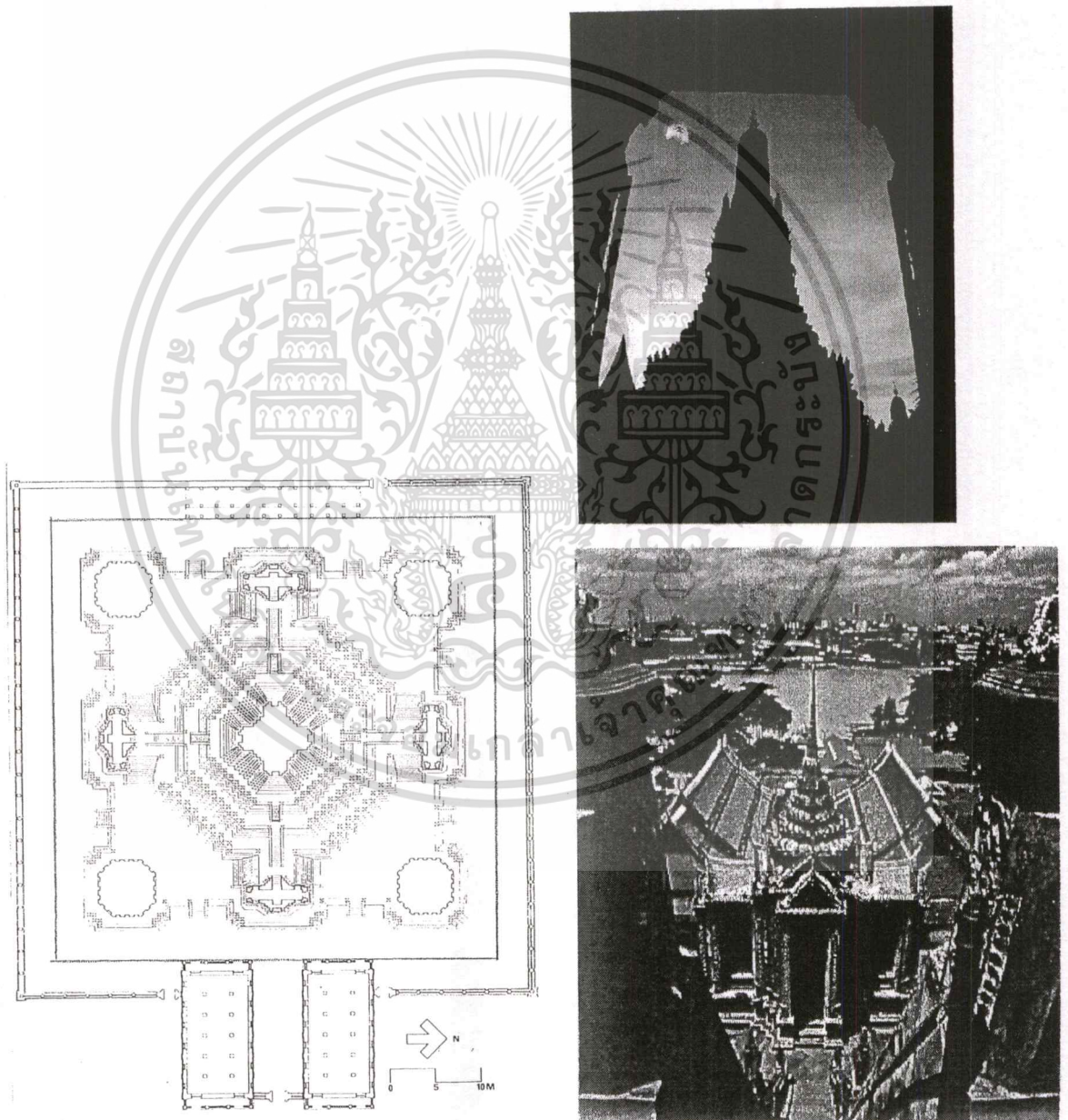

ภาพที่ 3.42 แผนผังเมืองสุโขทัย ที่มีความหมายเชิงสัญลักษณ์ทางไตรภูมิและจักรวาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.52 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ไตรภูมิและจักรวาล
วัดอรุณราชวรารามฯ กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	1-ธ.2
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1 ไตรภูมิและจักรวาล
ตำแหน่งที่ตั้ง	พุทธปรางค์ วัดอรุณราชวรารามฯ กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	การจัดวางพุทธปรางค์ประธาน และปรางค์ทิศทั้ง 4 สะท้อนภาพจากคัมภีร์ ไตรภูมิออกมาเป็นรูปธรรม

ภาพที่ 3.43 แผนผังการจัดวางพุทธปรางค์ประธาน วัดอรุณราชวรารามฯ กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.53 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ไตรภูมิและจักรวาล

วัดสุทัศนเทพวรารามฯ กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	1-ธ.3
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1 ไตรภูมิและจักรวาล
ตำแหน่งที่ตั้ง	วัดสุทัศนเทพวรารามฯ กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	เป็นการสมมุติเขตพุทธาวาส ให้เป็นรูปจำลองของจักรวาล โดยวิหารกำหนดให้หมายถึงดาวดึงส์พิภพบนยอดเขาพระสุเมรุศูนย์กลางแห่งจักรวาล, พระระเบียงหมายถึงภูเขาสัตบริภัณฑ์ที่ล้อมรอบเขาพระสุเมรุ และพระอุโบสถซึ่งตั้งอยู่ทางทิศใต้ หมายถึงชมพูทวีปเป็นสถานที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

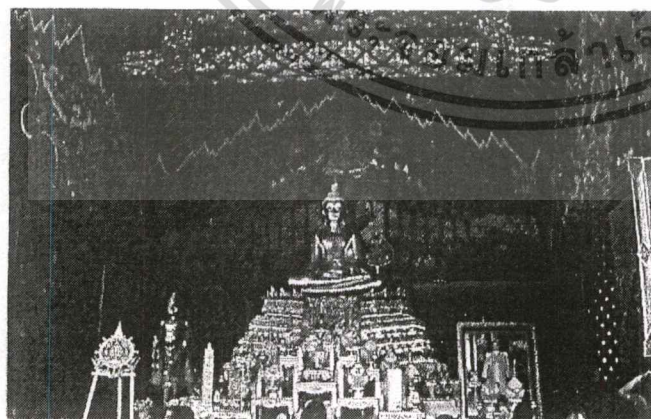
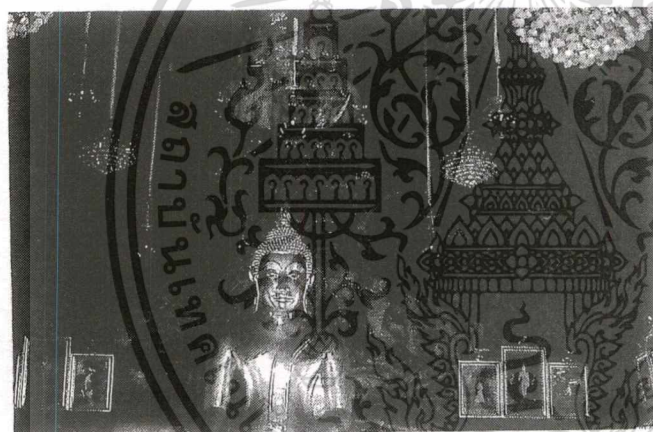

ภาพที่ 3.44 วัดสุทัศนเทพวรารามฯ กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.54 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ไตรภูมิและจักรวาล บริเวณผนังหุ้มกลองด้านหลังพระประธานในอุโบสถ (วัดมณเฑียรมอญญาและรัตนโกสินทร์)

รหัสอ้างอิง	1-ธ.4
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1 ไตรภูมิและจักรวาล
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังหุ้มกลองด้านหลังพระประธานภายในพระอุโบสถ (วัดมณเฑียรมอญญาและรัตนโกสินทร์)
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังรูปจักรวาล ในลักษณะรูปด้านตั้งตรงผ่าครึ่งซีก (ภาพตัด) มีเขาพระสุเมรุตั้งอยู่กึ่งกลาง ขนาบด้วยแท่งหินด้านละ 7 แท่ง (เขาสัตตบริภัณฑ์)

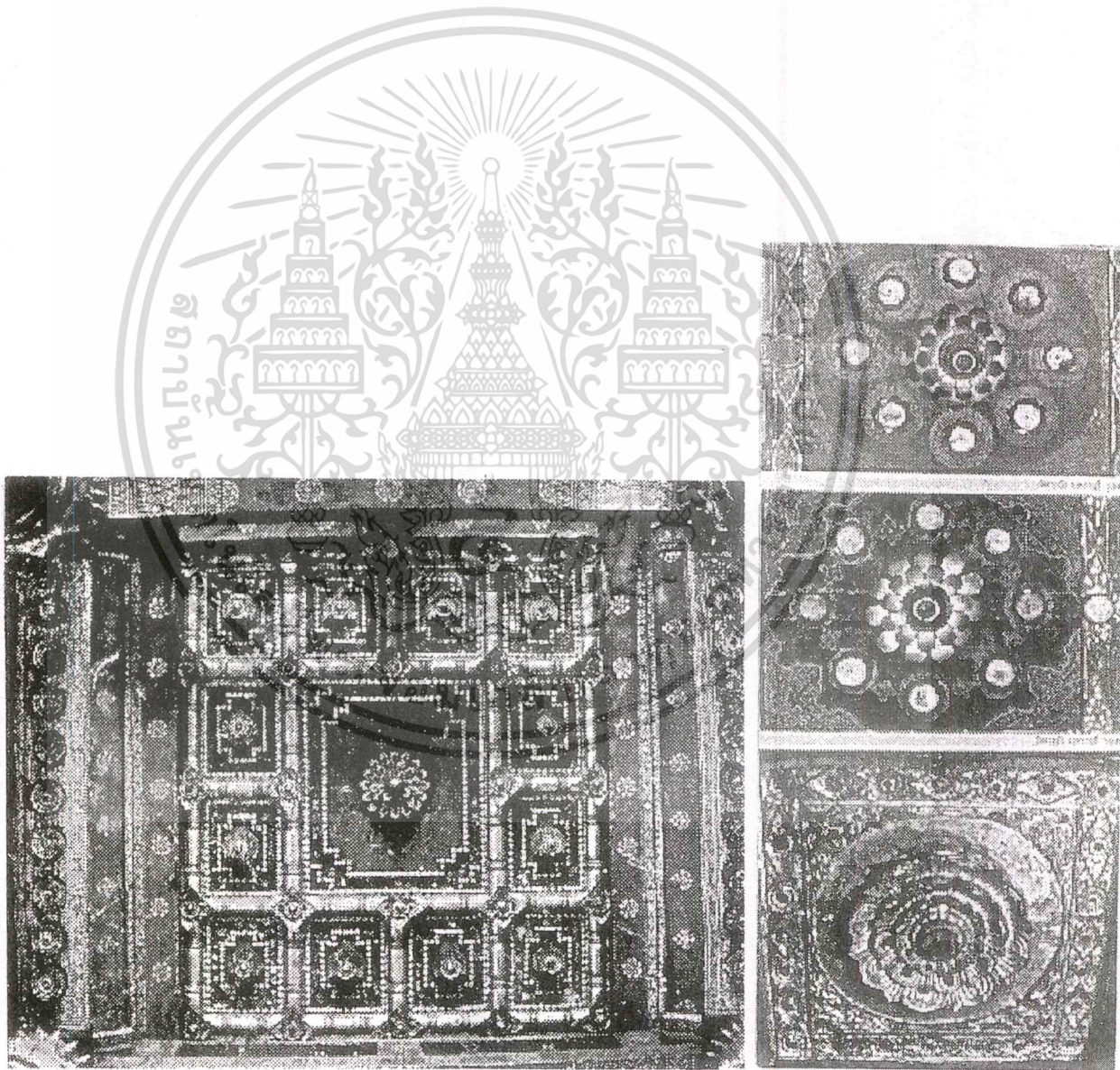

ภาพที่ 3.45 จิตรกรรมฝาผนังเรื่อง ไตรภูมิและจักรวาล ด้านหลังพระประธานภายในพระอุโบสถ (วัดมณเฑียรมอญญาและรัตนโกสินทร์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.55 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ไตรภูมิและจักรวาล บริเวณ
ผ้าเพดานภายในอุโบสถ,วิหารเป็นต้น (ดาวเพดาน)

รหัสอ้างอิง	1-ธ.5
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1 ไตรภูมิและจักรวาล
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผ้าเพดานภายในพระอุโบสถ,วิหาร เป็นต้น (ดาวเพดาน)
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรม หรือไม้แกะสลักรูปดาว (คล้ายดอกจอก) ที่มีความหมาย เชิงสัญลักษณ์ทางไตรภูมิและจักรวาล

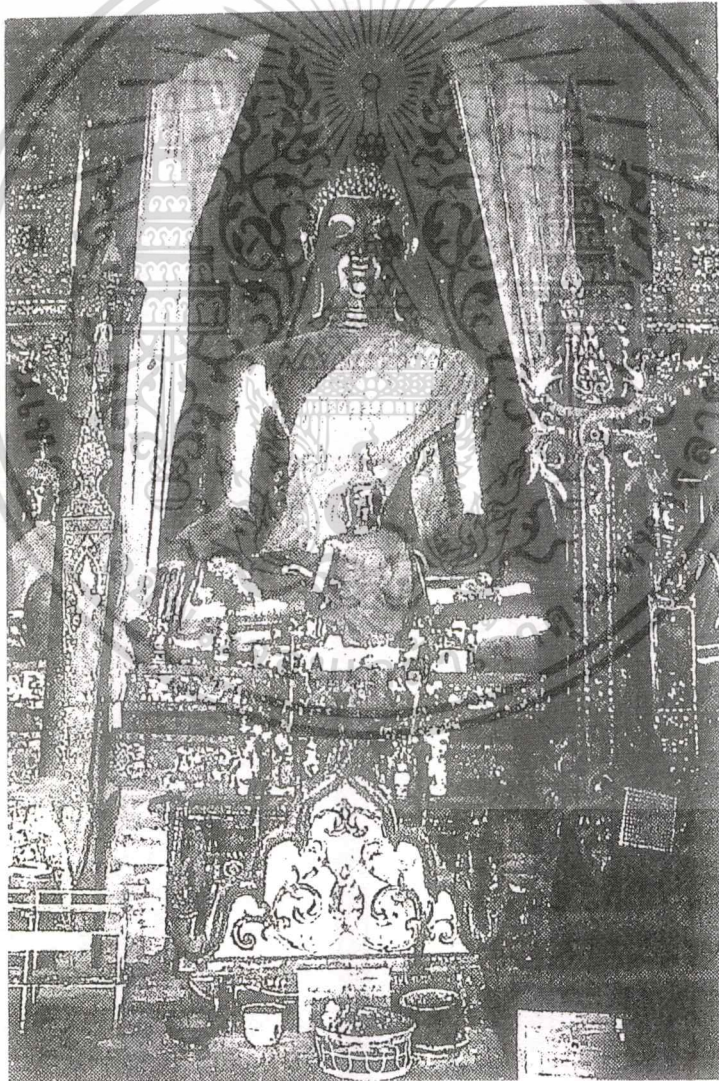

ภาพที่ 3.46 ผ้าเพดานภายในพระอุโบสถ,วิหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.56 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ไตรภูมิและจักรวาล บริเวณ
หน้าพระประธาน (วัดมณธรรมลี้านนา)

รหัสอ้างอิง	1-ธ.6
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1 ไตรภูมิและจักรวาล
ตำแหน่งที่ตั้ง	บริเวณหน้าพระประธาน (วัดมณธรรมลี้านนา)
วิธีการนำเสนอ	เชิงเทียนไม้แกะสลัก (สัตตภักดิ์) เชื่อว่าสร้างขึ้นเพื่อเป็นสัญลักษณ์แทนเขา สัตตบริภักดิ์ หรือโพฆงค์ 7

ภาพที่ 3.47 เชิงเทียนไม้แกะสลัก ด้านหน้าพระประธาน (วัดมณธรรมลี้านนา)

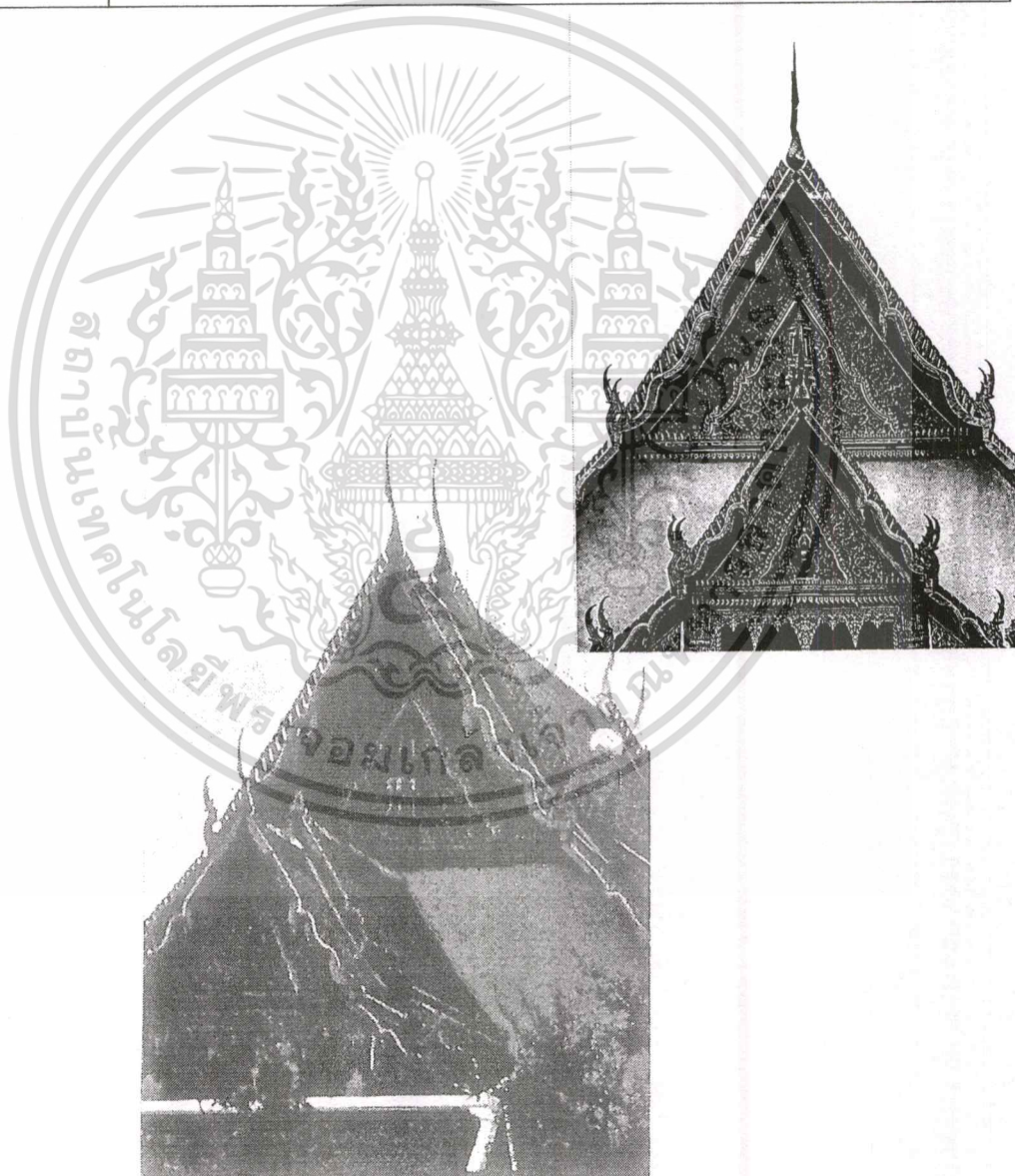
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.1.1 พระอินทร์

ตารางที่ 3.57 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระอินทร์

วัดสุทัศนเทพวรารามฯ กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	1-น.1
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1.1.1 พระอินทร์
ตำแหน่งที่ตั้ง	บริเวณหน้าบันประธานของวิหารหลวง วัดสุทัศนเทพวรารามฯ กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	เป็นไม้จำหลักปิดทองประดับกระจกลายเครือเถาออกช่อเทพนม ตรงกลางเป็นซุ้มรูปพระอินทร์ประทับอยู่ในเวชยันตวิมารประดิษฐานเหนือช้างเอราวัณ

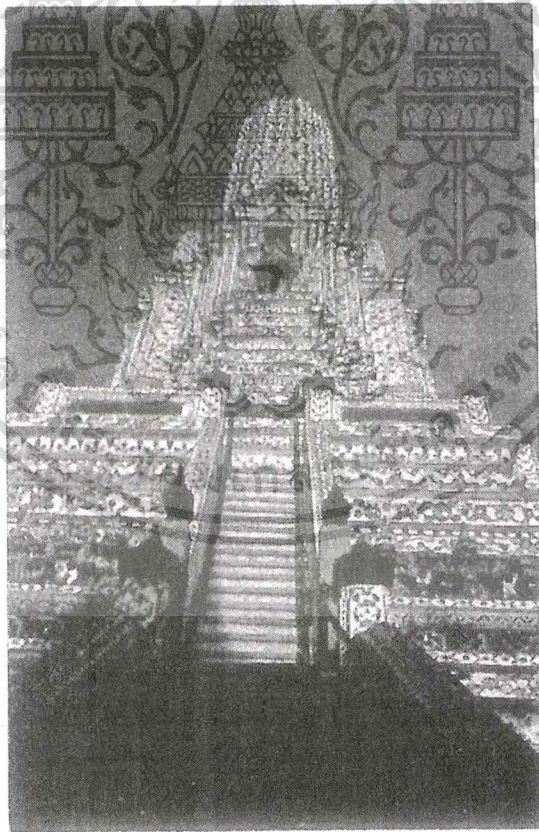
ภาพที่ 3.48 หน้าบันวิหารหลวง วัดสุทัศนเทพวรารามฯ กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.58 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระอินทร์

วัดอรุณราชวรารามฯ กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	1-น.2
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1.1.1 พระอินทร์
ตำแหน่งที่ตั้ง	บริเวณซุ้มจระนำทั้ง 4 ทิศของพุทธปรางค์ประธาน วัดอรุณราชวรารามฯ กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพปูนปั้นนูนสูงรูปพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณในซุ้มจระนำทั้ง 4 ทิศ

ภาพที่ 3.49 ภาพปูนปั้นนูนสูงรูปพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณในซุ้มจระนำ วัดอรุณราชวรารามฯ

กรุงเทพฯ

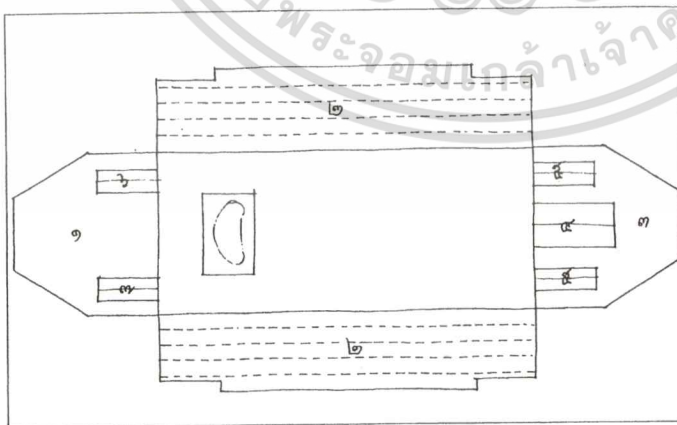
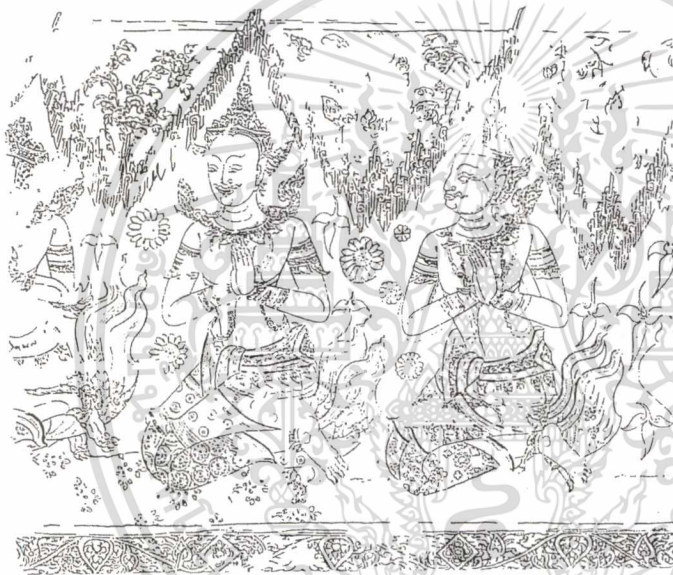
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.1.1.2 เทพชุมนุม

ตารางที่ 3.59 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง เทพชุมนุม

วัดใหญ่สุวรรณาราม จ.เพชรบุรี

รหัสอ้างอิง	1-ป.1
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1.1.2 เทพชุมนุม
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังตามยาวภายในพระอุโบสถ วัดใหญ่สุวรรณาราม จ.เพชรบุรี
วิธีการนำเสนอ	ภาพจิตรกรรมรูปพระพรหม เทพ คนธรรพ์ อสูร นาค และครุฑ นั่งพนมมือหันไปทางพระประธาน โดยแบ่งเป็น 5 แถวเต็มผนัง

วัดใหญ่สุวรรณาราม จังหวัดเพชรบุรี

- ฝาผนังตรงกลางเป็นภาพลวดลายพุ่มข้าวบิณฑ์ เสาชิงเป็นลายหน้ากระดาน เหนือประตูเขียนลายพันธุ์พฤกษา
- ลายเทพชุมนุมเรียงเป็นแถวตลอดความยาวของฝาผนังด้านข้าง แบ่งผนังเป็น ๕ ชั้น โดยมีลายเส้นลวดกั้นระหว่างชั้นในแนวระดับ แต่ละชั้นมีภาพเทพชุมนุมอันประกอบด้วยพระพรหม, เทพ, คนธรรพ์, อสูร, นาค, และครุฑ นั่งพนมมือหันไปทางพระประธาน เหนือภาพเทวดามีเส้นเส้นเทพยต์แบบพินปลา ต่อเนื่องกันไป ช่องว่างรูปสามเหลี่ยมระหว่างองค์เทพเป็นลวดลายพันธุ์พฤกษา ลายกระหนก ผูกลายเป็นแบบต่างๆ เป็นแม่แบบสมัยอยุธยาถึงดงนางมาก
- พุทธประวัติตอนมารผจญ
- ภาพเทพวารบาลประทับยืนบนบัลลังก์สิงห์แบกส่วนบนของบานประตูเป็นซุ้มทรงปราสาท
- เขียนวงล้อติดบาน ส่วนบนของบานเป็นซุ้มทรงปราสาท ๕ ยอด
- ทวารบาล ภาพกัณฐีพนมมือ ส่วนบนของบานเป็นภาพนักษัตรี คนธรรพ์เหาะ พนมมือไปรอยข้าวดอกดอกไม้
- ทวารบาล ภาพนางอัปสรยืนพนมมือ ส่วนบนของบานเหนือเส้นสามเหลี่ยมเป็นภาพชาวต่างชาติถือช้อดอกไม้

ภาพที่ 3.50 จิตรกรรมฝาผนังรูปเทพชุมนุม และแผนผังภายในพระอุโบสถ วัดใหญ่สุวรรณาราม

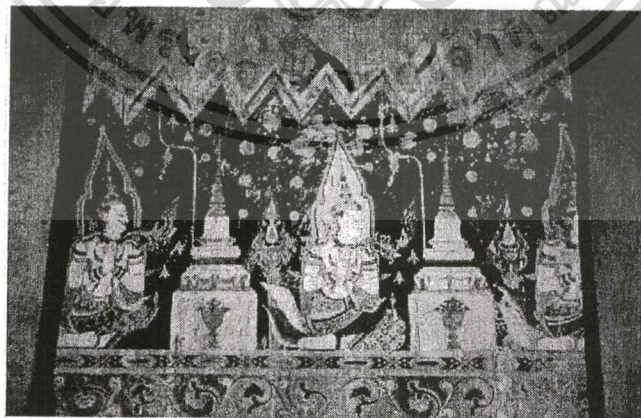
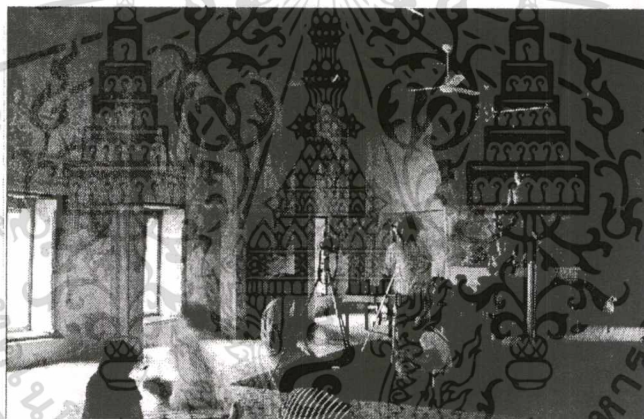
จ.เพชรบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.60 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง เทพชุมนุม

วัดใหม่ประชุมพล จ.พระนครศรีอยุธยา

รหัสอ้างอิง	1-ป.2
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1.1.2 เทพชุมนุม
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังตามยาวเหนือหน้าต่างภายในพระอุโบสถ วัดใหม่ประชุมพล จ.พระนครศรีอยุธยา
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนัง ตอนบนเป็นภาพวิษายจรหะ ถัดลงมาเป็นภาพ เทพชุมนุมนั่งพนมมือหันไปทางพระประธาน (เหลืออยู่ 11 องค์) สลับด้วย ภาพพระเจดีย์ (เหลืออยู่ 11 องค์)

ภาพที่ 3.51 จิตรกรรมฝาผนังรูปเทพชุมนุมภายในพระอุโบสถ วัดใหม่ประชุมพล

จ.พระนครศรีอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.61 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง เทพชุมนุม ตามบานประตู
หน้าต่างของพระอุโบสถ หรือวิหาร

รหัสอ้างอิง	1-บ.3
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1.1.2 เทพชุมนุม
ตำแหน่งที่ตั้ง	บานประตู หน้าต่างของพระอุโบสถ หรือวิหาร เป็นต้น
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนัง หรือไม้แกะสลักนูนสูงรูปทวารบาล

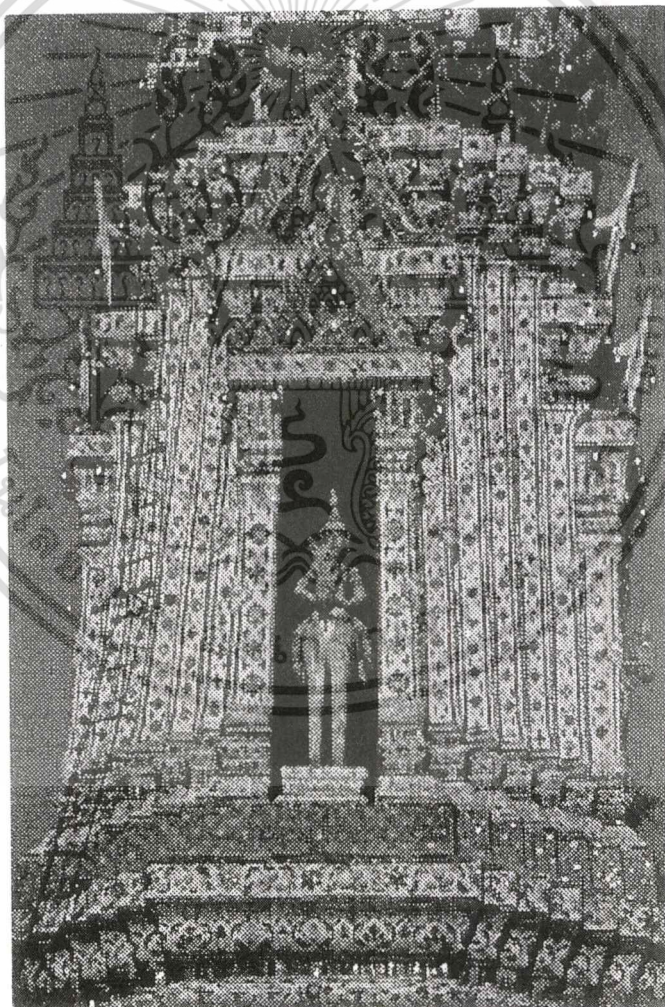
ภาพที่ 3.52 บานประตูไม้สลักรูปทวารบาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.1.1.3 พระเจ้าจักรพรรดิ

ตารางที่ 3.62 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระเจ้าจักรพรรดิ
วัดอรุณราชวรารามฯ กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	1-ป
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1.1.3 พระเจ้าจักรพรรดิ
ตำแหน่งที่ตั้ง	ซุ้มจรณะทั้ง 4 ด้านของปราสาทศิลา วัดอรุณราชวรารามฯ กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	เป็นประติมากรรมปูนปั้นนูนสูงรูปพระเจ้าจักรพรรดิทรงม้าแก้วในซุ้มจรณะ

ภาพที่ 3.53 ประติมากรรมปูนปั้นนูนสูงรูปพระเจ้าจักรพรรดิทรงม้าแก้วในซุ้มจรณะทั้ง 4 ด้าน
ของปราสาทศิลา วัดอรุณราชวรารามฯ กรุงเทพฯ

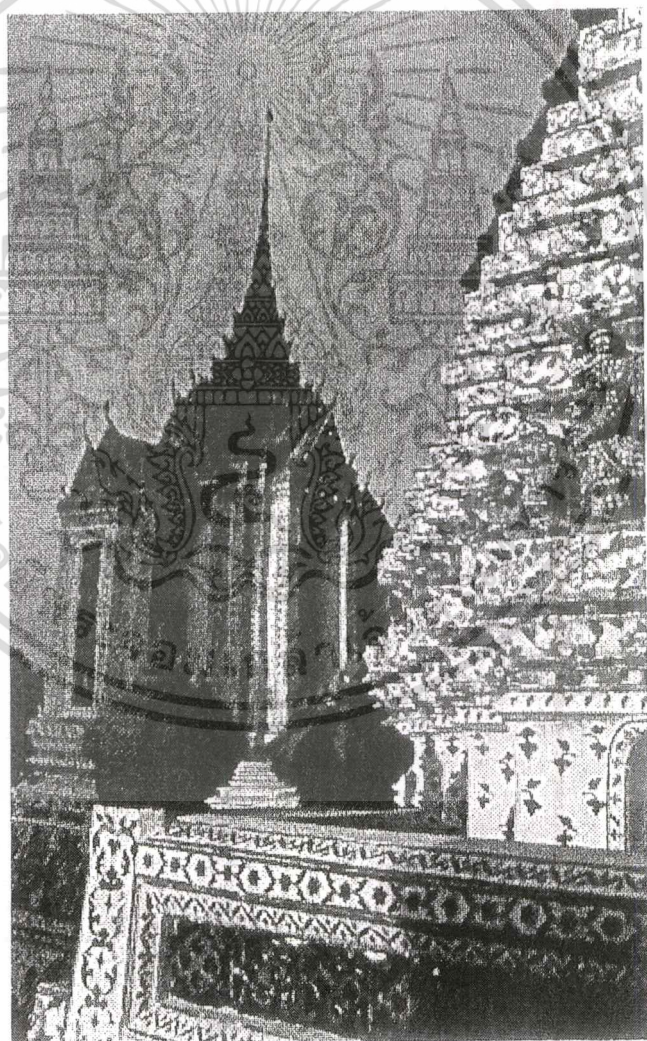
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.1.2.1 ตริภูมิบรรพต

ตารางที่ 3.63 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ตริภูมิบรรพต

วัดอรุณราชวรารามฯ กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	1-ผ.1
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1.2.1 ตริภูมิบรรพต
ตำแหน่งที่ตั้ง	ฐานปรางค์ประธาน และปรางค์ทิศ วัดอรุณราชวรารามฯ กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	เป็นประติมากรรมลอยตัวรูปยักษ์ อสูร ในกิริยาแบกฐานปรางค์

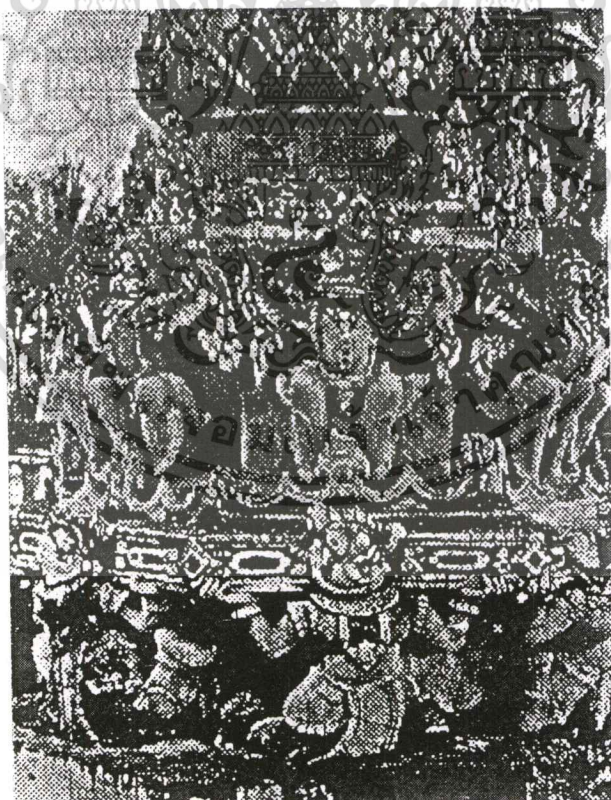

ภาพที่ 3.54 เป็นประติมากรรมลอยตัวรูปยักษ์ อสูร ในกิริยาแบกฐานปรางค์ วัดอรุณราชวรารามฯ กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.64 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ตีฎกฏบรพต
วัดสระบัว จ.เพชรบุรี

รหัสอ้างอิง	1-ผ.2
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1.2.1 ตีฎกฏบรพต
ตำแหน่งที่ตั้ง	ฐานชุกชุมเสมา วัดสระบัว จ.เพชรบุรี
วิธีการนำเสนอ	เป็นประติมากรรมปูนปั้นรูปยักษ์ อสุรแบกฐานชุกชุมเสมา

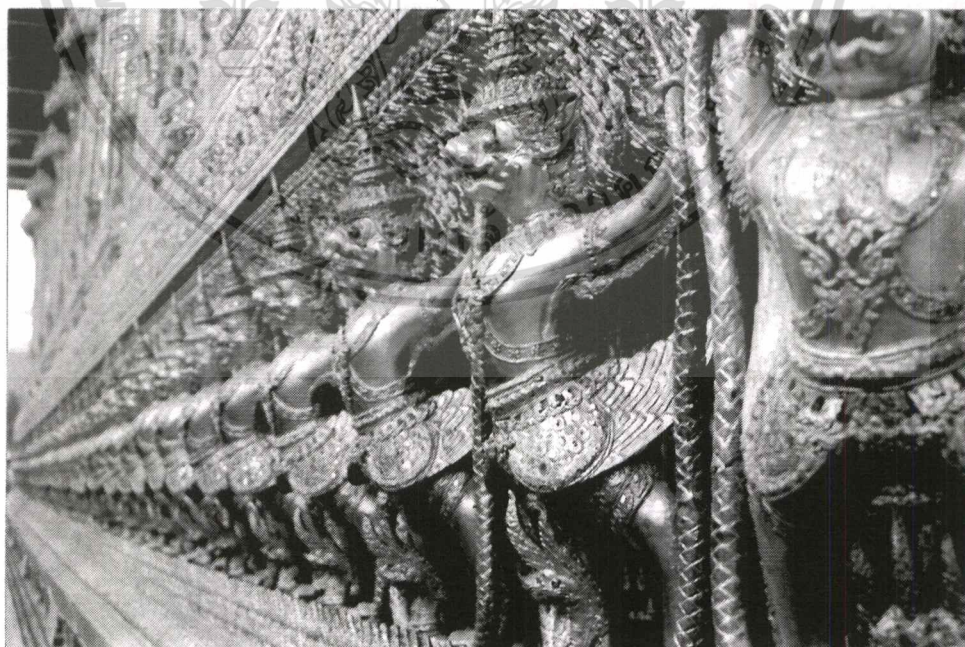
ภาพที่ 3.55 ยักษ์ อสุรแบกฐานชุกชุมเสมา วัดสระบัว จ.เพชรบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.1.2.2 ป่าหิมพานต์

ตารางที่ 3.65 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ป่าหิมพานต์ บริเวณฐาน
อาคาร เจดีย์ และฐานชุกชี

รหัสอ้างอิง	1-ฝ
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1.2.2 ป่าหิมพานต์
ตำแหน่งที่ตั้ง	ฐานของอาคาร เจดีย์ และฐานชุกชี เป็นต้น
วิธีการนำเสนอ	เป็นประติมากรรมสะท้อนความเชื่อ เป็นสัญลักษณ์แทนความหมายของแดน หิมพานต์

ภาพที่ 3.56 ประติมากรรมบริเวณฐานอาคาร เจดีย์ และฐานชุกชี

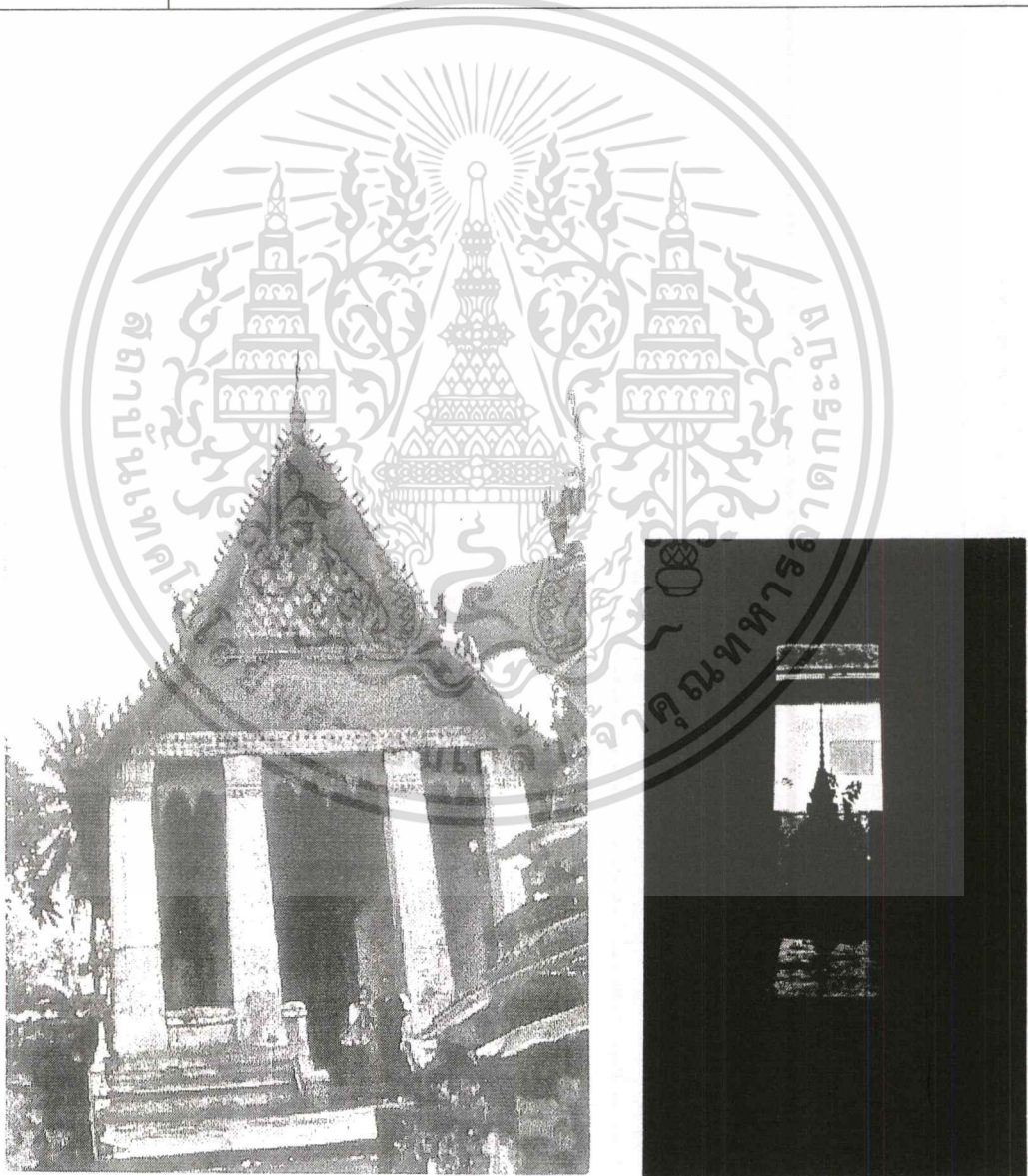
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.1.2.4 พระเจดีย์จุฬามณี

ตารางที่ 3.66 แสดงการวิเคราะห์ตีความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระเจดีย์จุฬามณี

วัดหนองพุทธรังษารู จ.สุพรรณบุรี

รหัสอ้างอิง	1-ม.1
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1.2.4 พระเจดีย์จุฬามณี
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังหุ้มกลองด้านหลังพระประธานภายในพระอุโบสถ วัดหนองพุทธรังษารู จ.สุพรรณบุรี
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนัง

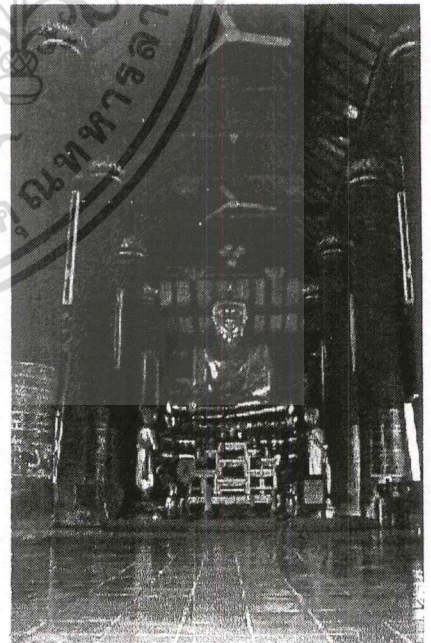
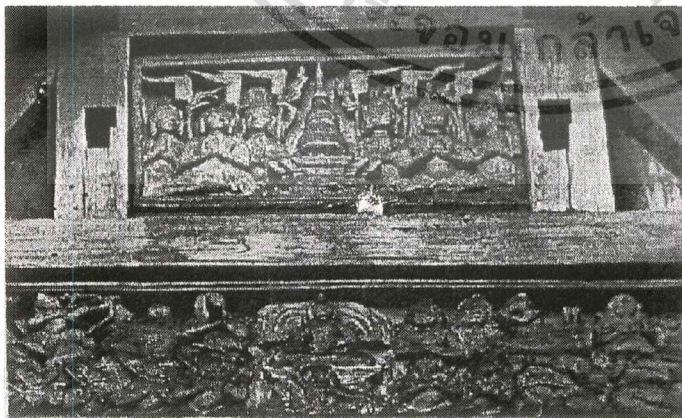
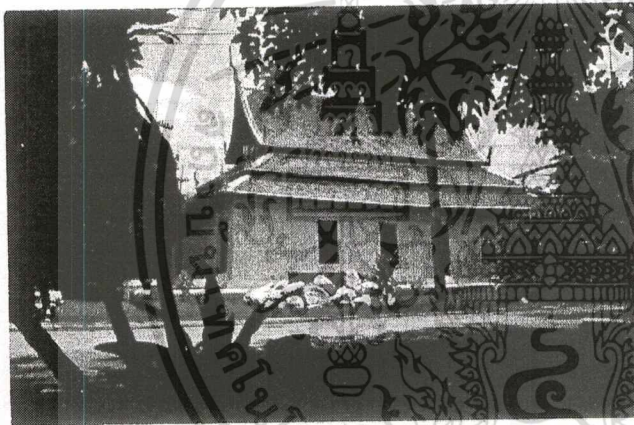
ภาพที่ 3.57 พระอุโบสถ วัดหนองพุทธรังษารู จ.สุพรรณบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.67 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระเจดีย์จุฬามณี
วัดราชบูรณะ จ.พิษณุโลก

รหัสอ้างอิง	1-ม.2
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1.2.4 พระเจดีย์จุฬามณี
ตำแหน่งที่ตั้ง	บริเวณหน้าบันภายในพระอุโบสถ วัดราชบูรณะ จ.พิษณุโลก
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพแกะสลักบนแผ่นไม้

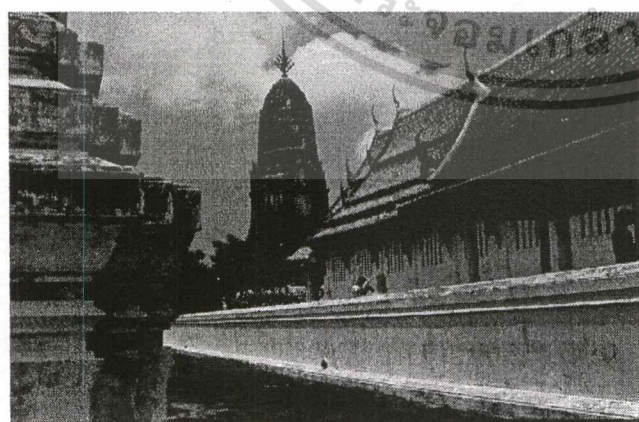
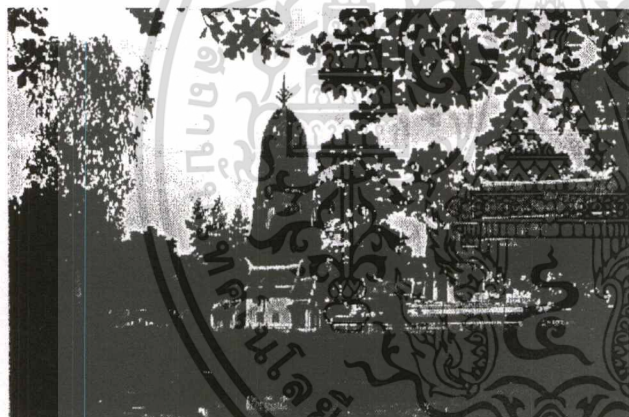

ภาพที่ 3.58 แผ่นไม้แกะสลักรูป พระเจดีย์จุฬามณี บริเวณหน้าบันภายในพระอุโบสถ วัดราชบูร
บูรณะ จ.พิษณุโลก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.68 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระเจดีย์จุฬามณี
วัดกษัตราธิราช จ.พระนครศรีอยุธยา

รหัสอ้างอิง	1-ม.3
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.1.2.4 พระเจดีย์จุฬามณี
ตำแหน่งที่ตั้ง	บริเวณซุ้มจระนำทั้ง 4 ทิศของพระปรางค์ วัดกษัตราธิราช จ.พระนครศรีอยุธยา
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพประติมากรรมหุ่นต้ำรูปพระเจดีย์จุฬามณีในซุ้มจระนำทั้ง 4 ทิศ

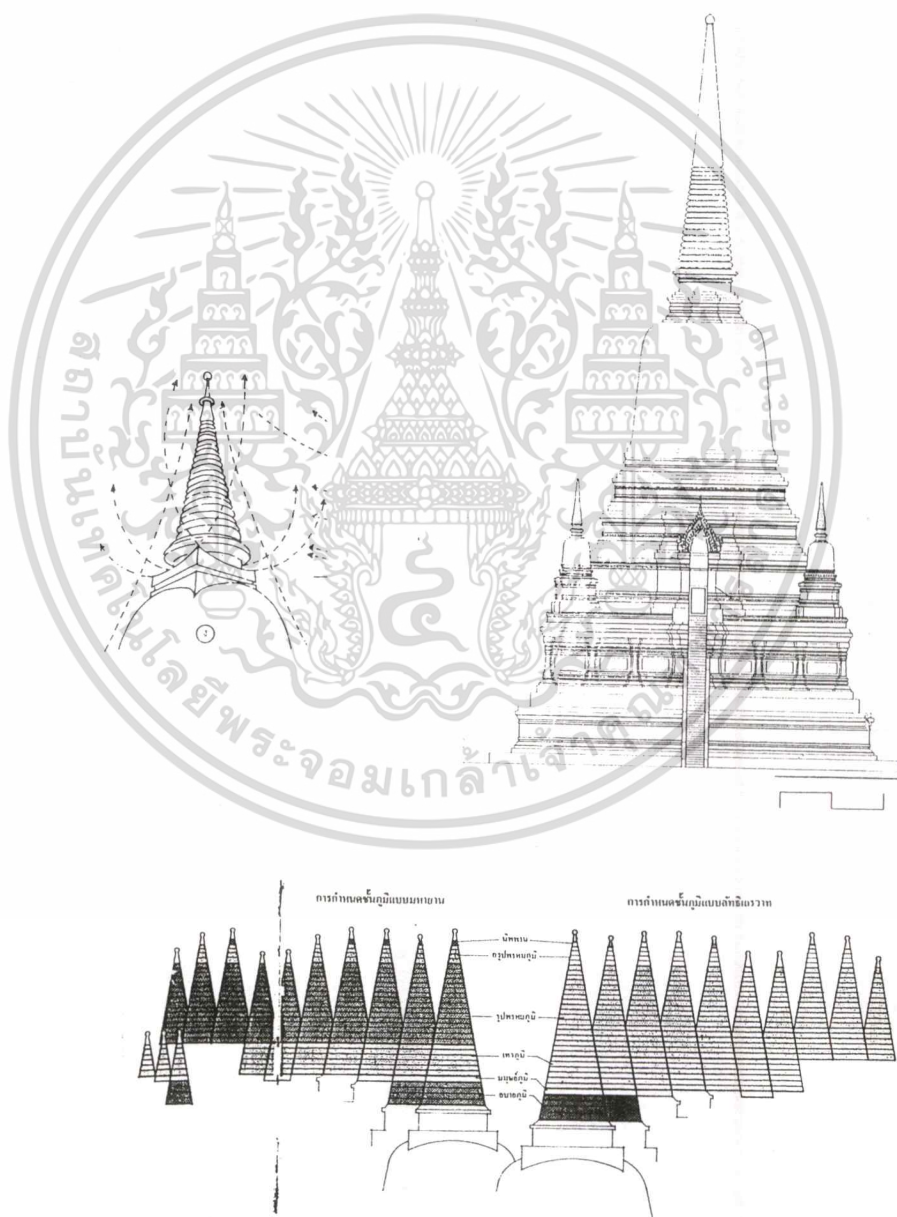
ภาพที่ 3.59 พระปรางค์ วัดกษัตราธิราช จ.พระนครศรีอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.2 พระนิพพาน

ตารางที่ 3.69 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระนิพพาน

รหัสอ้างอิง	1-ย
เนื้อหา (เรื่อง)	1.3.2 พระนิพพาน
ตำแหน่งที่ตั้ง	บริเวณปลายยอดสุดของเจดีย์ทรงระฆัง
วิธีการนำเสนอ	เป็นรูปเม็दन้าค่างทรงกลมบนยอดเจดีย์ทรงระฆัง ที่มีความหมายเชิงสัญลักษณ์แทนพระนิพพาน

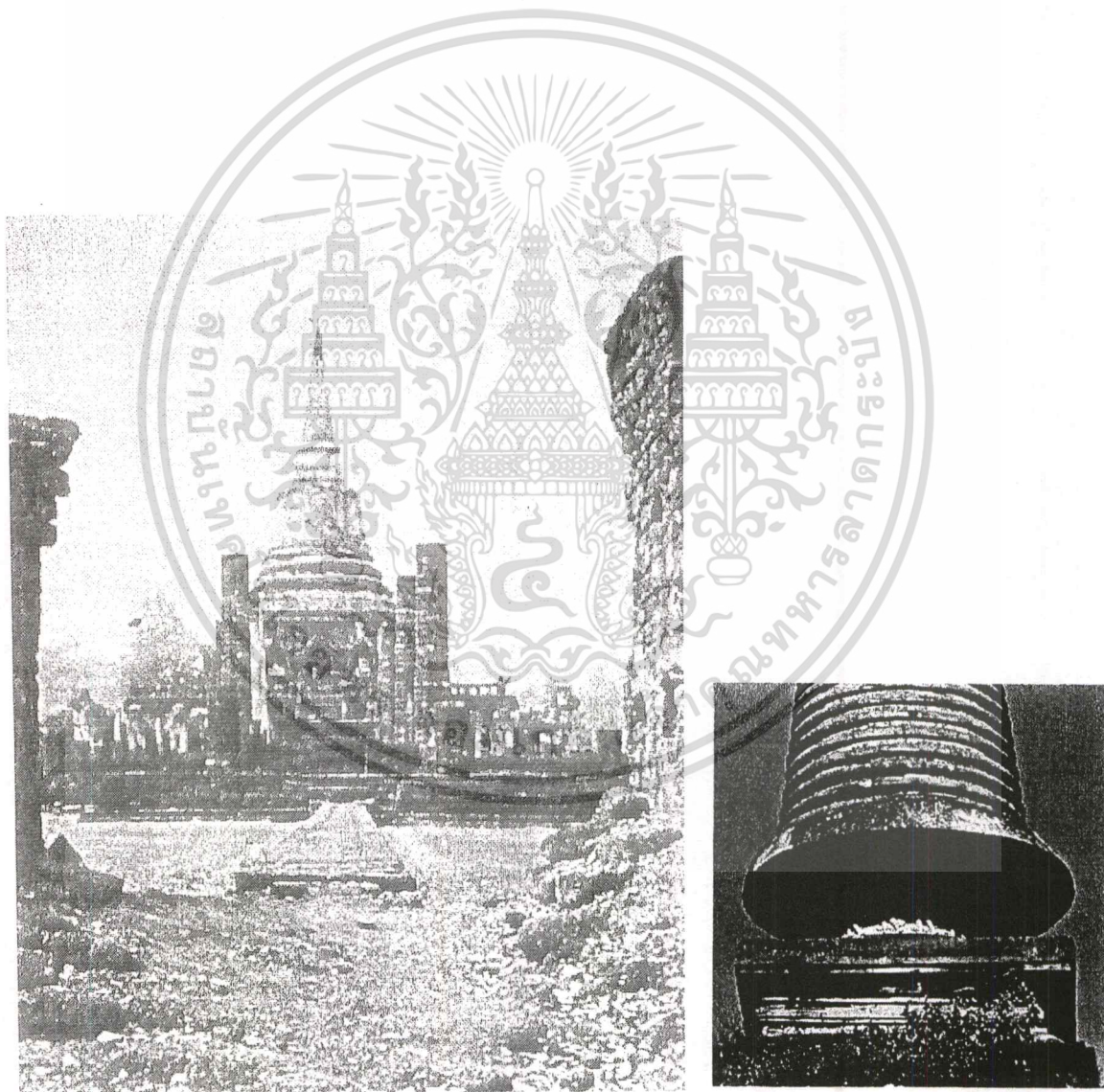
ภาพที่ 3.60 ลายเส้นแสดงปลายยอดสุดของเจดีย์ทรงระฆัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4.1 พระสงฆ์สาวก

ตารางที่ 3.70 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอ เรื่อง พระสงฆ์สาวก
วัดช้างล้อม จ.สุโขทัย

รหัสอ้างอิง	1-ร.1
เนื้อหา (เรื่อง)	1.4.1 พระสงฆ์สาวก
ตำแหน่งที่ตั้ง	บริเวณรอบแกนปล้องไฉนของเจดีย์ทรงระฆัง วัดช้างล้อม จ.สุโขทัย
วิธีการนำเสนอ	เป็นประติมากรรมปูนปั้นนูนตัวรูปพระสาวกพนมมือเรียงแถวเดินประทักษิณ

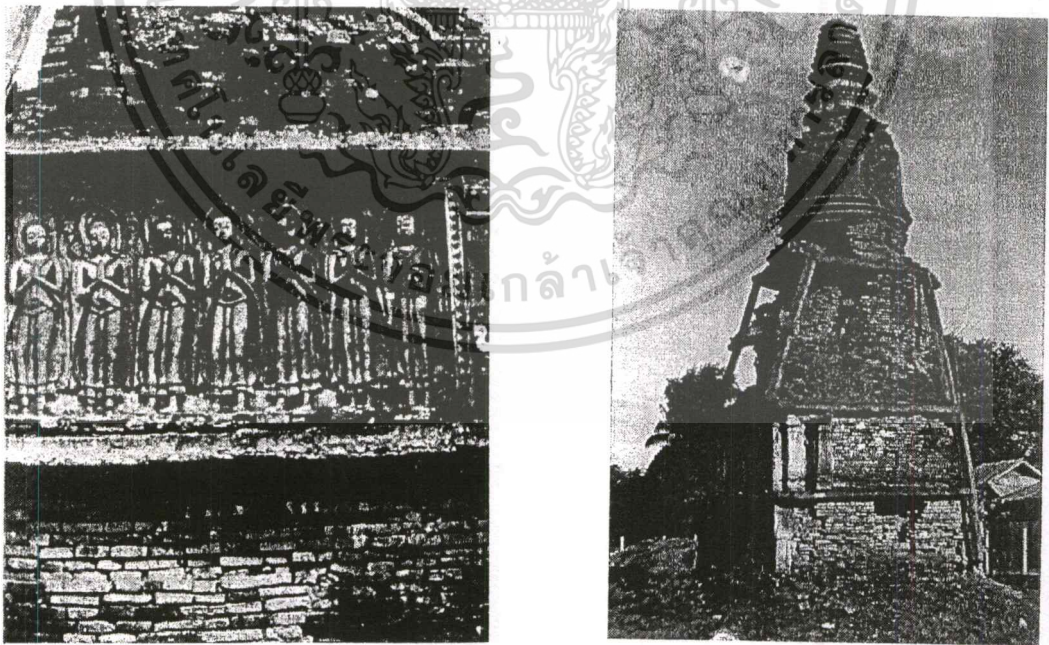

ภาพที่ 3.61 ประติมากรรมปูนปั้นนูนตัวรูปพระสาวกพนมมือเรียงแถวเดินประทักษิณรอบแกน
ปล้องไฉนของเจดีย์ทรงระฆัง วัดช้างล้อม จ.สุโขทัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.71 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระสงฆ์สาวก
วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จ.ลพบุรี

รหัสอ้างอิง	1-ร.2
เนื้อหา (เรื่อง)	1.4.1 พระสงฆ์สาวก
ตำแหน่งที่ตั้ง	บริเวณฐานเจดีย์ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จ.ลพบุรี
วิธีการนำเสนอ	เป็นประติมากรรมปูนปั้นนูนตัวรูปพระสาวก 7 องค์ ยืนเรียงแถวพนมมือ

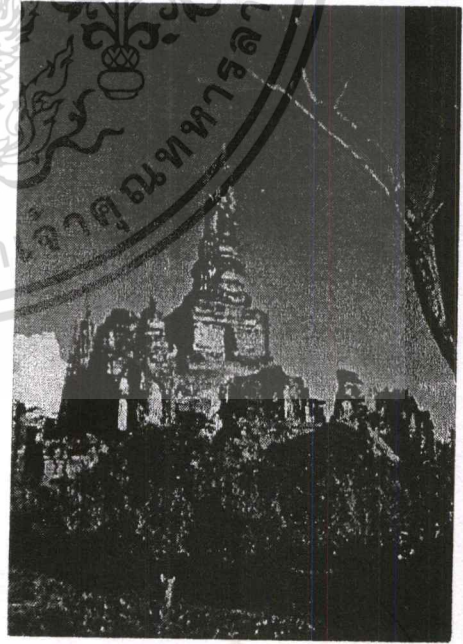
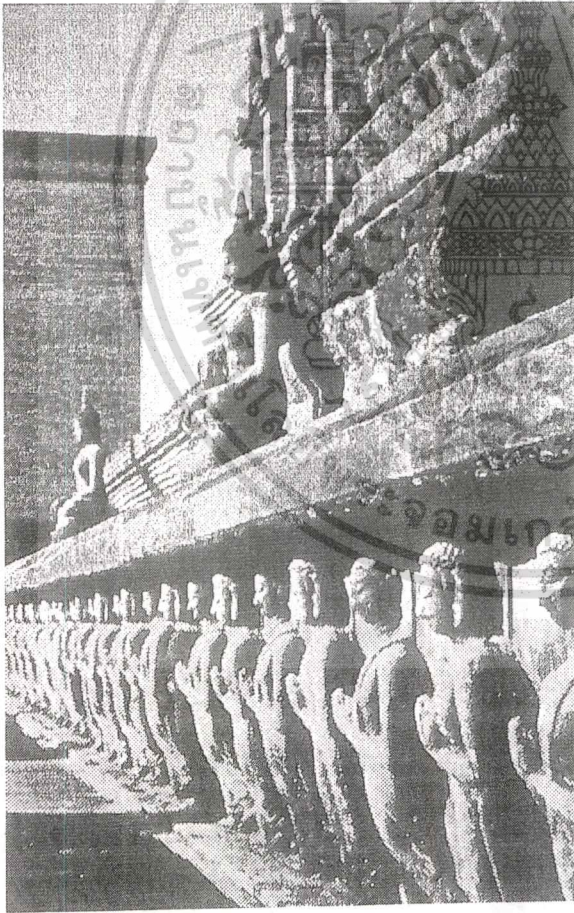

ภาพที่ 3.62 ประติมากรรมปูนปั้นนูนตัวรูปพระสาวก 7 องค์ ยืนเรียงแถวพนมมือบริเวณฐานเจดีย์
วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จ.ลพบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.72 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระสงฆ์สาวก
วัดพระศรีมหาธาตุ จ.สุโขทัย

รหัสอ้างอิง	1-ร.3
เนื้อหา (เรื่อง)	1.4.1 พระสงฆ์สาวก
ตำแหน่งที่ตั้ง	ฐานไฟทิของพระเจดีย์ประธาน วัดพระศรีมหาธาตุ จ.สุโขทัย
วิธีการนำเสนอ	เป็นประติมากรรมปูนปั้นนูนสูงรูปพระสาวกพนมมือเรียงแถวเดินประทักษิณ

ภาพที่ 3.63 ประติมากรรมปูนปั้นนูนสูงรูปพระสาวกพนมมือเรียงแถวเดินประทักษิณรอบฐาน
ไฟทิของพระเจดีย์ประธาน วัดพระศรีมหาธาตุ จ.สุโขทัย

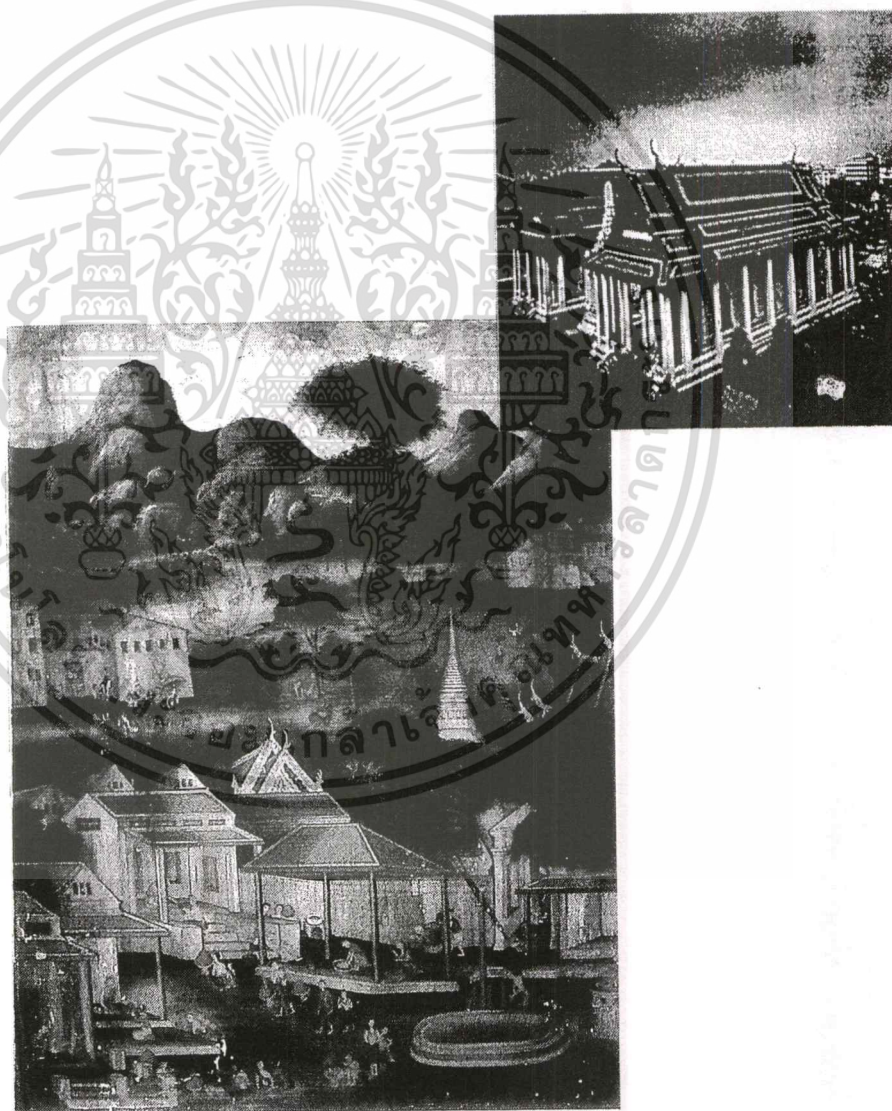
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4.2 ถุดงควัตร 13

ตารางที่ 3.73 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ถุดงควัตร 13

วัดมหาพฤฒารามฯ กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	1-ล.1
เนื้อหา (เรื่อง)	1.4.2 ถุดงควัตร 13
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังระหว่างช่องหน้าต่างและประตูภายในพระอุโบสถ วัดมหาพฤฒารามฯ กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนัง รวม 13 ภาพ

เตจิวริงคะ ถือทรงเพียงไตรจีวรเป็นวัด

ภาพที่ 3.64 จิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถ วัดมหาพฤฒารามฯ กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.74 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ธุดงค์วัด 13

วัดอโศการาม จ.สมุทรปราการ

รหัสอ้างอิง	1-ล.2
เนื้อหา (เรื่อง)	1.4.2 ธุดงค์วัด 13
ตำแหน่งที่ตั้ง	กลุ่มเจดีย์ 13 องค์ วัดอโศการาม จ.สมุทรปราการ
วิธีการนำเสนอ	จัดวางกลุ่มพระเจดีย์ใหญ่เป็นประธาน 1 องค์ รายรอบด้วยเจดีย์ 12 องค์ ลดหลั่นตามขนาดและความสูง เจดีย์ทั้งหมดทาสีขาว

ภาพที่ 3.65 กลุ่มเจดีย์ 13 องค์ วัดอโศการาม จ.สมุทรปราการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

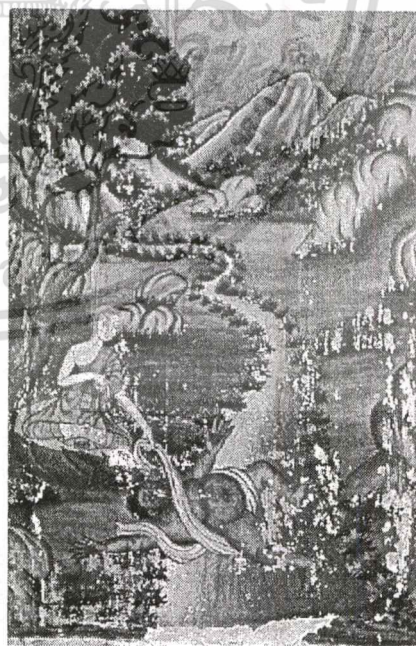
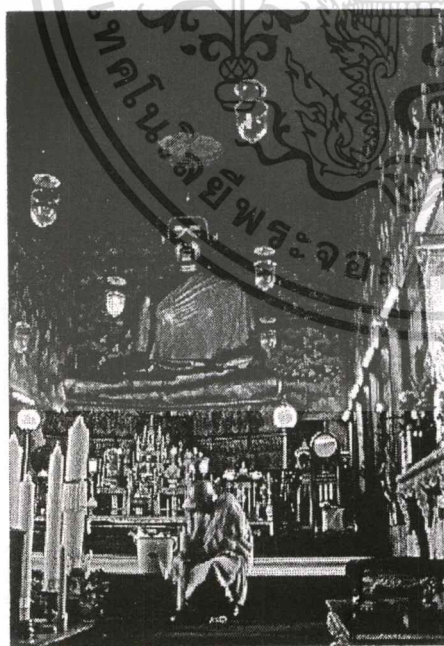
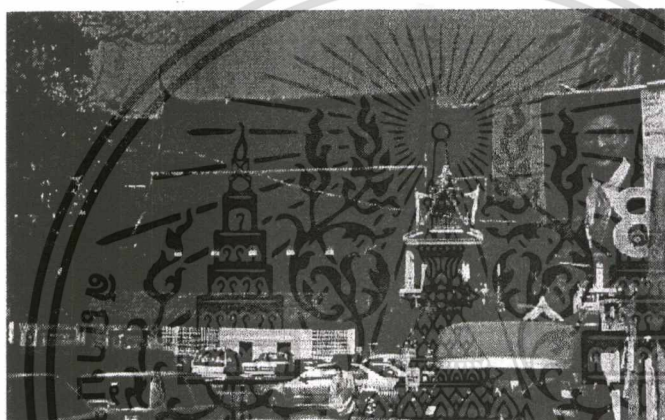
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4.3 อสุภะ 10

ตารางที่ 3.75 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง อสุภะ 10

วัดเทวราชกุญชรวิหาร กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	1-ว
เนื้อหา (เรื่อง)	1.4.3 อสุภะ 10
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังระหว่างช่องหน้าต่างภายในพระอุโบสถ วัดเทวราชกุญชรวิหาร กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนัง

ภาพที่ 3.66 จิตรกรรมฝาผนังระหว่างช่องหน้าต่างเรื่อง ปลงอสุภะ ภายในพระอุโบสถ

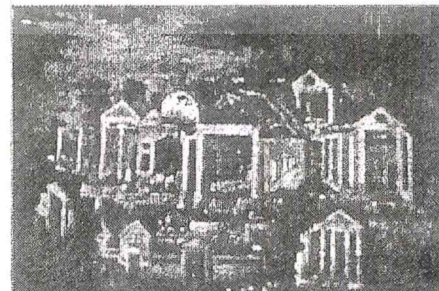
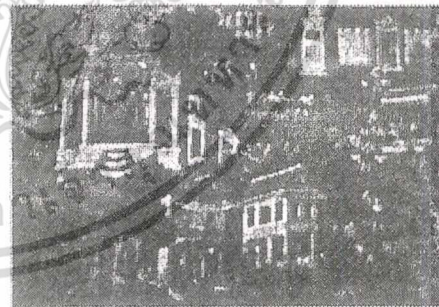
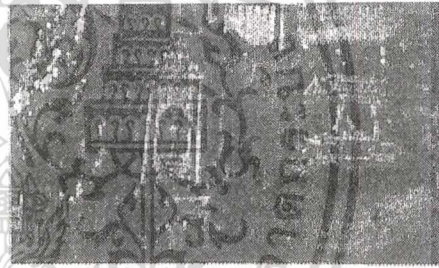
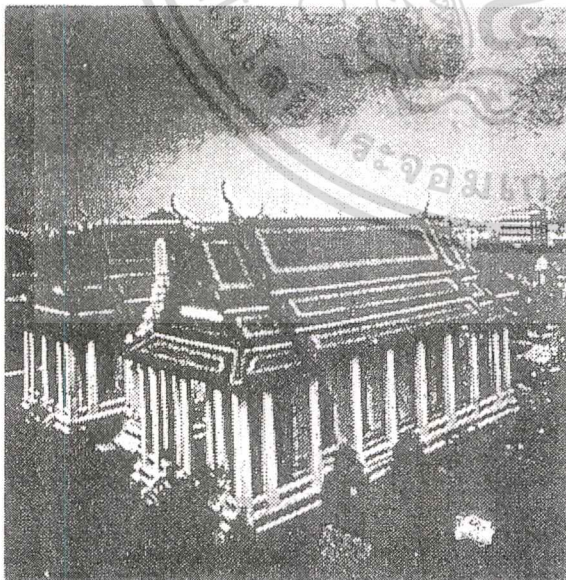
วัดเทวราชกุญชรวิหาร กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5.1 การสังคายนาพระไตรปิฎก

ตารางที่ 3.76 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง การสังคายนาพระไตรปิฎก
วัดมหาพฤฒารามฯ กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	1-ศ
เนื้อหา (เรื่อง)	1.5.1 การสังคายนาพระไตรปิฎก
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังด้านตรงข้ามพระประธาน (เต็มทั้งตอนบนและตอนล่าง) และผนังตามยาว (เฉพาะตอนบนเหนือช่องหน้าต่าง) ภายในพระอุโบสถ วัดมหาพฤฒารามฯ กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังเล่าเรื่องการสังคายนาพระไตรปิฎก 9 ครั้ง ครั้งที่ 1-3 ในอินเดีย ครั้งที่ 4-7 ในลังกา ครั้งที่ 8-9 ในไทย

ภาพที่ 3.67 จิตรกรรมฝาผนังเรื่อง การสังคายนาพระไตรปิฎก 9 ครั้ง ภายในพระอุโบสถ
วัดมหาพฤฒารามฯ กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5.2 พระพุทธโฆษาจารย์ไปลังกา

ตารางที่ 3.77 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระพุทธโฆษาจารย์ไปลังกา
วัดพุทธโสธรวรยศ จ.พระนครศรีอยุธยา

รหัสอ้างอิง	1-๒
เนื้อหา (เรื่อง)	พระพุทธโฆษาจารย์ไปลังกา
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังหุ้มกลองภายในตำหนักพระพุทธโฆษาจารย์ วัดพุทธโสธรวรยศ จ.พระนครศรีอยุธยา
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนัง

ภาพที่ 3.68 จิตรกรรมฝาผนังเรื่อง พระพุทธโฆษาจารย์ไปลังกา ภายในตำหนักพระพุทธโฆษาจารย์
วัดพุทธโสธรวรยศ จ.พระนครศรีอยุธยา

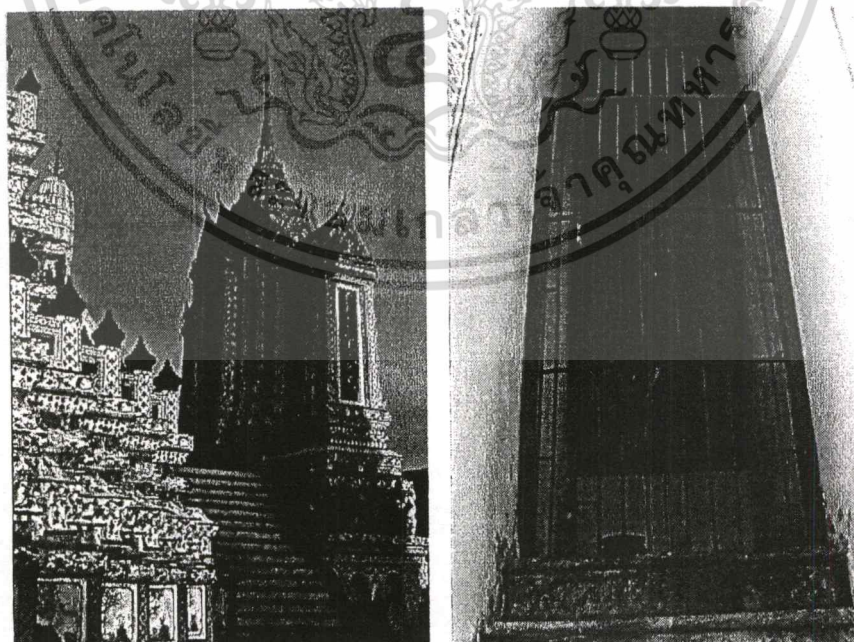
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1 สิ่งเวชนียสถาน

ตารางที่ 3.78 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง สิ่งเวชนียสถาน

วัดอรุณราชวรารามฯ กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	2-ข
เนื้อหา (เรื่อง)	2.2.1 สิ่งเวชนียสถาน
ตำแหน่งที่ตั้ง	ภายในมณฑป 4 ทิศของพระปรางค์ประธาน วัดอรุณราชวรารามฯ กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	พระพุทธรูปประดิษฐานภายในมณฑปทั้ง 4 ทิศ ดังนี้ ทิศเหนือ ตอนประสูติ ทิศใต้ ตอนปฐมเทศนา ทิศตะวันออก ตอนตรัสรู้ ทิศตะวันตก ตอนปรินิพพาน

ภาพที่ 3.69 มณฑป 4 ทิศของพระปรางค์ประธาน วัดอรุณราชวรารามฯ กรุงเทพฯ

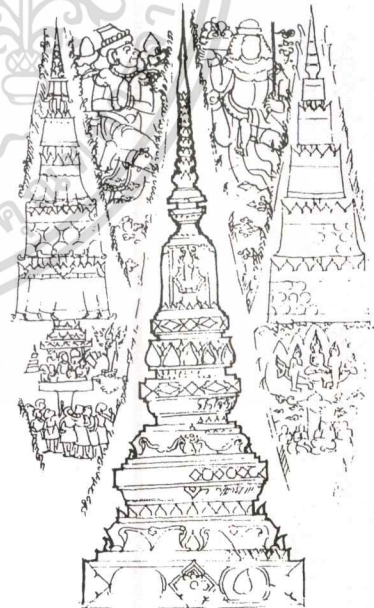
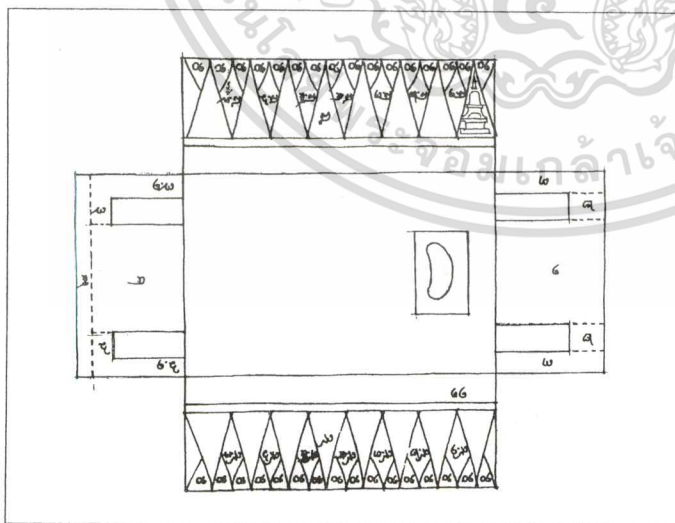
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 อัญมูมหาสถาน

ตารางที่ 3.79 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง อัญมูมหาสถาน

วัดเกาะแก้วสุทธาราม จ.เพชรบุรี

รหัสอ้างอิง	2-ค
เนื้อหา (เรื่อง)	2.2.2 อัญมูมหาสถาน
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังด้านทิศใต้ (ด้านขวาของพระประธาน) ภายในพระอุโบสถ วัดเกาะแก้วสุทธาราม จ.เพชรบุรี
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่อง อัญมูมหาสถาน ทั้ง 8 แห่ง คั่นด้วยภาพเจดีย์ สลับกับฉัตรเต็มตลอดผนัง

ภาพที่ 3.70 แผนผังและลายเส้นของภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่อง อัญมูมหาสถาน ภายในพระอุโบสถ
วัดเกาะแก้วสุทธาราม จ.เพชรบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.3 สัตตมหาสถาน

ตารางที่ 3.80 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง สัตตมหาสถาน
วัดเกาะแก้วสุทธาราม จ.เพชรบุรี

รหัสอ้างอิง	2-ง.1
เนื้อหา (เรื่อง)	2.2.3 สัตตมหาสถาน
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังด้านทิศเหนือ (ด้านซ้ายของพระประธาน) ภายในพระอุโบสถ วัดเกาะแก้วสุทธาราม จ.เพชรบุรี
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่อง สัตตมหาสถาน ทั้ง 7 แห่ง ค้นด้วยภาพเจดีย์ สลักรับกับฉัตรเต็มตลอดผนัง

๙. ภาพเจดีย์สลักรับกับฉัตร และได้จัดเป็นภาพ
สัตตมหาสถาน สถานที่สำคัญ ๗ แห่ง เรียงจากด้าน
พระประธานไปยังผนังมุมทางด้านหน้า

๙.๑ ประทับทิมมีเศียรเจดีย์

๙.๒ ประทับและเสด็จพระราชดำเนินเพชรงกรม
เจดีย์

๙.๓ ประทับในเรือนแก้ว

๙.๔ ประทับใต้ต้นโพธิ์

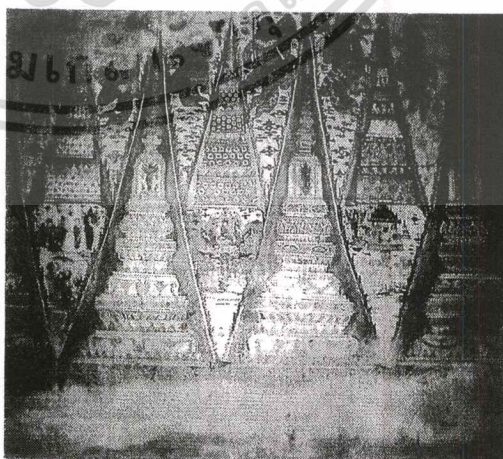
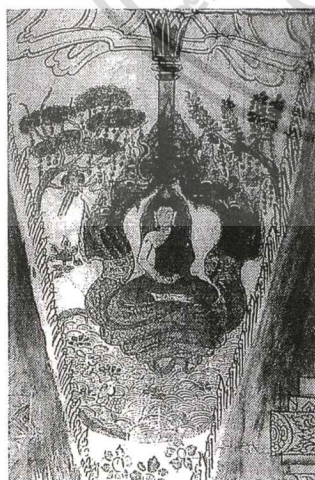
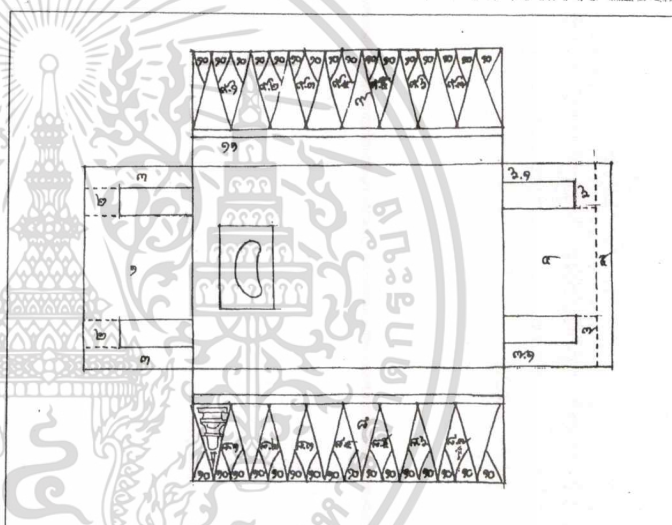
๙.๕ ภาพเทวดา ๒ องค์ นั่งประคองอัญชลี

๙.๖ ประทับ ณ สระมุจลินทร์

๙.๗ ประทับใต้ร่มชายคดพญานก มีภาพคน
เลี้ยงแพะ

๑๐. ภาพวิหยาธร ๑๒ ภาษา

๑๑. ภาพมารแบก

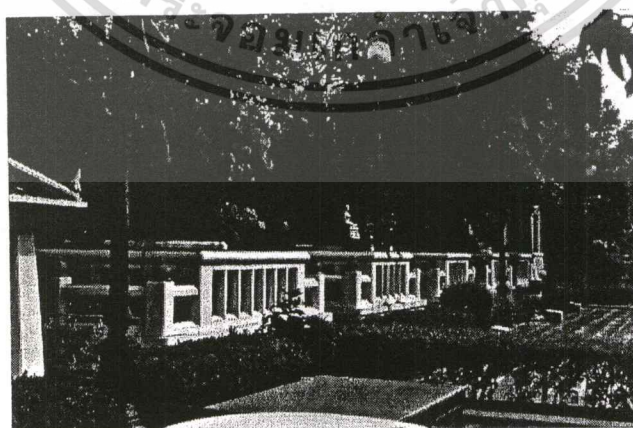

ภาพที่ 3.71 แผ่นผนังและลายเส้นของภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่อง สัตตมหาสถาน ภายในพระอุโบสถ
วัดเกาะแก้วสุทธาราม จ.เพชรบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.81 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง สัตตมหาสถาน
วัดสุทัศนเทพวรารามฯ กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	2-ง.2
เนื้อหา (เรื่อง)	2.2.3 สัตตมหาสถาน
ตำแหน่งที่ตั้ง	บริเวณกำแพงด้านทิศตะวันออก ภายในวัดสุทัศนเทพวรารามฯ กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	สร้างสัตตมหาสถานจำลอง

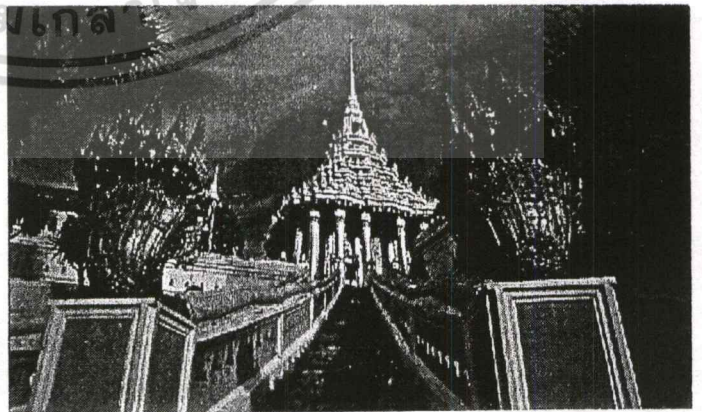
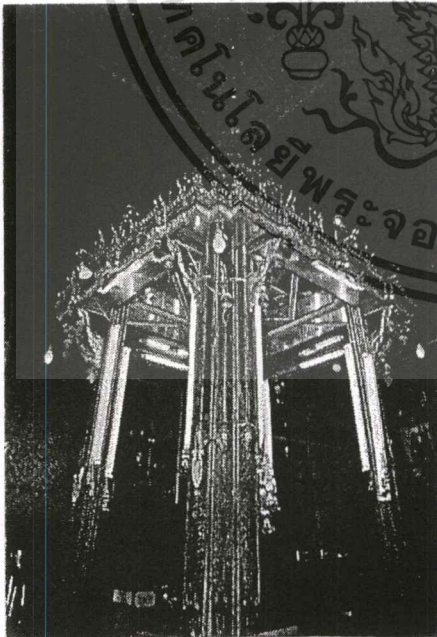
ภาพที่ 3.72 สัตตมหาสถานจำลอง ภายในวัดสุทัศนเทพวรารามฯ กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.1 รอยพระพุทธรูป

ตารางที่ 3.82 แสดงการวิเคราะห์หาค่าความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง รอยพระพุทธรูป
มณฑลพระพุทธรูปสระบุรี จ.สระบุรี

รหัสอ้างอิง	2-จ.1
เนื้อหา (เรื่อง)	2.4.1 รอยพระพุทธรูป
ตำแหน่งที่ตั้ง	ภายในมณฑลพระพุทธรูปสระบุรี จ.สระบุรี
วิธีการนำเสนอ	พระพุทธรูปประดิษฐานภายในมณฑลซึ่งเป็นอาคารรูปทรงจัตุรัส สามารถเดินดูได้รอบ

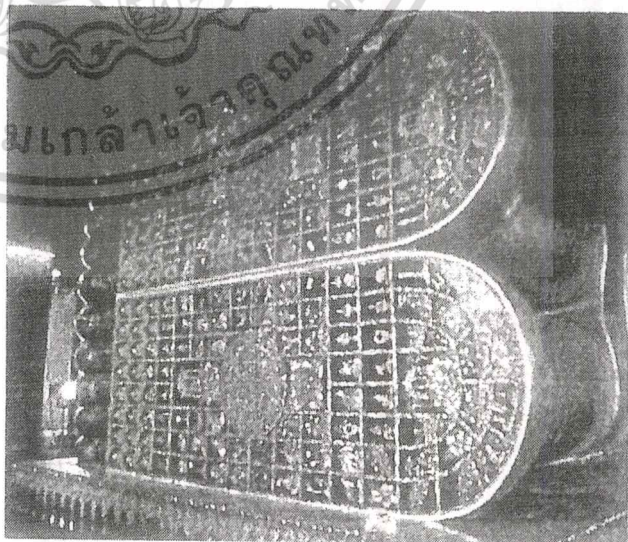
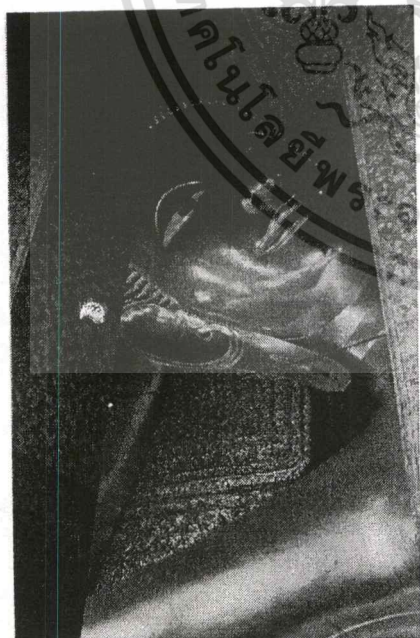
ภาพที่ 3.73 มณฑลพระพุทธรูปสระบุรี จ.สระบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.83 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง รอยพระพุทธรบาท

วัดพระเชตุพนฯ กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	2-ฉ.2
เนื้อหา (เรื่อง)	2.4.1 รอยพระพุทธรบาท
ตำแหน่งที่ตั้ง	ภายในวิหารพระนอน วัดพระเชตุพนฯ กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	ฝ่าพระบาทพระพุทธรไสยาสน์จำหลักมุกलयมงคลร้อยแปดประการ

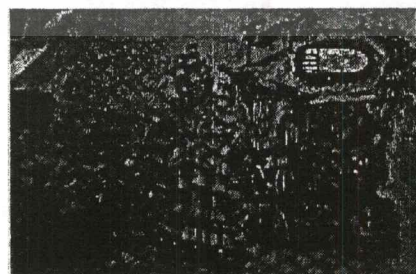
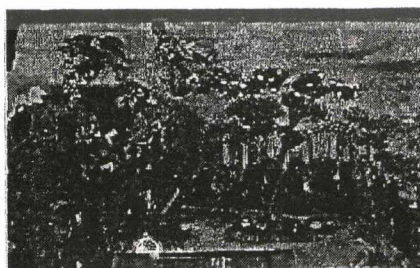
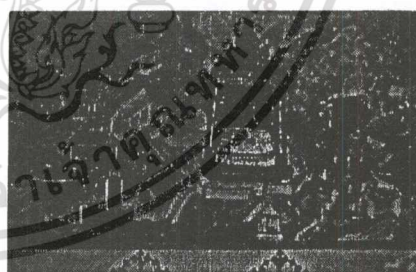

ภาพที่ 3.74 ฝ่าพระบาทพระพุทธรไสยาสน์ภายในวิหารพระนอน วัดพระเชตุพนฯ กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.84 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง รอยพระพุทธรูป
วัดบางกระพ้อม จ.สมุทรสงคราม

รหัสอ้างอิง	2-จ.3
เนื้อหา (เรื่อง)	2.4.1 รอยพระพุทธรูป
ตำแหน่งที่ตั้ง	ภายในวิหารพระพุทธรูป วัดบางกระพ้อม จ.สมุทรสงคราม
วิธีการนำเสนอ	<p>เป็นภาพประติมากรรมหุ่นต่าทาสีประดับผนังทั้ง 4 ด้านเล่าเรื่อง</p> <p>ด้านที่ 1 สถานที่ประดิษฐานรอยพระพุทธรูป 5 แห่ง คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.สุวรรณมาลิก 2.ภูเขาสุวรรณบรรพต 3.ภูเขาสุมนะภู 4.แม่น้ำนมมะทานที 5.เมืองโยนก <p>ด้านที่ 2 เป็นภาพพุทธประวัติตอนเสด็จปรินิพพาน</p> <p>ด้านที่ 3 เป็นภาพพุทธประวัติตอนถวายพระเพลิง (ฝาพระบาทยื่นออกจากหีบพระบรมศพ)</p> <p>ด้านที่ 4 เป็นภาพพุทธประวัติตอนต่างๆ ได้แก่ ตอนตรัสรู้ ตอนได้จักรสาวก เป็นต้น</p>

ภาพที่ 3.75 ประติมากรรมหุ่นต่าประดับผนังภายในวิหารพระพุทธรูป วัดบางกระพ้อม
จ.สมุทรสงคราม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.1.2 พระพุทธรูป 5 รอย

ตารางที่ 3.85 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระพุทธรูป 5 รอย

วัดหน้าพระธาตุ จ.นครราชสีมา

รหัสอ้างอิง	2-ช
เนื้อหา (เรื่อง)	2.4.1.2 พระพุทธรูป 5 รอย
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังหุ้มกลองด้านหลังพระประธานภายในพระอุโบสถ วัดหน้าพระธาตุ จ.นครราชสีมา
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนัง

ภาพที่ 3.76 จิตรกรรมฝาผนังภาพพระพุทธรูป 5 รอย ด้านหลังพระประธานภายในพระอุโบสถ

วัดหน้าพระธาตุ จ.นครราชสีมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.1.3 การไปนมัสการรอยพระพุทธรูปที่ลึงกาทวิป

ตารางที่ 3.86 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง การไปนมัสการรอยพระพุทธรูปที่ลึงกาทวิป วัดไผ่ล้อม จ.เพชรบุรี

รหัสอ้างอิง	2-ช.1
เนื้อหา (เรื่อง)	2.4.1.3 การไปนมัสการรอยพระพุทธรูปที่ลึงกาทวิป
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังหุ้มกลองด้านหลังพระอุโบสถ วัดไผ่ล้อม จ.เพชรบุรี
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพประติมากรรมปูนปั้นนูนสูงเต็มผนังรูปพระพุทธรูปทวยอดเขาสุมนกูฏในเกาะลึงกา โดยมีภาพพระบาท ทิวเขา และบันไดสายโซ่เป็นสื่อแสดง

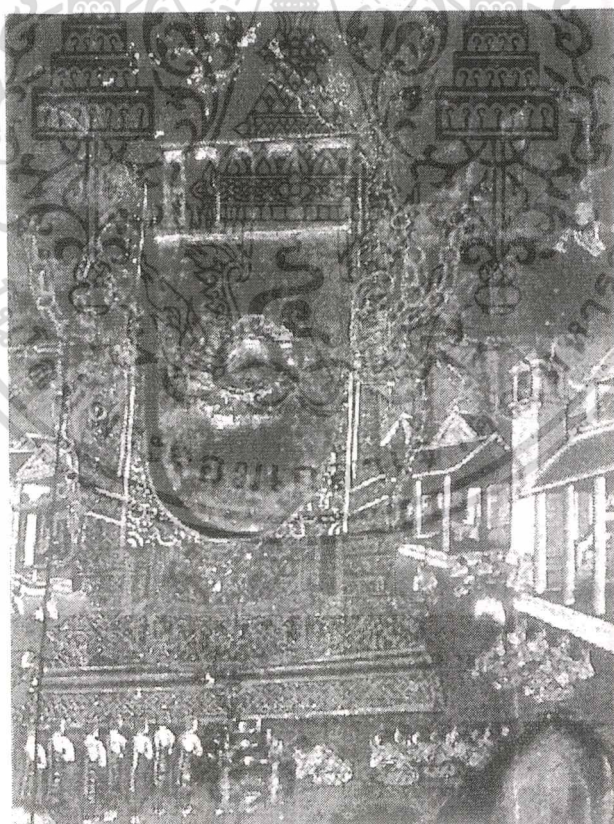

ภาพที่ 3.77 ประติมากรรมปูนปั้นนูนสูงรูปพระพุทธรูปทวยอดเขาสุมนกูฏในเกาะลึงกา บนผนังหุ้มกลองด้านหลังพระอุโบสถ วัดไผ่ล้อม จ.เพชรบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.87 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง การไปนมัสการรอยพระพุทธรูปที่ลึงกาฬวัด วัดเสม็ด จ.ชลบุรี

รหัสอ้างอิง	2-ช.2
เนื้อหา (เรื่อง)	2.4.1.3 การไปนมัสการรอยพระพุทธรูปที่ลึงกาฬวัด
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังภายในพระอุโบสถ วัดเสม็ด จ.ชลบุรี
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนัง และประติมากรรมร่องลึกรูปพระบาท

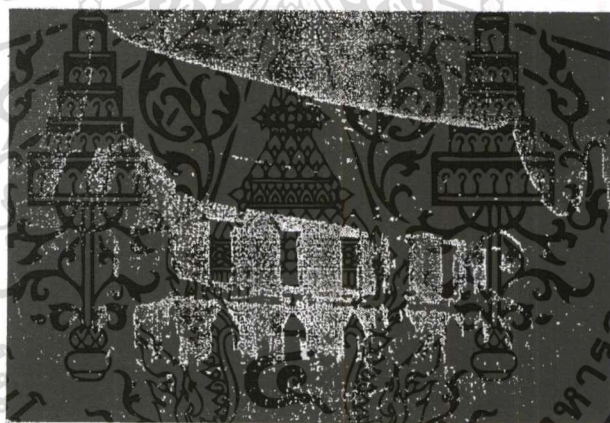

ภาพที่ 3.78 จิตรกรรมฝาผนัง และประติมากรรมร่องลึกรูปพระบาท บนผนังภายในพระอุโบสถ วัดเสม็ด จ.ชลบุรี

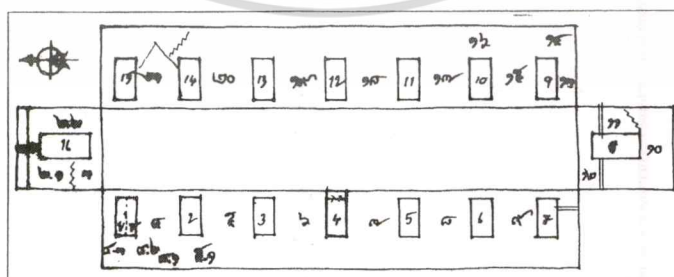
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.88 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง การไปนมัสการรอยพระ
พุทธบาทที่ดงกาทวีป วัดพุทธโสธรวรย์ จ. พระนครศรีอยุธยา

รหัสอ้างอิง	2-ช.3
เนื้อหา (เรื่อง)	2.4.1.3 การไปนมัสการรอยพระพุทธบาทที่ดงกาทวีป
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังระหว่างช่องหน้าต่างภายในตำหนักพระพุทโธมโฆษาจารย์ วัดพุทธโสธรวรย์ จ.พระนครศรีอยุธยา
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนัง

ตำหนักพระพุทโธมโฆษาจารย์ วัดพุทธโสธรวรย์

ภาพที่ 3.79 แผนผังแสดงตำแหน่งของภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในตำหนักพระพุทโธมโฆษาจารย์
วัดพุทธโสธรวรย์ จ.พระนครศรีอยุธยา

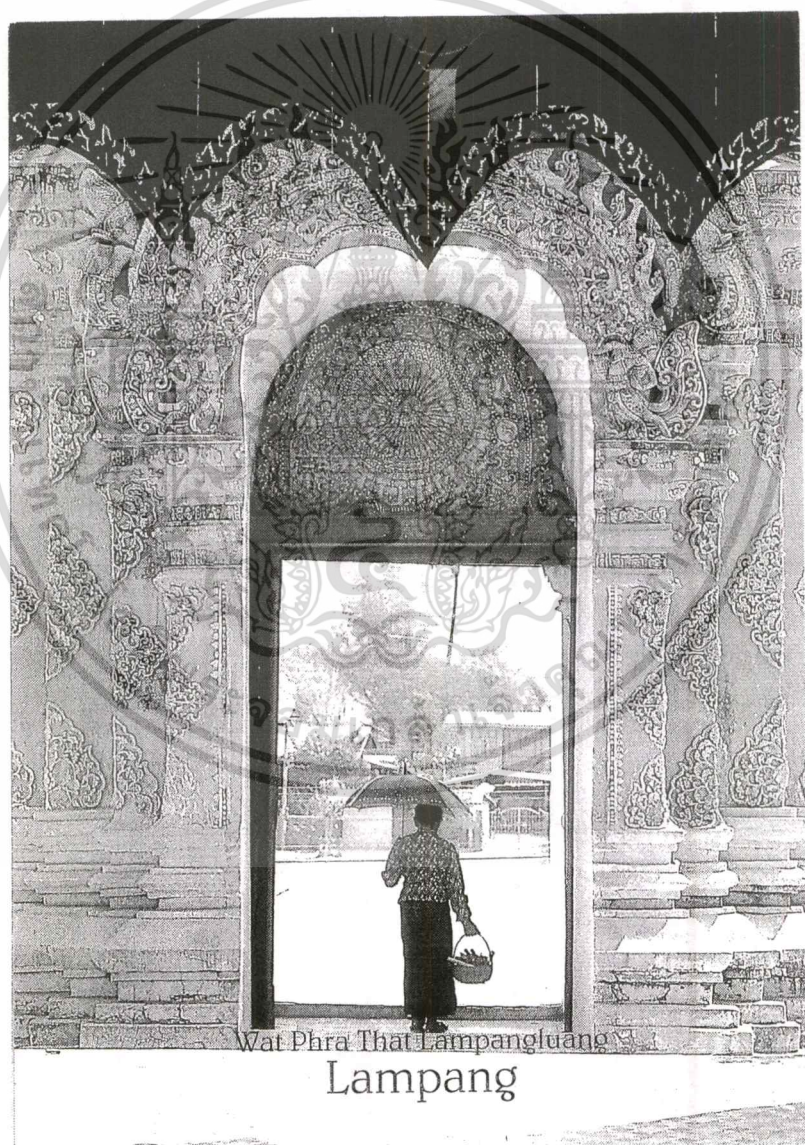
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.2.2 ธรรมจักร

ตารางที่ 3.89 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ธรรมจักร

วัดพระธาตุลำปางหลวง จ.ลำปาง

รหัสอ้างอิง	2-ณ
เนื้อหา (เรื่อง)	2.4.2.2 ธรรมจักร
ตำแหน่งที่ตั้ง	คู่มือของวัดพระธาตุลำปางหลวง จ.ลำปาง
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพประติมากรรมปูนปั้นรูปธรรมจักรบริเวณด้านบนของประตูทางเข้า

ภาพที่ 3.80 ปูนปั้นรูปธรรมจักรบริเวณด้านบนของประตูทางเข้าวัดพระธาตุลำปางหลวง จ.ลำปาง
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.3 ต้นพระศรีมหาโพธิ์

ตารางที่ 3.90 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ต้นพระศรีมหาโพธิ์

วัดพระธาตุลำปางหลวง จ.ลำปาง

รหัสอ้างอิง	2-ญ
เนื้อหา (เรื่อง)	2.4.3 ต้นพระศรีมหาโพธิ์
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังด้านหลังพระประธานภายในวิหารน้ำแต้ม วัดพระธาตุลำปางหลวง จ.ลำปาง
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังลายคำ (ปิดทองร่องชาด)

ภาพที่ 3.81 จิตรกรรมฝาผนังภาพต้นพระศรีมหาโพธิ์ปิดทองร่องชาดบนผนังด้านหลังพระประธาน
ภายในวิหารน้ำแต้ม วัดพระธาตุลำปางหลวง จ.ลำปาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.4 พระพุทธรูปปางต่างๆ

ตารางที่ 3.91 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระพุทธรูปปางมารวิชัย

รหัสอ้างอิง	2-ฏ
เนื้อหา (เรื่อง)	2.4.4.1 พระพุทธรูปปางมารวิชัย
ตำแหน่งที่ตั้ง	ภายในพระอุโบสถ
วิธีการนำเสนอ	เป็นประติมากรรมลอยตัวรูปพระพุทธรูปปางมารวิชัยประดิษฐานเป็นพระประธานอยู่ภายในพระอุโบสถ

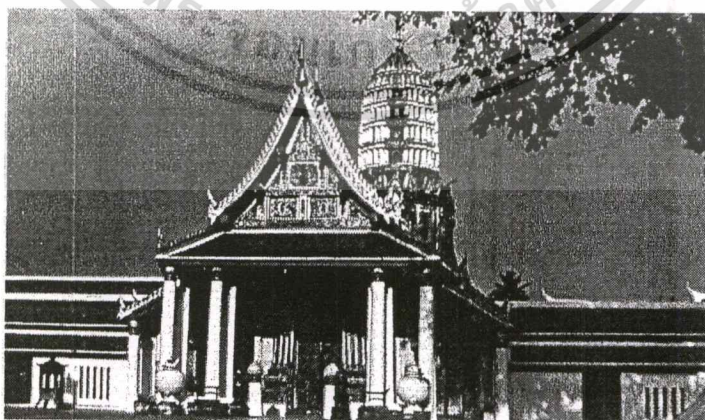
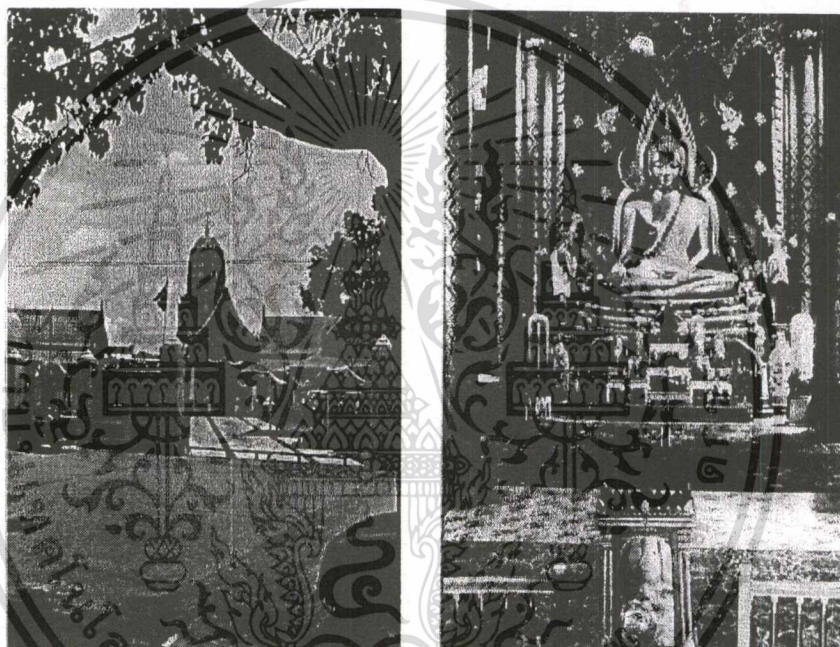

ภาพที่ 3.82 พระพุทธรูปปางมารวิชัยภายในพระอุโบสถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.92 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระพุทธรูปปางเรือนแก้ว
วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จ.พิษณุโลก

รหัสอ้างอิง	2-ฏ
เนื้อหา (เรื่อง)	2.4.4.2 พระพุทธรูปปางเรือนแก้ว
ตำแหน่งที่ตั้ง	ภายในวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จ.พิษณุโลก
วิธีการนำเสนอ	เป็นประติมากรรมลอยตัวรูปพระพุทธรูปปางเรือนแก้วปิดทอง ตั้งติดผนัง สกัดเป็นพระประธานในวิหาร

ภาพที่ 3.83 พระพุทธรูปปางเรือนแก้วภายในวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ
จ.พิษณุโลก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.93 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระพุทธรูปปางนาคปรก
วัดเจติยเจ็ดแถว จ.สุโขทัย

รหัสอ้างอิง	2-ฐ
เนื้อหา (เรื่อง)	2.4.4.3 พระพุทธรูปปางนาคปรก
ตำแหน่งที่ตั้ง	ในซุ้มจระนำเจติยประจำด้าน (หมายเลข 33) วัดเจติยเจ็ดแถว จ.สุโขทัย
วิธีการนำเสนอ	เป็นประติมากรรมปูนปั้นนูนสูงรูปพระพุทธรูปปางนาคปรก

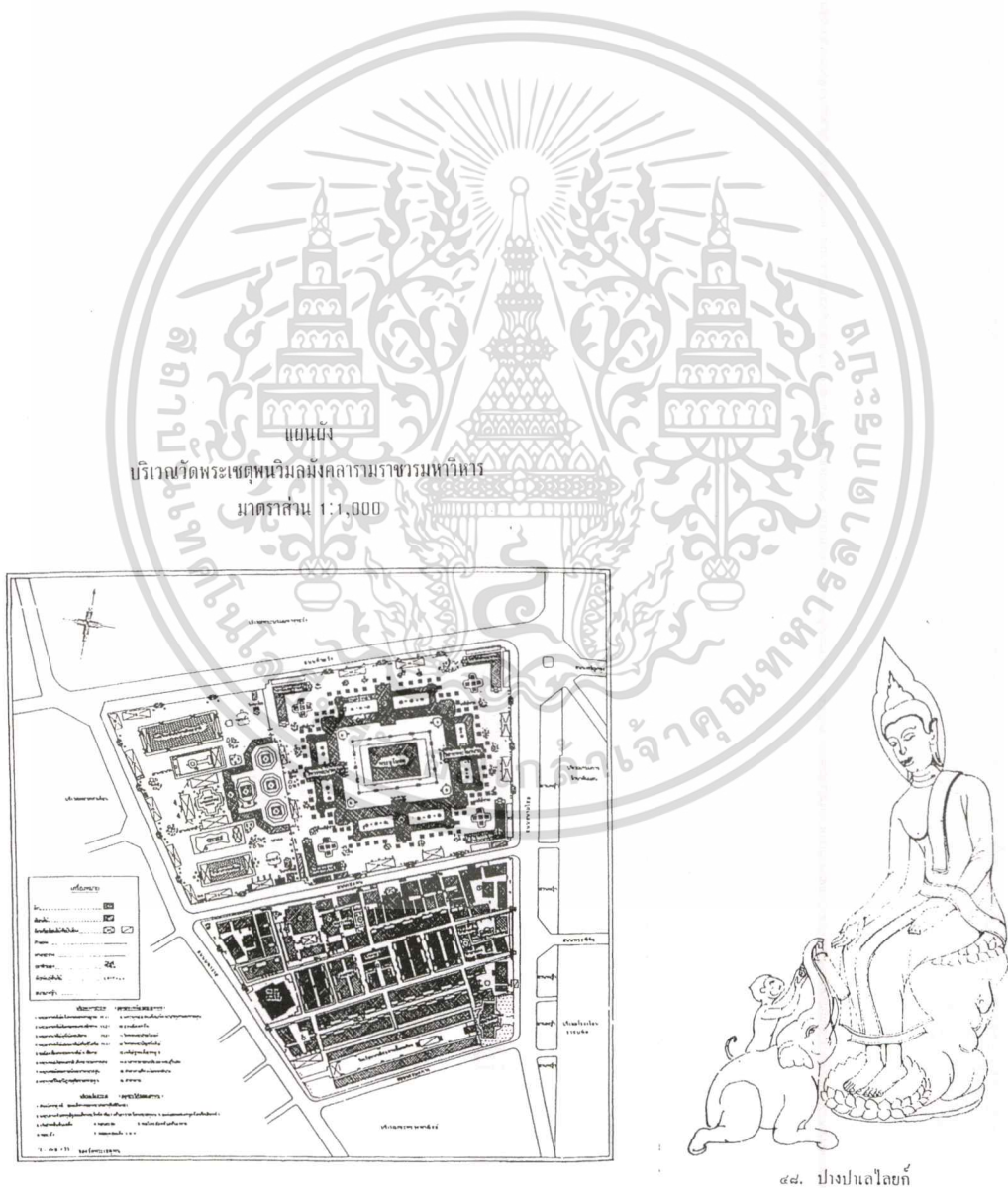

ภาพที่ 3.84 พระพุทธรูปปูนปั้นปางนาคปรกในซุ้มจระนำเจติยประจำด้าน (หมายเลข 33)
วัดเจติยเจ็ดแถว จ.สุโขทัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.94 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระพุทธรูปปางป่าเลไลยก์
วัดพระเชตุพนฯ กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	2-๓
เนื้อหา (เรื่อง)	2.4.4.4 พระพุทธรูปปางป่าเลไลยก์
ตำแหน่งที่ตั้ง	ภายในวิหารทิศเหนือ วัดพระเชตุพนฯ กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	เป็นประติมากรรมปูนปั้นลอยตัวรูปพระพุทธรูปปางป่าเลไลยก์ประดิษฐาน อยู่ภายในวิหาร

ภาพที่ 3.85 ลายเส้นภาพพระพุทธรูปปางป่าเลไลยก์ และแผนผังวัดพระเชตุพนฯ กรุงเทพฯ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.95 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระพุทธรูปปางทรมานพระ
 ยามหาชมพู (พระทรงเครื่อง) วัดหน้าพระเมรุ จ.พระนครศรีอยุธยา

รหัสอ้างอิง	2-ตม
เนื้อหา (เรื่อง)	2.4.4.5 พระพุทธรูปปางทรมานพระยามหาชมพู (พระทรงเครื่อง)
ตำแหน่งที่ตั้ง	ภายในพระอุโบสถ วัดหน้าพระเมรุ จ.พระนครศรีอยุธยา
วิธีการนำเสนอ	พระพุทธรูปทรงเครื่องตั้งอยู่บนฐานชุกชีระหว่างเสา 4 ต้น และเว้นระยะห่าง จากผนังด้านหลัง 1 ช่วงเสา ด้านบนมีดาวเพดาน

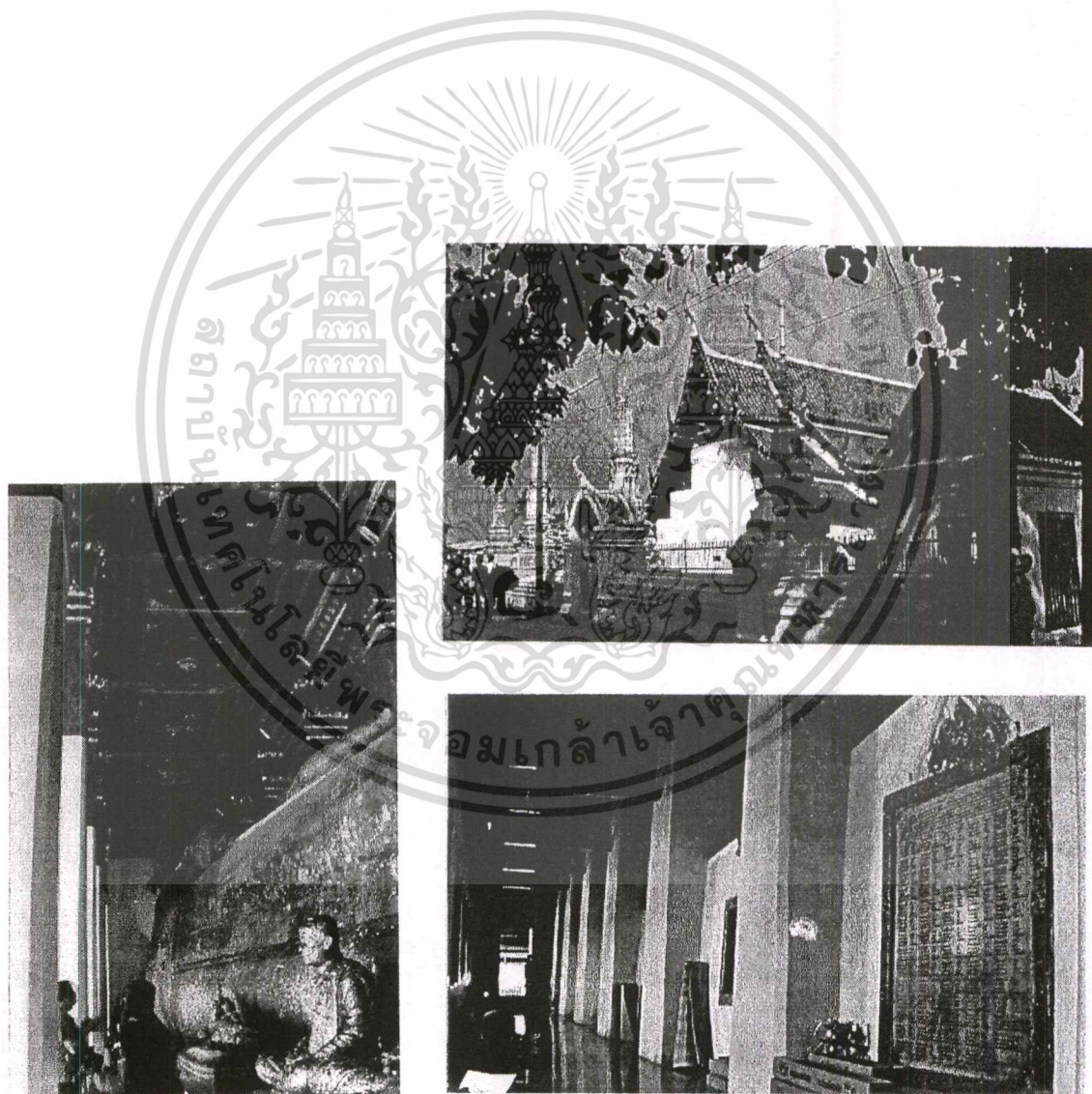

ภาพที่ 3.86 พระพุทธรูปทรงเครื่องภายในพระอุโบสถ วัดหน้าพระเมรุ จ.พระนครศรีอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.96 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระพุทธรูปปางไสยาสน์,
ปรีนิพพาน วัดพระนอนป่าโมก จ.อ่างทอง

รหัสอ้างอิง	2-ณ.1
เนื้อหา (เรื่อง)	2.4.4.6 พระพุทธรูปปางไสยาสน์,ปรีนิพพาน
ตำแหน่งที่ตั้ง	ภายในวิหารพระนอน วัดพระนอนป่าโมก จ.อ่างทอง
วิธีการนำเสนอ	พระพุทธรูปปูนปั้นลอยตัวปางไสยาสน์, ปรีนิพพาน วางเต็มตามความยาวของตัวอาคารระหว่างเสา

ภาพที่ 3.87 พระพุทธรูปปางไสยาสน์,ปรีนิพพาน ภายในวิหารพระนอน วัดพระนอนป่าโมก
จ.อ่างทอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.97 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระพุทธรูปปางไสยาสน์,
ปรีนิพพาน ฎปอ จ.กาฬสินธุ์

รหัสอ้างอิง	2-ณ.2
เนื้อหา (เรื่อง)	2.4.4.6 พระพุทธรูปปางไสยาสน์, ปรีนิพพาน
ตำแหน่งที่ตั้ง	บนหน้าผาที่ฎปอ จ.กาฬสินธุ์
วิธีการนำเสนอ	พระพุทธรูปปางไสยาสน์, ปรีนิพพาน แกะสลักจากหินตามธรรมชาติ

ภาพที่ 3.88 พระพุทธรูปปางไสยาสน์, ปรีนิพพาน แกะสลักจากหินตามธรรมชาติบนหน้าผาที่ฎปอ
จ.กาฬสินธุ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.98 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง พระพุทธรูปปางประธานธรรม
ถ้ำฤๅษีเขางู จ.ราชบุรี

รหัสอ้างอิง	2-ด
เนื้อหา (เรื่อง)	2.4.4.7 พระพุทธรูปปางประธานธรรม
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังภายในถ้ำฤๅษีเขางู จ.ราชบุรี
วิธีการนำเสนอ	เป็นประติมากรรมนูนสูงรูปพระพุทธรูปปางประธานธรรม แกะสลักจากหิน ภายในถ้ำ

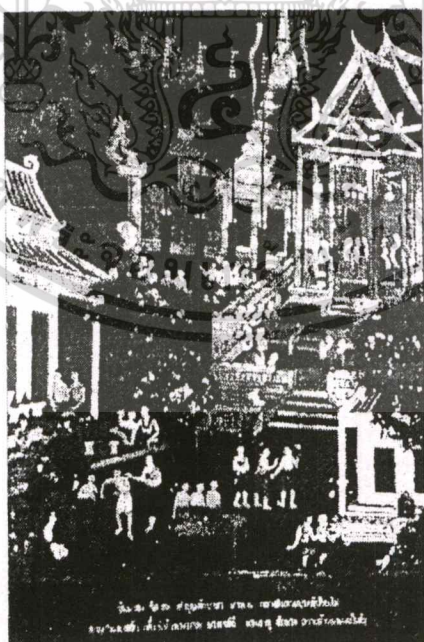
ภาพที่ 3.89 พระพุทธรูปปางประธานธรรมภายในถ้ำฤๅษีเขางู จ.ราชบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2.1 ประเพณีในเทศกาลต่างๆ

ตารางที่ 3.99 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง ประเพณีในเทศกาลต่างๆ
วัดบวรนิเวศฯ กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	3-ช
เนื้อหา (เรื่อง)	3.2.2.1 ประเพณีในเทศกาลต่างๆ
ตำแหน่งที่ตั้ง	ผนังระหว่างช่องหน้าต่างภายในพระอุโบสถ วัดบวรนิเวศฯ กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนัง

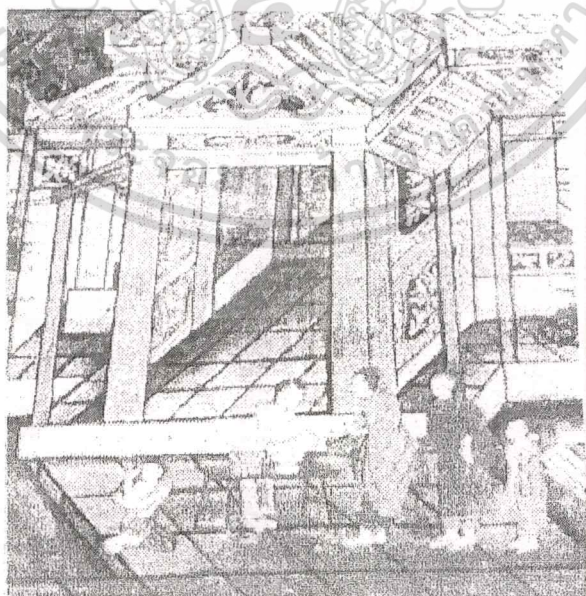

ภาพที่ 3.90 จิตรกรรมฝาผนังภาพประเพณีในเทศกาลต่างๆ ภายในพระอุโบสถ วัดบวรนิเวศฯ
กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.100 แสดงการวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่อง การทำบุญ, การสร้างวัด
วัดบวรนิเวศฯ กรุงเทพฯ

รหัสอ้างอิง	3-ช
เนื้อหา (เรื่อง)	3.2.2.2 การทำบุญ, การสร้างวัด
ตำแหน่งที่ตั้ง	ในหอไตร วัดบวรนิเวศฯ กรุงเทพฯ
วิธีการนำเสนอ	เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องการทำบุญตักบาตร

ภาพที่ 3.91 จิตรกรรมฝาผนังเรื่อง การทำบุญตักบาตร ภายในหอไตร วัดบวรนิเวศฯ กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 สรุปผลการศึกษาเนื้อหาและวิธีการนำเสนอของงานพุทธศิลปะในอดีต

การศึกษาในบทที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบถึงเนื้อหาและวิธีการนำเสนอของงานพุทธศิลปะในอดีต เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการออกแบบการจัดแสดงนิทรรศการ ภายในพิพิธภัณฑ์พุทธศิลปะในประเทศไทย

จากการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาของงานพุทธศิลปะในอดีต

ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาในงานพุทธศิลปะในอดีตสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1.1 กลุ่มที่มีเนื้อหาและที่มาจาก วรรณคดีทางพระพุทธศาสนา
- 1.2 กลุ่มที่มีเนื้อหาและที่มาจาก สิ่งเคารพบูชาทางพระพุทธศาสนา
- 1.3 กลุ่มที่มีเนื้อหาและที่มาจาก พิธีกรรมและการสร้างพุทธสถาน

โดยมีวัตถุประสงค์ และสื่อในการนำเสนอดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.101 แสดงสรุปผลการศึกษาเนื้อหาของงานพุทธศิลปะในอดีต

เนื้อหา	วัตถุประสงค์	สื่อ (งานพุทธศิลปะ)
1.1 กลุ่มที่มีเนื้อหาและที่มาจาก วรรณคดีทางพระพุทธศาสนา	1. บอกเล่าเรื่องราว 2. ประกอบอาคารเพื่อความสมบูรณ์ 3. สร้างสัญลักษณ์	-จิตรกรรม -ประติมากรรม -สื่อผสม
1.2 กลุ่มที่มีเนื้อหาและที่มาจาก สิ่งเคารพบูชาทางพระพุทธศาสนา (พุทธเจดีย์)	1. เป็นสิ่งเคารพบูชาแทนพระพุทธรูป 2. บอกเล่าเรื่องราว 3. สร้างสัญลักษณ์	-จิตรกรรม -ประติมากรรม -สถาปัตยกรรม
1.3 กลุ่มที่มีเนื้อหาและที่มาจาก พิธีกรรมและการสร้างพุทธสถาน	1. เพื่อการประกอบกิจกรรมของพุทธบริษัท 4 2. เพื่อเป็นที่พักอาศัยของพระภิกษุสงฆ์	-สถาปัตยกรรม -ประณีตศิลป์

2. วิธีการนำเสนอเนื้อหาทางานพุทธศิลปะในอดีต

ผลการศึกษาวិธีการนำเสนอเนื้อหาทางานพุทธศิลปะในอดีต สามารถสรุปวิธีการนำเสนอ

โดยกำหนดข้อพิจารณาสรุปออกเป็น 3 ส่วน คือ

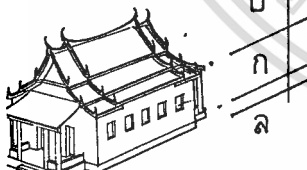
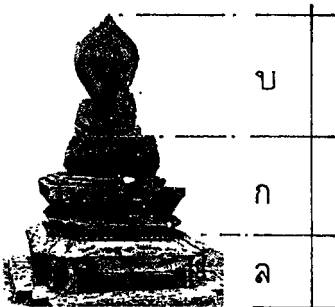
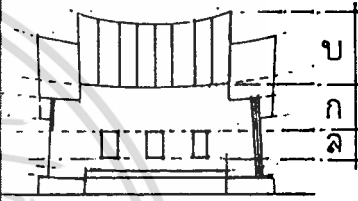
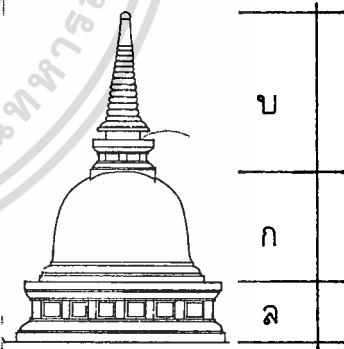
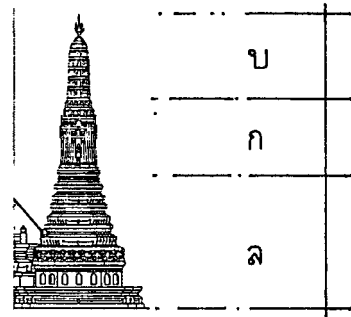
- 2.1 การกำหนดเนื้อหาในการนำเสนอ
- 2.2 การจัดวางตำแหน่งเนื้อหา
- 2.3 วิธีการนำเสนอ

ตารางที่ 3.102 แสดงสรุปผลการศึกษาวิธีการนำเสนอเนื้อหาทางานพุทธศิลปะในอดีต

ข้อพิจารณา	สรุปผลการศึกษา	ภาพประกอบ
2.1 การกำหนดเนื้อหาในการนำเสนอ โดยพิจารณาถึง <ol style="list-style-type: none"> 2.1.1 วัตถุประสงค์ 2.1.2 ความสำคัญของเนื้อหา 2.1.3 พื้นที่ในการนำเสนอ (นำไปสู่การพิจารณาถึงจำนวนของเนื้อหา กับขนาดพื้นที่ และขนาดของเรื่อง (ภาพ) กับขนาดของพื้นที่ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการมองเห็น) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การกำหนดเนื้อหาก่อนพื้นที่ (สามารถกำหนดให้พื้นที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ) 2. การกำหนดเนื้อหาตามขนาดพื้นที่ (ทำให้จำต้องคัดเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับพื้นที่) 	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.102 (ต่อ) แสดงสรุปผลการศึกษาวិธีการนำเสนอเนื้อหาทางานพุทธศิลปะในอดีต

ข้อพิจารณา	สรุปผลการศึกษา	ภาพประกอบ
<p>2.2 การจัดวางตำแหน่งเนื้อหา</p> 	<p>1. ตำแหน่งเนื้อหาในแนวตั้งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนสัมพันธ์กับการมองเห็นประกอบด้วย</p> <p>1.1 ภายในอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> -ส่วนล่าง ได้แก่ พื้นที่ส่วนที่อยู่ในระดับหน้าต่างของผนังภายในอาคาร -ส่วนกลาง ได้แก่ พื้นที่ส่วนที่อยู่ในระดับเหนือประตูหน้าต่างจนถึงระดับฝ้าเพดาน -ส่วนบน ได้แก่ พื้นที่ส่วนที่อยู่ในระดับฝ้าเพดานจนถึงอกไก่ <p>1.2 ภายนอกอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> -ส่วนล่าง ได้แก่ พื้นที่ส่วนที่อยู่ในระดับส่วนฐานของอาคาร เป็นต้น -ส่วนกลาง ได้แก่ พื้นที่ส่วนที่อยู่ในระดับส่วนกลางหรือส่วนตัวอาคาร เป็นต้น -ส่วนบน ได้แก่ พื้นที่ส่วนที่อยู่บนของอาคาร หรือส่วนยอด เช่น หน้าบัน เป็นต้น 	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p>ส่วนบน(ยอด) = สูงส่ง</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p>ส่วนกลาง(ตัว) = โดดตัว</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>ส่วนล่าง(ฐาน) = ต่อเนื่อง</p> </div>

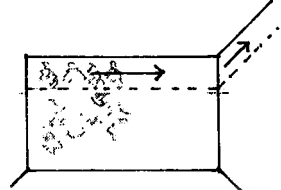
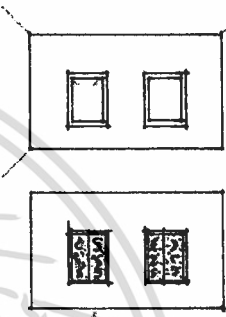
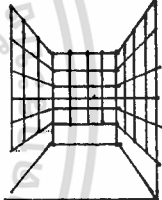
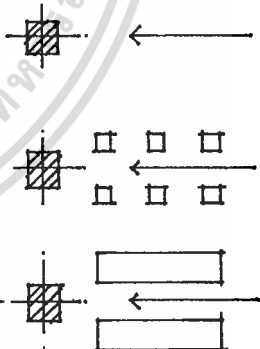
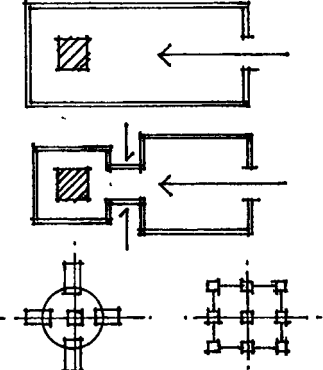
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.102 (ต่อ) แสดงสรุปผลการศึกษาวិธีการนำเสนอเนื้อหาทางพุทธศิลปะในอดีต

ข้อพิจารณา	สรุปผลการศึกษา	ภาพประกอบ	
	2. ตำแหน่งเนื้อหาในแนวนอนแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะสัมพันธ์กับการมองเห็นและทางสัญจร ประกอบด้วย		
	2.1 การมองเห็น และทางสัญจรในแนวเส้นตรง	1 ↑ 2 ↑	
		3 ↑	
		4 ↑	
	2.2 การมองเห็น และทางสัญจรได้โดยรอบ	 ↓	
		 ↓	
		 ↓	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.102 (ต่อ) แสดงสรุปผลการศึกษาวិธีการนำเสนอเนื้อหาทางานพุทธศิลปะในอดีต

ข้อพิจารณา	สรุปผลการศึกษา	ภาพประกอบ
2.3 วิธีการนำเสนอ	<p>1. การนำเสนอในลักษณะ 2 มิติ ได้แก่ ภาพจิตรกรรม และประติมากรรมที่มีฉากหลัง รับรู้เรื่องราวด้วยการดูเพียงอย่างเดียว</p>	 <p style="text-align: right;">1</p>
	<p>1.1 เล่าเรื่องเต็มผนัง</p> <p>1.2 เล่าเรื่องเป็นตอนๆ สลับช่องเปิด (หน้าต่าง, ประตู)</p> <p>- สลับกับธรรมชาติภายนอก (เชื่อมภายในกับภายนอก)</p> <p>- สลับกับการตกแต่ง (เน้นความสำคัญ)</p>	 <p style="text-align: right;">2</p>
	<p>1.3 เล่าเรื่องด้วยการสร้างบรรยากาศของสี (ปิดล้อมด้วยผนังทั้ง 4 ด้าน)</p>	 <p style="text-align: right;">3</p>
	<p>2. การนำเสนอในลักษณะ 3 มิติ ได้แก่ การสร้างสภาพแวดล้อมเหมือนจริงหรือจำลอง รับรู้เรื่องราวด้วยการดูและสามารถเดินเข้าไปในเนื้อหาได้</p>	
	<p>3. การนำเสนอในลักษณะ 4 มิติ ได้แก่ การจัดวางเนื้อหาที่สัมพันธ์กับการรับรู้เรื่องราวโดยมีมิติของเวลาและตำแหน่งการมองเห็นที่สัมพันธ์กัน</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การออกแบบนิทรรศการ

การศึกษาในบทที่ 4 เป็นขั้นตอนการออกแบบการจัดแสดงนิทรรศการถาวรภายในพิพิธภัณฑสถานศิลปะในประเทศไทย โดยได้แบ่งขั้นตอนการศึกษาออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

- 4.1 การศึกษาเนื้อหาการจัดแสดง
- 4.2 การกำหนดเนื้อหาและแนวคิดในการจัดแสดง
- 4.3 การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม

4.1 การศึกษาเนื้อหาการจัดแสดง

การศึกษาเนื้อหาการจัดแสดง มีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดเป็นเนื้อหาที่พิพิธภัณฑสถานศิลปะจะสื่อสารกับผู้ชม โดยมีข้อพิจารณาจากประเด็นปัญหาในบทที่ 1 จากการศึกษาโครงการตัวอย่าง (กรณีศึกษา) และจากการศึกษาหลักการพิพิธภัณฑสถาน ซึ่งได้สรุปเนื้อหาการจัดแสดง กำหนดเป็นหัวข้อหลักดังต่อไปนี้

1. พระพุทธศาสนา คืออะไร
2. พุทธประวัติ และพระธรรม
3. การเกิดงานพุทธศิลปะ
4. พุทธศิลปะในประเทศไทย
5. พุทธศิลปะกับวิถีชีวิต
6. พุทธศิลปะในอนาคต

ตารางที่ 4.1 แสดงสรุปหัวข้อเรื่อง (หลัก - ย่อย) และวัตถุประสงค์ในการจัดแสดง

หัวข้อหลัก	หัวข้อย่อย	วัตถุประสงค์
1. พระพุทธศาสนา คืออะไร	1.1 ศาสนาคืออะไร 1.2 หลักการและแนวคิดของพระพุทธศาสนา 1.3 องค์ประกอบของพระพุทธศาสนา 1.4 ประโยชน์ที่พึงได้รับ	เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมของพระพุทธศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

หัวข้อหลัก	หัวเรื่องย่อย	วัตถุประสงค์
2. พุทธประวัติ และพระธรรม	2.1 ชาดก 2.2 พุทธประวัติ 2.3 พระธรรม	เพื่อให้ทราบถึงเรื่องราวความเป็นมาของพระพุทธเจ้าและพระธรรมที่ทรงแสดง
3. การเกิดงานพุทธศิลปะ	3.1 พุทธเจดีย์ (สิ่งเคารพบูชา) -ธาตุเจดีย์ -บริโศคเจดีย์ -ธรรมเจดีย์ -อุเทสิกะเจดีย์ 3.2 พุทธศิลปะในอินเดีย	เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมาของการเกิดสิ่งเคารพและงานพุทธศิลปะ
4. พุทธศิลปะในประเทศไทย	4.1 วิวัฒนาการสร้างงานพุทธศิลปะประเทศไทย 4.2 ทวารวดี 4.3 ศรีวิชัย 4.4 ลพบุรี 4.5 ล้านนา 4.6 สุโขทัย 4.7 อู่ทอง 4.8 อโยธยา 4.9 รัตนโกสินทร์	เพื่อให้ทราบถึงเรื่องราวความเป็นมาของพระพุทธศาสนาในประเทศไทยและพุทธศิลปะสมัยต่างๆ
5. พุทธศิลปะกับวิถีชีวิต	5.1 พระพุทธศาสนากับสังคมไทยในอดีต 5.2 ประเพณีและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา	เพื่อให้ทราบถึงเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างงานพุทธศิลปะกับวิถีชีวิตของคนไทยในอดีตและปัจจุบัน
6. พุทธศิลปะในอนาคต	6.1 พระพุทธศาสนากับสังคมไทยสมัยใหม่ 6.2 รูปแบบงานพุทธศิลปะในปัจจุบัน 6.3 บทสรุป: การนำเสนอแนวคิดในการสร้างงานพุทธศิลปะ	เพื่อนำเสนอแนวทางของงานพุทธศิลปะในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารทบทวนวิชาสำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 การกำหนดเนื้อหาและแนวคิดในการจัดแสดง

เป็นขั้นตอนที่นำหัวข้อย่อยในการจัดแสดงจากตารางที่ 4.1 มาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อกำหนดรายละเอียดของเนื้อหา และแนวความคิดในการจัดแสดง ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

4.2.1 พระพุทธศาสนา คืออะไร

ตารางที่ 4.2 แสดงการกำหนดเนื้อหาและแนวคิดในการจัดแสดงหัวข้อ พระพุทธศาสนา คืออะไร

หัวข้อเรื่องย่อยและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวความคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
1.1 ศาสนาคืออะไร แสดงถึงสิ่งสำคัญที่เป็นศูนย์กลางทำให้มนุษย์ในสังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข		
1.1.1 ลักษณะของศาสนา แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับความเชื่อเกิดเป็นศาสนา (ระบบความเชื่อ) ได้แก่ -ความเชื่อในธรรมชาติ -ความเชื่อในพระเจ้า -การปฏิบัติพระเจ้า -ระบบทุนนิยมในปัจจุบัน	-แผนภูมิแสดงพัฒนาการของศาสนา -ภาพมนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมตามระบบความเชื่อต่างๆ	4.1
1.1.2 ศาสนาในปัจจุบัน แสดงถึงแหล่งกำเนิดของศาสนาต่างๆที่ยังมีผู้นับถือและปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ 1.1.2.1 ศาสนาที่เกิดในเอเชียตะวันตก (ปาเลสไตน์, อารบ) เช่น ศาสนายิว, คริสต์, อิสลาม 1.1.2.2 ศาสนาที่เกิดในเอเชียตะวันออก (จีน, ญี่ปุ่น) เช่น ศาสนาขงจื้อ, เต๋า และชินโต 1.1.2.3 ศาสนาที่เกิดในเอเชียใต้ (อินเดีย) เช่น ศาสนาพราหมณ์, เชน, พุทธ, ซิกข์	-แผนที่แสดงแหล่งกำเนิด -แผนภูมิแสดงสรุปศาสนาที่นับถือในปัจจุบัน 11 ศาสนา ได้แก่ -ศาสนาระดับชาติ 8 ศาสนาคือ พราหมณ์, เชน, ซิกข์, เต๋า, ขงจื้อ, ชินโต, ไชโรฮัสเตอร์ และยูดา -ศาสนาระดับสากล 3 ศาสนาคือ คริสต์, อิสลาม และพุทธ	4.2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

หัวข้อย่อและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวความคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
<p>1.1.3 ประเภทของศาสนา แสดงถึงประเภทศาสนาตามความเชื่อ ของมนุษย์ ได้แก่</p> <p>1.1.3.1 เทวนิยม (Theism) คือ กลุ่มศาสนา ที่เชื่อว่า มีเทวะหรือพระเจ้าเป็นเจ้า ซึ่งทรงเป็นผู้สร้าง,ควบคุมและ บันดาลสรรพสิ่งเช่น ศาสนายิว, คริสต์, อิสลาม, พราหมณ์ และซิกข์</p> <p>1.1.3.2 อเทวนิยม (Non - theism) คือ กลุ่ม ศาสนาที่ปฏิเสธความมีอยู่ของ พระเจ้า (อาจยอมรับว่ามีเทวดา ต่างๆ) และเชื่อว่าสรรพสิ่ง เกิดขึ้น มาเองโดยอาศัยหลักเหตุผลและ เป็นไปตามกำลังแห่งเหตุปัจจัย เช่น ศาสนาเซน, พุทธ, ขงจื้อ, เต๋า</p>	<p>-แผนภูมิแสดงสรุปประเภทของ ศาสนา 2 ประเภท</p> <p>-ภาพถ่ายสัญลักษณ์ทางศาสนา ทั้ง 2 ประเภท (สัญลักษณ์ทาง ศาสนาแสดงถึงความเชื่อต่างๆ ของมนุษย์)</p> <p>1. เทวนิยม เช่น</p> <p>-ไม้กางเขน (การเสียสละ)</p> <p>-พระจันทร์ครึ่งเสี้ยวและ ดาว (ชนชาติมุสลิม)</p> <p>-โอม (เทพเจ้าทั้ง 3)</p> <p>2. อเทวนิยม เช่น</p> <p>-ธรรมจักร (มรรค 8)</p>	4.3
<p>1.1.4 ศาสนาต่างๆ นับถือกันในประเทศใดบ้าง? แสดงให้เห็นถึงตำแหน่งของศาสนา ต่างๆ ที่นับถือในโลก</p>	<p>-ลูกโลก แสดงประเทศต่างๆ</p> <p>-แผนที่โลก แสดงสัญลักษณ์ทาง ศาสนาของประเทศต่างๆ</p>	4.4
<p>1.1.5 พระพุทธศาสนา แสดงถึงความเป็นมาโดยย่อของพระ พุทธศาสนาที่เป็นวิชาการ</p> <p>-แหล่งกำเนิดพระพุทธศาสนา</p> <p>-ที่มาของพระพุทธศาสนา</p> <p>-หลักธรรมทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา)</p>	<p>-แผนที่อินเดียโบราณ</p> <p>-ภาพสิ่งแวดล้อมสถาน</p> <p>-ภาพมนุษย์ แสดงการแสวงหา จุดมุ่งหมายสูงสุดของชีวิต ได้ แก่ การทรมานตน และการ เสพกาม</p> <p>-ประติมากรรมพระพุทธรูปปาง บำเพ็ญทุกรกิริยา</p> <p>-ภาพพระพุทธเจ้าประทับนั่ง ตรัสรู้ใต้ต้นโพธิ์ในคืนวันเพ็ญ</p>	4.5 4.6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

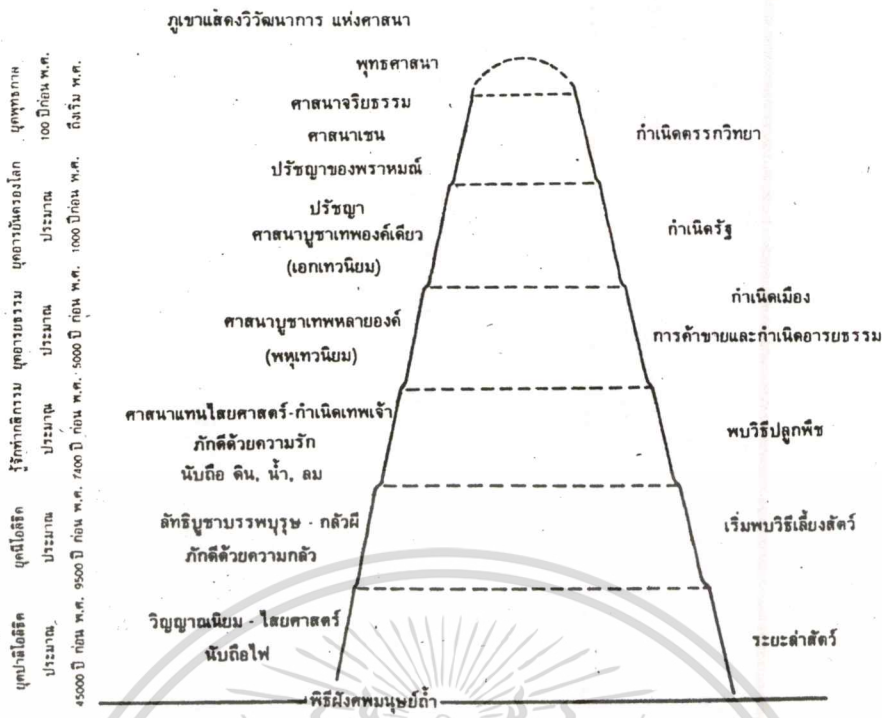
หัวเรื่องย่อและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
1.2 หลักการและแนวคิดของพระพุทธศาสนา		4.7
1.2.1 ความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม กิเลส $\Rightarrow$ กรรม $\Rightarrow$ วิบาก แสดงถึงมนุษย์ที่มีกิเลสเป็นแรงผลักดัน (เจตนา) ทำให้การกระทำ (กรรม) และ ผลของการกระทำ (วิบากกรรม) ทาง พระพุทธศาสนา เรียกว่า วัฏฏะ 3 ซึ่ง อธิบายวงจรกระบวนการแห่งชีวิต (การ เวียนว่ายตายเกิด) ที่เป็นเหตุแห่งทุกข์	-แผนภูมิแสดงวงจรชีวิต -ภาพจิตรกรรมแสดงเรื่องไตรภูมิ -ภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่อง เนมิราชชาดก -พระมาลัยสูตร -แผ่นข้อมูล (Board)	
1.2.2 การพ้นทุกข์ (นิพพาน) แสดงถึง แนวทางการหลุดพ้นทุกข์ด้วย การดับกิเลส (ตัดวงจรกระแสการเวียน ว่ายตายเกิด) อันเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุด ในพระพุทธศาสนา โดยทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา)	-พระพุทธรูปปางมารวิชัย หรือ ดอกบัว หรือเม็ดน้ำค้างยอด เจดีย์ทองระฆัง หรือที่ว่างภายใน ในกรุพระปรางค์ วัดพระศรี รัตนมหาธาตุ จ.ราชบุรี -แผ่นข้อมูล (Board)	
1.2.3 ทุกคนสามารถพ้นทุกข์ได้ แสดงถึงความเชื่อที่ว่า “มนุษย์สามารถพ้น ทุกข์ได้โดยการกระทำ (ปฏิบัติ) ด้วยความ เพียร” บ่งชี้ให้เห็นถึงความเท่าเทียมกันของ มนุษย์ และได้มีผู้หลุดพ้นแล้วเป็นจำนวน มาก ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต	-ภาพอดีตพุทธะ	
1.3 องค์ประกอบของพระพุทธศาสนา แสดงถึงความสัมพันธ์ที่เกาเกี่ยวยึดโยง ในการดำรงและสืบทอดพระศาสนา	-แสดงด้วยเหตุการณ์ที่พระสงฆ์ ถ่ายทอดพระธรรมคำสั่งสอน ของพระพุทธเจ้าสู่ประชาชน	4.8
1.3.1 พระรัตนตรัย	-ธรรมมาสน์	
1.3.2 พุทธบริษัท 4	-แถบบันทึกเสียงพระสงฆ์สวด, เทศน์	
1.3.3 พิธีกรรมและศาสนสถาน	-แผ่นข้อมูล (Board)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ สงวนลิขสิทธิ์ สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

หัวเรื่องย่อและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวความคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
1.4 ประโยชน์ที่พึงได้รับ แสดงถึงลำดับขั้นของประโยชน์ที่พึงได้รับ จากการปฏิบัติตามหลักคำสอนในพระ พุทธศาสนา		4.9
1.4.1 ประโยชน์ที่จะพึงได้รับในปัจจุบัน คือ ทำให้ผู้ปฏิบัติอยู่ในสังคมได้อย่าง ปรกติ (ได้แก่ การฝึกหัดอบรมควบคุม กาย และวาจา เป็นคำสอนที่จัดอยู่ใน หมวด ศิล)	-แผนภูมิแสดงขั้นตอนการปฏิบัติ และผลที่ได้รับ -แผ่นข้อมูล (Board) -ประติมากรรมหุ่นตัวรูปดอกบัว 3 เหล่า -ภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่อง ปริศนาธรรม	
1.4.2 ประโยชน์ที่จะพึงได้รับในอนาคต คือ ทำให้ผู้ปฏิบัติทำให้ผู้ปฏิบัติเกิด ความพากเพียร มีจิตใจที่มุ่งมั่น (ได้แก่ การฝึกหัดอบรมควบคุมจิตใจ เป็นคำ สอนที่จัดอยู่ในหมวด สมภาติ)		
1.4.3 ประโยชน์สูงสุด (นิพพาน) คือ ทำให้ผู้ปฏิบัติหลุดพ้นจากกิเลส เกิดความสงบ (ประกอบด้วยปัญญา สนับสนุนด้วยศีล และสมภาติ)		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

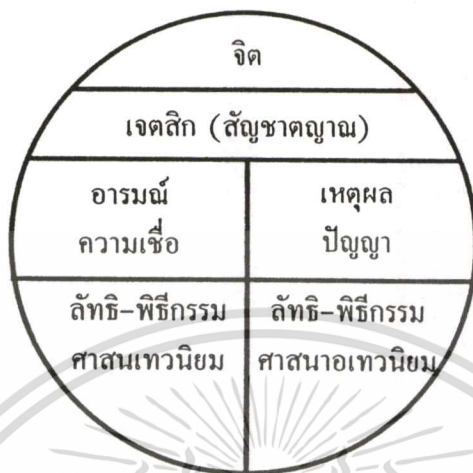
ภาพที่ 1 แสดงวิวัฒนาการของศาสนาต่างๆ ของโลก

ภาพที่ 4.1 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 1.1.1 ลักษณะของศาสนา (แผนภูมิแสดงพัฒนาการของศาสนา)

ภาพที่ 4.2 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 1.1.2 ศาสนาในปัจจุบัน (สัญลักษณ์ของศาสนาต่างๆ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

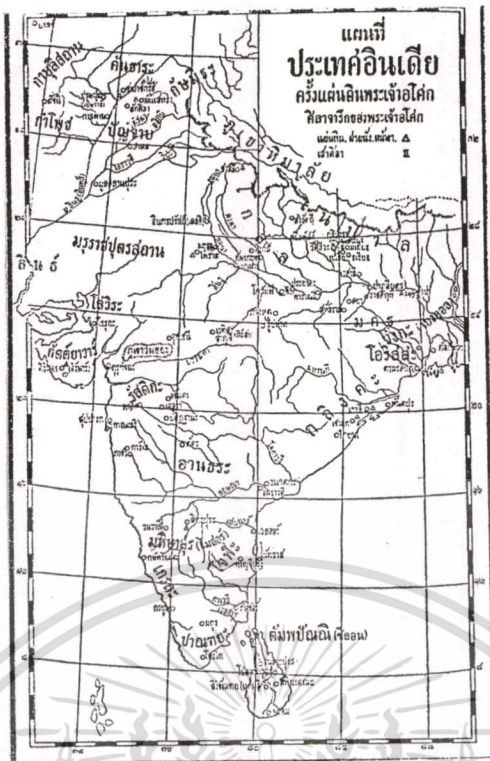

ภาพที่ 4.3 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 1.1.3 ประเภทของศาสนา (แผนภูมิแสดงประเภทของศาสนา)

ภาพที่ 4.4 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 1.1.4 ศาสนาต่างๆ นับถือกันในประเทศใดบ้าง? (แผนภูมิแสดงตำแหน่งของศาสนาต่างๆ ที่นับถือในโลก)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.5 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 1.1.5 พระพุทธศาสนา (แสดงแหล่งกำเนิดของพระพุทธศาสนา)

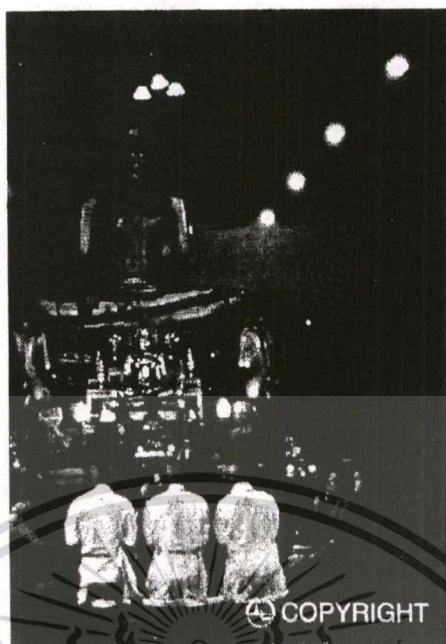
พระพุทธเจ้าบำเพ็ญทุกรกิริยา (อดอาหาร)

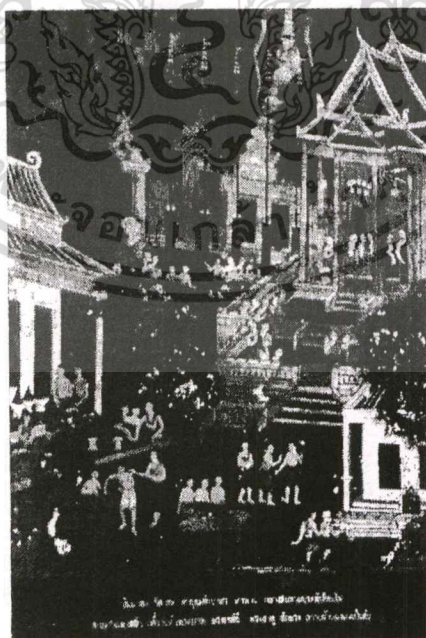
พระพุทธเจ้าตรัสรู้ใต้ต้นโพธิ์

ภาพที่ 4.6 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 1.1.5 พระพุทธศาสนา (แสดงที่มาของพระพุทธศาสนา)
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.8 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 1.3 องค์ประกอบของพระพุทธศาสนา (1.3.1 พระรัตนตรัย, 1.3.2 พุทธบริษัท 4, 1.3.3 พิธีกรรมและศาสนสถาน)

ภาพที่ 4.9 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 1.4 ประโยชน์ที่พึงได้รับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.2 พุทธประวัติ และพระธรรม

ตารางที่ 4.3 แสดงการกำหนดเนื้อหาและแนวคิดในการจัดแสดงหัวข้อ พุทธประวัติ และพระธรรม

หัวข้อเรื่องย่อและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวความคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
2.1 ชาดก แสดงถึงเรื่องราวในอดีตชาติเป็นจำนวนมากในการบำเพ็ญบารมีด้วยความมุ่งมั่นเพื่อบรรลุถึงความเป็นพระพุทธเจ้าของพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน	-แผ่นข้อมูล (Board) เขียนข้อความแสดงความปรารถนาด้วยใจ วาจา และกาย (การกระทำ)	4.10
2.1.1 นิบาตชาดก แสดงถึงเรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธเจ้าที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก 547 เรื่อง (22 นิบาต)	-ภาพจิตรกรรมฝาผนัง วัดเครือวัลย์ กรุงเทพฯ, วัดศรีชุม จ.สุโขทัย -แผ่นข้อมูล (Board) -แถบบันทึกเสียง	
2.1.2 ทศชาติชาดก แสดงถึงเรื่องราวการบำเพ็ญบารมีในสิบชาติสุดท้ายที่ถือว่าสำคัญยิ่ง (เป็นการสรุปถึงทศบารมีที่ทรงบำเพ็ญ)	-ประติมากรรมนูนต่ำ วัดไผ่ จ.ลพบุรี	
2.1.3 มหาชาติชาดก (พระเวสสันดรชาดก) แสดงถึงเรื่องราวพระชาติสุดท้ายที่มีความสำคัญและยิ่งใหญ่ที่สุด ก่อนการตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า	-ภาพจิตรกรรมฝาผนัง วัดราชาธิวาส กรุงเทพฯ -แผ่นข้อมูล (Board)	
2.2 พุทธประวัติ แสดงถึงความต่อเนื่องของเรื่องราวในพระชาติที่ทรงตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า		4.11
2.2.1 ทูเนิทาน (เรื่องราวในกาลไกล) เรื่องราวเริ่มตั้งแต่ สุเมธดาบส ได้รับพุทธพยากรณ์จากพระที่บึงกรพุทธเจ้าไปจนถึงจุดจากอัตภาพที่เป็นพระเวสสันดรบังเกิดในสวรรค์ชั้นดุสิต	-ภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่อง ตอน เวทดาทูลเชิญให้พระโพธิสัตว์ จุดจากภพดุสิต -ประติมากรรมลอยตัว -แผ่นข้อมูล (Board)	

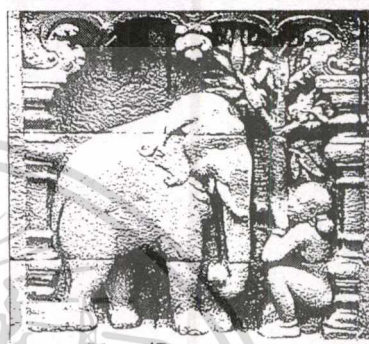
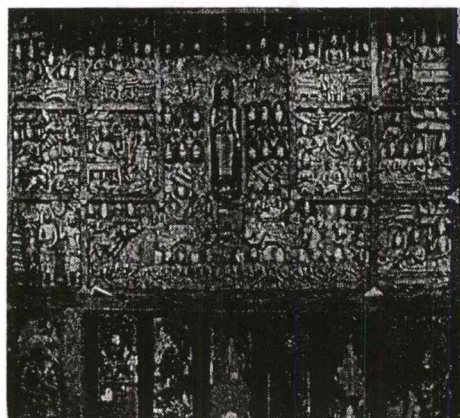
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

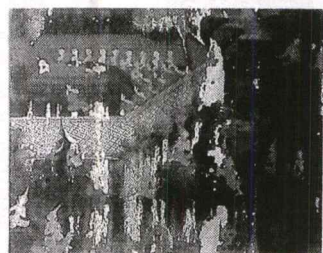
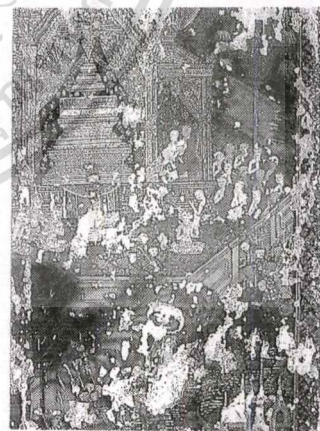
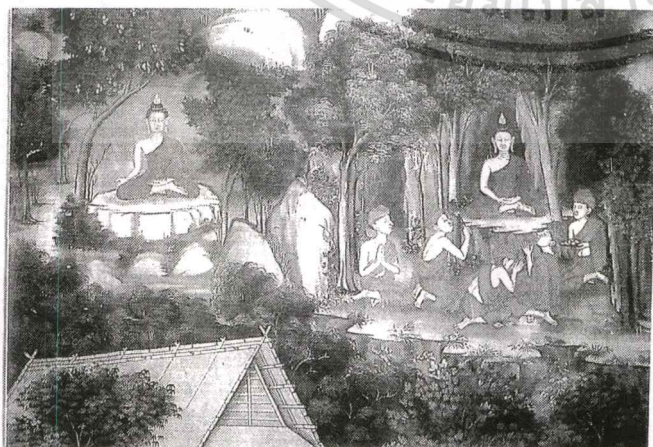
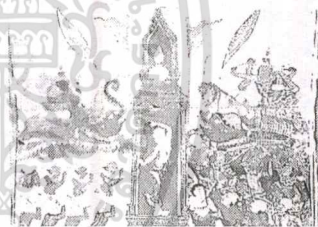
ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงการกำหนดเนื้อหาและแนวคิดในการจัดแสดงหัวข้อ พุทธประวัติ และพระธรรม

หัวเรื่องย่อยและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวความคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
2.2.2 อริทูเรนิทาน (เรื่องราวในกาลไม่ไกล) เรื่องราวเริ่มตั้งแต่การจุติจากสวรรค์ชั้นดุสิตมาบังเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะแห่งศากยวงศ์	-ภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่อง ตอนประสูติ	4.11
2.2.3 สันติเกนิทาน (เรื่องราวในกาลไกล) เรื่องราวเริ่มตั้งแต่เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงปฐมเทศนาไปจนถึงเสด็จดับขันธปรินิพพาน ตลอดจนการแบ่งพระธาตุ	-ภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่อง ตอน ตรัสรู้ ปฐมเทศนา ปรินิพพาน	
2.3 พระธรรม แสดงถึงการรวบรวมจัดหมวดหมู่คำสอนของพระพุทธเจ้า		
2.3.1 การสังคายนา 9 ครั้ง แสดงถึงเหตุการณ์สำคัญในการประมวล (สังคายนา) คำสอนของพระพุทธเจ้า	-ภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่อง การสังคายนา 9 ครั้ง วัดมหาพฤฒารามฯ กรุงเทพฯ	4.12
2.3.2 พระไตรปิฎก แสดงถึงการจารึกพระธรรมเป็นตัวอักษรเกิดเป็นพระไตรปิฎก (วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา)	-แผนภูมิแสดงโครงสร้างพระไตรปิฎก -ตู้พระธรรม, ภาพหอไตร -แผ่นข้อมูล (Board)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

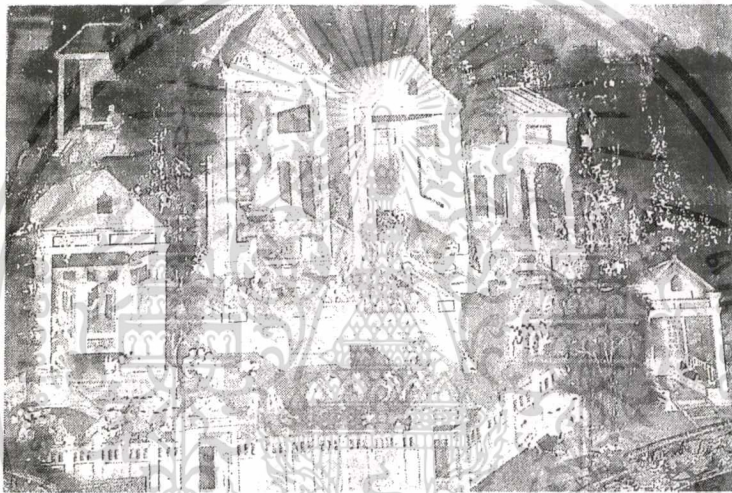
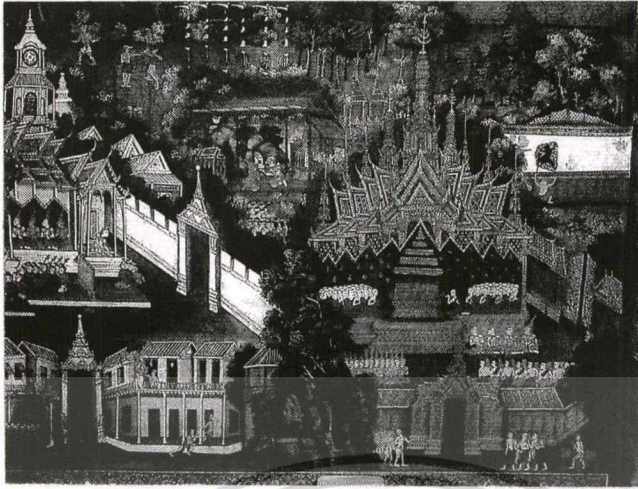

ภาพที่ 4.10 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 2.1 ชาดก (2.1.1 นิบาตชาดก, 2.1.2 ทศชาติชาดก, 2.1.3 มหาชาติชาดก)

ภาพที่ 4.11 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 2.2 พุทธประวัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.12 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 2.3.1 การสังคายนาพระไตรปิฎก 9 ครั้ง (จิตรกรรมฝาผนัง วัดมหาพฤฒารามฯ กรุงเทพฯ)

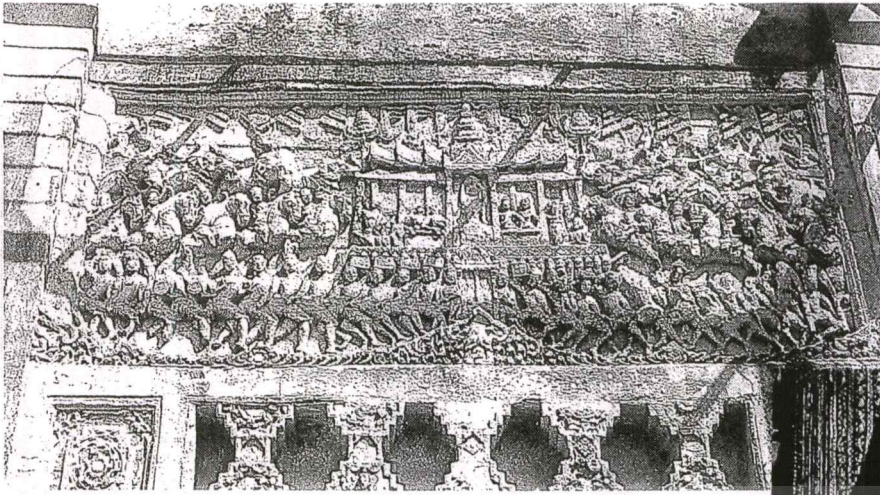
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.3. การเกิดงานพุทธศิลปะ

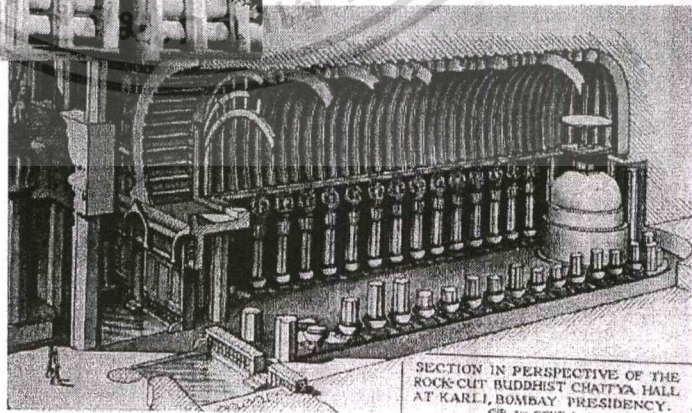
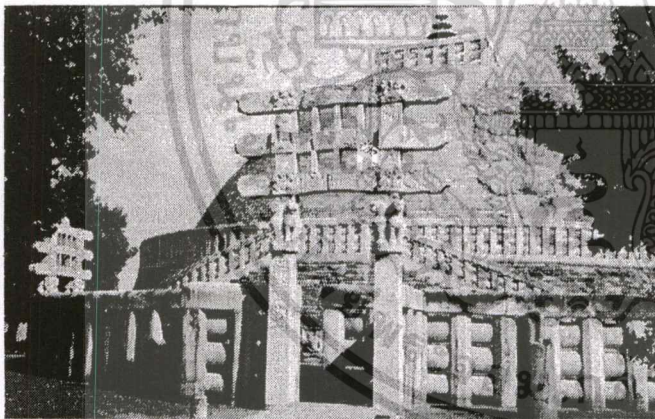
ตารางที่ 4.4 แสดงการกำหนดเนื้อหาและแนวคิดในการจัดแสดงหัวข้อ การเกิดงานพุทธศิลปะ

หัวข้อย่อยและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวความคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
3.1 พุทธเจดีย์ (สิ่งเคารพ) แสดงถึงประเภทสิ่งเคารพบูชาที่เป็นสิ่งแทนพระ พุทธเจ้า และเป็นที่มาของการเกิดงานพุทธศิลปะ		4.13
3.1.1 ธาตุเจดีย์ การบูชาพระบรมสารีริกธาตุนำไปสู่การ สร้างสถูป (สถาปัตยกรรม)	-แผนภูมิแสดงพัฒนาการของ สถูป -หุ่นจำลองสถูปเนินดิน	
3.1.2 บริโภคเจดีย์ สถานที่ สิ่งของ หรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องเนื่อง กับพระพุทธรูป นำไปสู่การเล่าเรื่องใน ประติมากรรม จิตรกรรม	-ภาพถ่ายสิ่งแวดล้อม -จิตรกรรมเรื่อง อัญมณีมหาสถาน, สัตตมหาสถาน	
3.1.3 ธรรมเจดีย์ พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธรูป นำมา ไปสู่การรจนาวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	-จารึกคาถาเยธัมมาฯ -พระไตรปิฎก	
3.1.3 อุเทสิกเจดีย์ สิ่งที่สร้างเพื่ออุทิศถวายพระพุทธรูป ได้แก่ สัญลักษณ์ต่างๆ ที่สื่อถึงพระพุทธรูปองค์	-รูปธรรมจักร -รอยพระพุทธรูปบาท -ต้นพระศรีมหาโพธิ์	
3.2 พุทธศิลปะในอินเดีย แสดงถึงงานพุทธศิลปะประเภทต่างๆ ที่ สำคัญในอินเดีย	-แผนที่อินเดียแสดงตำแหน่ง งานพุทธศิลปะ -แผ่นข้อมูล (Board)	4.14
3.2.1 สถาปัตยกรรม -พุทธสถานกลางแจ้ง เช่น สถูปสถูปเจดีย์ -พุทธสถานภายในถ้ำ เช่น ถ้ำอชันดา	-หุ่นจำลองสถูปสถูปเจดีย์ -จำลองสภาพพุทธสถานในถ้ำ -ภาพถ่าย, แผนผัง	
3.2.2 ประติมากรรม	-พระพุทธรูปสมัยคันธารราฐ, มถุรา, อมราวดี, คุปตะ, ปาละ	
3.2.3 จิตรกรรม	-จิตรกรรมรูปพระโพธิสัตว์ภายใน ในถ้ำอชันดาที่ 1 (สมัยคุปตะ)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.13 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 3.1 พุทธเจดีย์

SECTION IN PERSPECTIVE OF THE ROCK-CUT BUDDHIST CHATTYA HALL AT KARLI, BOMBAY PRESIDENCY.

ภาพที่ 4.14 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 3.2 พุทธศิลปะในอินเดีย (สถูปส์ถูจี, ถ้ำอชันตา, จิตรกรรมรูปพระโพธิสัตว์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.4 พุทธศิลปะในประเทศไทย

ตารางที่ 4.5 แสดงการกำหนดเนื้อหาและแนวคิดในการจัดแสดงหัวข้อ พุทธศิลปะในประเทศไทย

หัวข้อเรื่องย่อยและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวความคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
4.1 วิวัฒนาการสร้างงานพุทธศิลปะในประเทศไทย แสดงถึงความสัมพันธ์ในการสร้างงานพุทธศิลปะประกอบด้วย ศาสนา ศิลปะ และอาณาจักร		4.15
4.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างอินเดียและสุวรรณภูมิ แสดงถึงการติดต่อและรับอารยธรรมจากอินเดีย	-ภาพจิตรกรรมเรื่องพระมหาชนก -แผนที่เส้นทางการค้า -เรือจำลอง	
4.1.2 การรับพระพุทธศาสนาครั้งสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช	-แผนที่แสดงเส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนา -ข้อความที่ปรากฏในคัมภีร์สมันตปาสาทิกาทว่า พระโสณะกับพระอุตระไปสุวรรณภูมิ (สิริวิวัฒน์ คำวันสา. 2534 : 21)	
4.1.3 พัฒนาการของรัฐในสุวรรณภูมิ	-VDO./ Slide (สรุปพัฒนาการฯ) -แผนภูมิแสดงพัฒนาการของรัฐในสุวรรณภูมิ -แผนที่แสดงแหล่งโบราณคดี / เมืองโบราณ -แผนที่แสดงเส้นทางการค้า	
4.2 สมัยทวารวดี		4.16
4.2.1 การรับพระพุทธศาสนา (เถรวาท) จากอินเดีย แสดงให้เห็นถึงการยอมรับคติความเชื่อทางพระพุทธศาสนาด้วยการสร้างงานพุทธศิลปะเลียนแบบ (ทำซ้ำ) พุทธศิลปะอินเดีย	-หุ่นจำลององค์พระปฐมเจดีย์ -ภาพปูนปั้นเล่าเรื่องชาดก -ประดับฐานเจดีย์จุลประโทน (แสดงภาพบุคคลกำลังพายเรือ) -ธรรมจักร - พระพุทธรูป -จารึกคาถา (เข็มมาฯ) -แผ่นข้อมูล (Board)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

หัวเรื่องย่อและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวความคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
4.2.2 การผสมผสานวัฒนธรรมท้องถิ่นกับอิทธิพลจากภายนอก ได้แก่ คติการบูชาพระธาตุแสดงถึงการรับและปรับเปลี่ยนจนเกิดรูปแบบพุทธศิลปะทวารวดีของตนเอง	-ภาพถ่ายทางอากาศแสดงเมืองโบราณที่มีพระประโทนเป็นศูนย์กลางเมือง -แผ่นข้อมูล (Board)	4.16
4.2.3 การแพร่หลายของพุทธศิลปะทวารวดีแสดงให้เห็นถึงขอบเขตและการกระจายตัวของพุทธศิลปะทวารวดีในภูมิภาคต่างๆ โดยมีเมืองสำคัญเป็นแหล่งรองรับ ได้แก่ -บริเวณลุ่มน้ำภาคกลาง เช่น เมืองโบราณคูทองและนครชัยศรี เมืองโบราณคูบัว เมืองละโว้ -บริเวณลุ่มน้ำภาคเหนือเช่น เมืองหริภุญชัย -บริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น เมืองโบราณเสมา เมืองฟ้าแดดสงยาง เป็นต้น -บริเวณภาคใต้ เช่น เมืองยะรัง จ.ปัตตานี	-แผนที่และภาพถ่ายทางอากาศแสดงแหล่งโบราณคดี / เมืองโบราณ -แผนผังอาคารและภาพถ่าย -ถ้าเขาสูง -เจดีย์จุลประโทน -เสมาอีสาน -เจดีย์กุฎ -แผ่นข้อมูล(Board)	
4.3 สมัยศรีวิชัย		4.17
4.3.1 ความเชื่อในพระพุทธรูปนามหายานแสดงถึงคติการนับถือพระโพธิสัตว์	-พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร -แผ่นข้อมูล (Board)	
4.3.2 พระบรมธาตุไชยา	-หุ่นจำลองพระบรมธาตุไชยา -แผนผังวัดพระบรมธาตุไชยา -ภาพถ่ายและแผ่นข้อมูล (Board)	
4.4 สมัยลพบุรี		4.18
4.4.1 การรับอิทธิพลทางศาสนา และศิลปะจากเขมร -คติเทวราชา	-พระพุทธรูปขนาดปรกทรงเครื่อง -แผนผังแสดงผังเมืองรูปสี่เหลี่ยมมีศาสนสถานทรงปราสาทเป็นศูนย์กลาง และมีระเบียงคตรายรอบ -แผ่นข้อมูล (Board)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

หัวเรื่องย่อยและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวความคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
4.4.2 การแพร่กระจายอิทธิพลของศิลปะลพบุรี แสดงถึงขอบเขตและการกระจายตัวของ ศิลปะลพบุรี	-แผนที่แสดงแหล่งโบราณคดี / เมืองโบราณ -วัดพระพายหลวง -พระปรางค์สามยอด -ปราสาทหินกำแพงแลง -แผ่นข้อมูล (Board)	4.18
4.4.3 ปราสาทหินพิมาย	-หุ่นจำลองปราสาทหินพิมาย -แผนผังปราสาทหินพิมาย -ภาพถ่ายและแผ่นข้อมูล (Board)	
4.5 สมัยล้านนา		4.19
4.5.1 การเข้ามาของพระพุทธศาสนาลังกาวงศ์ แสดงถึงการยอมรับ (ศรัทธา) ในพระพุทธ ศาสนาจากลังกาของบ้านเมืองต่างๆ ได้แก่ คติ การบูชาพระธาตุ, ความเลื่อมใสในวิปัสสนา ธุระ (วัดป่า) การสร้างพระพุทธรูปที่เรียกว่า พระพุทธรูปสิงห์ ตามแบบลังกาและคติความเชื่อ เรื่องความบริสุทธิ์นำไปสู่การทำโบสถ์ 2 โบ	ภาพถ่ายเจดีย์ทรงลังกา -ภาพถ่ายพระพุทธรูปสิงห์ 3 องค์ ประดิษฐานอยู่ที่นครศรีธรรมราช เชียงใหม่ (ศิลปะแบบล้านนารุ่น แรก) และกรุงเทพฯ -ภาพถ่ายโบสถ์ 2 โบ -แผนที่แสดงเส้นทางการเผยแพร่	
4.5.2 การรับพระพุทธศาสนา และศิลปะจากพุกาม, หนีภัย และสุโขทัย จนเกิดเป็นเมืองล้านนา	-เศียรพระพุทธรูป (พระแสนแล้ว) -ภาพถ่ายอนุสาวรีย์ 3 กษัตริย์ -แผนที่แสดงเส้นทางการติดต่อ -แผ่นข้อมูล (Board)	
4.5.3 วรรณกรรมทางศาสนา แสดงถึงความรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาใน อาณาจักรล้านนา ได้แก่การสังคายนาพระ ไตรปิฎกในสมัยพระเจ้าติโลกราช (ถือเป็น ครั้งที่ 8) คณะสงฆ์มีความแตกฉานในพระ ไตรปิฎก จนสามารถรจนาพระคัมภีร์ทาง พระพุทธศาสนาต่างๆ ไม่น้อยกว่า 32 คัมภีร์	-ภาพจิตรกรรมแสดงการสังคายนา พระไตรปิฎก -พระคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเช่น มังคลัตถปิณี, ชินกาลมาลีปกรณ์, จามเทวีวงศ์, สิंहคินิทาน เป็นต้น -แผ่นข้อมูล (Board)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

หัวเรื่องย่อและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวความคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
4.5.4 คติการสร้างสถูปหรือพระธาตุเป็นศูนย์กลางของวัดและบนที่สูง แสดงถึงคติความเชื่อในการบูชาพระธาตุ และการสร้างพุทธสถานเน้นความกลมกลืนกับธรรมชาติ	-ภาพถ่ายระยะไกลและภาพถ่ายทางอากาศพระธาตุหริภุญชัย, พระธาตุดอยสุเทพ -แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง พระธาตุกับเมือง และพระธาตุกับธรรมชาติ	4.19
4.5.5 วัดพระธาตุลำปางหลวง จ.ลำปาง เป็นพุทธสถานที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ มีความเก่าแก่และมีความสมบูรณ์ของศิลปกรรม สามารถนำเสนอเป็นตัวอย่างของงานพุทธศิลปะสมัยล้านนาได้	-แผนผังวัดพระธาตุลำปางหลวง -หุ่นจำลองอาคารภายในวัด -ภาพขุมประตู่ทางเข้า -จำลองบรรยากาศภายในวิหารหลวง - ภาพจิตรกรรมต้นพระศรีมหาโพธิ์ (วิหารน้ำแต้ม)	
4.6 สมัยสุโขทัย		4.20
4.6.1 การรับอิทธิพลทางความเชื่อ และศิลปะจากอาณาจักรรอบข้าง นำไปสู่การเกิดรัฐสุโขทัย	-ศิลาจารึก -แผนที่แสดงเส้นทางติดต่อ -แผนภูมิแสดงการวางผังเมือง	
4.6.2 การรับพระพุทธศาสนาจากลังกา	-ภาพถ่าย, แผนผังเจดีย์วัดช้างล้อม	
4.6.3 วรรณกรรมทางศาสนา	-ไตรปิฎก (สมุดภาพไตรภูมิ)	
4.6.4 วัดพระศรีมหาธาตุ จ.สุโขทัย	-แผนผังวัดมหาธาตุ -ภาพสร้างจำลอง (Reconstruct)	
4.6.5 จิตรกรรม	-ภาพลายเส้นจารบนหินชนวน เล่าเรื่องนิบาตชาดก (วัดศรีชุม)	
4.6.6 ประติมากรรม	-พระพุทธรูป 4 อริยาบถ คือ นั่ง นอน ยืน เดิน วัดเชตุพน -พระพุทธรูปสมัยสุโขทัย 4 หมวด คือ หมวดใหญ่, หมวดกำแพงเพชร, หมวดพระพุทธรชินราช และหมวดวัดตระกวน	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

หัวเรื่องย่อยและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวความคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
4.6.7 วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จ.พิษณุโลก	-จำลองบรรยากาศภายในวิหาร พระพุทธรูปชินราช -แผนผังวัด -แผ่นข้อมูล (Board)	4.20
4.7 สมัยอุทอง		4.21
4.7.1 ลักษณะศิลปกรรมที่ผสมผสานระหว่าง ศิลปะทวารวดีตอนปลาย ศิลปะลพบุรี และ ศิลปะสุโขทัย ตามเมืองโบราณต่างๆ ได้แก่ วัดพระแก้วเมืองสวรรค จ.ชัยนาท, วัดพระรูป จ.สุพรรณบุรี, วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จ.ลพบุรี และสุพรรณบุรี, วัดใหญ่ชัยมงคล วัดอโยธยา วัดธรรมิกราช วัดช้าง และวัด นางปลื้ม จ.พระนครศรีอยุธยา เป็นต้น	-แผนที่แสดงแหล่งโบราณคดี / เมืองโบราณ -แผนผังวัด -แผ่นข้อมูล (Board)	
4.7.2 สถาปัตยกรรม	-เจดีย์วัดมหาธาตุ จ.ชัยนาท	
4.7.3 ประติมากรรม	-พระพุทธรูป 3 แบบ -เศียรพระพุทธรูป วัดธรรมิกราช -แผ่นข้อมูล (Board)	
4.7.4 พระประธานภายในพระอุโบสถ วัดไถย์ จ.ลพบุรี	-จำลองบรรยากาศภายใน พระอุโบสถ วัดไถย์ จ.ลพบุรี	
4.8 สมัยอยุธยา		4.22
4.8.1 การสืบเนื่องทางความเชื่อ (ศาสนา) และ ศิลปะตามแบบสมัยอุทองและลพบุรี	-ภาพพระพุทธรูปวัดพัญญูเชิง -แผนผังแสดงเจดีย์ประธานทรง ปราสาทและระเบียงคตเป็นศูนย์ กลางของวัด ได้แก่ วัดพุทธไธ สวรรคย์, วัดพระราม, วัดมหาธาตุ, วัดราชบูรณะ -จิตรกรรมภายในกรุปราสาท	
4.8.2 การรับอิทธิพลทางศิลปะจากสุโขทัย	-การสร้างเจดีย์ทรงระฆัง	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการจัด

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ) :

หัวเรื่องย่อและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวความคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
4.8.3 ศูนย์กลางอาณาจักรและศาสนจักร แสดงถึงความยิ่งใหญ่ของกรุงศรีอยุธยา ที่ว่า อยุธยาไพโรจน์ได้ <i>ตรีบูร</i> ทวารรุจिरยงหอ <i>สรห้าย</i> อยุธยายิ่งใหญ่ <i>สุรโลก รวงแห</i> ถนัดดุจสุวรรณคัล้ายคัล้าย <i>แก่ตา</i> (กำสรวลสมุทร)	-หุ่นจำลองวัดพระศรีสรรเพชญ์ จ.พระนครศรีอยุธยา -ภาพถ่ายหน้าบันรูปพระนารายณ์ ทรงครุฑ -แผนที่โบราณเมืองอยุธยา -แผ่นข้อมูล (Board)	4.22
4.8.4 วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	-มหาชาติคำหลวง -พระมาลัยคำหลวง -นันทโศภนันทสูตรคำหลวง (แสดงข้อความในวรรณกรรม)	
4.8.5 ประเพณีไหว้พระพุทธรูป	-แสดงข้อความใน ปุณโณวาทคำ ฉันท์ (พระมหานาค วัดท่าทราย)	
4.8.6 การรับอิทธิพลจากเขมร	-ภาพถ่าย, แผ่นผัง, หุ่นจำลอง วัดไชยวัฒนาราม จ.พระนครศรีอยุธยา	
4.8.7 การวางผังอาคารภายในพุทธสถาน	-ภาพถ่าย, แผ่นผัง, หุ่นจำลอง วัดกษัตราธิราช กรุงเทพฯ	
4.8.8 วัดหน้าพระเมรุ	-จำลองบรรยากาศภายใน พระอุโบสถ	
4.8.9 จิตรกรรม	-ภาพถ่ายจิตรกรรมฝาผนัง วัดเกาะแก้วสุทธาราม จ.เพชรบุรี, วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ	
4.9 สมัยรัตนโกสินทร์		4.23
4.9.1 สถาปนาศูนย์กลางการปกครอง	-หน้าบันรูปพระอินทร์ทรงช้าง เอราวัณ -แผ่นผังเมืองรัตนโกสินทร์ -วัดพระศรีรัตนศาสดาราม	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

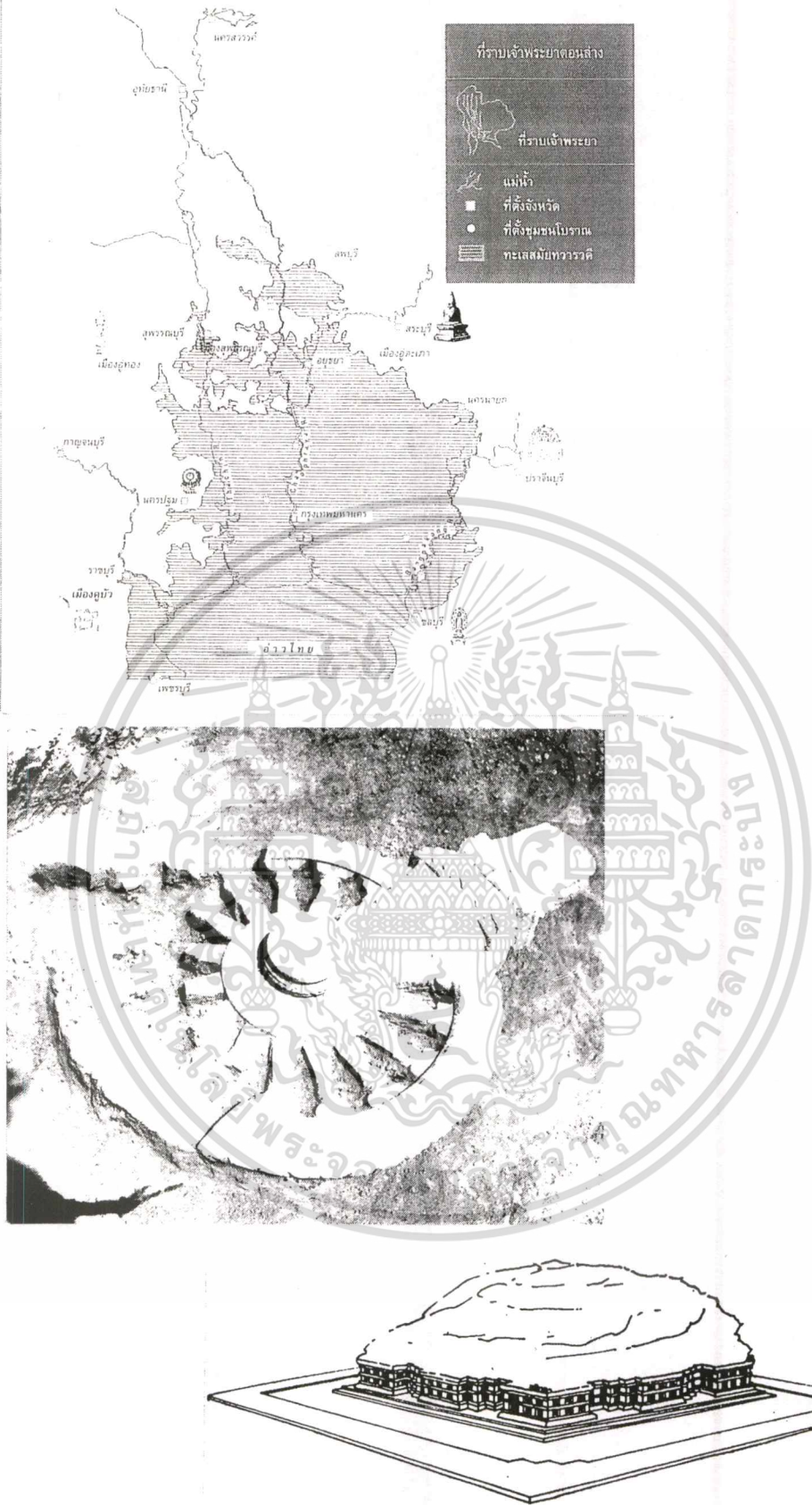
ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

หัวเรื่องย่อและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวความคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
4.9.2 การสังคายนาพระไตรปิฎก	-จิตรกรรมฝาผนังเรื่องการ สังคายนา วัดมหาพฤฒารามฯ -วัดมหาธาตุ (สถานที่สังคายนา) -พระไตรปิฎกฉบับทองใหญ่ -หอพระมณเฑียรธรรม	4.23
4.9.3 การสถาปนาศูนย์กลางพระนคร	-ข้อความแสดงการอัญเชิญ พระศรีศากยมุนี -หุ่นจำลอง, ภาพถ่ายวัดสุทัศน์ฯ -บานประตูวัดสุทัศน์ฯ	
4.9.4 ความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา “ใครใจบุญสร้างวัดวาอาราม ก็เป็นคนโปรด”	-พระพุทธธรรมมิศรราช (พระ ประธานในพระอุโบสถ วัดอรุณฯ) -พุทธปราสาทวัดอรุณฯ -วัดพระเชตุพนฯ -วัดราชโอรส	
4.9.5 วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	-ปฐมสมโพธิกถา -พระพุทธรูป 40 ปาง	
4.9.6 การเข้ามาของตะวันตก	-จิตรกรรมที่ได้รับอิทธิพลตะวันตก (ขรัวอินโข่ง) -แนวคิดที่ว่า “สวรรค์ในอก นรกในใจ”	
4.9.7 การกลับไปนิยมรูปแบบพุทธศิลปะสมัยอยุธยา	-วัดราชประดิษฐ์ฯ	
4.9.8 มหาวิทยาลัยของพระสงฆ์	-มหาธาตุวิทยาลัย -มหามกุฏราชวิทยาลัย	
4.9.9 พุทธสถานสมัยใหม่ (การผสมผสานวัฒนธรรมตะวันตกกับตะวันตก)	-วัดเบญจมบพิตร	
4.9.10 การฉลองกิ่งพุทธกาล (พ.ศ. 2500)	-พุทธมณฑล -พระศรีศากยเทศพลญาณ ประธานพุทธมณฑลสุพรรณ	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.16 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 4.2 สมัยทวารวดี (แสดงแผนที่ตำแหน่งแหล่งโบราณคดี และเมืองโบราณสมัยทวารวดี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

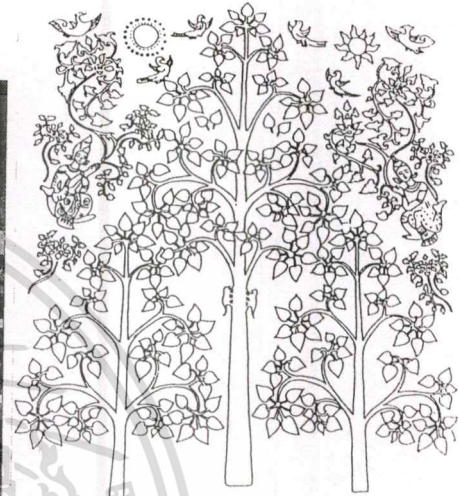
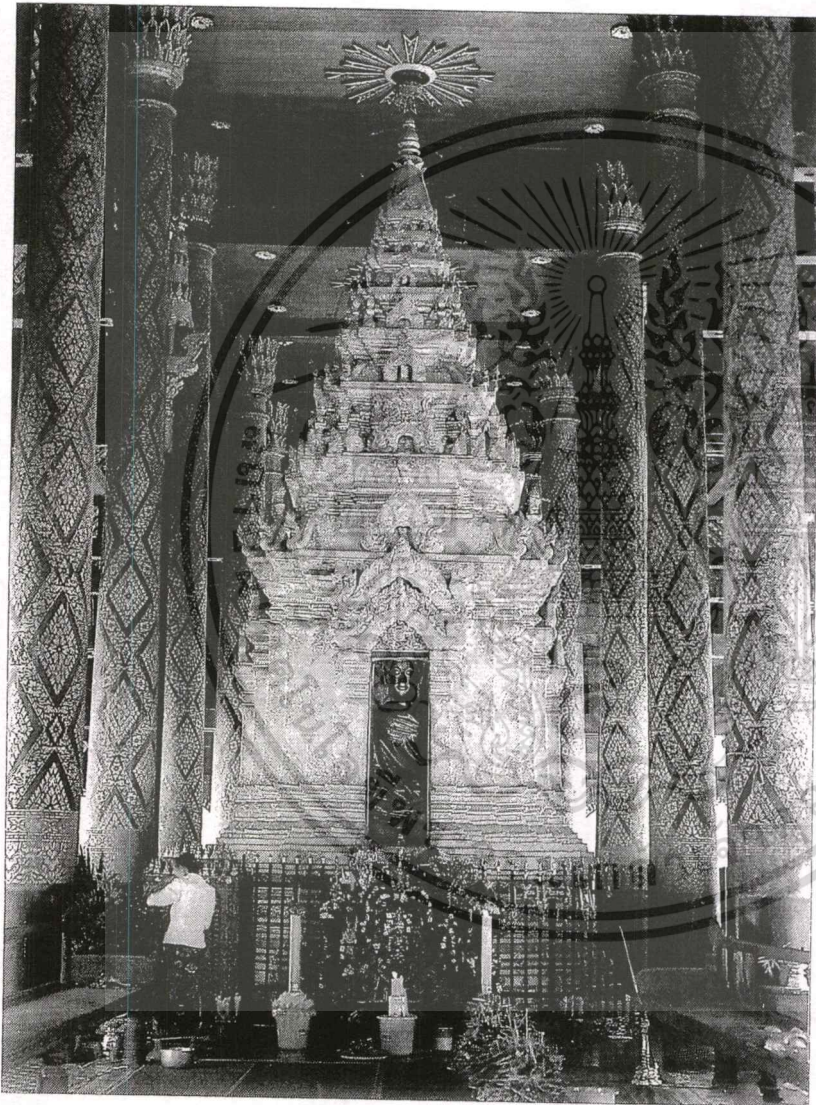

ภาพที่ 4.17 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 4.3 สมัยศรีวิชัย (แสดงภาพพระบรมธาตุไชยา และ ประติมากรรมรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร)

ภาพที่ 4.18 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 4.4 สมัยลพบุรี (แสดงพระพุทธรูปปางนาคปรก และ ปราสาทหินพิมาย)

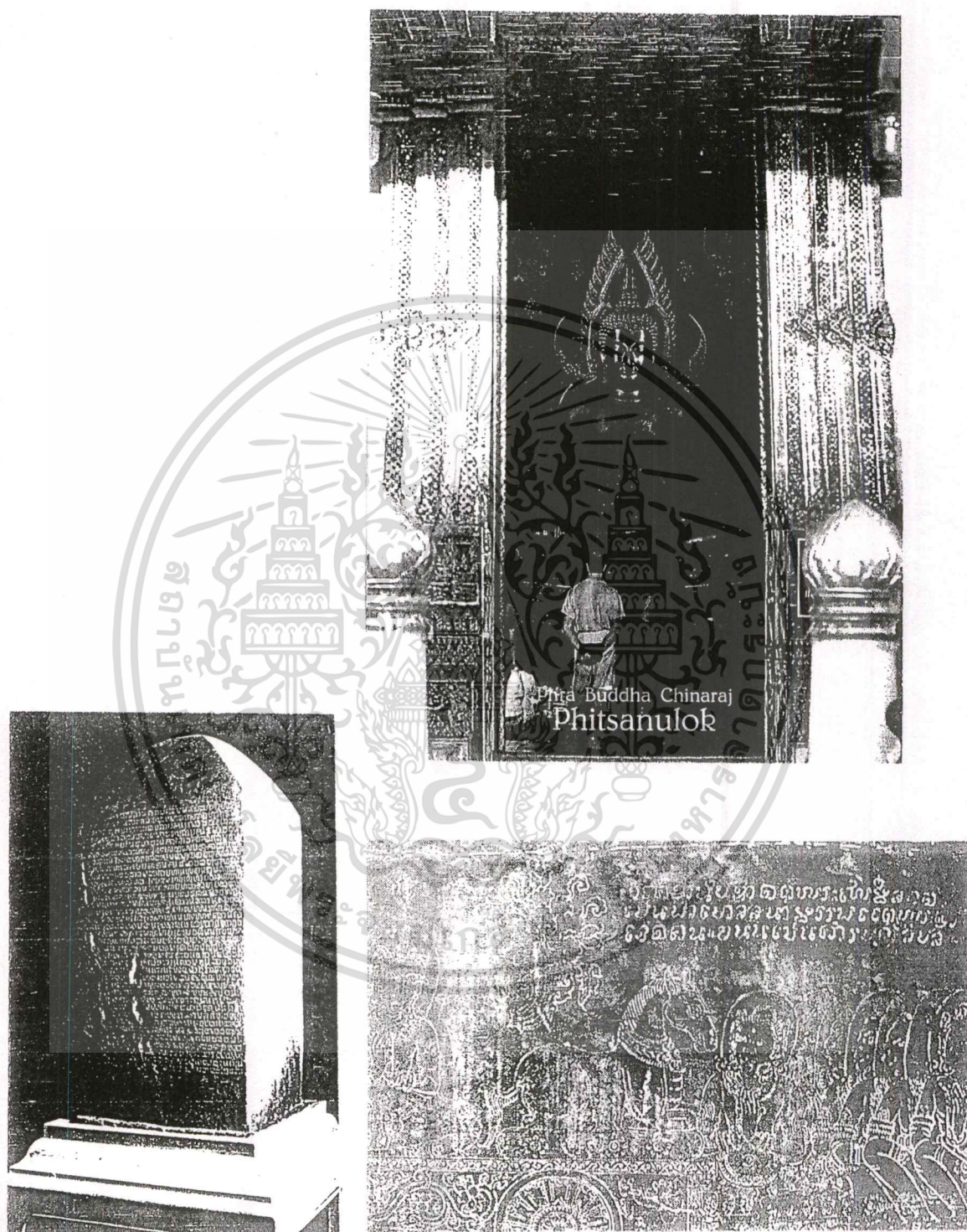
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

LAMPANG

ภาพที่ 4.19 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 4.5 สมัยล้านนา (แสดงภาพงานพุทธศิลปะภายใน
วัดพระธาตุลำปางหลวง จ.ลำปาง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

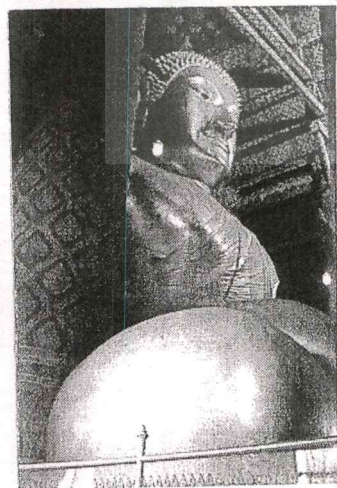
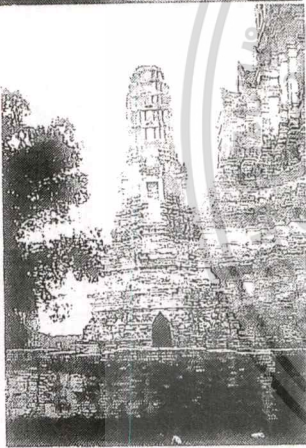
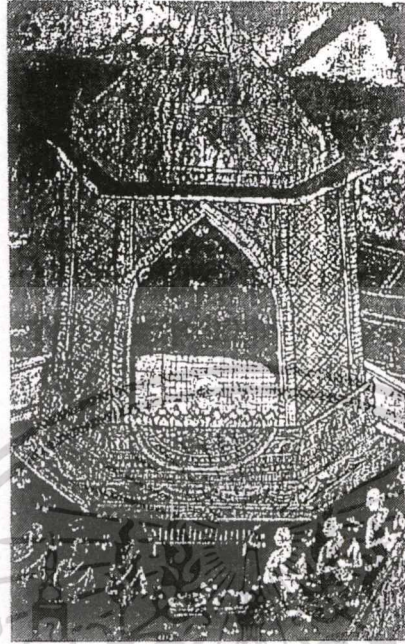
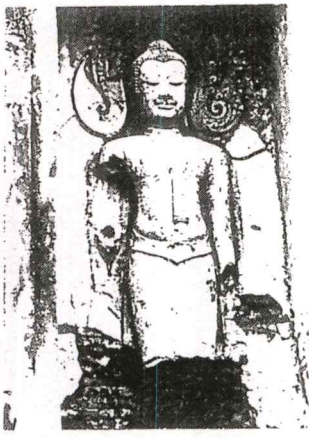
ภาพที่ 4.20 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 4.6 สมัยสุโขทัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

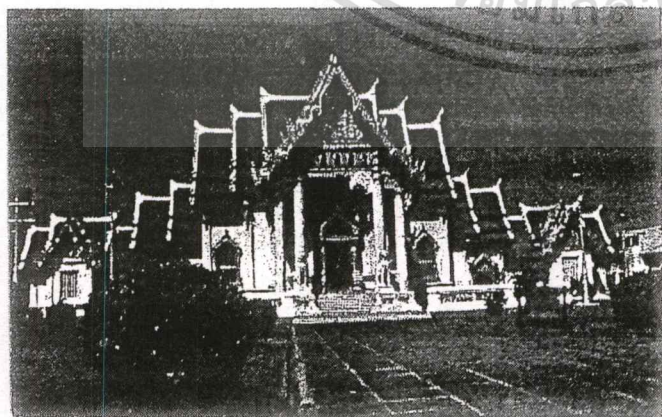
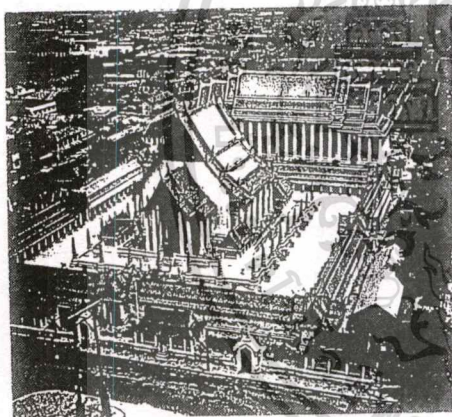
ภาพที่ 4.21 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 4.7 สมัยอุททอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.22 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 4.8 สมัยอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.23 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 4.9 สมัยรัตนโกสินทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.5 พุทธศิลป์ปะกับวิถีชีวิต

ตารางที่ 4.6 แสดงการกำหนดเนื้อหาและแนวคิดในการจัดแสดงหัวข้อ พุทธศิลป์ปะกับวิถีชีวิต

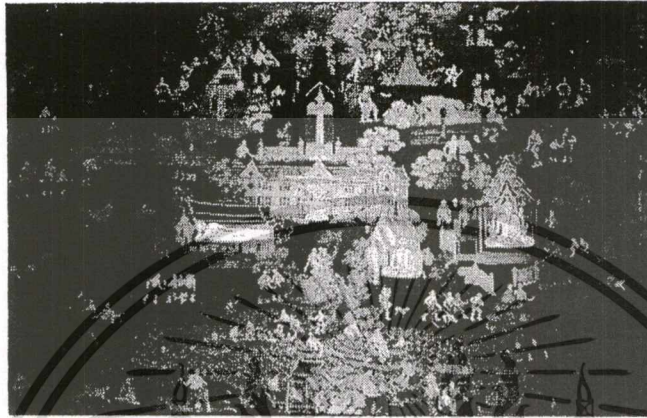
หัวเรื่องย่อยและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวความคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
5.1 พระพุทธศาสนา (วัด) กับสังคมไทยในอดีต		4.24
5.1.1 ศูนย์กลางทางความเชื่อ (การทำบุญ) การสร้างและประดับตกแต่งพุทธสถาน, พุทธศิลป์ปะอย่างประณีตวิจิตรบรรจงด้วย ถาวรวัตถุที่มีคุณค่าเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา เสมือนหนึ่งธนาคารสะสมบุญ (จักรขัย อินทโรชิตี. 2544)	-ภาพจิตรกรรม -แผนผังชุมชนที่มีวัดเป็นศูนย์กลาง -แผ่นข้อมูล (Board) “การซ่อมวัดไม่ได้บุญเท่าสร้างวัด”	
5.1.2 ศูนย์กลางการศึกษา สังคมไทยในอดีตมิได้มุ่งหวังให้บุตรชายที่ บวชบรรลุถึงพระอรหันต์ผล หากแต่เพื่อให้มี โอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย พระ พุทธวัจนะ ตลอดจนการฝึกหัดปฏิบัติสำรวม กาย ใจ รู้จักบาปบุญคุณโทษ	-ภาพจิตรกรรม การเทศนา, การ บรรพชา, อุปสมบท -ภาพถ่ายพิธีการอุปสมบทในพระ อุโบสถ -แผ่นข้อมูล (Board) คนดิบ $\longleftrightarrow$ บัณฑิต (ทิด)	
5.1.3 ศูนย์กลางเก็บรวบรวมวัสดุ - อุปกรณ์ วัดเป็นเสมือนคลังเก็บวัสดุสิ่งของอุปกรณ์ ต่างๆ ที่ประชาชนนำมาถวาย และให้บริการ ยืมสิ่งของเหล่านั้น เช่น จาน ชาม โต๊ะหมู่ บูชา เป็นต้น	-กับปิยะกุฎี (โรงเรียนเก็บของ ส่วนกลาง) -โรงธรรม โรงทาน -ภาพถ่ายแสดงกิจกรรมที่ยืมของ จากวัดไปใช้	
5.1.4 ศูนย์กลางกิจกรรม เป็นสถานที่พักผ่อนและทำกิจกรรมของ ประชาชนในงานเทศกาลต่างๆ และวัน สำคัญทางศาสนา	-ภาพจิตรกรรม -ภาพถ่ายบริเวณลานวัด	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

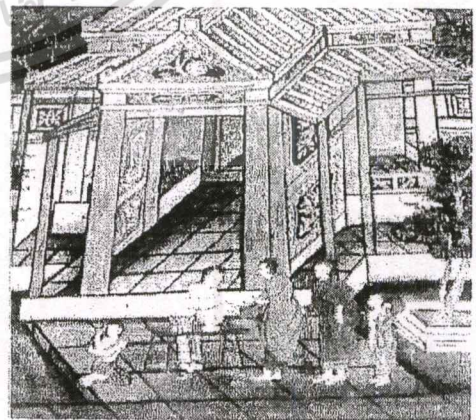
ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

หัวเรื่องย่อและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวความคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
5.2 ประเพณีและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา		4.25
5.2.1 ประเพณีชีวิต วงจรชีวิตของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาตั้งแต่เกิดจนตาย เช่น การตั้งชื่อ โกนผมไฟ การบวช แต่งงาน ทำบุญอายุ ตลอดจนพิธีศพ เป็นต้น	-ภาพถ่ายประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ	
5.2.2 ประเพณีสังคม วงจรกาลเวลาของสังคมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาโดยตรงและโดยอ้อม ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา (กฐิน) และประเพณีในเทศกาลตรุษ สงกรานต์ สารท ลอยกระทง ตลอดจนถึงงานนมัสการปูชนียวัตถุสถานประจำปีของวัดต่างๆ เป็นต้น	-ภาพถ่ายประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ -ศาลาการเปรียญ -วิหารหลวง	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.24 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 5.1 พระพุทธศาสนา (วัด) กับสังคมไทยในอดีต

ภาพที่ 4.25 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 5.2 ประเพณีและพิธีกรรมทางศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.6 พุทธศิลปะในอนาคต

ตารางที่ 4.7 แสดงการกำหนดเนื้อหาและแนวคิดในการจัดแสดงหัวข้อ พุทธศิลปะในอนาคต

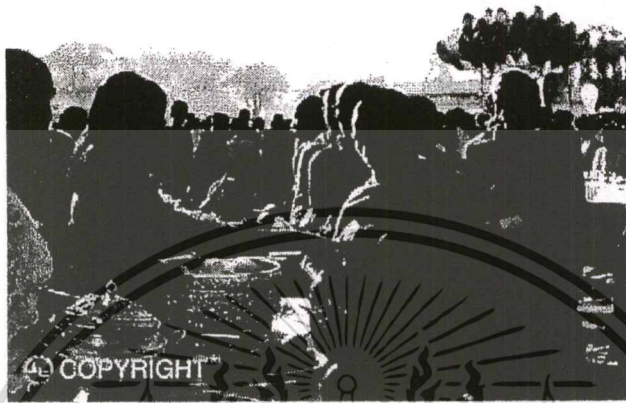
หัวเรื่องย่อยและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวความคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
6.1 พระพุทธศาสนากับสังคมไทยสมัยใหม่		4.26
<p>6.1.1 การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง</p> <p>ในอดีตพระพุทธศาสนาได้รับการอุปถัมภ์จากพระมหากษัตริย์โดยตรง ปัจจุบันรัฐเข้ามามีอำนาจในกิจการของคณะสงฆ์และการพระศาสนา เช่น การรองรับสถานภาพของวัดและผู้นำของคณะสงฆ์ โครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์จึงมีลักษณะรวมศูนย์แบบระบบราชการ เป็นผลให้พระสงฆ์กลายเป็นส่วนหนึ่งของลำดับชั้นอำนาจอย่างระบบราชการ ที่ต้องตอบสนองนโยบายของเบื้องบน ยังมีสมณศักดิ์เป็นแรงจูงใจ ก็ยิ่งทำให้พระสงฆ์มีความสัมพันธ์ที่โน้มเอียงไปทางรัฐมากขึ้น ตอบสนองต่อชุมชนน้อยลงและไม่สามารถปรับตัวเพื่อมีบทบาททางจริยธรรมในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (พระไพศาล วิสาโล. 2542 : 84)</p>	<p>-ภาพถ่ายในหลวงพระราชทาน พัดยศ</p> <p>-ภาพถ่ายขบวนเรือพระราชพิธี เสด็จถวายพระภิกษุ</p> <p>-แผนภูมิแสดงโครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์ เปรียบเทียบกับระบบราชการ</p>	
<p>6.1.2 การเปลี่ยนแปลงทางสังคม</p> <p>วัดในอดีตเป็นศูนย์กลางชุมชน ถูกแทนที่ด้วยระบบการศึกษาในโรงเรียน มหาวิทยาลัย อีกทั้งเกิดแหล่งกิจกรรมใหม่ เช่น ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น ทำให้ประชาชนห่างเหินจากพระพุทธศาสนาและเป็นผลให้พระสงฆ์ จำต้องพึ่งพาตนเองในรูปแบบต่างๆ</p>	<p>-ภาพถ่ายวัดในอดีตที่มีบ้านล้อมรอบ เปรียบเทียบกับสภาพปัจจุบันที่มีอาคารสูงล้อมรอบ</p> <p>-ภาพถ่ายกิจกรรมในอดีตเปรียบเทียบกับสภาพปัจจุบัน</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

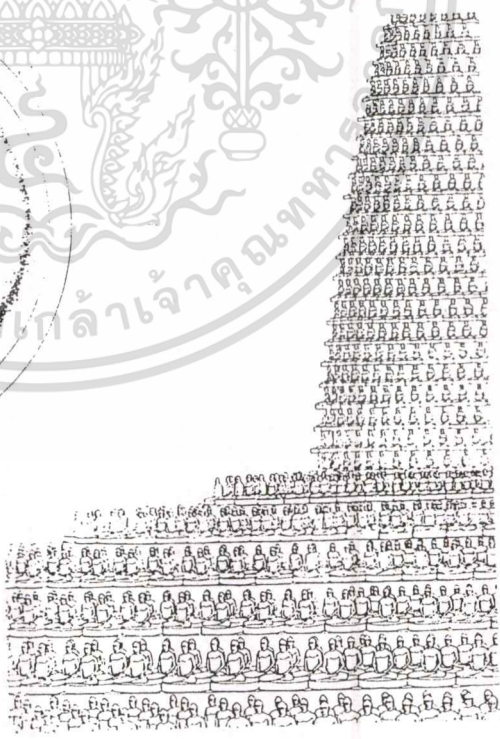
ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

หัวเรื่องย่อและเนื้อหาในการจัดแสดง	แนวความคิดในการจัดแสดง	
	สื่อสิ่งแสดง	ภาพที่
6.1.3 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ระบบทุนนิยมทำให้ประชาชนมีความต้องการ ทางวัตถุมากกว่าจิตใจ เช่น พระพุทธรูป คือ ปฐนียวัตถุ (คุณค่า) ถูกแปรเปลี่ยนเป็น โบราณวัตถุ (มูลค่า)	-ภาพพระพุทธรูปเศียรขาด -ภาพตลาดนัดเช้าพระเครื่องบน ห้างสรรพสินค้า (พุทธพาณิชย์)	4.26
6.1.4 การปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของพระสงฆ์ พระสงฆ์ยังคงมีความสำคัญต่อสังคม และ อยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนบทบาทเพื่อตอบ สนองต่อความต้องการและการเปลี่ยนแปลง ของสังคม	-แผ่นข้อมูล (Board) "พระสงฆ์ คือ ประจักษ์พยานให้ เห็นว่าความรวยไม่ใช่ความสุข"	
6.2 รูปแบบงานพุทธศิลป์ในปัจจุบัน อันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ เป็นผลให้เกิดแนวคิดในการสร้างงาน		4.27
6.2.1 คณะสงฆ์ที่มีศรัทธาในถาวรวัตถุ	วัดที่สร้างเสนาสนะสงฆ์ใหญ่โต เกินกำลังฐานะและการใช้ ประโยชน์ของชุมชนโดยไม่สม เหตุผล	
6.2.2 คณะสงฆ์ที่มีแนวคิดสมัยใหม่และพึ่งตนเอง	วัดธรรมกาย	
6.2.3 คณะสงฆ์ที่มุ่งช่วยเหลือประชาชน	วัดสวนแก้ว	
6.3 บทสรุป : การนำเสนอแนวคิดในการสร้างงาน พุทธศิลป์ในอนาคต "สัมพันธ์กับเศรษฐกิจและมีขนาดเหมาะสม เพียงพอกับชุมชน"	วัดพระราม 9 -แผ่นข้อมูล (Board)	4.28

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

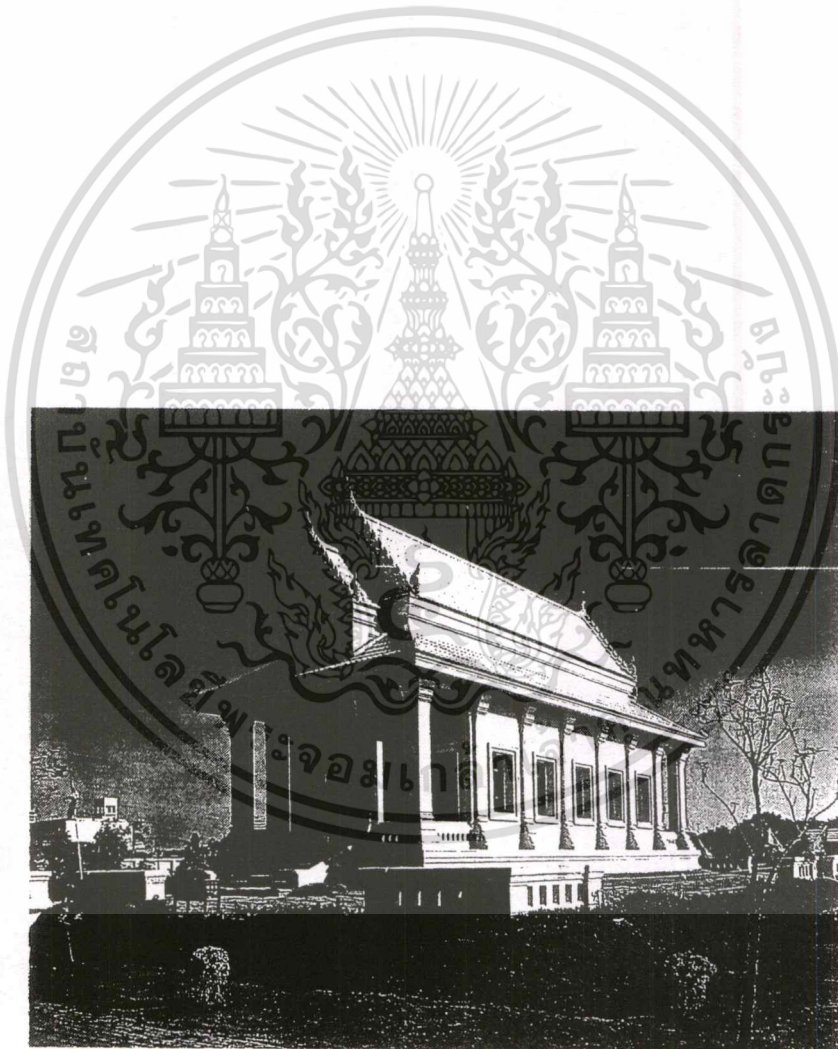

ภาพที่ 4.26 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 6.1 พระพุทธศาสนากับสังคมไทยสมัยใหม่

ภาพที่ 4.27 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 6.2 รูปแบบงานพุทธศิลปะในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.28 สื่อในการจัดแสดงหัวข้อที่ 6.3 บทสรุป : การนำเสนอแนวคิดในการสร้างงานพุทธ
ศิลปะในอนาคต (วัดพระราม 9)

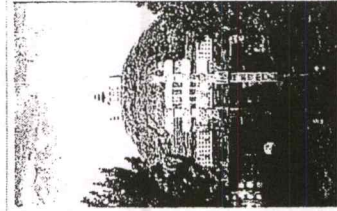
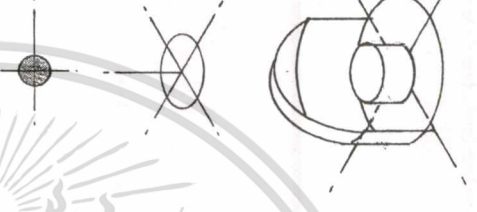
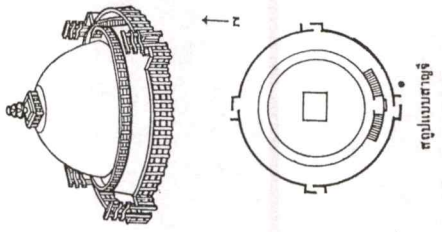
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า, ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม

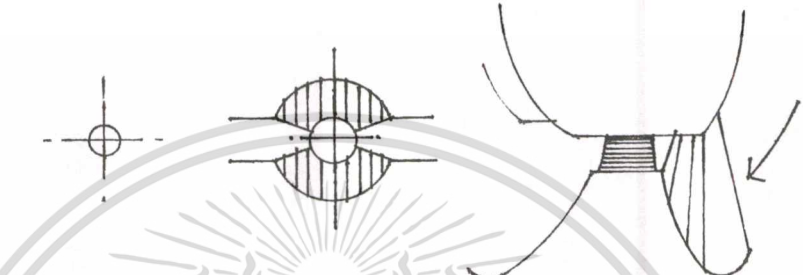
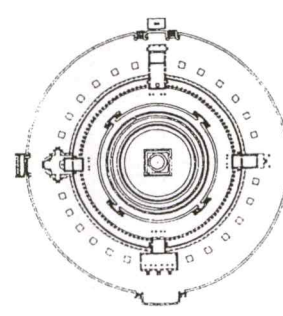
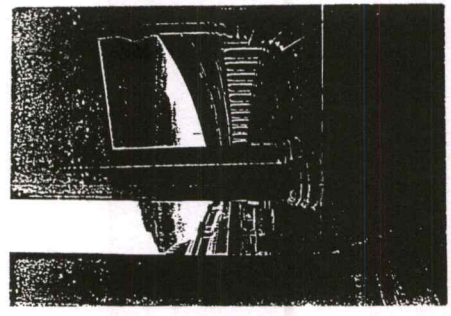
เป็นขั้นตอนการนำผลการศึกษามาจากหัวข้อที่ 4.2 (การกำหนดรายละเอียดเนื้อหาและแนวความคิดในการจัดแสดง) มาวิเคราะห์ให้เป็นที่ว่างทางสถาปัตยกรรม ดังต่อไปนี้

4.3.1 พระพุทธศาสนา คืออะไร

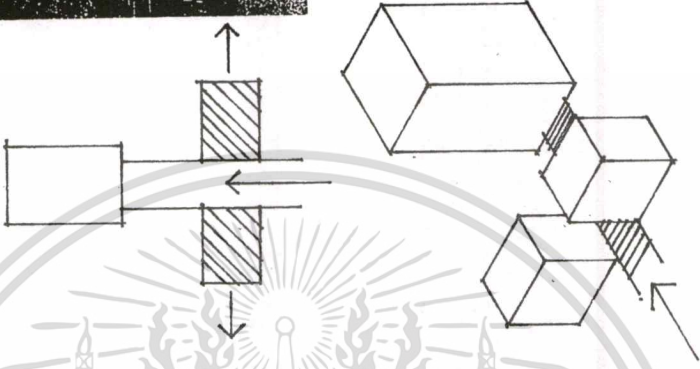
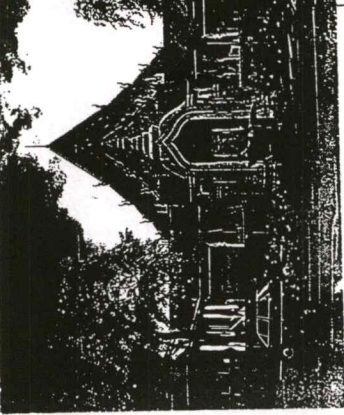
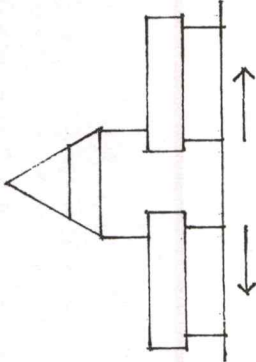
ตารางที่ 4.8 แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อพระพุทธศาสนา คืออะไร

หัวข้อย่อใน การจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
1.1 ศาสนาคืออะไร	<p>-ศาสนา (ความเชื่อ) เป็นศูนย์กลางทำให้มนุษย์ดำรงอยู่ในสังคม (โลก) อย่างสงบสุข</p> <p>โดยภาพเปรียบเทียบ (Analogies)แนวคิด จากสถาปัตยกรรม เป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นศูนย์กลางความเชื่อของพุทธศาสนิกชน</p>	<p>-ความเป็นศูนย์กลางแสดงด้วยตำแหน่งจุดตัดของเส้นแนวแกนทิศเหนือ-ใต้ และตะวันออก-ตก (แสดงความสัมพันธ์กับโลก)</p> <p>-ปิดล้อมด้วยระนาบแนวตั้งรูปร่างกลม แสดงถึงความต่อเนื่องของเรื่องราวและเน้นความเป็นศูนย์กลาง</p>		

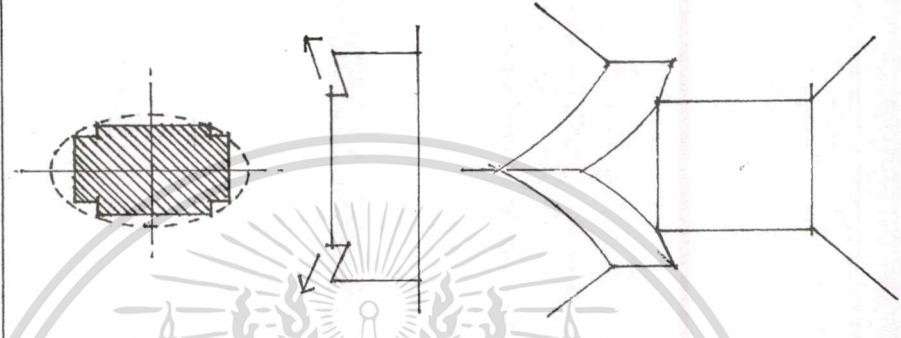
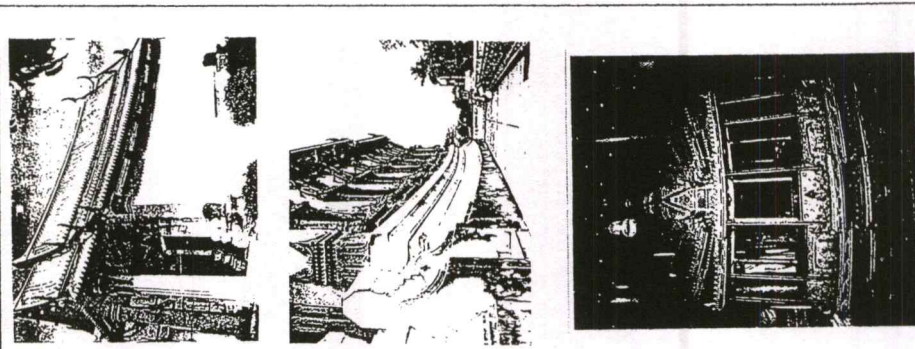
ตารางที่ 4.8 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมที่ข้อ พระพุทธศาสนา คืออะไร

หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
<p>-ศาสนา (ระบบความเชื่อ) ในโลกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เทวนิยม 2. อเทวนิยม 	<p>ที่ว่าง (Space) ที่ถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน และผลัดกันกันโดยลักษณะสมดุลแบบสมมาตร (หมายถึงกลุ่มความเชื่อในเทวนิยมและอเทวนิยม)</p>		<p>โดยการเปรียบเทียบ (Analogies)แนวคิด จากลานทางเดินรอบองค์พระปฐมเจดีย์</p>	

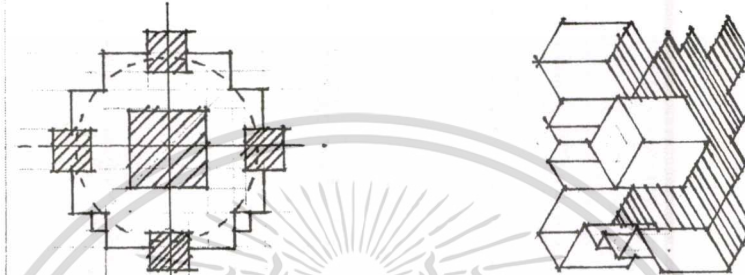
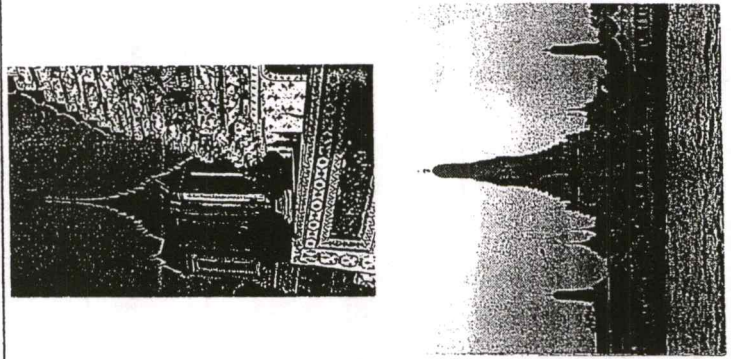
ตารางที่ 4.8 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พระพุทธศาสนา คืออะไร

หัวข้อย่อยใน การจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
	<p>-พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประเภท อเทวนิยม โดยมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระบรมศาสดา ทรงปฏิเสศทางสุดโต่ง 2 ทาง ได้แก่ กามสุขัลลิกานุโยค (กามสุข) และ อุตตกิลมกานุโยค (การทรมานตน) จึงได้ทรงประกาศวัตรปฏิบัติทางสายกลางขึ้น</p>	<p>ที่ว่าง (Space) (หมายถึง ทางสายกลาง) ที่ถูกขนาบด้วยมวล 2 ด้าน (หมายถึง กามสุข และ การทรมานตน) ในลักษณะผสมผสานแบบสมมาตร นำไปสู่ส่วนสำคัญ (หลักการและแนวคิด) ของพระพุทธศาสนา</p>		
		<p>โดยภาพเปรียบเทียบ (Analogies) แนวคิด จากบริบททางเข้า วัดสุทัศน์ฯ</p>		

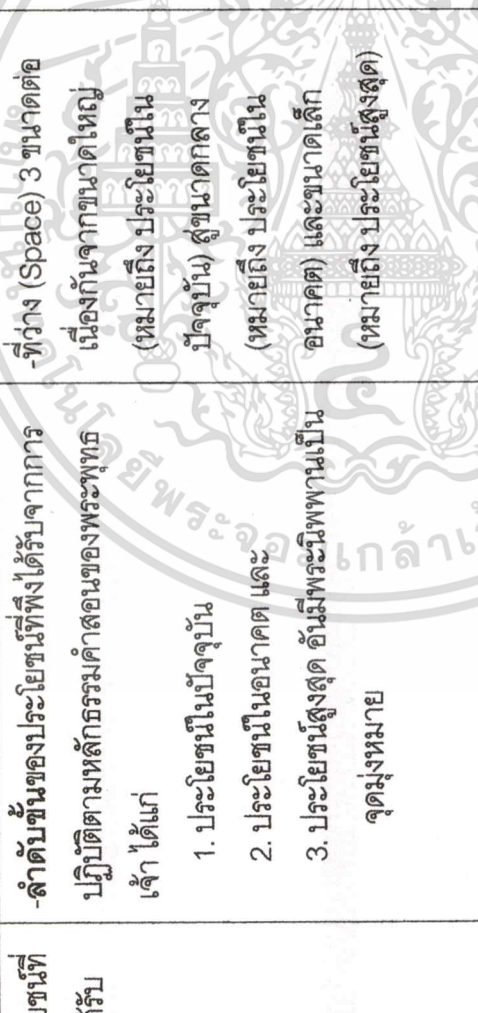
ตารางที่ 4.8 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พระพุทธศาสนา คืออะไร

หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
<p>1.2 หลักการและแนวคิดของพระพุทธศาสนา</p>	<p>การฟื้นฟูทฤษฎี (นิพพาน) โดยยกภาระทำ (ปฏิบัติ) ด้วยความเพียร ซึ่งทุกคนสามารถฟื้นฟูทฤษฎีได้อย่างเท่าเทียมกันและได้มีผู้หลุดพ้นแล้วเป็นจำนวนมากทั้งในอดีต ปัจจุบัน และจะมีในอนาคต</p> <p>จากการศึกษาพบว่านิยมนำเสนอเรื่องดังกล่าวภายในพระอุโบสถ (โดยเฉพาะวัดมรรณยูธยาและรัตนโกสินทร์) ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การเวียนว่ายตายเกิด (เหตุแห่งทุกข์) แสดงด้วยภาพลัคนาจักรวาลไตรภูมิ 2. การพ้นทุกข์ (นิพพาน) แสดงด้วยพระพุทธรูปปางมารวิชัย (พระประธาน) 3. การกระทำ (ปฏิบัติ) ด้วยความเพียร แสดงด้วยเรื่องราวในชาดก (ทศชาติ) 4. และทุกคนสามารถพ้นทุกข์ได้และได้มีผู้หลุดพ้นแล้วเป็นจำนวนมาก (แสดงถึงความเท่าเทียมกันของมนุษย์) แสดงด้วยภาพอดีตพุทธ 	<p>-พื้นที่ภายในพระอุโบสถเป็นสถานที่ บรรพชา อุปสมบท ภาวนาในพระพุทธศาสนา เสมือนหนึ่งสถานที่เปลี่ยนถ่ายเพศมาราสู่บรรพชิต และเป็นเสมือนพาหนะนำพาตัวโลกข้ามพ้นวัฏสงสารสู่พระนิพพานในที่สุด</p> <p>-ในอดีตสัญลักษณ์ของพาหนะดังกล่าวไม่มีพาหนะใดจะดีไปกว่า สำเภา (ชาติ กัลยาณมิตฺต. 2539 : 58)</p>		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พระพุทธศาสนา คืออะไร

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง 1.3 องค์ประกอบของพระพุทธศาสนา	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง -ความสัมพันธ์ที่เกาะเกี่ยวเชื่อมโยงในการสืบทอดและดำรงพระพุทธศาสนา โดยมีพระรัตนตรัยเป็นหลักการสำคัญ ผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา ได้แก่ พุทธบริษัท 4 ประกอบด้วย พระภิกษุ (และภิกษุณี) ผู้ศึกษาและสั่งสอนพระธรรม (โดยการเทศนาบงธรรมาสน์) ผ่านทางพิธีกรรมในศาสนสถานไปสู่ประชาชน (อุบาสก-อุบาสิกา) ผู้รับคำสอนนั้นแล้วนำไปปฏิบัติ	แนวคิด -กำหนดให้มวล (Mass) ขนาดใหญ่ (หมายถึงพระรัตนตรัย) เป็นศูนย์กลาง -ปิดล้อมด้วยมวล (Mass) ขนาดเล็กทั้ง 4 ด้าน (หมายถึง พุทธบริษัท 4) โดยการเปรียบเทียบ (Analogies)แนวคิด จากการจัดกลุ่ม มณฑป รอบพุทธ ปรางค์ประธาน วิศุขอุณา กรุงเทพฯ	รูปร่าง 	ที่มา

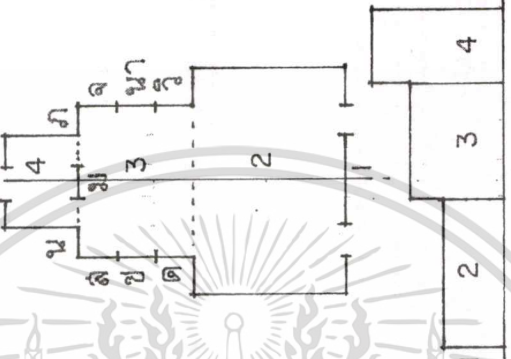
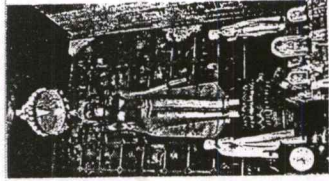
ตารางที่ 4.8 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พระพุทธศาสนา คืออะไร

หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
1.4 ประโยชน์ที่พึงได้รับ	<p>-ลำดับขั้นของประโยชน์ที่พึงได้รับจากการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประโยชน์ในปัจจุบัน 2. ประโยชน์ในอนาคต และ 3. ประโยชน์สูงสุด อันมีพระนิพพานเป็นจุดมุ่งหมาย 	<p>-ที่ว่าง (Space) 3 ขนาดต่อเนื่องกันจากขนาดใหญ่ (หมายถึง ประโยชน์ในปัจจุบัน) สู่ขนาดกลาง (หมายถึง ประโยชน์ในอนาคต) และขนาดเล็ก (หมายถึง ประโยชน์สูงสุด)</p>		

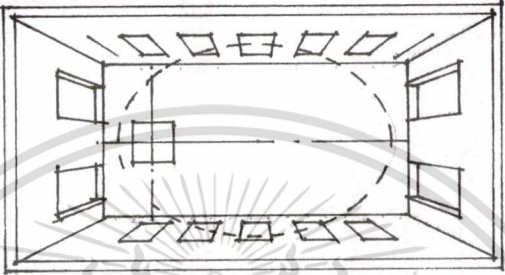
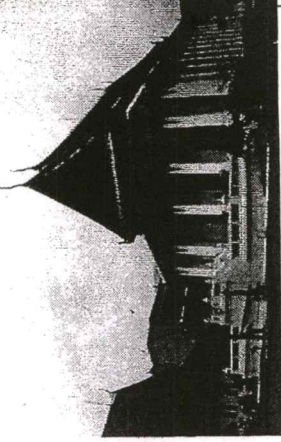
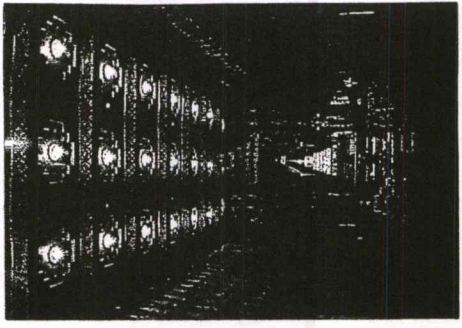
โดยภาพเปรียบเทียบ (Analogies)แนวคิด จากภาพร่างผังเขต พุทธาวาสของวัด กษัตริย์ราช จ.อยุธยา

4.3.2 พุทธประวัติ และพระธรรม

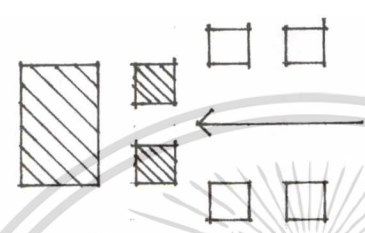
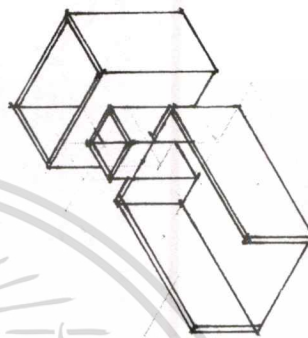
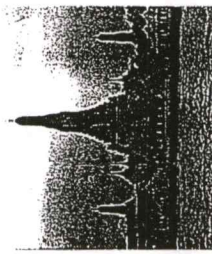
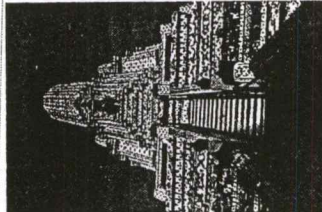
ตารางที่ 4.9 แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธประวัติ และพระธรรม

หัวข้อย่อยใน การจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
2.1 ชาตก	<p>ลำดับของเรื่องราวการบำเพ็ญบารมีในอดีตชาติต่างๆ จำนวนมาก ก่อนกาลตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การแสดงความปรารถนาด้วยกายใจ วาจาและกาย (การกระทำ) 2. นิบาตชาตก (550 ชาตก) 3. ทศชาติชาตก (10 ชาตก) 4. มหาชาติชาตก (พระเวสสันดร) 	<p>-กำหนดลำดับของเรื่องโดยเริ่มจาก 1-4</p> <p>-ที่ว่าง (Space) 4 ขนาดต่อเนื่องกันแสดงลำดับและเรื่องราวในกลุ่มชาตกทั้ง 4 กลุ่ม</p> <p>โดยมีการเปรียบเทียบ (Analogies) แนวคิด จากการจัดวางภาพจิตรกรรมภายในพระอุโบสถ วัดศรีอภัย และประวัติความเป็นมา</p> <p>ลำดับเรื่องในทศชาติ</p>		

ตารางที่ 4.9 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธประวัติ และพระธรรม

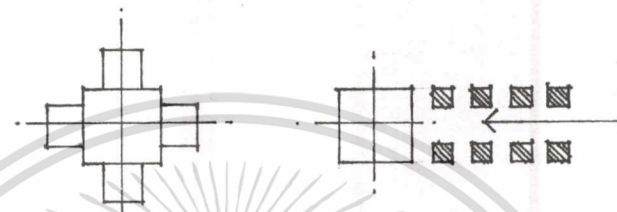
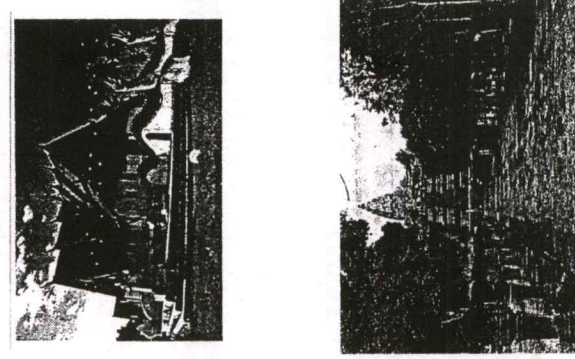
การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)			
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง
2.2 พุทธประวัติ	<p>ความต่อเนื่องในเรื่องราวความเป็นมาของพระพุทธเจ้าโดยแบ่งช่วงกาลเวลาออกเป็น 3 ตอน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เรื่องราวก่อนเป็นพระพุทธรูป 2. เรื่องราวในพระชาติที่ทรงบังเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ จนถึงบรรพบุรุษผู้พญานาคผู้กำเนิดพระพุทธรูป 3. เรื่องราวตั้งแต่พระพุทธรูปเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนาจนถึงเสด็จดับขันธปรินิพพาน 	<p>กำหนดวางเรื่องและที่ว่างโดยวางเปรียบเทียบ (Analogies) แนวคิดจากการลำดับเรื่องพระพุทธประวัติภายในพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ กรุงเทพฯ</p>	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธประวัติ และพระธรรม

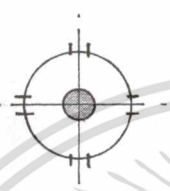
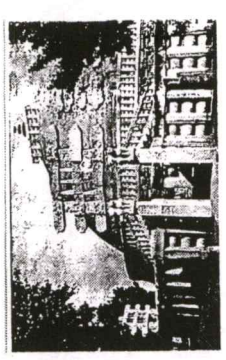
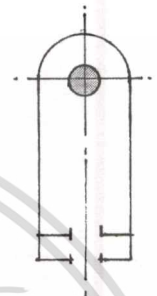
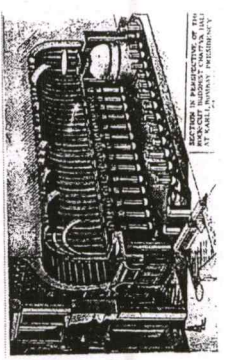
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
2.3 พระธรรม	<p>เรื่องราวการรวบรวมเจ็ดหมวกตมูค่าสอนของพระพุทธเจ้าและการจารึกพระธรรมเป็นตัวอักษร</p>	<p>-ที่ว่าง (Space) ที่ถูกขนาบด้วยกลุ่มของมวล (Mass) ขนาดเล็กที่เป็นระเบียบในลักษณะสมดุลแบบสมมาตร นำไปสู่การเกิดมวล (Mass) ขนาดใหญ่</p> <p>โดยยกเปรียบเทียบ (Analogies) แนวคิด จากพุทธปรารถ ประธาน วัดอรุณฯ กรุงเทพฯ</p>	 	

4.3.3 การเกิดงานพุทธศิลป์

ตารางที่ 4.10 แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ การเกิดงานพุทธศิลป์

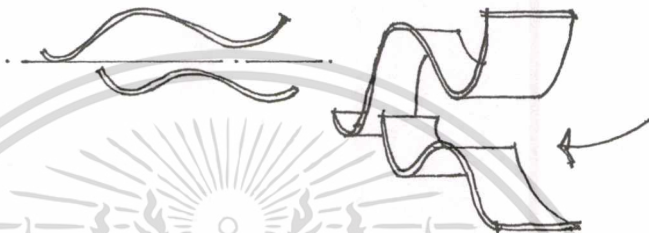

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
3.1 พุทธเจดีย์ (สิ่งเคารพบูชา)	<p>สิ่งเคารพบูชาที่เป็นสิ่งแทนพระพุทธรูป 4 อย่าง และนำไปสู่การเกิดงานพุทธศิลป์ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ธาตุเจดีย์ 2. บริโภคเจดีย์ 3. ธรรมเจดีย์ 4. อุเทสิกเจดีย์ 	<p>-พระพุทธรูปองค์ทรงเป็นศูนย์กลาง</p> <p>-พุทธเจดีย์ 4 อย่างเป็นสิ่งแทนพระองค์</p> <p>โดยการเปรียบเทียบ (Analogies)แนวคิดจากพระอุโบสถทางจตุรมุข กัดทวิมุขี จ. น่านและที่ทางเดินสู่ศาลาสนสถาน(พนมมรุ้ง)</p>		

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ การเกิดงานพุทธศิลปะ

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
3.2 พุทธศิลปะในอินเดีย	<p>งานพุทธศิลปะที่สำคัญในอินเดีย ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> -สถาปัตยกรรม ได้แก่ พุทธสถานกลางแจ้ง (สถูปส์ถูปี) และพุทธสถานในถ้ำ (ถ้ำอชันดา) -ประติมากรรม ได้แก่ พระพุทธรูปสมัยต่างๆ -จิตรกรรม ได้แก่ ภาพพระโพธิสัตว์ภายในถ้ำอชันดา 	<p>แนวคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> -ที่ว่างรูปร่างกลม (สถูปส์ถูปี) -จำลองสภาพที่ว่าง (Space) ภายในถ้ำอชันดา 		
		<p>โดยเปรียบเทียบ (Analogies)แนวคิด จากสถูปส์ถูปีและศาสนสถานในถ้ำอชันดา</p>		

4.3.4 พุทธศิลป์ในประเทศไทย

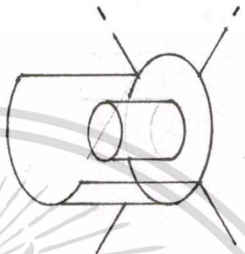
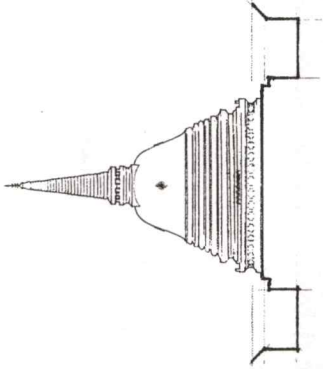
ตารางที่ 4.11 แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
4.1 วัฒนธรรมการสร้างงานพุทธศิลป์ในประเทศไทย	-พระพุทธรูปและอาคารทางทะเลโดยมีเรือเป็นพาหนะ (สื่อ) นำไปสู่การเกิดรูปในสุวรรณภูมิ	-ที่ว่างที่มีรูปอิสระ (เมืองที่มีรูปร่างตามธรรมชาติ)		

โดยการเปรียบเทียบ (Analogies) แนวคิด จากบททรงผังเมืองโบราณสมัยทวารวดี

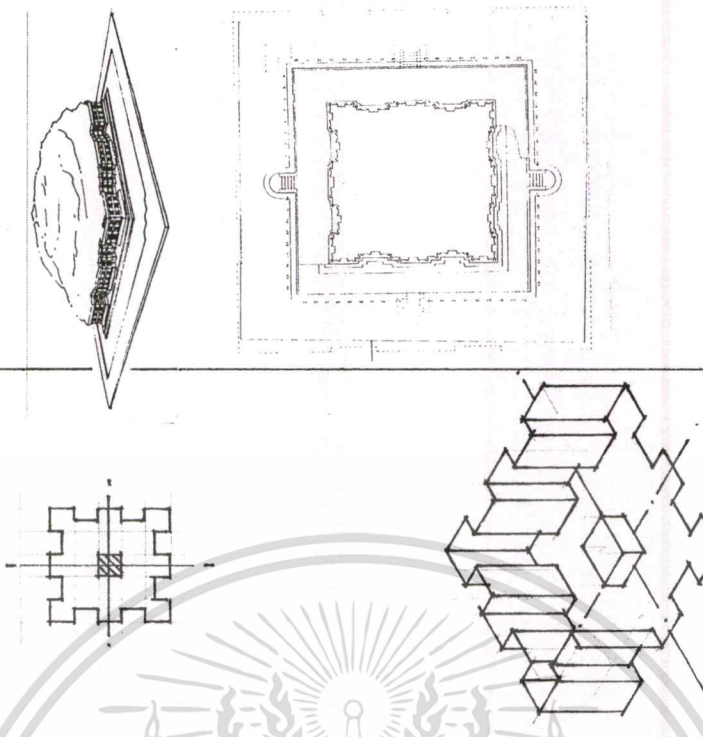
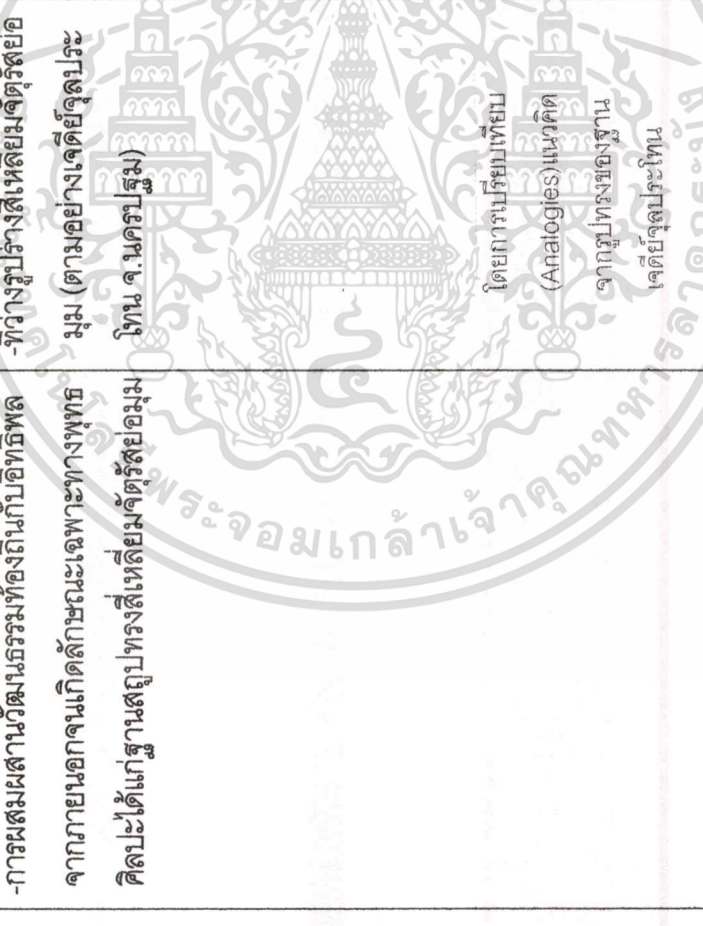
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

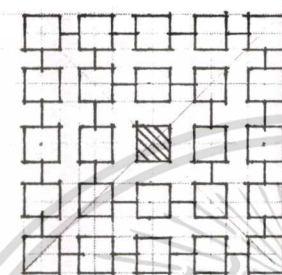
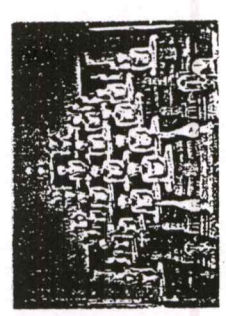
การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
4.2 สมัยทวารวดี	<p>การรับพระพุทธศาสนาเถรวาทเป็นศูนย์กลาง</p> <p>ความเชื่อ ได้แก่การสร้างสถูปทรงกลม (พระปฐมเจดีย์) ตามอย่างอินเดีย (สถูปสัจฉิ)</p>	<p>-ที่ว่างรูปร่างกลมแสดงความ</p> <p>เป็นศูนย์กลาง (ตามอย่างรูปร่างสถูปทรงกลม)</p>	 	

โดยการเปรียบเทียบ
(Analogies)แนวคิด
จากรูปร่างทรงกลม
ของพระปฐมเจดีย์

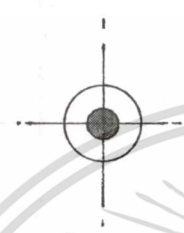
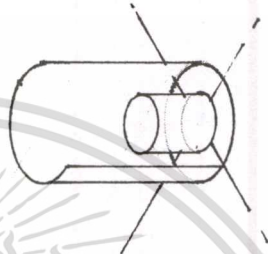
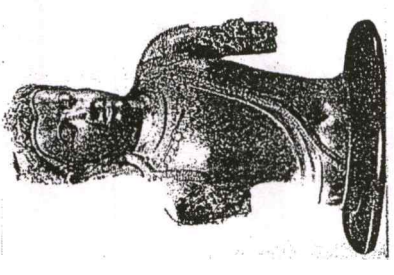
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
	<p>-การผสมผสานวัฒนธรรมท้องถิ่นกับอิทธิพลจากภายนอกจนเกิดลักษณะเฉพาะทางพุทธศิลป์ได้แก่ฐานสถูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสย่อมุม</p>	<p>-ที่ว่างรูปร่างสี่เหลี่ยมจัตุรัสย่อมุม (ตามอย่างเจดีย์จุลประโทน จ. นครปฐม)</p>		

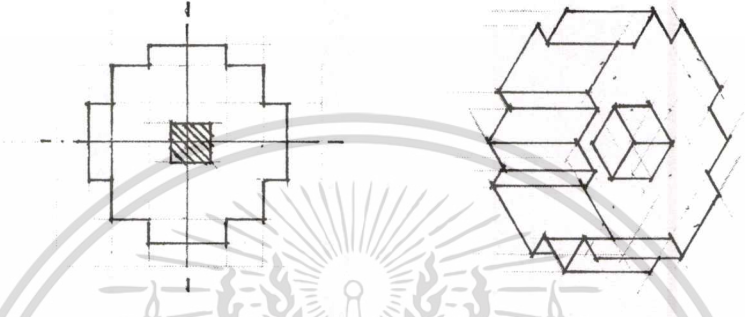
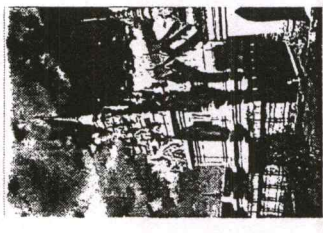
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
	<p>-การแพร่กระจายของพุทธศิลป์ทางอารยธรรมไปสู่พื้นที่ส่วนต่างๆ ของภูมิภาคอื่น</p>	<p>-ที่ว่างที่ขยายตัวออก (รูปกรวย) รับด้วยระนาบโค้ง</p> <p>โดยกาถเปรียบเทียบกับ (Analogies)แนวคิดจากการจัดวางกลุ่มพระประธาน วัดอัมรินทร์ กรุงเทพมหานคร</p>		

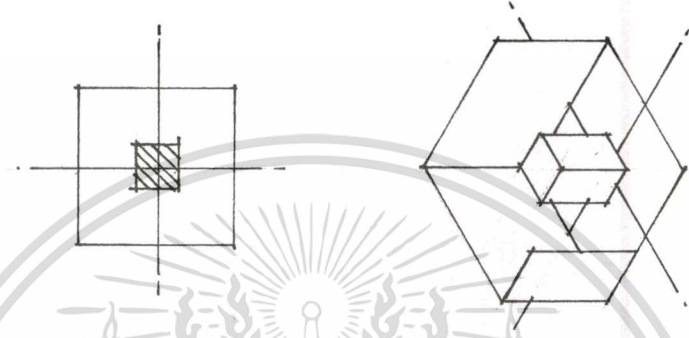
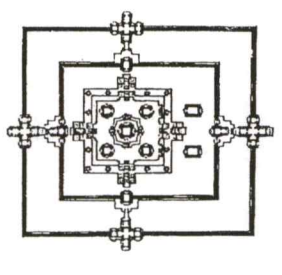
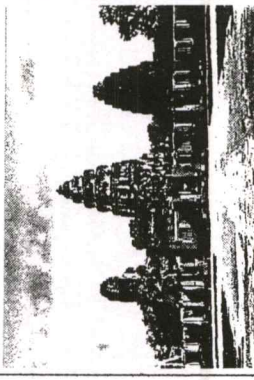
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลปะในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
4.3 สมัยศรีวิชัย	- พระพุทธศานามหายานเป็นศูนย์กลาง ความเชื่อหลัก (การนับถือพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร)	- จุดตัดของเส้นแนวแกนแสดง ตำแหน่งของศูนย์กลาง - ปิดล้อมด้วยระนาบแนวตั้งรูป วงกลม แสดงถึงความต่อเนื่อง เนื่องและเน้นความเป็นศูนย์ กลาง	 	

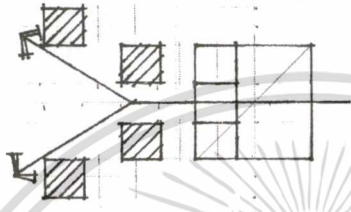
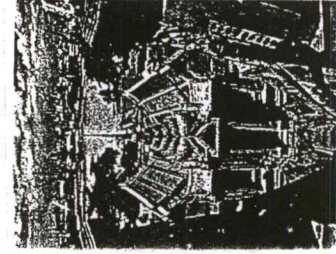
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหรือ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
	-พระบรมธาตุไชยา พุทธสถานที่สำคัญสมัยศรีวิชัย	-รูปร่างส่วนยอดของพระบรมธาตุไชยา (5 ยอด) โดยการใช้เปรียบเทียบ (Analogies) เน้นคิดจากที่ว่างภายในพระบรมธาตุไชยา จ. สุราษฎร์ธานี		

ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหรือ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

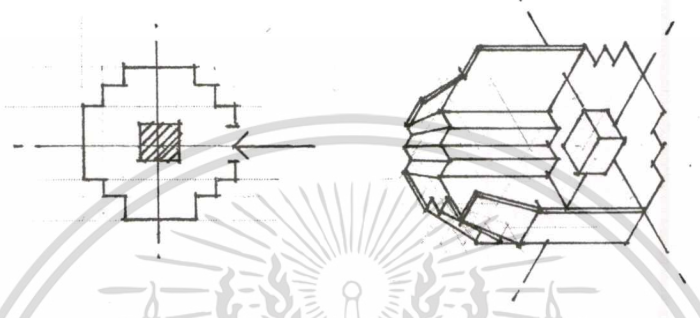
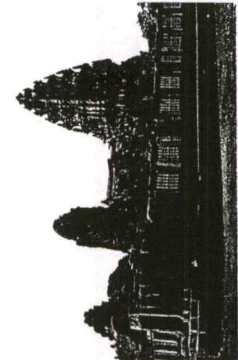
การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
4.4 สมัยลพบุรี	-การรับอิทธิพลทางศาสนาและศิลปะจากเขมร ได้แก่ การสร้างผังเมืองรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสและมีศาสนสถานเป็นศูนย์กลาง	-ที่ว่างรูปร่างสี่เหลี่ยมจัตุรัส	 <p>โดยการเปรียบเทียบ (Analogies)แนวคิด จากทิวทัศน์ของศาสนสถานที่ได้รับอิทธิพลจากเขมร</p>	

ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

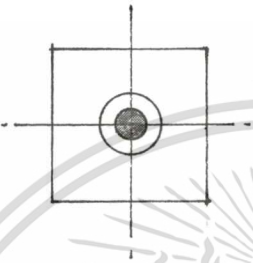

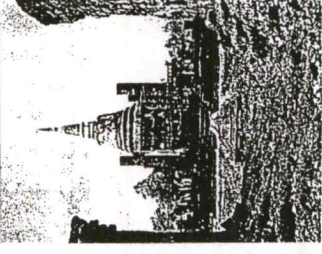
การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
	- การแพร่กระจายศิลปะสมัยลพบุรี	- มวล (Mass) ที่กระจายตัวออก		

โดยงานเปรียบเทียบกับ (Analogies) แนวคิด จากมุมมองของพุทธ ปรางค์ใบเตยภายนอก (วัดอรุณฯ กรุงเทพฯ)

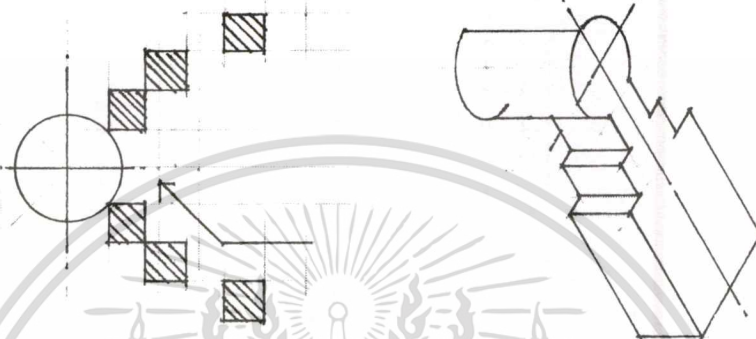
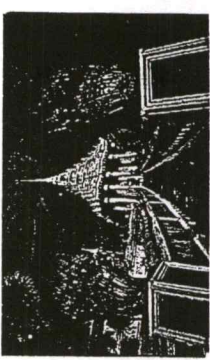
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
	-ปราสาทหินพิมาย พุทธสถานที่สำคัญสมัยลพบุรี	-จำลองที่ว่างภายในปราสาทประธานของปราสาทหินพิมาย จ. นครราชสีมา โดยการเปรียบเทียบ (Analogies)แนวคิดจากที่ว่างภายในปราสาทประธานของปราสาทหินพิมาย		

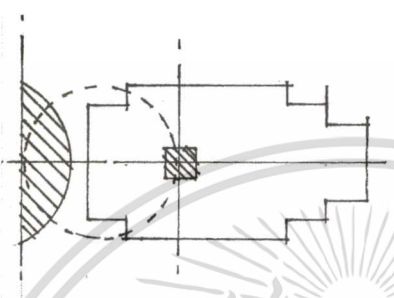
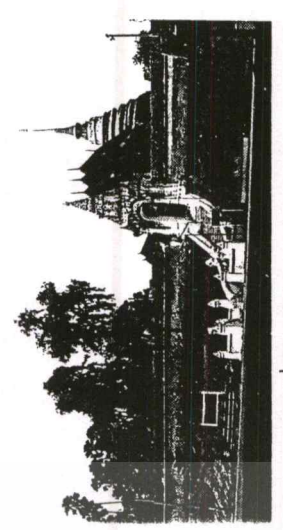
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหรือ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
4.5 สมัยล้านนา	-การเข้ามาของพระพุทธรูปขนาดใหญ่ตั้งกลางแจ้งและเป็นศูนย์กลางความเชื่อ	-จุดตัดของเส้นแนวแกนแสดงตำแหน่งของศูนย์กลาง -ปิดล้อมด้วยระนาบแนวตั้งรูปวงกลม แสดงถึงความต่อเนื่องและเน้นความเป็นศูนย์กลาง	 	

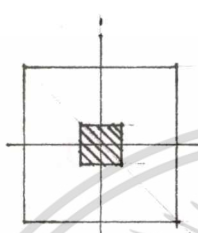
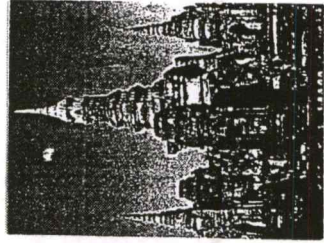
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหรือ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	<p>การสังคายนาพระไตรปิฎก, วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา และคติการสร้างพระธาตุเป็นศูนย์กลางเมืองและบนที่สูง</p>	<p>-ที่ว่าง (Space) ที่ถูกขนาบด้วยกลุ่มของมวล (Mass) ขนาดเล็กที่เป็นระเบียบในลักษณะสมดุลแบบสมมาตร</p> <p>นำไปสู่การเกิดมวล (Mass) ขนาดใหญ่</p> <p>โดยการเปรียบเทียบ (Analogies) แนวคิดจากบันไดทางขึ้นสู่มณฑปพระพุทธบาท จ.สระบุรี</p>		

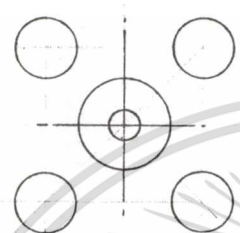
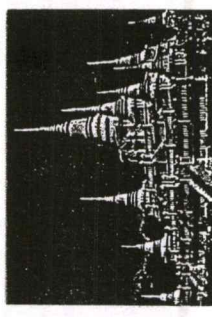
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	
	<p>-วัดพระธาตุลำปางหลวง</p> <p>งานพุทธศิลป์กรรมที่เป็นตัวอย่างสมัยล้านนา</p> <p>ประกอบไปด้วย ชุ่มเชิง (ประตูทางเข้าวัด), วิหารหลวง, พระธาตุ (stup) และจิตกรรม (ลายคำ)</p> <p>ต้นพระศรีมหาโพธิ์ (ภายในวิหารน้ำแต้ม)</p>	<p>-จำลองที่ว่าง (Space) ภายในวิหารหลวง</p> <p>โดยเทียบเคียง (Analogies) แนวคิดจากที่ว่างภายในวิหารหลวง วัดพระธาตุลำปางหลวง</p>		

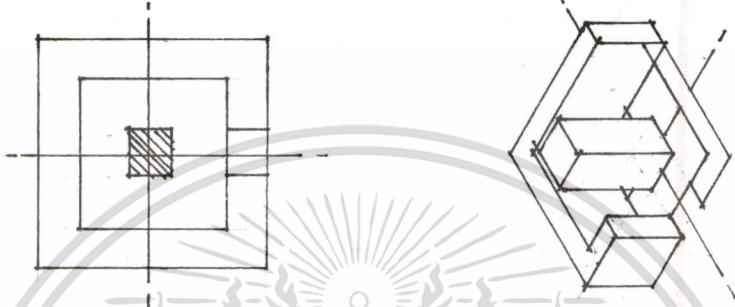
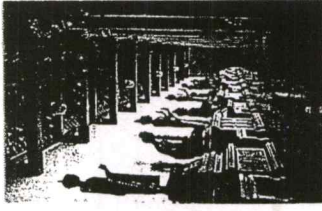
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยใน การจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
4.6 สมัยสุโขทัย	<p>-การรับอิทธิพลจากอาณาจักรอجنبي นำไป สู่การเกิดรัฐสุโขทัย ได้แก่ การสร้างผังเมือง เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส และมีวัดพระศรี มหาธาตุเป็นศูนย์กลาง</p>	<p>-ที่ว่างรูปร่างสี่เหลี่ยมจัตุรัส</p>		

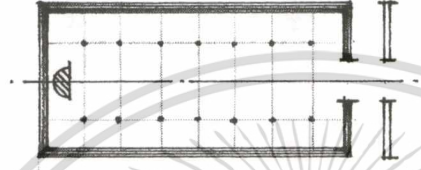
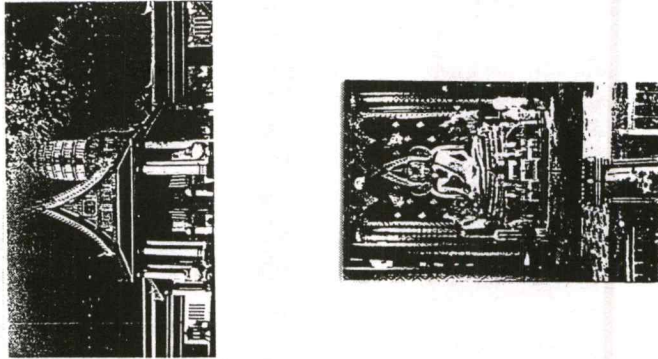
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
	<p>- การรับพระพุทธศาสนาลัทธิมหายานที่เข้ามาในสมัยสุโขทัย</p> <p>- เชื้อหลัก (ศูนย์กลาง) และการเกิดวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา (เตมูมิถก)</p>	<p>- จุดตัดของเส้นแนวแกนแสดงตำแหน่งของศูนย์กลาง</p> <p>- ปิดล้อมด้วยระนาบแนวตั้งรูปวงกลม แสดงถึงความต่อเนื่องและเน้นความเป็นศูนย์กลาง</p> <p>โดยการเปรียบเทียบ (Analogies) แนวคิด จากการจัดวางกุ่มเจดีย์ทรงลังกา วัดอโศกgram</p>		

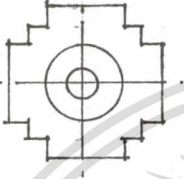
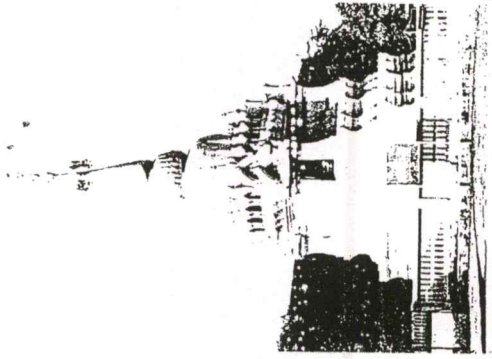
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
	<p>-พุทธศิลป์ที่ล้ำค่า</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วัดพระศรีมหาธาตุ จ.สุโขทัย 2. พระพุทธรูป 4 อริยาบถ 3. พระพุทธรูปสมัยสุโขทัย 4 หมวด 4. ภาพลายเส้นจารบาฬีชนวนเล่าเรื่อง นิบาตชาดก 	<p>โดยการเปรียบเทียบ (Analogies)แนวคิด จากการจัดวางพระ พุทธรูปภายในระเบียง คต วิถีเบญจมาภพตร</p>		

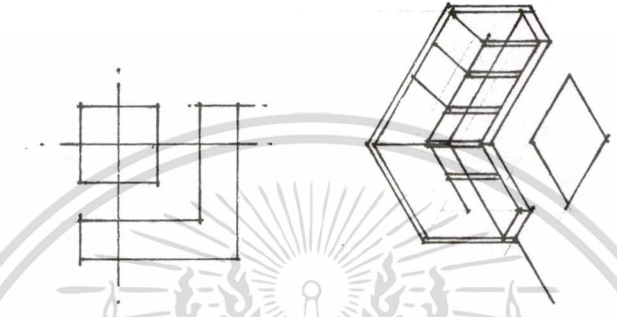
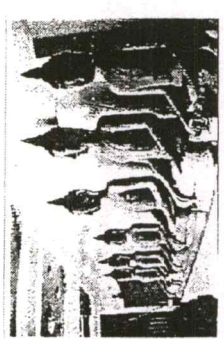
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลปะในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
-วิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จ.พิษณุโลก	-จำลองที่ว่าง (Space) ภายในพระวิหาร	โดยการเปรียบเทียบ (Analogies) การจำลองแนวคิดภายในวิหารพระพุทธชินราช		

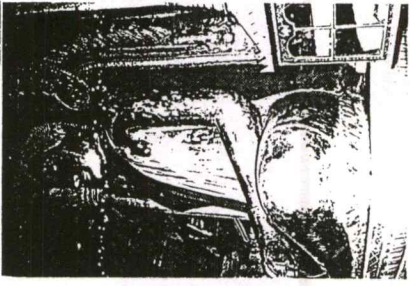
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่วางทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลปะในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่วางทางสถาปัตยกรรม (Space)			
หัวข้อย่อยใน การจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง
4.7 สมัยอุทอง	-ลักษณะศิลปกรรมและแหล่งโบราณคดี (โดยมีพระมหาธาตุ จ.ชัยนาท เป็นตัวอย่าง ที่สำคัญ)	-จุดตัดของเส้นแนวแกนแสดง ตำแหน่งของศูนย์กลาง ปิดล้อมด้วยระนาบแนวตั้งรูป วงกลม แสดงถึงความต่อเนื่อง และเน้นความเป็นศูนย์กลาง โดยการเปรียบเทียบ (Analogies) แนวคิด จากพระเจดีย์ มหาธาตุ จ.ชัยนาท	
			

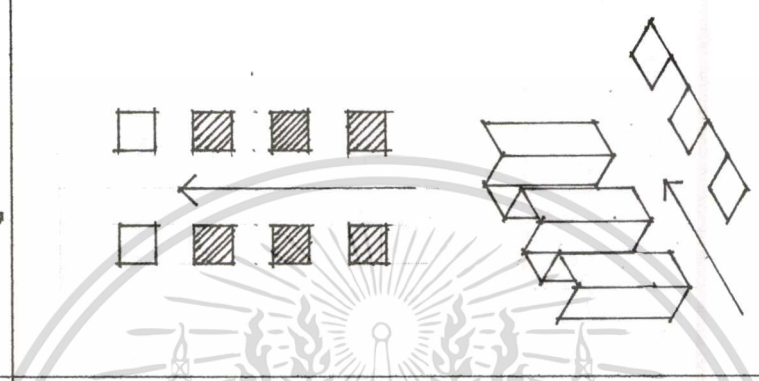
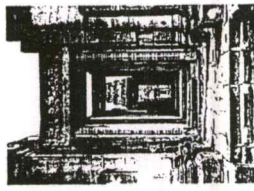
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
	<p>-พระพุทธรูป 3 แบบ และเศียรพระพุทธรูป วัตรธรรมิกราช (ประติมากรรม)</p>	<p>-ที่ว่างทางเดินในระเบียงคด</p> <p>โดยภาพเปรียบเทียบ (Analogies)แนวคิด จากที่ว่างภายใน ระเบียงคด</p>		

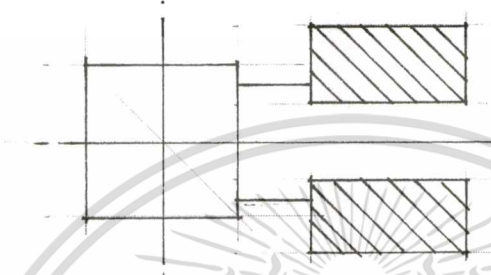
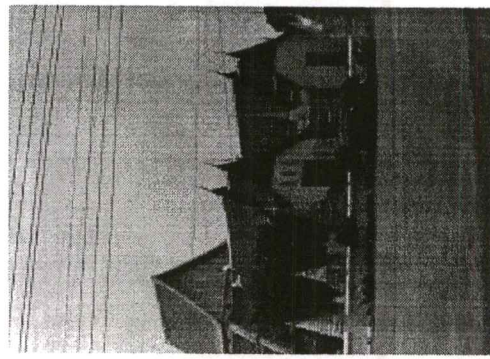
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
	<p>-พระประธานภายในพระอุโบสถ วัดไผ่</p> <p>จ.ลพบุรี (พุทธศิลปกรรมที่สำคัญสมัยอยุธยา)</p>	<p>-จำลองที่ว่าง (Space) ภายในพระอุโบสถ</p> <p>โดยการเปรียบเทียบ (Analogies) การจำลองแนวคิดภายในพระอุโบสถ วัดไผ่</p> <p>จ.ลพบุรี</p>		

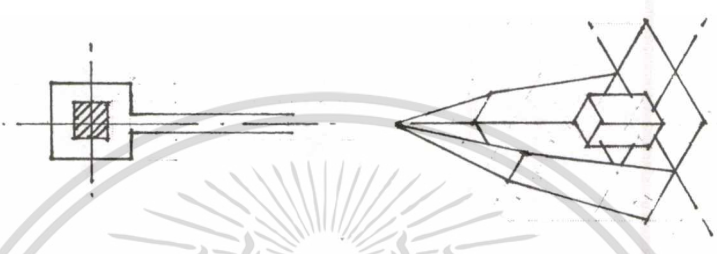
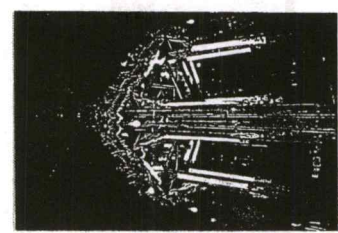
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
4.8 สมัยอยุธยา	- การสืบเนื่องทางความเชื่อและศิลปะตามสมัยอยุธยา	- ที่ว่างที่นับด้วยมวล 2 ชั้นต่อเนื่องกันไปอย่างเป็นระเบียบ โดยการเปรียบเทียบ (Analogies) แนวคิดจากที่ว่างทางเดินภายในปราสาทหิน		

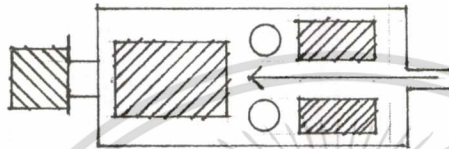
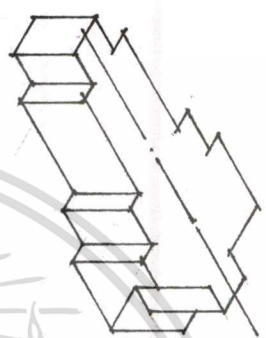
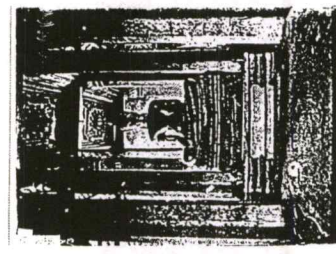
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม หัวข้อพุทธศิลป์ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
	<p>-การรวมศูนย์กลางอาณาจักรและศาสนจักร</p>	<p>-มวล (Mass) ขนาดใหญ่ 2 มวล มีทิศทางเข้าสู่ศูนย์กลาง</p> <p>โดยการเปรียบเทียบ (Analogies) แนวคิด จากการจัดวาง อาคารวัดพนมเปญ จ.อยุธยา</p>		

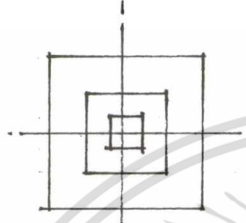

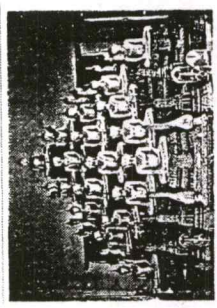
ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
	<p>-วรรณกรรม และประเพณีทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ การไหว้พระพุทธรูป</p>	<p>-ที่ว่างภายในมณฑล</p> <p>โดยการเปรียบเทียบ (Analogies) เกิดจากที่ว่างภายในมณฑลพระพุทธรูป</p> <p>สมบูรณ์ ธีระประทีป</p>		

ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหรือ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

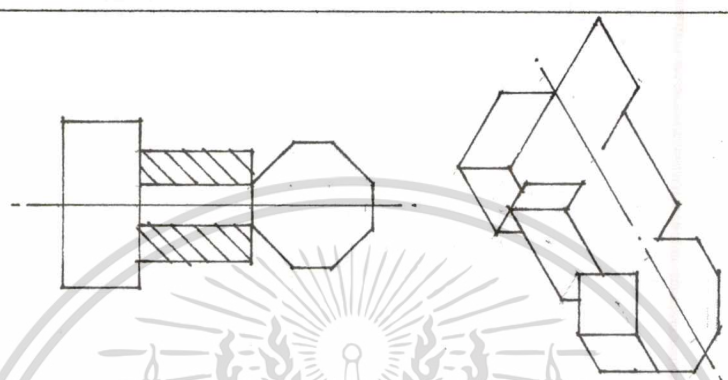
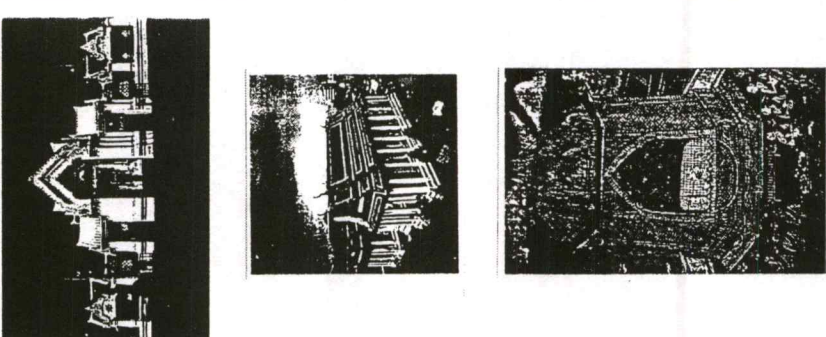
การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
	<p>-ตัวอย่างงานพุทธศิลป์สมัยอยุธยา ได้แก่ การวางผังเขตพุทธาวาส (วัดกษัตริย์ราช) บรรยายภาคภายในพระอุโบสถ (วัดหน้าพระเมรุ) และจิตกรรม (วัดเกาะแก้วสุทธามาราม)</p>	<p>-ที่ว่างจัดวางตามผังวัดกษัตริย์ราช</p> <p>-จำลองที่ว่างภายในพระอุโบสถวัดหน้าพระเมรุ</p>	 	

ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

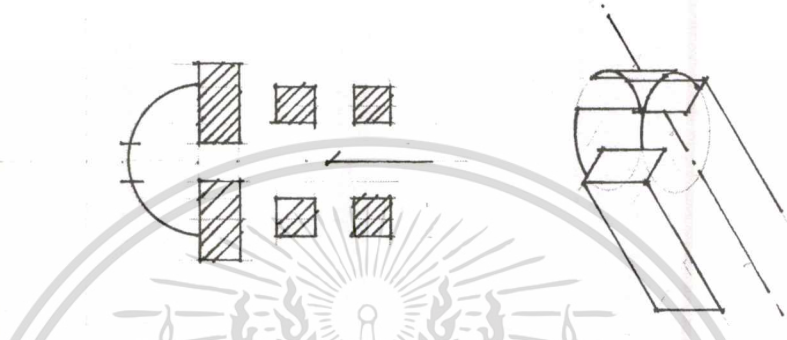
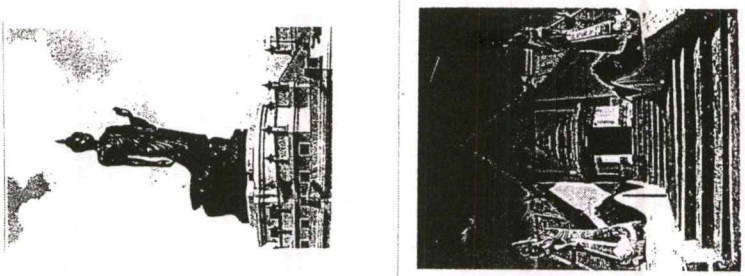
การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
4.9 สมัยรัตนโกสินทร์	<p>-ความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักร และ ศาสนจักร (พระพุทธศาสนา) ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การสถาปนาศูนย์กลางการปกครอง (วัดพระศรีรัตนศาสดาราม) 2. การส่งคายนามะไตรภูมิและวรรณกรรม (พระไตรปิฎกฉบับทองใหญ่, ปฐมสมโพธิกถา เป็นต้น) 3. การสถาปนาศูนย์กลางพระนคร (วัดสุทัศนเทพวรารามฯ กรุงเทพฯ) 	<p>-ที่ว่างที่ขยายตัวออก 3 ขนาด</p> <p>สู่ที่ว่างขนาดใหญ่และแสดง</p> <p>ความเป็นศูนย์กลาง (ปิดล้อมด้วยระเบียบจัด)</p>	 	

โดยการเปรียบเทียบ (Analogies)แนวคิด จากการจัดวางกลุ่ม พระประธาน วัด อัมรินทร์วราราม กรุงเทพฯ

ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ในประเทศไทย

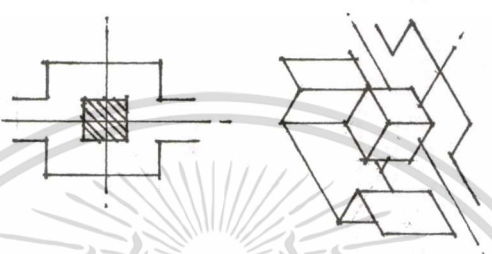
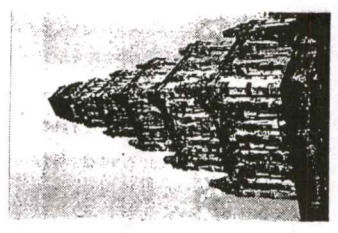
การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
	<p>-การเข้ามาของตะวันตกก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การอธิบายพระพุทธรูปศาสนาตลอดคดโค้ง กบัพทศาสตร์ 2. เกิดมหาวิทยาลัยของพระสังฆ (มหาธาตุวิทยาลัยและมหาภูมิภาควิทยาลัย) 3. พุทธสถานสมัยใหม่ (วัดเบญจมบพิตร) 	<p>-ที่ว่างรูปแบบเดลิเวียมแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงนำไปสู่ที่ว่างที่ขนาดด้วยมวลทั้ง 2 ด้าน (การเกิดมหาวิทยาลัยสังฆ) และรับด้วยมวลรูปทรงใหม่ (แสดงถึงพุทธสถานสมัยใหม่)</p>		

ตารางที่ 4.11 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลปะในประเทศไทย

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)			
หัวข้อย่อยใน	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง
การจัดแสดง	- การขุดร่องกิ่งพุทธกาล (พ.ศ. 2500)	- ที่ว่างที่ขนาดด้วยมวลทั้ง 2 ด้าน (แสดงถึงการเดินทางของเวลาที่ผ่านมา) สูที่ว่างขนาดใหญ่รูปครึ่งวงกลม (แสดงถึงอายุพระพุทธศาสนาที่ผ่านมก 2500 ปี และเหลืออีก 2500 ปี)	
			

4.3.5 พุทธศิลป์ปะกับวิถีชีวิต

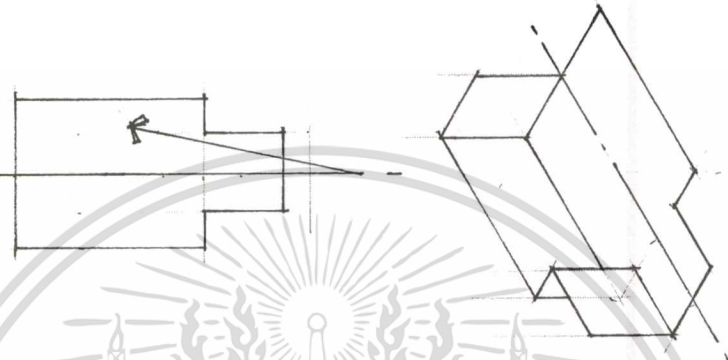
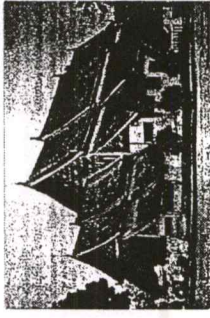
ตารางที่ 4.12 แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ปะกับวิถีชีวิต

หัวข้อย่อยใน		การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)		
การจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
5.1 พระพุทธศาสนา (วัด) กับสังคมไทยในอดีต	<p>- พระพุทธศาสนา (วัด) เป็นศูนย์กลางของชุมชนในด้านต่างๆ ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ศูนย์กลางทางความเชื่อ (การทำบุญ) 2. ศูนย์กลางทางการศึกษา 3. ศูนย์กลางคลังเก็บวัสดุ-อุปกรณ์ 4. ศูนย์กลางกิจกรรม 	<p>- กำหนดความเป็นศูนย์กลางของวัดในชุมชนด้วยจุดตัดของเส้นแนวแกน 2 แนว</p> <p>- ปิดล้อมด้วยระนาบแนวตั้งรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส แสดงถึงเรื่องราวทั้ง 4 ด้านและเน้นถึงความ เป็นศูนย์กลางของวัด</p> <p>- ด้านที่เป็นศูนย์กลางทางกิจกรรมนำไปสู่การเกิดประเพณี</p>		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

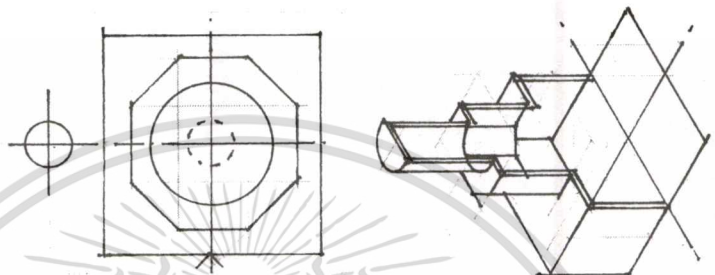
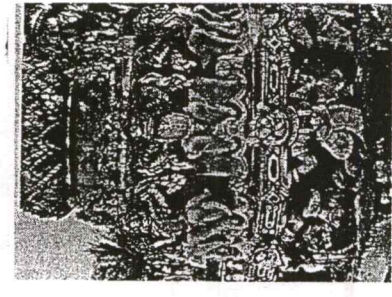
ตารางที่ 4.12 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์กับวิถีชีวิต

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
5.2 ประเพณีและพิธีกรรมทางศาสนา	<p>-ความเชื่อในคำสอนทางพระพุทธศาสนา ไปสู่การปฏิบัติเนื่องในพิธีกรรมและเกิดเป็นประเพณีในชีวิต (ส่วนบุคคล) และประเพณีของสังคม (ส่วนรวม)</p>	<p>-ที่ว่าง (Space) ที่ขยายตัวออก 2 ขนาดต่อเนื่องกัน (หมายถึงการเกิดประเพณีชีวิตและประเพณีสังคมในที่สุด)</p>		

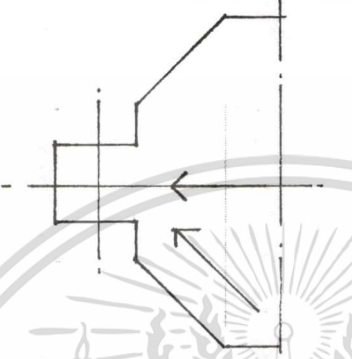
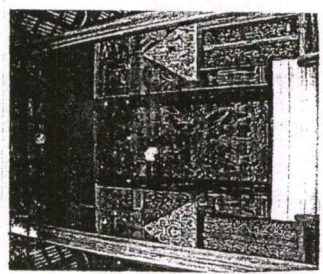
โดยการเปรียบเทียบ (Analogies) แนวคิด จากการศึกษาตัวอย่างของที่ว่างภายในวิหารวัดหนองบัว จ.นนทบุรี

4.3.6 พุทธศิลป์ปะในอนาคต

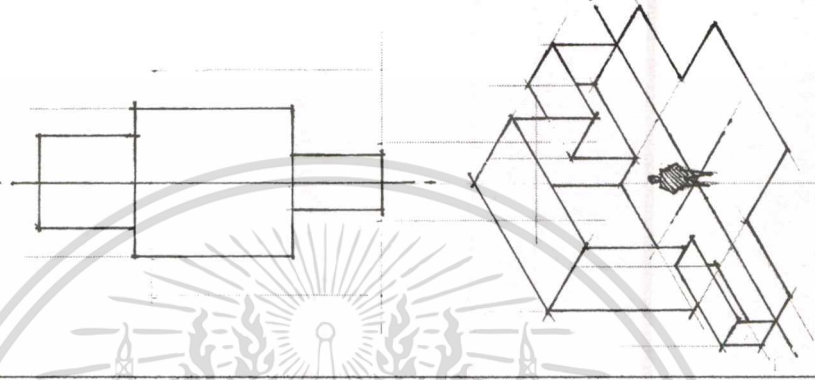
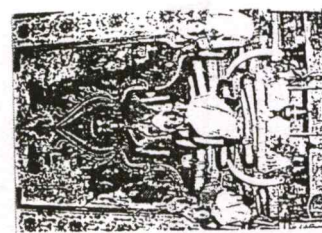
ตารางที่ 4.13 แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ปะในอนาคต

หัวข้อย่อยใน		การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)			ที่มา
การจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง		
6.1 พระพุทธศาสนา กับ สังคมไทย สมัยใหม่	-การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สังคม และ เศรษฐกิจ ส่งผลต่อความคิด ค่านิยม ทัศนคติ และโลกทัศน์ของประชาชนที่มีต่อพระพุทธศาสนา	-ความเชื่อในพระพุทธรูป -แสดงด้วยระนาบแบนวงกลมรูปวงกลม (หมายถึงศูนย์กลาง) -ปิดล้อมด้วยระนาบแนวตั้งรูปแปดเหลี่ยม แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ			

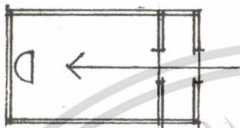
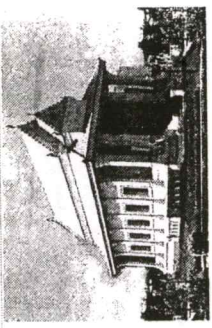
ตารางที่ 4.13 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ปะในอนาคต

หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
	<p>- พระสงฆ์ยังคงมีความสำคัญและจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาท เพื่อตอบสนองต่อความต้องการการใหม่ของผู้สังคม</p>	<p>- ระนาบด้านหนึ่งขยายตัวออก (แสดงถึงความสำคัญและเป็นจุดหมาย)</p> <p>โดยการเปรียบเทียบ (Analogies) แนวคิด การเน้นความสำคัญ จากพระอุโบสถวัดภูมิ บำรุงเดิม จ.เพชรบุรี</p>		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหรือ พุทธศิลปะในขนาด

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
6.2 รูปแบบงานพุทธศิลปะในปัจจุบัน	-การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจเป็นผลให้เกิดทัศนคติที่สะท้อนให้เห็นในงานพุทธศิลปะ 3 รูปแบบในปัจจุบัน	-ที่ว่าง (Space) ที่ขยายตัวออก (แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่สิ่งใหม่) โดยการเปรียบเทียบ (Analogies) แนวคิด จากกลุ่มพระประธาน วิศุขมพัตถนิภาคาราม แสดงการขยายตัวและการเปรียบเทียบที่ว่าง 3 ขนาด เล็ก=ใช้สอย, ใหญ่=วัตถุ,พอดี=เหมาะสม		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมหัวข้อ พุทธศิลป์ในอนาคต

การวิเคราะห์ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม (Space)				
หัวข้อย่อยใน การจัดแสดง	การวิเคราะห์เนื้อหาในการจัดแสดง	แนวคิด	รูปร่าง	ที่มา
6.3 บทสรุป : การ นำเสนอแนว คิดในการ สร้างพุทธ ศิลป์ใน อนาคต	-การนำเสนอตัวอย่างแนวคิดในการสร้างงาน พุทธศิลป์ที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่าง พระพุทธศาสนา ชุมชน และเศรษฐกิจ (วัดพระราม 9)	-จำลองที่ว่าง (Space) ภาย ในพระอุโบสถวัดพระราม 9		

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ : การศึกษาแนวความคิดเบื้องต้นในการออกแบบ พิพิธภัณฑ์พุทธศิลปะในประเทศไทย

การศึกษาแนวความคิดเบื้องต้นในการออกแบบ พิพิธภัณฑ์พุทธศิลปะในประเทศไทย มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นคำตอบ “แนวทางหนึ่ง” ในการให้ความรู้ทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชน ซึ่งเป็น “ทางเลือก” ใหม่สำหรับประชาชนในการศึกษาเรื่องราวทางพระพุทธศาสนาที่แตกต่างไปจากการศึกษาในศาสนสถาน (วัด) และสถานศึกษา (สถาบันการศึกษาในระบบ) สามารถสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และง่ายต่อการทำความเข้าใจ โดยยังคงเนื้อหาหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาได้ดั้งเดิม ด้วยการนำงานพุทธศิลปะมาเป็นสื่อให้ความรู้ทางพระพุทธศาสนาในพิพิธภัณฑ์

ในขั้นตอนของการศึกษานั้น ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาออกเป็น 3 ข้อหลัก คือ

1. ศึกษาถึงความหมาย บทบาทหน้าที่ และองค์ประกอบสำคัญของพิพิธภัณฑ์ เพื่อนำไปสู่การกำหนด รูปแบบโครงการพิพิธภัณฑ์พุทธศิลปะในประเทศไทย
2. ศึกษาถึงประวัติความเป็นมาทางพระพุทธศาสนา และพุทธศิลปะ เพื่อนำไปสู่การนำเสนอเรื่องและวัตถุแสดงในการจัดแสดงนิทรรศการถาวร
3. ศึกษาถึง แนวความคิดเบื้องต้นในการกำหนดที่ว่าง (Space) ในการจัดแสดงนิทรรศการถาวร ภายในพิพิธภัณฑ์พุทธศิลปะในประเทศไทย

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาตามกรอบของวัตถุประสงค์ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบโครงการพิพิธภัณฑ์พุทธศิลปะในประเทศไทย¹

การกำหนดรูปแบบโครงการพิพิธภัณฑ์โดยทั่วไป จำต้องทราบถึงความหมาย บทบาทหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ ตลอดจนหลักการและแนวคิดพื้นฐานในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางและองค์ประกอบต่างๆ ภายในพิพิธภัณฑ์สถาน

การศึกษารูปแบบโครงการพิพิธภัณฑ์พุทธศิลปะในประเทศไทย โดยทำการศึกษาจากข้อมูลภาคเอกสาร ได้แก่ เอกสารวิชาการ บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลภาคสนาม

¹ ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข.

ได้แก่ การศึกษาจากโครงการพิพิธภัณฑ์ตัวอย่าง (กรณีศึกษา) ซึ่งจากการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปรูปแบบ และแนวทางในการออกแบบพิพิธภัณฑ์พุทธศิลปะในประเทศไทย ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 แสดงสรุปรูปแบบและแนวทางในการออกแบบพิพิธภัณฑ์พุทธศิลปะในประเทศไทย

รูปแบบและแนวทางในการออกแบบพิพิธภัณฑ์พุทธศิลปะในประเทศไทย	
ประเภท	พิพิธภัณฑ์เฉพาะเรื่อง (ศิลปะทางพุทธศาสนา)
แนวคิดในการจัดตั้ง	เพื่อการศึกษา (ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ โดยมีผู้ชมเป็นศูนย์กลาง) โดยนำงานพุทธศิลปะมาเป็นสื่อให้ความรู้ เสริมสร้างศรัทธาทงพระพุทธรศาสนาในพิพิธภัณฑ์
การวางเรื่อง (การลำดับเรื่อง)	หัวเรื่องใหญ่วางตามลำดับเหตุการณ์ (Chronological) และสรุปเป็นเนื้อหาในแต่ละเรื่อง (Thematic) ในหัวข้อย่อย
สื่อ	วัตถุจำลอง, โสตทัศนูปกรณ์สมัยใหม่
วิธีการจัดแสดง	สร้างที่ว่างภายในให้สอดคล้องกับเนื้อหา

2. การนำเสนอเนื้อหาและวัตถุแสดง (สื่อ) ในการจัดแสดงนิทรรศการ

เนื้อหาและวัตถุแสดงเป็นส่วนที่มีสำคัญมากที่สุด กล่าวคือเป็นตัวความรู้ที่พิพิธภัณฑ์ต้องการส่งต่อให้ผู้ชมรับรู้ ดังนั้นการนำเสนอเนื้อหาและวัตถุแสดงจึงต้องพิจารณาถึง วัตถุประสงค์ของการจัดแสดงนิทรรศการและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายโครงการ ตลอดจนกลุ่มผู้ชมและวิธีการในการจัดแสดง

การนำเสนอเนื้อหาและวัตถุแสดงในการจัดแสดงนิทรรศการภายในพิพิธภัณฑ์พุทธศิลปะในประเทศไทย โดยการศึกษาจาก เอกสารทางวิชาการ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยเรื่องราวทางพระพุทธรศาสนาและพุทธศิลปะ ซึ่งจากการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปการนำเสนอเนื้อหาการจัดแสดง กำหนดเป็นหัวเรื่องหลัก ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.2 แสดงสรุปการนำเสนอเรื่องการจัดแสดง

องค์ประกอบของเนื้อหา	หัวเรื่องหลัก	วัตถุประสงค์
ส่วนบทนำ	1. พระพุทธรศาสนา คืออะไร	เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมของพระพุทธรศาสนา
	2. พุทธประวัติ และพระธรรม	เพื่อให้ทราบถึงเรื่องราวความเป็นมาของพระพุทธเจ้าและพระธรรมที่ทรงแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

องค์ประกอบของเนื้อหา	หัวเรื่องหลัก	วัตถุประสงค์
ส่วนเนื้อหา	3. การเกิดงานพุทธศิลปะ	เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมาของการเกิดสิ่งเคารพบูชาทางพระพุทธศาสนาและงานพุทธศิลปะ
	4. พุทธศิลปะในประเทศไทย	เพื่อให้ทราบถึงเรื่องความเป็นมาของพระพุทธศาสนาในประเทศไทยผ่านงานพุทธศิลปะในสมัยต่างๆ
	5. พุทธศิลปะกับวิถีชีวิต	เพื่อให้ทราบถึงเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างงานพุทธศิลปะกับวิถีชีวิตของคนไทยในอดีตและปัจจุบัน
ส่วนบทสรุป	6. พุทธศิลปะในอนาคต	เพื่อนำเสนอแนวทางของงานพุทธศิลปะในอนาคต

3. วิธีการจัดแสดงและที่ว่าง (Space) ในการจัดแสดง

วิธีการจัดแสดงและที่ว่าง (Space) ในการจัดแสดง เป็นส่วนสำคัญของพิพิธภัณฑ์ กล่าวคือ เป็นตัวถ่ายทอดเนื้อหา, เรื่องราวต่างๆ (ความรู้) ไปสู่การรับรู้ของผู้ชม ดังนั้นวิธีการจัดแสดงและที่ว่าง (Space) จึงมีผลต่อการส่งเสริม หรือขัดขวางการรับรู้ของผู้ชม ด้วยเหตุนี้การกำหนดวิธีการจัดแสดง และที่ว่าง (Space) จำต้องพิจารณาให้มีความสัมพันธ์กันกับเนื้อหาที่นำเสนอ และส่งเสริมต่อการเรียนรู้ของผู้ชม

การกำหนดวิธีการจัดแสดงและที่ว่าง (Space) ในการจัดแสดง ภายในพิพิธภัณฑ์พุทธศิลปะในประเทศไทย ด้วยแนวคิดที่ว่า “การให้ความรู้ทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชน โดยอธิบายพระพุทธศาสนาให้มีความเป็นเหตุ เป็นผลสอดคล้องกับหลักทางวิทยาศาสตร์ โดยอาศัยหลักเหตุผลล้วนๆ เพียงอย่างเดียวนั้น ไม่มีพลังเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มั่นคงในศีลธรรมได้ หากยังต้องอาศัยพื้นฐานทางด้านจิตใจเป็นตัวรองรับด้วย และปัจจัยทางด้านจิตเจตนาดังกล่าวสามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ด้วย **บรรยากาศภายในที่ว่างทางสถาปัตยกรรม**” ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความรู้ในพิพิธภัณฑ์ และก่อให้เกิดความรู้สึกเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา โดยการศึกษาแนวคิดและวิธีการสร้างสรรค์ที่ว่างของพุทธศิลปะในอดีต แล้วนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดที่ว่างในการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์พุทธศิลปะในประเทศไทย (รายละเอียดดูเพิ่มเติมในบทที่ 3)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 ข้อเสนอแนะ

การนำผลการศึกษาในวิทยานิพนธ์นี้ไปเป็นแนวทางในการออกแบบนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์จำเป็นต้องพิจารณาปรับปรุงข้อจำกัดในการศึกษา (ในบทที่ 1) ได้แก่ การศึกษาเรื่องของบรรยากาศและความรู้สึกในที่ว่างทางสถาปัตยกรรมเพื่อความสมบูรณ์ และข้อพิจารณาอีกประการหนึ่งนอกจากจะต้องคำนึงถึงเนื้อหา (เรื่อง) ในการจัดแสดงนิทรรศการแล้ว สิ่งที่ต้องพิจารณาคือตำแหน่งที่ตั้ง และสภาพแวดล้อมของโครงการ ซึ่งมีความสำคัญแยกได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. ตำแหน่งที่ตั้ง ก่อให้เกิดความสำคัญในแง่ของความหมาย(Meaning) และเชื้ออำนาจในการเข้าสู่โครงการ (Access) ส่งผลให้พิพิธภัณฑ์สถานเป็นศูนย์กลางของชุมชน

2. สภาพแวดล้อมภายในที่ตั้งโครงการ สามารถนำมาสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา (เรื่อง) ในการจัดแสดงนิทรรศการ (ในอาคารหรือที่ว่าง) และสภาพแวดล้อม (นอกอาคารหรือที่ว่าง) ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจ (กระบวนการทางความคิด) และนำไปสู่การเข้าถึง (กระบวนการทางอารมณ์) ในเนื้อหา (เรื่อง) การจัดแสดงนิทรรศการ

บรรณานุกรม

Meredith, Susan. 2540. ศาสนาของโลก. แปลโดย มานะ ชัยวงศ์โรจน์. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.

Wray, Elizabeth et. al. 2524. ทศชาติ. แปลโดย สนธิวรรณ อินทรลิม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กชพร หัสติน. "นิทรรศการในพิพิธภัณฑ์สถาน." เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านวิชาการด้านพิพิธภัณฑ์ กลุ่มงานวิชาการพิพิธภัณฑ์ สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ 24-27 กรกฎาคม 2543.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2535. ความรู้เรื่องพระไตรปิฎก. กรุงเทพฯ : ครูสภา.

คณะกรรมการศาสนาเพื่อพัฒนา. 2542. ความเข้าใจในเรื่องพระรัตนตรัยจากมุมมองของ ส.ศิริรักษ์. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.

จันทน์เพชรานนท์. 2542. การทำรายละเอียดประกอบโครงการการออกแบบสถาปัตยกรรม ภายใน. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

จิรา จงกล. 2532. พิพิธภัณฑ์สถานวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.

จิรพันธ์ สมประสงค์. 2534. ประวัติศิลปะ. กรุงเทพฯ : โอเดียน.

เจือ สตะเวทิน. 2515. วรรณคดีพุทธศาสนา เล่ม 2. กรุงเทพฯ : ครูสภา.

-----, 2527. วรรณคดีพุทธศาสนา เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ครูสภา.

ชลูด นิมเสมอ. 2532. การเข้าถึงศิลปะในงานจิตรกรรมไทย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.

-----, 2539. องค์ประกอบของศิลปะ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ชูใจ ประสาทเสรี. 2526. มนุษย์มิติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ดำรงราชานุภาพ, กรมพระยา. 2517. ตำนานพระพุทธเจติย์. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา.

เดือน คำดี. 2541. ศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทรัพย์ ประกอบสุข. 2527. วรรณคดีชาดก. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ทองหล่อ วงษ์ธรรมมา. 2538. ปรัชญา 201 พุทธศาสน์. กรุงเทพฯ : โอเดียน.

ธนิศ อยู่โพธิ์. 2508. ธรรมจักร. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.

ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2542. นิทรรศการและการจัดการแสดง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

น. ณ ปากน้ำ. (นามแฝง). 2530. พจนานุกรมศิลป์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.

-----, (นามแฝง). 2540. สีมากตา. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ..... (นามแฝง). 2541. **สมุดภาพประวัติศาสตร์ศิลปะสยามประเทศ ศิลปะก่อนอยุธยา**. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.
- นิคม มุสิกคามะ และคณะ. 2521. **วิชาการพิพิธภัณฑ์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- นิคม มุสิกคามะ. 2536. **คู่มือ : การปฏิบัติงานของภัณฑารักษ์**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- นิจ ใหญ่ธีระนันท์. 2539. "สถาปัตยกรรมไทย." **วารสารอาษา**. เดือนกรกฎาคม.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. 2527. **พระปฐมสมโพธิกถากับความเคลื่อนไหวทางศาสนาในต้นรัตนโกสินทร์ ใน ปากไก่และใบเรือ**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. 2543. **พุทธศาสนาในความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.
- บ. เอสทีแสดนดาร์ตประเทศไทย จำกัด. 2527. **ของดีร้อยสิ่งมีงเมืองไทย**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- บริษัทที่ปรึกษาไทยกรุ๊ป จำกัด. ม.ป.ป. "ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา." **วารสารอาษา**. ฉบับที่ 21. หน้า 29 – 38.
- บัณฑิต จุลาสัย, บรรณาธิการ. 2540. **แนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บำเพ็ญ ระวิน. 2535. **ปฐมสมโพธิ ล้านวนล้านนา**. กรุงเทพฯ : โอเดียน.
- บำเพ็ญ ระวิน. 2540. "ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับแนวคิดเรื่อง พุทธ ในเอกสารล้านนา." **วรรณกรรมพุทธศาสนาในล้านนา**. เชียงใหม่ : สุริวงศ์บุ๊คเซนเตอร์.
- บำเพ็ญ ระวิน. 2542. **พระอนาคตวงศ์**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- ประทีป เพ็งตะโก. 2535. "ภาพปูนปั้นเรื่องพุทธประวัติที่ผนังเมรุวัดไชยวัฒนาราม." **ศิลปากร**. 35(3) : 42-75.
- ประภาส สุระเสน. 2540. **พระคัมภีร์อนาคตวงศ์**. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ประยูร อุลุชาฎะ และศิลปีย์ ชื่นประเสริฐ. 2535. "ความหมายและลักษณะของศิลปะไทย." **เอกสารการสอนชุดวิชา ศิลปะกับสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- แปลก สนธิรักษ์. 2515. **พิธีกรรมและประเพณี**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พระญาณวโรดม. 2538. **ศาสนาต่างๆ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). 2538. **พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- , 2539. **พิธีกรรมใครว่าไม่สำคัญ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- , 2539. **เรื่องที่คนไทยควรเข้าใจให้ถูก**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- , 2539. **ลักษณะแห่งพระพุทธศาสนา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- , 2540. **ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะศาสนาประจำชาติ**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- , 2541. **ทางสายอิสรภาพของการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- , 2542. **ไตรภูมิพระร่วง อิทธิพลต่อสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.
- , 2543. **รู้จักพระไตรปิฎกเพื่อเป็นชาวพุทธที่แท้**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระไพศาล วิสาโล. 2542. **พระธรรมปิฎกกับอนาคตพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- พระมหาประยูร (ธมมจิตโต). 2532. **“พุทธปรัชญาเถรวาท.”** มหาจุฬาฯ วิชาการ : **ปรัชญาบูรพทิศ**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ สฐิตญาโณ). 2536. **ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา**. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ สฐิตญาโณ). 2536. **ปัญหานานาชาติ**. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท. (อนุสสรณ์เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ นายเจริญ แจ่มปฐม).
- พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต). 2527. **ลักษณะสังคมพุทธ**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- , 2529. **พุทธธรรม**. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พระอมรมุนี (จับ สฐิตมโม). 2539. **นำเที่ยวในพระไตรปิฎก**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พชันี จันทรสาขา. “การจัดการวัดอุพิพิธภณท์ การจัดทำทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ.” เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านวิชาการด้านพิพิธภณท์. กลุ่มงานวิชาการพิพิธภณท์ สำนักโบราณคดีและพิพิธภณท์สถานแห่งชาติ 24-27 กรกฎาคม 2543.
- เพ็ญพรรณ เจริญพร. “พิพิธภณท์ท้องถิ่น : การจัดตั้ง ดำเนินการ การจัดการ การให้บริการ.” หน้า 63-90. ใน **เอกสารสัมมนาทางวิชาการ : พิพิธภณท์ท้องถิ่นในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- มงคล สัมภาษณ์. 2541. **“พิพิธภณท์สถานของคนไทยในปัจจุบัน.”** พระมหากษัตริย์ไทยกับการพิพิธภณท์. กรุงเทพฯ : การพิมพ์ออร์เมท.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ราตรี บัวประดิษฐ์. 2542. “แนวทางการจัดแสดงนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เลอสม สถาปิตานนท์. 2526. “มโนทัศน์สถาปัตยกรรม (CONCEPT IN ARCHITECTURE).” วารสารวิชาการ ประจำปีการศึกษา 2525 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิกา ณ สงขลา, (ผู้เรียบเรียง). 2534. **จิตรกรรมไทยประเพณี ชุดที่ 001 เล่มที่ 2 วรรณกรรม.** กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- วรรณิกา ณ สงขลา, (ผู้เรียบเรียง). 2533. **จิตรกรรมไทยประเพณี ชุดที่ 001 เล่มที่ 1.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- วศิน อินทสระ. 2534. **หลักคำสอนสำคัญในพุทธศาสนา.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วัฒน์ จุฑาวิภาต. 2542. **ศิลปะการจัดนิทรรศการ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเชียร วิไลแก้ว. 2543. “พัฒนาในพิพิธภัณฑ์ไทย : กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. 2529. **ศิลปะไทยที่น่ารู้.** กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.
- วิมลสิทธิ์ ทรายางกูร. 2535. **การจัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อการออกแบบสถาปัตยกรรม.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . 2535. **พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีศักดิ์ วลลิโกดม และคณะ. 2529. **หนังสือเรียน สังคมศึกษา รายวิชา ส 402 พระพุทธรูปและพุทธศิลป์ในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศรีศักดิ์ วลลิโกดม. ม.ป.ป. **ความหมายของพระบรมธาตุในอารยธรรมสยามประเทศ.** กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.
- ศิลปากร, กรม. 2521. **วัดคงคาราม.** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- . 2533. **วิวัฒนาการพุทธสถานไทย.** กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- . 2536. **เล่าเรื่องบารมี 30 ทศ.** กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- . 2540. **วัดหลวงสมัยรัตนโกสินทร์.** กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.

- ศิวิลีย์ ภูเก็ต. "บทบาทพิพิธภัณฑ์สถานในฐานะสถาบันการศึกษาในระบบ." เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านวิชาการด้านพิพิธภัณฑ์. กลุ่มงานวิชาการพิพิธภัณฑ์ สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ 24-27 กรกฎาคม 2543.
- สงวน รอดบุญ. 2535. "พุทธศิลป์." สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับเฉลิมพระเกียรติ 12 สิงหาคม 2535. กรุงเทพฯ : วิสิทธิ์พัฒนา.
- สน ศรีมาตรงค์. 2541. "สัญลักษณ์และวิวัฒนาการภาพไตรภูมิและจักรวาลตามคติพุทธศาสนา นิกายเถรวาทในจิตรกรรมฝาผนัง." วารสารอาษา. ฉบับที่ 4.
- สนิท ตั้งทวี. 2527. **วรรณคดีและวรรณกรรมพุทธศาสนา.** กรุงเทพฯ : โอเดียน.
- สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย. 2537. **พุทธศาสนา ประวัติระหว่าง 2500 ปีที่ล่วงแล้ว : รวมบทความวิชาการทางพุทธศาสนา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุวิวัฒน์.
- สมคิด จิระทัศนกุล. 2543. **พื้นฐานสถาปัตยกรรมไทย 2.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมชาติ มณีโชติ. 2529. **จิตรกรรมไทย.** กรุงเทพฯ โอเดียน.
- สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน). 2541. **หัวใจพระพุทธศาสนา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- . 2541. **พระพุทธเจ้าตรัสรู้อะไร.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า, กรมพระปรมานุชิตชิโนรส. 2539. **ปฐมสมโพธิกถา.** กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- สมเด็จพระสังฆราชเจ้า, กรมหลวงวชิรญาณวงศ์. 2535. **ความรู้เรื่องพระพุทธศาสนา.** กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สมบุญ สุธาสำราญ. 2532. "ความสัมพันธ์ของสถาบันสงฆ์กับการเมืองไทยในหนึ่งศตวรรษ." เอกสารทางวิชาการหมายเลข 3 ประกอบการสัมมนาเรื่อง **หนึ่งศตวรรษพระพุทธศาสนาในสังคมไทย.** ณ หอประชุมใหญ่พุทธมณฑล วันที่ 8-10 พฤศจิกายน 2532.
- สมพงษ์ ทิมแจ่มใส, (บรรณารักษ์). 2530. **รูปแบบและการสืบเนื่องของศิลปะวัฒนธรรมไทย.** กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.
- สมพร เทพสิทธิ์า. 2536. **ปัญหาเกี่ยวกับศาสนาและจริยธรรม.** กรุงเทพฯ : สมชายการพิมพ์.
- สมพร เทพสิทธิ์า. 2541. **การส่งเสริมพระพุทธศาสนาในภาวะวิกฤตของสังคมไทย.** กรุงเทพฯ : สภาอุรวุทธิกสมาคมแห่งชาติ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สมัคร บุราวาศ. 2537. **พุทธปรัชญา.** กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.

- สันติ เล็กสุขุม. 2535. "จิตรกรรมไทย-แบบประเพณีและแบบสากล." เอกสารการสอนชุดวิชา
ศิลปะกับสังคมไทย หน่วยที่ 1-5. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.
- , 2539. กระจกในดินแดนไทย. กรุงเทพฯ : มติชน.
- สำนักงานพุทธมณฑล. 2541. วันอาสาฬหบูชา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สิริวัฒน์ คำวันสา. 2536. ประวัติพระพุทธศาสนาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. 2534. ศาสนาเปรียบเทียบ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- , 2541. คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สุชีโว ภิกขุ. 2541. อริยสัจคืออะไร. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สุธินันท์ พงศ์ไพบูลย์. 2519. พุทธศาสน์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- , 2525. คู่มือพระปฐมสมโพธิกถา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนทร ณ รั้งสี. 2541. พุทธปรัชญาจากพระไตรปิฎก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา. 2539. น้ำบ่อเกิดแห่งวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรศักดิ์ เจริญวงศ์. 2535. "แนวคิดและวัตถุประสงค์ของจิตรกรรมไทย." เอกสารการสอนชุด
วิชา ศิลปะกับสังคมไทย หน่วยที่ 6-10. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสฐียรพงษ์ วรรณปก. 2538. พุทธศาสนา : ทรรศนะและวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
มติชน.
- , 2540. คำบรรยายพระไตรปิฎก. กรุงเทพฯ : หอรัตนชัยการพิมพ์.
- , 2541. วาระสุดท้ายของพระพุทธองค์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มติชน.
- เสถียร พันธรั้งสี. 2534. ศาสนาเปรียบเทียบ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : มหาลงกรณ์
ราชวิทยาลัย.
- เสนาะ ผดุงฉัตร. 2531. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพระไตรปิฎก. กรุงเทพฯ : มหาลงกรณ์
ราชวิทยาลัย.
- เสมอชัย พูลสุวรรณ. 2539. สัญลักษณ์ในงานจิตรกรรมไทยระหว่างพุทธศตวรรษที่ 19-24.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- แสง จันทร์งาม. 2512. พุทธศาสนวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทวีพิมพ์.

อนุวิทย์ เจริญศุภกุล. 2522. “แบบวิเคราะห์และการศึกษาจิตกรรมวัดคงคาราม.” วารสาร
มหาวิทยาลัยศิลปากร. 3(1) 17-30.

อนุวิทย์ เจริญศุภกุล. ม.ป.ป. “แนวการศึกษาและวิจัยสาขาประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมใน
ประเทศไทย.” วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. หน้า 83.

อาทิตยา จันทะวงษ์. 2540. “บทบาทของหอศิลป์แห่งชาติในการเผยแพร่ศิลปะร่วมสมัยใน
ประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

อารี สุทธิพันธุ์. 2528. ศิลปะกับมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2534. วิเคราะห์เอกลักษณ์ไทยในกระแสความเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ :
อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.

เอดเวิร์ด, กอนเซ. 2530. พุทธศาสนา : สาระและพัฒนาการ. แปลโดย นิธิ เอียวศรีวงศ์.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.

เดือน เล่งเจริญ. 2537. โลกทรรศน์ในพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : โอเดียน.

ภาคผนวก ก.

พุทธศิลป์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พุทธศิลป์

รองศาสตราจารย์ สงวน รอดบุญ

คำว่า “พุทธศิลป์” (Buddhist Art) หมายถึงงานศิลปะประเภทต่างๆ ทั้งในด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม และจิตรกรรม ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการเผยแพร่และการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาโดยตรง และเป็นสิ่งช่วยโน้มน้าวจิตใจของพุทธศาสนิกชน ให้เกิดความศรัทธาปลงท้าวประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่ดั่งตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาทั้งในลัทธิหินยาน (เถรวาท) และลัทธิมหายาน (อจาริยวาท)

งานพุทธศิลป์เริ่มขึ้นในอินเดียดินแดนพุทธภูมิ ตั้งแต่สมัยพุทธกาลมีการสร้างพระอารามต่างๆ และมีความเจริญมาตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัชกาลพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งราชวงศ์โมริยะ (Maurya dynasty) พระองค์ทรงประกาศเป็นองค์จักรพรรดิปกครองในพระพุทธศาสนาลัทธิหินยาน เมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ 3 พร้อมกับทรงโปรดให้สร้างงานพุทธศิลป์ขึ้นมากมายทั่วชมพูทวีป ภายหลังจากการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ 3 แล้ว พระเจ้าอโศกมหาราชทรงมีพระราชประสงค์จะเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้กว้างไกลไพศาลไปสู่แคว้นต่างๆ ทั้งในและนอกชมพูทวีป จึงทรงจัดส่งคณะสมณทูตเดินทางไปประกาศพระพุทธศาสนาไปยังดินแดนต่างๆ ถึง 9 สายด้วยกัน และมีคณะธรรมทูตสายหนึ่งมุ่งมาสู่ “สุวรรณภูมิ” ประกอบด้วยพระเถระที่สำคัญ 2 องค์ คือ พระอุตตเถระ และพระโสทรเถระ ดังที่ปรากฏหลักฐานอยู่ในพงศาวดาร “มหาวงศ์” ของลังกา เป็นผลให้งานพุทธศิลป์เริ่มปลูกฝังหยั่งรากลงในสุวรรณภูมิตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 3 เป็นต้นมา

ในรัชสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชยังไม่มีการสร้างพระพุทธรูปขึ้นบูชา การสร้างสิ่งแทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงเป็นเพียงพุทธสัญลักษณ์ (Buddhist symbol) เท่านั้น เช่น รูปดอกบัว หมายถึง การประสูติ รูปรัตนบัลลังก์กับโพธิพฤกษ์ หมายถึง การตรัสรู้ รูปธรรมจักรกับกวางหมอบ หมายถึง การแสดงปฐมเทศนา และรูปสถูป หมายถึง ปรีณิพพาน

การสร้างพระพุทธรูปขึ้นบูชา เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในแคว้นคันธารราฐ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย (ปัจจุบันอยู่ในเขตปากีสถาน) เมื่อพุทธศตวรรษที่ 7 ในรัชสมัยพระเจ้ากนิษกะแห่งราชวงศ์กุษาณะ (Kusana dynasty) เป็นฝีมือสกุลช่างชาวกรีก – อินเดีย (Greco – Indian school) ในแบบศิลปะเหมือนจริงตามแบบเทพเจ้าอะพอลโลของชาวกรีก ซึ่งเป็นสุริยเทพ เทพเจ้าแห่งความงาม

พุทธศิลป์ของอินเดียได้พัฒนาจากแบบเหมือนจริง (Realistic) มาสู่แบบอุดมคติ (Idealistic) ในสกุลช่างมถุรา (Mathura school) และบรรลุถึงความเจริญสูงสุด (classic) หรือยุคทอง (golden age) ในสมัยคุปตะ (Gupta period) ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 9 – 12

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งานพุทธศิลป์ทางลัทธิมหายานในสมัยคันธาระ สมัยคุปตะ และสมัยปาละของอินเดียได้แพร่หลายขึ้นไปทางทิศเหนือสู่ดินแดนเนปาล ทิเบต บัคเตรีย เอเชียกลาง จีน เกาหลี ญี่ปุ่น และเวียดนาม กระแสคลื่นพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งนิกายพุทธตันตระ (Buddhist tantrik) จากแคว้นเบงกอลในสมัยปาละ (Pala period) ซึ่งเต็มไปด้วยกฤตยาคม เช่น เวทมนตร์ เสน่ห์ อภรรพณ์ และเรื่องกามวิสัย ทำให้พระพุทธศาสนาและพุทธศิลป์ทางอินเดียเหนือเสื่อมคลายลง

สำหรับทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น งานพุทธศิลป์จากอินเดียและลังกาทวีปได้แพร่อิทธิพลตามพระพุทธศาสนาเข้ามาทั้งลัทธิหินยานและมหายานสู่ดินแดนต่างๆ ทั้งทางบกและทางเรือ เช่น แคว้นศรีเกษตร พุณัน เจินลา (เขมร) จัมปา ทวารวดี ศรีวิชัย ไทย ลาว โดยเฉพาะลังกาทวีปได้กลายเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาหินยานที่สำคัญแทนอินเดีย และได้ให้อิทธิพลทางพระพุทธศาสนาและศิลปะต่อมอญ พม่า กัมพูชา ไทย และลาวตามลำดับ

ส่วนเนื้อหาสาระในงานพุทธศิลป์ล้วนเป็นเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เช่น

ด้านจิตรกรรม แสดงเรื่องราวในอดีตชาติต่างๆ ของพระโพธิสัตว์ (ชาดก 550 พระชาติ) พุทธประวัติ (ปฐมสมโพธิ) พระอดีตพุทธเจ้า พระจุฬามณีเจดีย์ ปรีศนาธรรม ฯลฯ

ด้านประติมากรรม มีการสร้างรูปบูชา (Icons) เช่น พระพุทธรูป (หินยาน) พระอาทิพุทธ พระธยานิพุทธ พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร และเทพีต่างๆ ในลัทธิคักติ (มหายาน)

ด้านสถาปัตยกรรม มีการสร้างพุทธสถานต่างๆ เช่น พระอุโบสถ พระวิหาร พระสถูป พุทธเจดีย์ พุทธปรางค์ มณฑป ศาลาการเปรียญ หอไตร ฯลฯ

งานพุทธศิลป์ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นแบบศิลปะอุดมคติ (Idealistic art) ซึ่งมีรูปแบบและความรู้สึกเหนือธรรมชาติ ดังจะเห็นตัวอย่างในองค์พระปฏิมา ซึ่งศิลปินสร้างสรรค์ขึ้นตามคัมภีร์มหาวิริสลักษณะ 32 ประการ เช่น มีพระเกตุมาลาเป็นดอกบัวตูม หรือเปลวไฟอยู่เหนือพระเมาลี (อุษณีษะ) พระเศวตผดเวียนขวาเป็นวงก้นหอย มีพระอุณาโลม (อุรณะ) ระหว่างพระขนง พระเนตรทอดลงสู่เบื้องต่ำในกิริยาอาการที่สรวม เปลือกพระเนตรมีลักษณะดั่งกลีบบัว พระนาสิกโค้งปลายงุ้มเล็กน้อย พระหนุเป็นวงดุจคางราชสีห์ พระกรรณมีลักษณะดุจกลีบบุษบง ฯลฯ แม้แต่สัตว์ต่างๆ ทั้งสัตว์ทวิบาทและจตุบาทในป่าหิมพานต์ก็มีลักษณะประดิษฐ์ผสมผสานกันในแบบเหนือความเป็นจริง (surrealistic style) เช่น กิณรี กิณรี คชสีห์ ทนต์ทิมา และตัวอรหัน เป็นต้น

สำหรับงานพุทธศิลป์ในประเทศไทยมีวิวัฒนาการทางรูปแบบ (Stylistic evolution) มาเป็นลำดับ ทั้งในลัทธิหินยานและมหายานผสมกลมกลืนกัน เพราะดินแดนประเทศไทยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสุวรรณภูมินั้น เคยเป็นที่อยู่อาศัยของชนชาติที่มีศิลปวัฒนธรรมแตกต่างกันมาก่อน จึงเปรียบเสมือนเบ้าหลอมทางพุทธศิลป์ที่สำคัญ ต่อมาเมื่อกลุ่มชนชาวไทยตั้งราชอาณาจักรเป็นปึกแผ่นแล้ว งานพุทธศิลป์ของไทยจึงเริ่มขึ้นตั้งแต่ปลายพุทธศตวรรษที่ 18 ติดตามมาด้วยงานพุทธศิลป์ของล้านนาและกรุงศรีอยุธยาในพุทธศตวรรษที่ 19 ซึ่งยึดมั่นในพระพุทธศาสนาในลัทธิหินยาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นศาสนาประจำชาติ ลักษณะแบบอย่างของพุทธศิลป์ทุกประเภทได้เปลี่ยนแปลงไปตามคติความเชื่อถือ และความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาของแต่ละยุคสมัย โดยเฉพาะศิลปินไทยมีความรู้ความเข้าใจในการนำศิลปะแบบต่างๆ มาผสมกัน (eclectic style) และสร้างสรรค์ชิ้นใหม่จนมีลักษณะเป็น "เอกลักษณ์" ของตนเองไม่เหมือนกับพุทธศิลป์ของชาติอื่นใด ตัวอย่างเช่น "พระพุทธรูปปางลีลา" อันอ่อนช้อยงดงามและเต็มไปด้วยจิตวิญญาณในสมัยสุโขทัย และ "มหาพุทธปรางค์ วัดอรุณราชวราราม" ที่สูงเด่นสง่างามในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งมีลักษณะทางเชื้อชาติ (racial aesthetic) ของไทยอย่างเด่นชัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข.

รูปแบบโครงการพิพิธภัณฑ์พุทธศิลป์ในประเทศไทย

รูปแบบโครงการพิพิธภัณฑ์พุทธศิลป์ในประเทศไทย

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.1 เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน ทางพระพุทธศาสนาและพุทธศิลป์ ให้ดำรงอยู่สืบต่อไป
- 1.2 เพื่อเป็นสถานที่ส่งเสริมการค้นคว้าและเผยแพร่ ความรู้ทางพระพุทธศาสนา และพุทธศิลป์ สำหรับพุทธศาสนิกชน และผู้สนใจโดยทั่วไป
- 1.3 เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ในการศึกษาเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา และพุทธศิลป์สำหรับประชาชน (ตามอัธยาศัย) ที่แตกต่างไปจากการศึกษาในสถานศึกษา และศาสนสถาน
- 1.4 เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อนของประชาชน

2. องค์ประกอบของโครงการ

2.1 ลักษณะการดำเนินงานของโครงการ

การดำเนินงานของโครงการพิพิธภัณฑ์พุทธศิลป์ ประกอบด้วยรายละเอียดต่อไปนี้

- 2.1.1 รวบรวมข้อมูล หลักฐาน ได้แก่ เรื่องราวทางพระพุทธศาสนา และผลงานทางพุทธศิลป์เป็นต้น เพื่อให้ดำรงอยู่สืบไป
- 2.1.2 ศึกษาค้นคว้าและวิจัยสิ่งที่รวบรวม เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา
- 2.1.3 วางแผนงานในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ พร้อมทั้งประสานงานเพื่อกิจกรรมที่สร้างสรรค์ทางด้านพระพุทธศาสนาและพุทธศิลป์
- 2.1.4 จัดแสดงนิทรรศการแสดงเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา โดยผ่านงานทางพุทธศิลป์เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชน
- 2.1.5 ส่งเสริมและกระตุ้นเตือนให้เห็นถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนา
- 2.1.6 สร้างทางเลือกให้กับประชาชนในการศึกษาเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา

2.2 การแบ่งส่วนงานภายในและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่

การบริหารงานภายในองค์กร (โครงการ) จำเป็นต้องมีรูปแบบหรือโครงสร้างที่ชัดเจน สามารถระบุถึงความสำคัญและอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินงาน

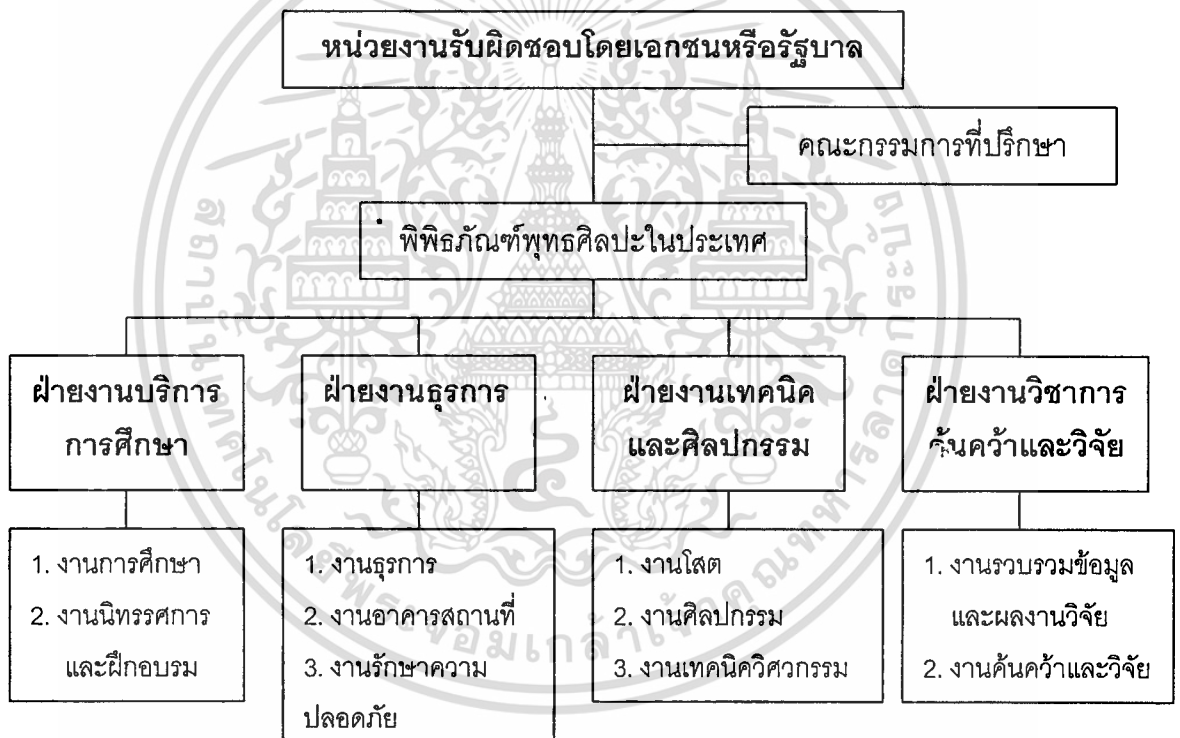
การบริหารงานองค์กรในปัจจุบันมีอยู่ 2 ประเภท คือ องค์กรของภาคเอกชน และองค์กรของภาครัฐบาล ซึ่งมีเป้าหมายแตกต่างกัน คือ องค์กรภาคเอกชนจะเน้นที่การสรรหากำไรจากการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกอบบริการสูงสุดส่วนการบริการสังคมเป็นเรื่องรอง ส่วนองค์กรภาครัฐบาลนั้นจะเน้นที่การให้บริการแก่ชุมชนจุดประสงค์หลักเพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม (วิมลสิทธิ์ หรยางกูร, 2535 : 78-81)
โครงสร้างองค์กรและสายการบริหาร¹

พิพิธภัณฑ์พุทธศิลป์ในประเทศไทย สามารถแบ่งโครงสร้างออกเป็นฝ่ายต่างๆ ซึ่งจะทำหน้าที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินงาน โดยมีรายละเอียดในการจัดแบ่งและหน้าที่ในการปฏิบัติงานออกเป็น 4 ฝ่าย ดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายบริการการศึกษา
2. ฝ่ายงานธุรการ
3. ฝ่ายงานเทคนิคและศิลปกรรม
4. ฝ่ายงานวิชาการค้นคว้าและวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงโครงสร้างองค์กรและสายการบริหาร

¹ โครงสร้างองค์กรและสายการบริหารงาน ปรับปรุงจาก พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตเห็นาเป็ใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ฝ่ายบริหารงานโครงการฯ

หน้าที่	หน่วยงาน	หน่วยงานย่อย
รับผิดชอบ ในการบริหาร ประสานงานโดยทั่วไป เพื่อให้ ฝ่ายต่างๆ ดำเนินการไปสู่เป้า หมาย	1. ฝ่ายบริหารงาน	

2. ฝ่ายงานธุรการโครงการฯ

หน้าที่	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานย่อย
รับผิดชอบและดูแลเกี่ยวกับงาน ธุรการและกิจการภายใน	1. ส่วนงานธุรการ	-งานสารบรรณ -งานการเงินและบุคคล -งานสถิติ -งานพัสดุ -งานพยาบาลเบื้องต้น
	2. ส่วนงานอาคารสถานที่	-งานอาคาร -งานดูแลภูมิทัศน์
	3. ส่วนงานรักษาความปลอดภัย	

3. ฝ่ายบริการการศึกษา

หน้าที่	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานย่อย
ดำเนินงานประชาสัมพันธ์และ เผยแพร่กิจกรรมของพิพิธภัณฑ์	1. ส่วนงานการศึกษา	-งานเอกสาร เผยแพร่ ความรู้และประชาสัมพันธ์ -งานห้องสมุด -งานเก็บข้อมูลทางด้าน พุทธศาสนาและพุทธศิลป์
	2. ส่วนงานนิทรรศการและ ฝึกอบรม	-งานนิทรรศการ นำชม ประชุมสัมมนาวิชาการ -งานทะเบียนและคลังวัสดุ จัดแสดง -งานฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ฝ่ายงานวิชาการค้นคว้าและวิจัย

หน้าที่	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานย่อย
รวบรวม ศึกษา ค้นคว้าวิจัยทาง พุทธศาสนาและพุทธศิลปะ	1. งานค้นคว้าและวิจัย	
	2. งานวิชาการ เก็บรวบรวม ข้อมูลผลงานและวิจัย	

5. ฝ่ายเทคนิคและศิลปกรรม

หน้าที่	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานย่อย
จัดทำสื่อในการให้ความรู้ และ เผยแพร่	1. งานโสต	-งานช่างภาพ -งานควบคุมระบบงานโสต
	2. งานศิลปกรรม	-งานออกแบบ-เขียนแบบ -งานจัดสร้างนิทรรศการ
	3. งานเทคนิควิศวกรรม	-งานไฟฟ้า -งานระบบปรับอากาศ -งานสุขาภิบาล

2.3 การกำหนดบุคลากรประจำโครงการ อัตรา และหน้าที่

การหาเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ ต้องใช้วิธีเปรียบเทียบกับโครงการจริงหรือพิพิธภัณฑ์ที่มีอยู่ในประเทศไทยยังไม่สามารถหาโครงการที่มีความสมบูรณ์แบบจริงๆ ได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการศึกษาเปรียบเทียบ คาดการณ์บุคลากรของโครงการ พอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายบริหาร จำนวน 3 อัตรา

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	หน้าที่
1.1 ผู้อำนวยการ	1	เป็นผู้บริหารงานโครงการ ดูแลรับผิดชอบแผนงานในส่วนต่างๆ ของโครงการทั้งหมด เพื่อให้โครงการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อเนื่อง
1.2 รองผู้อำนวยการ	1	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการในการบริหารงาน ควบคุมดูแลการทำงานของส่วนต่างๆ ในโครงการ
1.3 เลขานุการ	1	เป็นผู้ประสานงาน จัดเก็บข้อมูล รายงานและเอกสารการประชุมสัมมนาต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ฝ่ายธุรการ จำนวน 22 อัตรา โดยแบ่งการดำเนินงานย่อยได้ 3 หน่วยงาน คือ งานธุรการ งานอาคารสถานที่ และงานรักษาความปลอดภัย

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	หน้าที่
หัวหน้าฝ่ายงาน ธุรการ	1	ควบคุมดูแลและบริหารงานในฝ่ายซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานย่อยๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
รองหัวหน้าฝ่ายงาน ธุรการ	1	ช่วยรับผิดชอบดูแลงานในหน่วยงานย่อยๆ รับคำสั่ง และนโยบายจากหัวหน้าฝ่าย

2.1 งานธุรการ จำนวน 8 อัตรา

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	หน้าที่
หัวหน้างาน	1	ควบคุมดูแลงานในหน่วยงาน ให้เป็นไปตามนโยบาย
สารบรรณ (เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด)	1	พิมพ์หนังสือราชการ จัดเก็บรวบรวมเอกสารจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจัดพิมพ์และแจกจ่ายเอกสารให้หน่วยงานต่างๆ
พนักงานขับรถ	1	บริการขับรถของโครงการและขนส่งพัสดุ
การเงินและบุคคล	2	ควบคุมรายรับรายจ่ายเงินงบประมาณ รวบรวมเอกสารการเงินและบัญชีรวมทั้งจัดทำและรวบรวมบัญชีบุคคล
สถิติ	1	รับผิดชอบงานสถิติต่างๆ ภายในโครงการทำการประเมินผล และแจกแจงข้อมูล
พัสดุ	1	ควบคุมการใช้พัสดุต่างๆ
พยาบาล	1	จ่ายยาให้แก่ผู้ป่วย อันได้แก่ เจ้าหน้าที่ และผู้ใช้โครงการ

2.2 งานอาคารสถานที่ จำนวน 6 อัตรา

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	เจ้าหน้าที่
หัวหน้างาน	1	ควบคุมดูแลให้สถานที่สะอาด มีระเบียบ
นักการ	3	ดูแลความสะอาดทั่วไปของโครงการ
คนสวน	2	ดูแล ตกแต่ง บำรุงรักษาต้นไม้ และภูมิทัศน์ทั้งภายในภายนอก และดูแลอุปกรณ์ทำสวนต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 งานรักษาความปลอดภัย จำนวน 6 อัตรา

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	หน้าที่
หัวหน้า	1	รับผิดชอบการจัดการรักษาความปลอดภัย ควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่เวรยาม และอำนวยความสะดวกในการจอดรถ
ยามภายในอาคาร	3	ดูแลรักษาการณ์ต่างๆภายในอาคารและตรวจสอบอุปกรณ์ ป้องกันการเกิดอัคคีภัยให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้
ยามภายนอกอาคาร	2	รักษาการณ์ต่างๆ ภายนอกอาคารร่วมกับยามในส่วนอื่นๆ

3. ฝ่ายบริการการศึกษา จำนวน 20 อัตรา

แบ่งการปฏิบัติงานได้เป็น 2 หน่วย คือ งานการศึกษา และงานนิทรรศการ ฝึกอบรม

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	หน้าที่
หัวหน้าฝ่าย	1	ควบคุมดูแลและบริหารงานของหน่วยงานย่อย
รองหัวหน้าฝ่าย	1	ช่วยรับผิดชอบวางแผนและปฏิบัติตามนโยบาย

3.1 งานการศึกษาและประชาสัมพันธ์ จำนวน 13 อัตรา

3.1.1 งานเอกสารเผยแพร่ความรู้ และประชาสัมพันธ์

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	หน้าที่
หัวหน้านักวิชาการ	1	รับผิดชอบการพิมพ์หนังสือวิชาการ และหนังสือเผยแพร่ ตลอดจนส่งเอกสารประชาสัมพันธ์ไปยังหน่วยงานอื่นๆ
นักคอมพิวเตอร์	1	ควบคุมดูแลการใช้งานคอมพิวเตอร์ในโครงการ รวมทั้งทำการเผยแพร่ข้อมูล และติดต่อหน่วยงานผ่านระบบคอมพิวเตอร์
เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด	1	ได้ตอบจดหมาย พิมพ์จดหมาย เอกสารทางวิชาการ จัดทำสูจิบัตรนิทรรศการต่างๆ
เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์	1	บริการติดต่อสอบถาม ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ

3.1.2 งานห้องสมุด

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	หน้าที่
บรรณารักษ์โท (หัวหน้า)	1	จัดหาหนังสือทางวิชาการและจัดทำรวบรวมข้อมูล
บรรณารักษ์ตรี	2	ช่วยดูแลกิจกรรมห้องสมุด จัดทำบัตรรายการ ซ่อมแซม และจ่ายหนังสือ
เจ้าหน้าที่	3	รับผิดชอบกิจกรรมห้องสมุด ทำเอกสาร ดูแล-จัดหนังสือ

3.1.3 งานเก็บข้อมูลทางด้านพุทธศาสนาและพุทธศิลปะ

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	หน้าที่
หัวหน้างาน	1	วางแผนดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลงานทางด้านพุทธ ศาสนาและพุทธศิลปะทั้งส่วนที่เป็นงานเอกสารและงานโสต
ผู้ช่วยงาน	2	ร่วมวางแผนและรับผิดชอบงานเก็บข้อมูล

3.2 ส่วนงานจัดนิทรรศการและฝึกอบรม จำนวน 7 อัตรา

3.2.1 งานนิทรรศการ ฝึกอบรม และบรรยาย

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	หน้าที่
หัวหน้าวิทยากร	1	ดำเนินการจัดการให้บริการการศึกษา โดยเฉพาะในส่วน การบรรยาย นำชมและควบคุมการจัดงานนิทรรศการ
ผู้ช่วยวิทยากร	2	ช่วยดำเนินการบรรยาย จัดเตรียมงาน
วิทยากรนำชม	2	นำชมพร้อมบรรยายแก่ผู้เข้าชมโครงการเป็นกลุ่มๆ

3.2.2 งานทะเบียนและคลังวัสดุจัดแสดง

ตำแหน่ง	อัตรากำลัง	หน้าที่
หัวหน้าคลังวัสดุ	1	ควบคุมดูแลการเบิกจ่ายวัสดุที่ใช้จัดแสดง
ผู้ช่วยงานคลังวัสดุ	1	ช่วยควบคุมดูแลการเบิกจ่ายวัสดุ

4. ฝ่ายงานวิชาการค้นคว้าและวิจัย จำนวน 6 อัตรา

ตำแหน่ง	อัตรากำล้าง	หน้าที่
หัวหน้าส่วน	1	วางแผนการดำเนินงานค้นคว้าและวิจัย เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาโดยประสานความร่วมมือกับฝ่ายอื่นๆ
นักวิทยาศาสตร์	2	ดำเนินงานวิจัยตามแผนและนโยบาย
นักวิชาการ	3	สรุป รวบรวมข้อมูลที่ทำกรวิจัยที่เป็นเอกสารเพื่อเก็บข้อมูลและเผยแพร่

5. ฝ่ายเทคนิคและศิลปกรรม จำนวน 19 อัตรา

แบ่งหน่วยงานย่อยออกเป็น 3 หน่วยงาน

ตำแหน่ง	อัตรากำล้าง	หน้าที่
หัวหน้าฝ่าย	1	ดูแลควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานย่อยให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

5.1 ส่วนงานช่างโสต จำนวน 6 อัตรา

ตำแหน่ง	อัตรากำล้าง	หน้าที่
ช่างภาพ	4	ถ่ายภาพงานช่างศิลป์ประกอบการทำทะเบียน จัดทำภาพนิ่ง ภาพยนตร์ เทปเสียง เทปภาพ รวมทั้งบันทึกภาพงานกิจกรรมของศูนย์และประสานความร่วมมือกับงานเก็บข้อมูลทางฝ่ายวิชาการ
ช่างควบคุมระบบโสต	2	ควบคุมงานระบบโสตในการประชุม อบรมหรือสัมมนาทั้งในส่วนงานภาพ แสงและเสียง

5.2 ส่วนงานศิลปกรรม จำนวน 8 อัตรา

ตำแหน่ง	อัตรากำล้าง	หน้าที่
หัวหน้าส่วน	1	ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานให้ดำเนินงานลุล่วงเสร็จตามกำหนดเวลา
นายช่างศิลปกรรม	2	ออกแบบและเขียนผังการจัดนิทรรศการ
ช่างซ่อมสวณและจัดงาน	5	ดำเนินงานตกแต่งสถานที่จัดนิทรรศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานไม้ โลหะ กระจก พลาสติก สี ปูน หล่อ ตามที่นายช่างเขียนแบบออกมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 ส่วนงานเทคนิควิศวกรรม จำนวน 4 อัตรา

ตำแหน่ง	อัตรากำล้าง	หน้าที่
ช่างไฟฟ้า	2	ดูแล รักษาระบบไฟฟ้าทั้งหมดภายในโครงการ
ช่างระบบปรับอากาศ	1	ดูแล รักษาระบบปรับอากาศทั้งหมดภายในโครงการ
ช่างระบบสุขาภิบาล	1	ดูแล รักษาระบบสุขาภิบาลทั้งหมดภายในโครงการ

สรุปอัตรากำล้างเจ้าหน้าที่

1. ฝ่ายบริหาร	3	อัตรา
2. ฝ่ายธุรการ	22	อัตรา
3. ฝ่ายการศึกษา	20	อัตรา
4. ฝ่ายงานวิชาการค้นคว้าและวิจัย	6	อัตรา
5. ฝ่ายเทคนิคและศิลปกรรม	19	อัตรา
รวมทั้งหมด	70	อัตรา

3. พื้นที่ใช้สอยโครงการ

3.1 การศึกษาผู้ใช้โครงการ

3.1.1 ประเภทผู้ใช้โครงการ

การแบ่งประเภทผู้ใช้อาคารเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้อาคารแต่ละกลุ่ม ซึ่งแตกต่างกันออกไป สำหรับกลุ่มผู้ใช้อาคารโครงการพิพิธภัณฑ์พุทธศิลป์ในประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ผู้มารับบริการ
2. ผู้ให้บริการ (เจ้าหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์)
3. บุคคลภายนอก

ซึ่งในแต่ละประเภทสามารถแบ่งแยกเป็นกลุ่มย่อยได้ดังนี้

1. ผู้มารับบริการ

- 1.1 ประชาชนทั่วไป (GENERAL PUBLIC) เป็นกลุ่มคนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกับที่ตั้งโครงการหรือกลุ่มคนที่นิยมพักผ่อนชมนิทรรศการในวันหยุดสุดสัปดาห์ หรือวันหยุดงาน ความต้องการในการใช้โครงการเพื่อต้องการชมสิ่งแปลกใหม่ หรือมาพักผ่อนในช่วงเวลาว่าง ไม่ได้ต้องการหาความรู้โดยตรง ส่วนใหญ่มาในลักษณะเดี่ยวหรือกลุ่มเล็กๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 นักท่องเที่ยว (TOURIST) ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะมาใช้โครงการในทุกช่วงเวลา ไม่ว่าจะเป็นวันธรรมดาหรือวันหยุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเทศกาล งานประเพณี ประจำปีต่างๆ จะมีนักท่องเที่ยวมากกว่าช่วงเวลาปกติ ลักษณะของการมาจะเป็นกลุ่มทัศนอาจร หรือกลุ่มทัศนศึกษา มีความสนใจในเนื้อหาวิชาการมากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป

1.3 นักวิชาการ (SCHOLARS) เป็นกลุ่มผู้ชมที่มีจุดประสงค์เพื่อการศึกษาวิจัยหาข้อมูลโดยตรง จะมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับโครงการเป็นอย่างดี ได้แก่ นักวิชาการ หรือหน่วยงานต่างๆ

1.4 นักเรียน นักศึกษา (STUDENTS) เป็นกลุ่มผู้ชมที่มาใช้ครั้งละจำนวนมากๆ มีความต้องการทางด้านวิชาการอย่างจริงจัง มีการติดต่อกับโครงการล่วงหน้าก่อนการมาใช้บริการ มีความต้องการในการจัดบรรยายหรือสัมมนาเพื่อชี้แจงรายละเอียดและความ เป็นมาของชิ้นงานที่จัดแสดง การเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ของชิ้นงานที่จัดแสดง การจัดแสดงที่มีการบรรยายทางวิชาการ จะเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับผู้มาชม พิพิธภัณฑ์กลุ่มนี้

2. ผู้ให้บริการ (เจ้าหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์)

ผู้ใช้อาคารประเภทนี้ จะมีลักษณะการทำงานแบบให้บริการแก่ผู้เข้ามาชมพิพิธภัณฑ์ ซึ่งมีลักษณะการแบ่งงานกันทำเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้ คือ

- ฝ่ายบริหาร
- ฝ่ายธุรการ
- ฝ่ายบริการการศึกษา
- ฝ่ายเทคนิค

3. บุคคลภายนอก

ได้แก่ บุคลากร หรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมาติดต่อกัน รวมทั้งนักวิชาการที่ถูกเชิญมาบรรยาย อภิปราย ซึ่งส่วนใหญ่จะมีจุดมุ่งหมายในการมาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ในส่วนต่างๆ เมื่อเสร็จธุระก็กลับไปหรือไปใช้บริการของห้องอาหาร

3.1.2 จำนวนผู้ใช้โครงการ

จำนวนผู้มาใช้โครงการจะเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดขนาดของโครงการและรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ ซึ่งจำนวนผู้ใช้โครงการมีผลโดยตรงดังกล่าว ได้แก่ จำนวนผู้ให้บริการ (เจ้าหน้าที่) และ จำนวนผู้รับบริการ

จำนวนบุคลากรผู้ให้บริการ

สามารถสรุปจำนวนเจ้าหน้าที่ในส่วนต่างๆ ได้ดังนี้ คือ

1. ฝ่ายบริหาร	3	อัตรา
2. ฝ่ายธุรการ	22	อัตรา
3. ฝ่ายการศึกษา	20	อัตรา
4. ฝ่ายงานวิชาการค้นคว้าและวิจัย	6	อัตรา
5. ฝ่ายเทคนิคและศิลปกรรม	19	อัตรา
รวม	70	อัตรา

จำนวนผู้รับบริการ

ส่วนของผู้ใช้บริการจะพิจารณาจากองค์ประกอบหลักของโครงการ 2 ส่วน คือ

1. ส่วนจัดแสดงงานนิทรรศการ
2. ส่วนบริการศึกษา ได้แก่ ห้องสมุด

3.1.3 การคาดคะเนผู้ชมโครงการ

การศึกษาจำนวนผู้เข้าชมโครงการพิพิธภัณฑ์พุทธศิลป์ในประเทศไทยนั้น ศึกษาจากจำนวนผู้มาใช้บริการของโครงการที่มีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งได้นำข้อมูลของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร มาพิจารณาดังนี้ คือ

สถิติผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้ชม
2540	146,206
2541	181,092
2542	187,447

ค่าเฉลี่ยผู้เข้าชมได้เท่ากับ 514,745 คน

ค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 514,745 / 3 (ปี)

ซึ่งเท่ากับปีละ 171,582 คน

นั่นคือมีผู้เข้าชมตกเดือนละ 171,582 / 12 (เดือน)

ซึ่งเท่ากับเดือนละ 14,299 คน

หรือคิดเป็นผู้ชมวันละ 14,299 / 30 (วัน)

ซึ่งเท่ากับวันละ 477 คน

คิดเป็นผู้ชมเฉลี่ยต่อชั่วโมง 447 / 7 = 64 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 พฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ

พฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ จะกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ การศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการนี้ โดยศึกษาจากผู้เข้าใช้ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร เป็นแนวทาง และสามารถแบ่งพฤติกรรมของผู้ใช้ได้ดังต่อไปนี้

3.2.1 ผู้มารับบริการ แบ่งออกได้เป็น

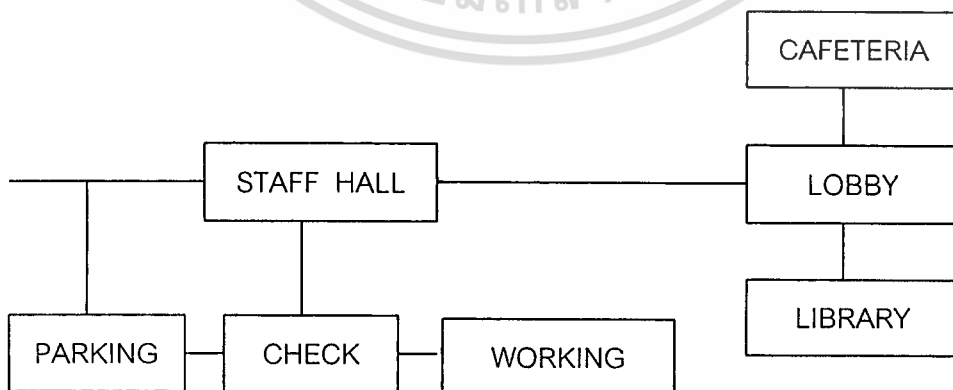
3.2.1.1 ผู้มาชม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- มาเป็นการส่วนตัว โดยรถโดยสารรับจ้าง, รถส่วนตัว
- มาเป็นหมู่คณะ ได้แก่ นักเรียน, นักศึกษา กลุ่มทัศนจร และนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งจะมาเป็นหมู่คณะ

ผู้ชมเมื่อมาถึงโครงการจะเข้าสู่อาคารโดยบริเวณทางเข้า ซึ่งเป็นบริเวณที่รวมคน เพื่อกระจายไปยังส่วนต่างๆ คือ ห้องประชุม, ร้านค้า, ร้านอาหาร, โถงทางเข้าและส่วนจัดแสดงงาน การเข้าถึงโถงนี้เพื่อสอบถามเจ้าหน้าที่และพักผ่อน ซึ่งใช้เวลาประมาณคนละ 15-20 นาที ถ้ามาเป็นหมู่คณะจะเข้าห้องบรรยายหรือห้องประชุมก่อน เพื่อฟังการบรรยายสรุปแล้วจึงเข้าชม นิทรรศการ

ในโถงนี้จะมีห้องน้ำ-ห้องส้วม และส่วนพักผ่อน มีผังแสดงการจัดส่วนการแสดงผลงานต่างๆ ของโครงการ มีบริเวณสำหรับฝากของ และส่วนเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์การศึกษา

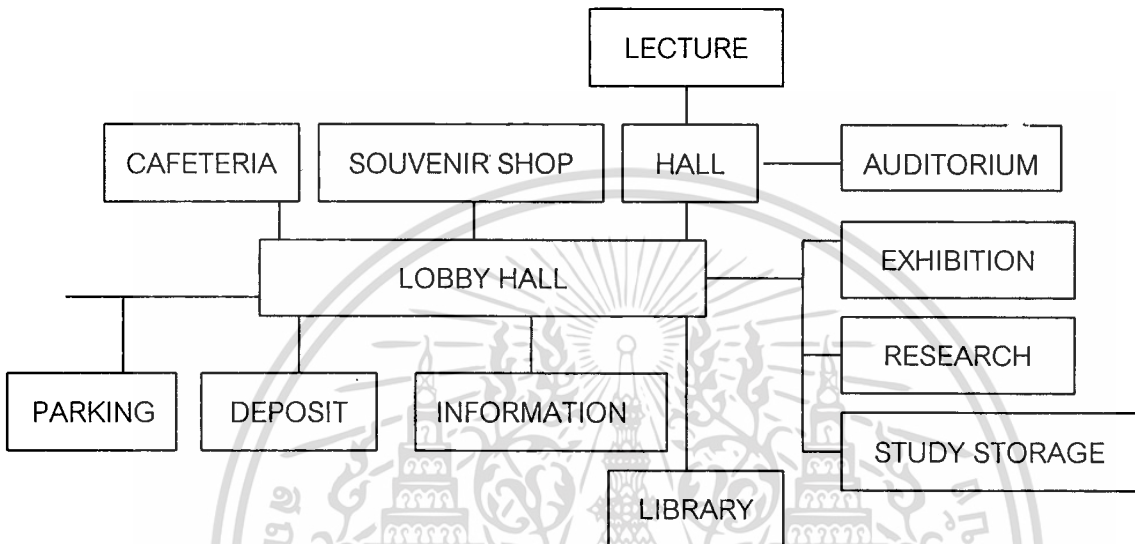
ผู้เข้าชมจะใช้เวลาแตกต่างกันตามความสนใจมากน้อย ระยะเวลาในการชมต่อเนื่องเฉลี่ย ประมาณ 1 – 2 ชั่วโมงแล้วจะต้องการการพักสายตา เพื่อให้เกิดการผ่อนคลายสมอง แล้วจึงกลับไปดูงานต่อจนหมด หรือพอแก่ความต้องการแล้วจึงออกจากส่วนแสดงงาน จากนั้นอาจจะไปซื้อของที่ระลึก หรือหนังสือหรืออาจจะไปใช้บริการของร้านอาหารแล้วจึงกลับออกไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.1.2 ผู้ศึกษาค้นคว้า

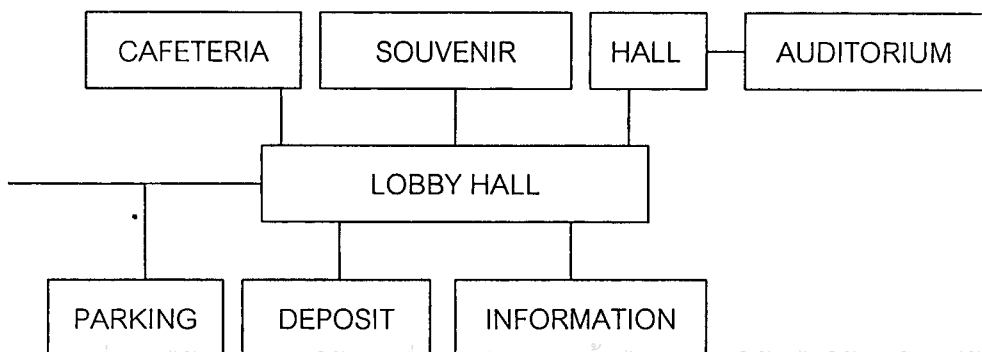
ส่วนใหญ่ นักวิชาการเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องราวที่จัดแสดงเป็นอย่างดี จุดประสงค์ของคนกลุ่มนี้ก็เพื่อศึกษาวัตถุหรือชิ้นงานที่แสดงเพื่อเปรียบเทียบ ค้นคว้า หาข้อมูลประกอบการวิจัยของตนเอง ไม่คำนึงถึงการแสดงมากนัก ดังนั้นทางโครงการจึงจัดให้มีส่วนบริการการศึกษา เช่น การจัดบรรยาย การจัดอบรม การให้บริการห้องสมุด หรือบริการข้อมูลของฝ่ายการศึกษา ซึ่งในยุคปัจจุบันควรที่จะมีการเผยแพร่ข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตอีกทางหนึ่งด้วย

3.2.1.3 ผู้เข้าร่วมประชุม, อบรม, สัมมนา

มีทั้งที่ทางโครงการเป็นผู้ดำเนินการเอง หรือหน่วยราชการอื่นๆ องค์กรอื่นๆ มาเยี่ยมชม หรือขอเช่าสถานที่การจัดประชุมสัมมนาแต่ละครั้ง จะมีตารางการสัมมนาที่แน่นอน โดยทั่วไปจะเริ่ม 09.00 – 16.00 น. อาจจะมีการประชุมต่อเนื่องกันหลายวัน รายการจัดสัมมนาโดยทั่วไปมีลักษณะดังนี้

09.00 – 12.00 น.	เริ่มการประชุม, อบรม , สัมมนา
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 16.00 น.	ประชุมสัมมนา (ต่อ)

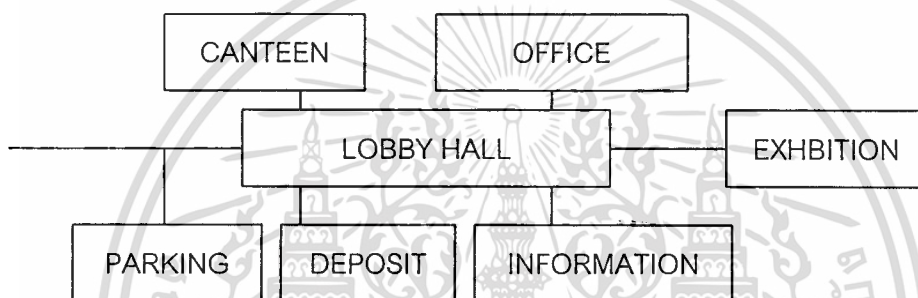

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2 ผู้ให้บริการ (เจ้าหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์)

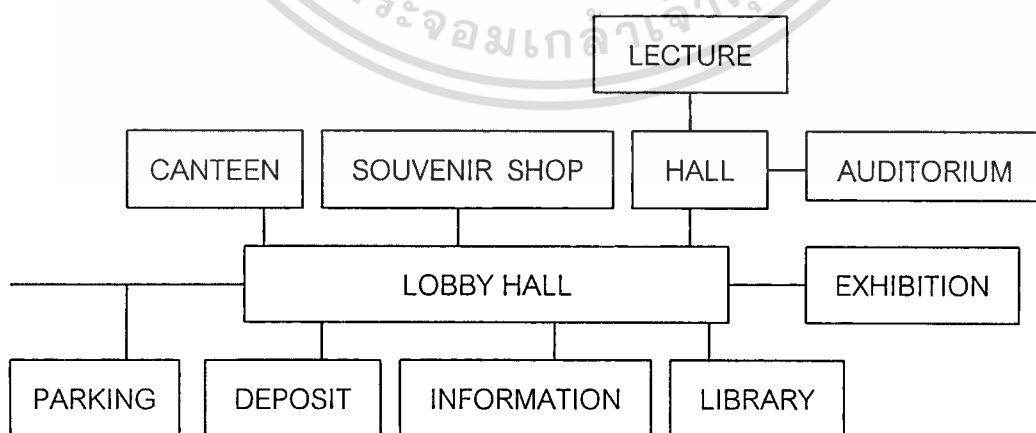
พฤติกรรมหน้าที่ขึ้นอยู่กับหน้าที่ของแต่ละบุคคล ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่จะเดินห้วงมาโดยรถส่วนตัว, รถโดยสารรับจ้าง, รถรับ – ส่งของโครงการ ซึ่งทางเข้าของเจ้าหน้าที่จะแยกทางเข้าของผู้เข้าชม เพื่อความสะดวกในการเข้าชม และควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในเวลาทำงาน ซึ่งมีลักษณะการทำงานในเวลาราชการดังนี้

09.00 น.	ลงเวลาทำงาน
09.00 – 12.00 น.	ช่วงปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละฝ่าย
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 16.00 น.	ช่วงปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละฝ่าย
16.00 น.	ช่วงเลิกงาน

3.2.3 บุคคลภายนอก

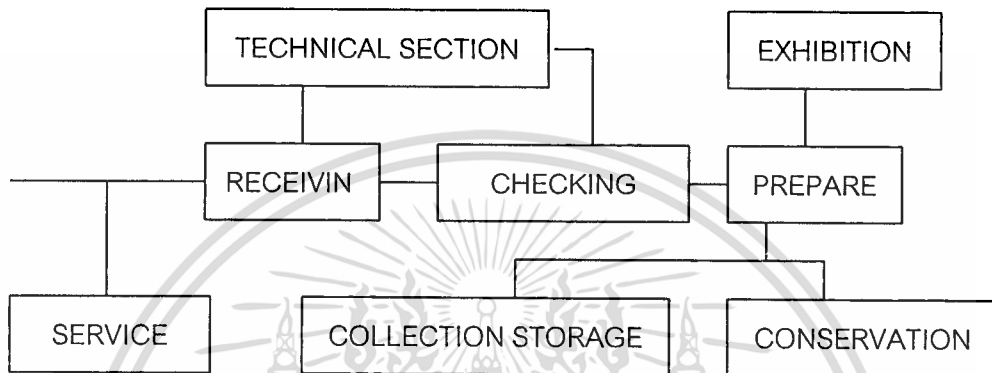
ผู้มาติดต่อกับโครงการ อาจจะมาติดต่อทางราชการ ธุรกิจหรือขอข้อมูลต่างๆ จะเข้ามาถึงโถงทางเข้า หรือส่วนที่จะติดต่อกับส่วนสำนักงานได้ แล้วจึงผ่านเข้าไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่ต้องการพบ เมื่อเสร็จธุระแล้วจึงกลับออกไปทางโถง หรืออาจเข้าชมนิทรรศการหากเกิดความสนใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.4. วัตถุที่จะนำมาแสดง

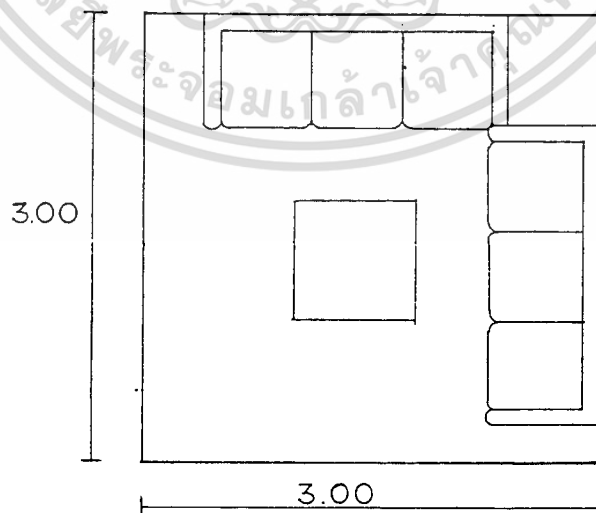
วัตถุที่จะนำมาแสดงมี 2 ลักษณะ คือ การยืมหรือการนำมาแสดงจากสถานที่อื่น และส่วนที่นำออกมาจากคลังวัตถุจัดแสดงของโครงการเอง วัตถุที่ขนย้ายมาจากภายนอก เพื่อนำมาเก็บหรือแสดง เมื่อมาถึงจะขนถ่ายลงยังชานชาลารับของ เจ้าหน้าที่ที่จะทำการตรวจรับแล้วนำไปยังบริเวณคัดแยกงาน เพื่อแกะหีบห่อและทำทะเบียนหลักฐาน ถ้างานสมบูรณ์ก็นำออกแสดงได้ หากยังไม่พร้อมก็เก็บเข้าคลังไว้ เพื่อรอเวลาที่เหมาะสมต่อไป

3.3 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยในโครงการ

3.3.1 การวิเคราะห์พื้นที่ส่วนสำนักงานและส่วนบริการสาธารณะ

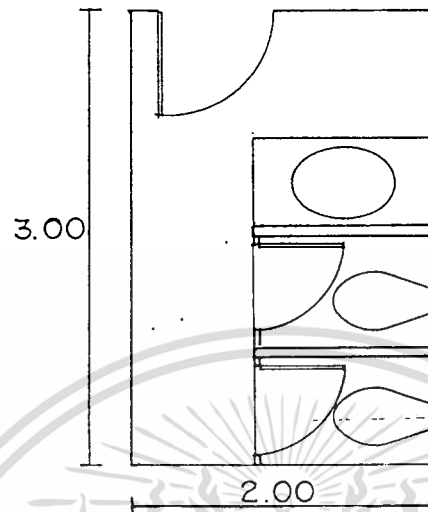
1. RECEPTION RM / AREA = 9.00

ภาพที่ 1 RECEPTION RM / AREA = 9.00

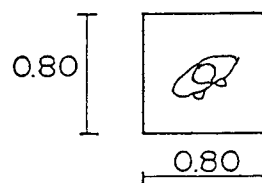
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. WATER CLOSE / AREA = 6.00

ภาพที่ 2 WATER CLOSE / AREA = 6.00

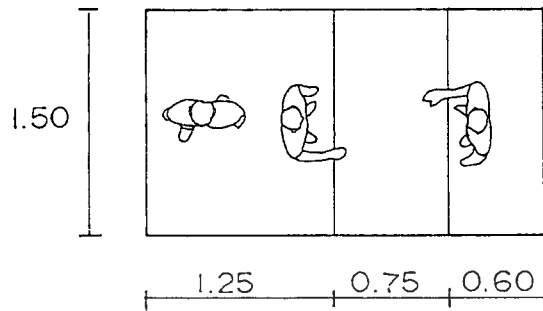
3. STANDARD SPACE / AREA = 0.64

ภาพที่ 3 STANDARD SPACE / AREA = 0.64

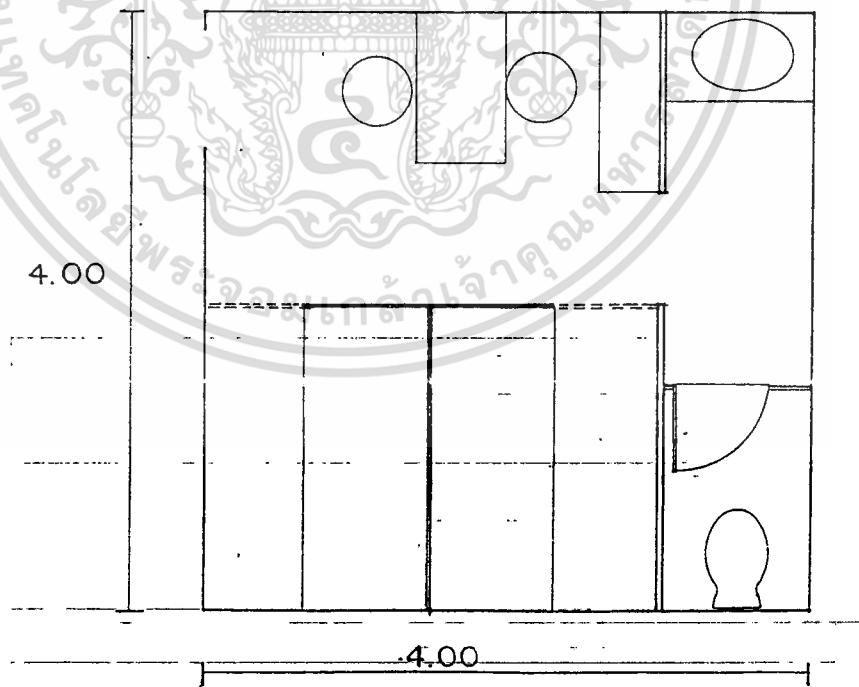
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. INFORMATION COUNTER / AREA = 3.90

ภาพที่ 4 INFORMATION COUNTER / AREA = 3.90

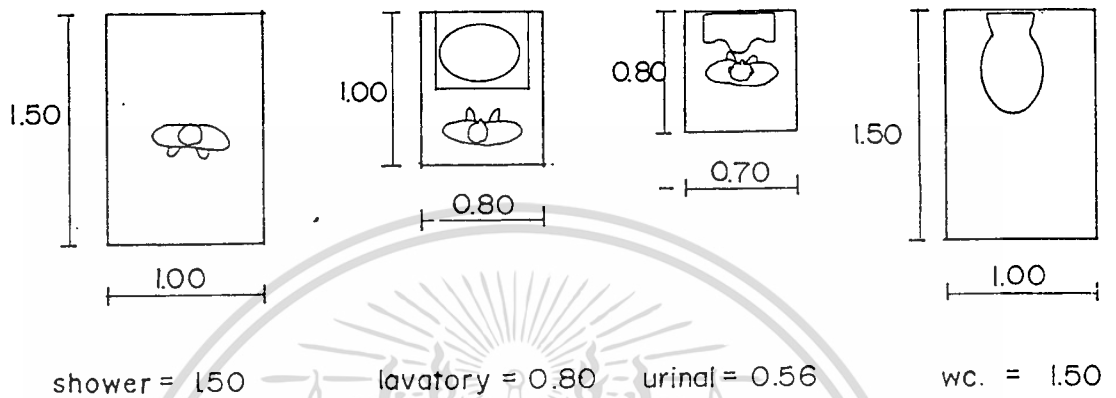
5. FIRST AID RM. / AREA = 16.00

ภาพที่ 5 FIRST AID RM. / AREA = 16.00

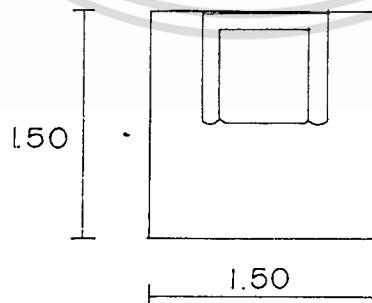
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. TOILET

ภาพที่ 6 TOILET

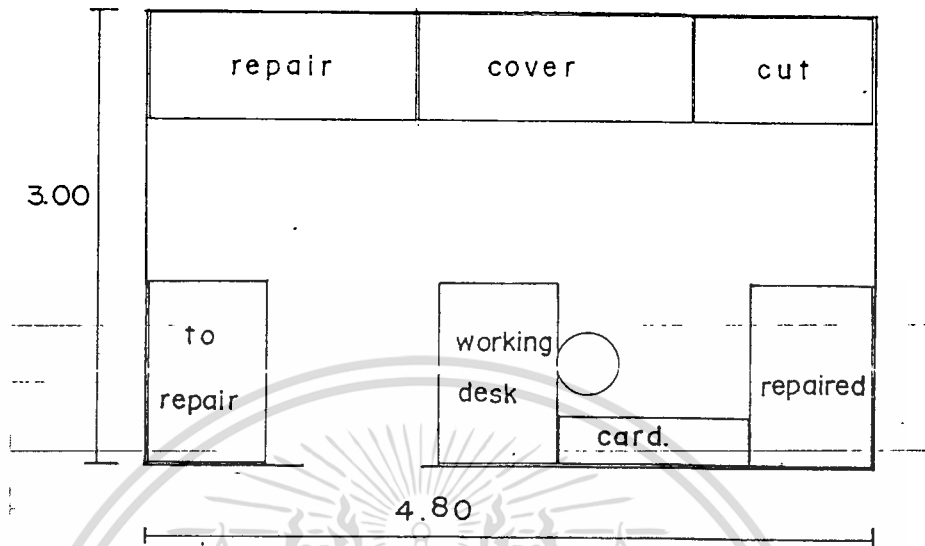
7. LIVING AREA / AREA = 2.25

ภาพที่ 7 LIVING AREA / AREA = 2.25

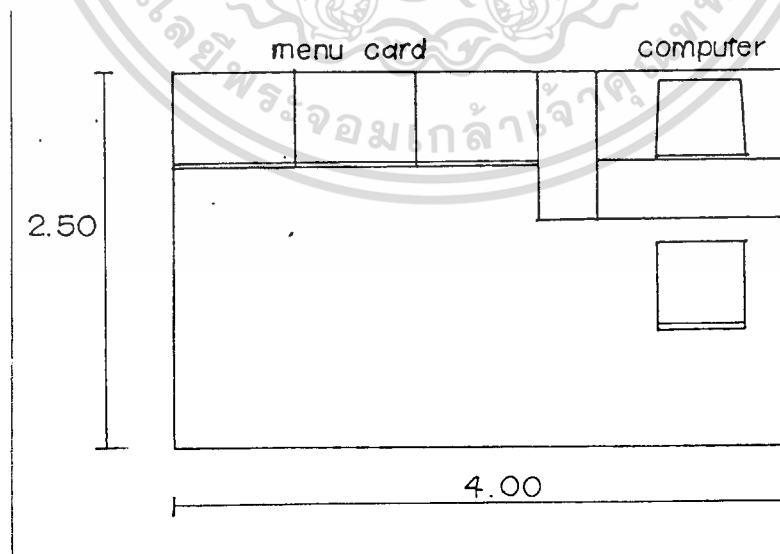
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. REPAIR RM / AREA = 14.40

ภาพที่ 8 REPAIR RM / AREA = 14.40

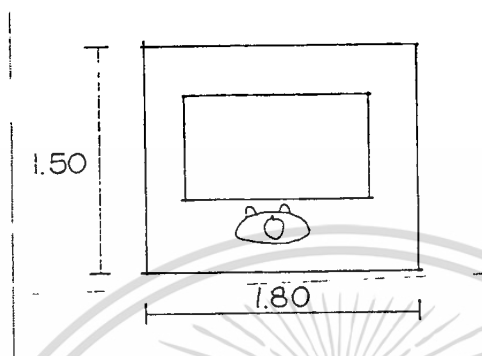
9. SEARCH BOOK AREA / AREA = 10.00

ภาพที่ 9 SEARCH BOOK AREA / AREA = 10.00

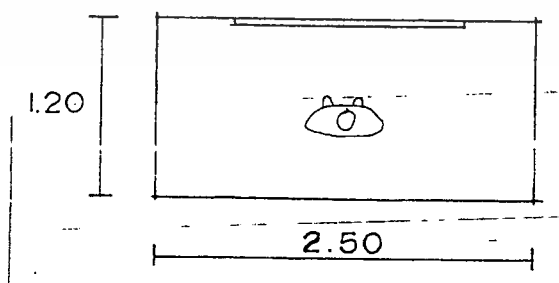
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. COPY MACHINE AREA / AREA = 2.70

ภาพที่ 10 COPY MACHINE AREA / AREA = 2.70

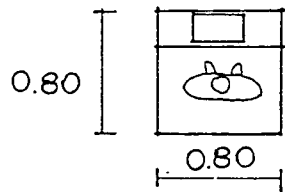
11. INFORMATION BOARD / AREA = 3.00

ภาพที่ 11 INFORMATION BOARD / AREA = 3.00

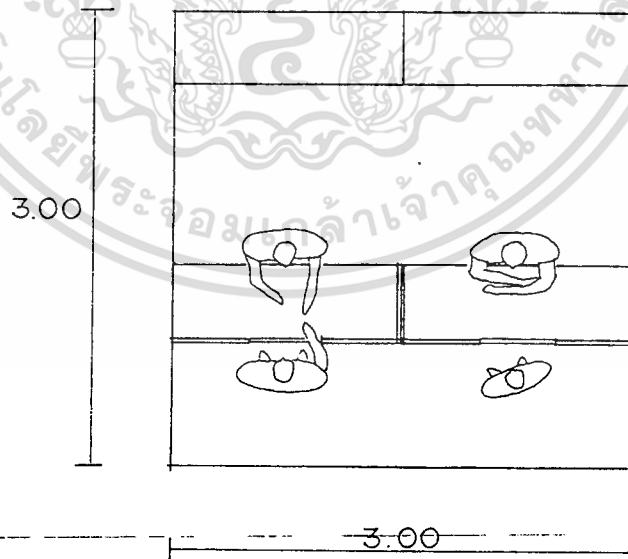
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. TELEPHONE AREA / AREA = 0.64

ภาพที่ 12 TELEPHONE AREA / AREA = 0.64

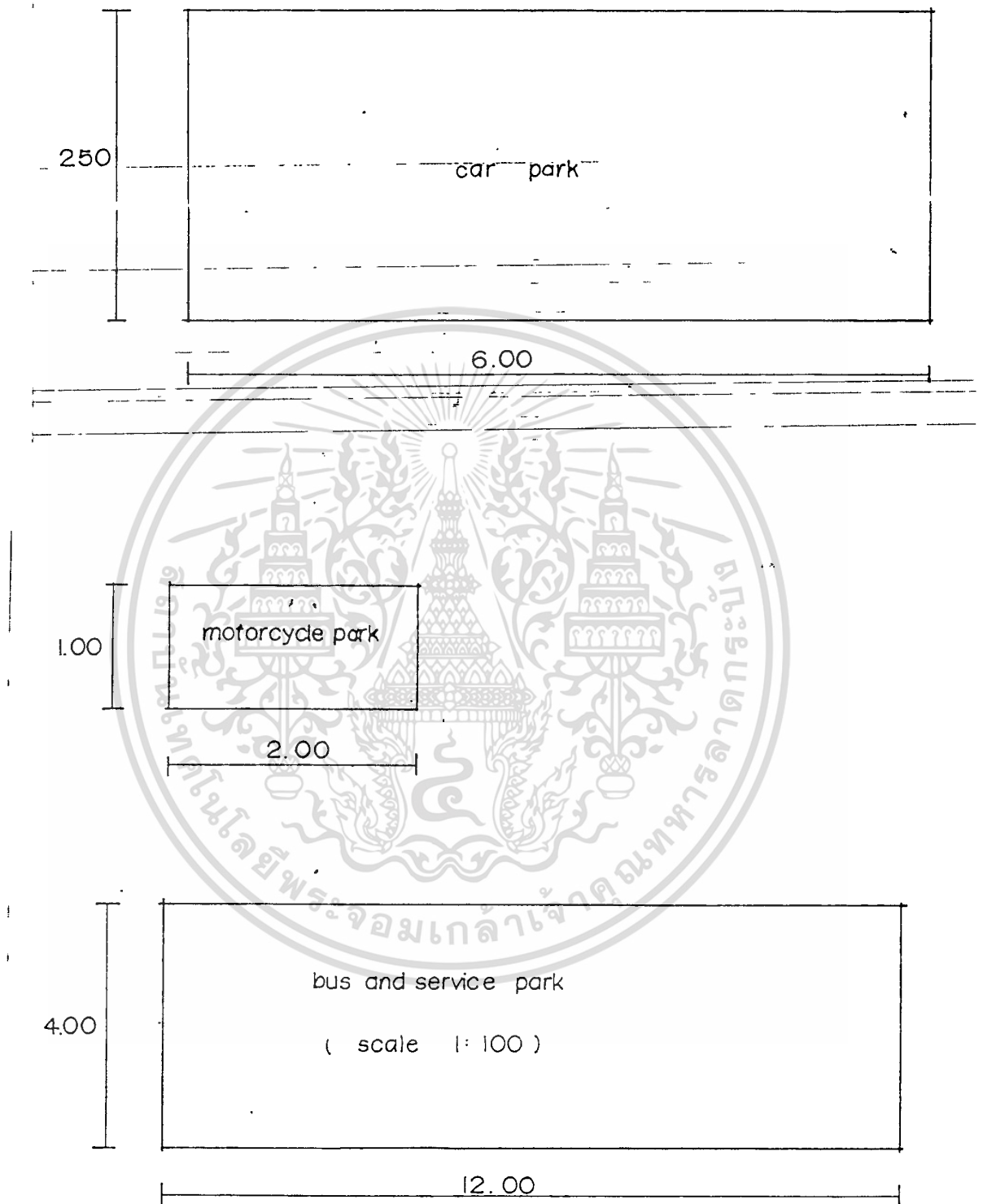
13. TICKET AREA / AREA = 9.00

ภาพที่ 13 TICKET AREA / AREA = 9.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

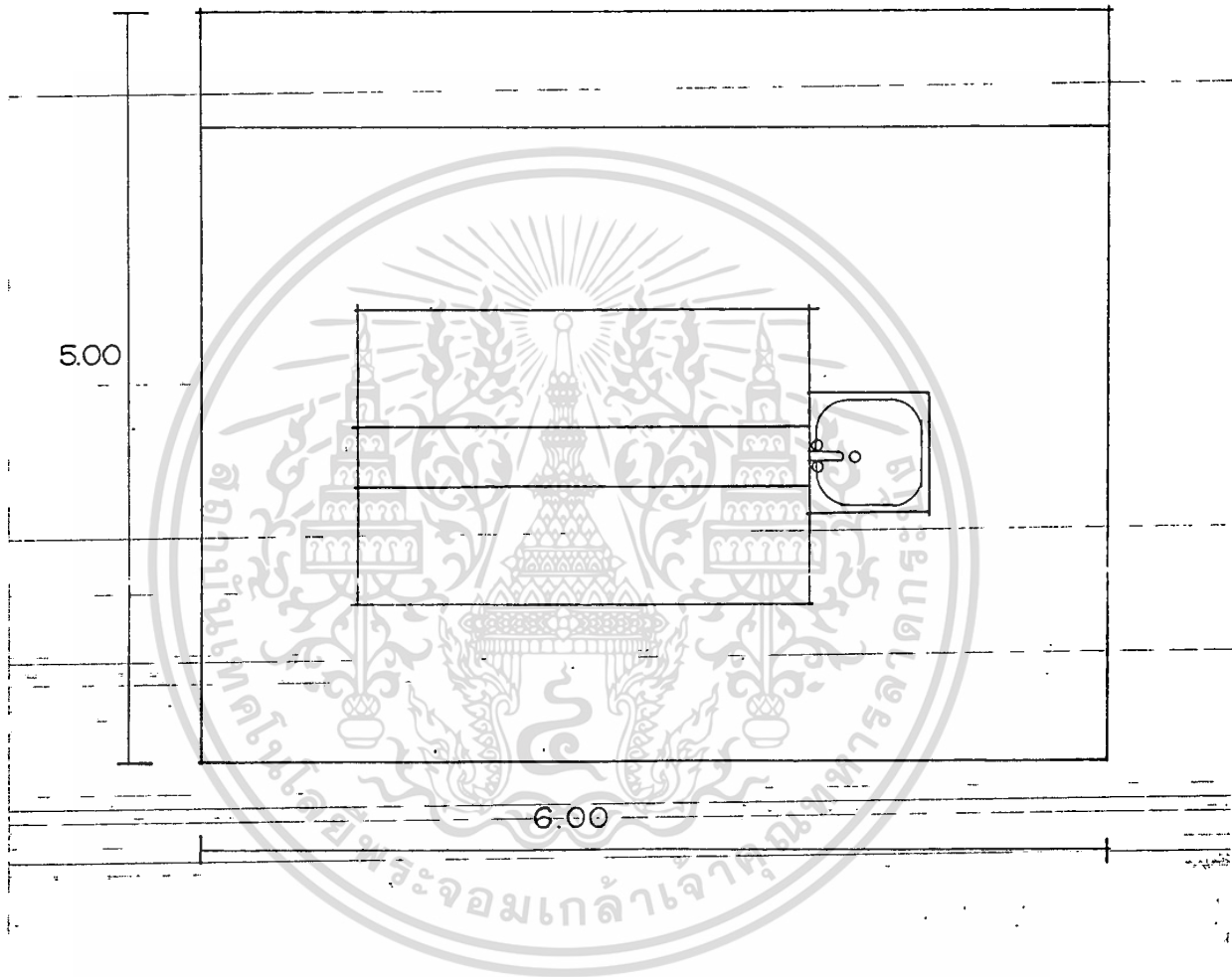
14. PARKING AREA

ภาพที่ 14 PARKING AREA

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

15. LABORATORY ROOM / AREA = 30.00

ภาพที่ 15 LABORATORY ROOM / AREA = 30.00

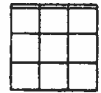
3.3.2 การวิเคราะห์พื้นที่ส่วนแสดงนิทรรศการถาวร

1. BOARD (B)

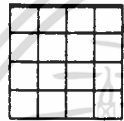

1.4

BOARD

3.2

5.8

ภาพที่ 16 BOARD (B)

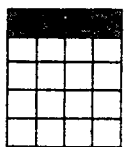
2. DIORAMA (D)

2.2

4.3

7.2

ภาพที่ 17 DIORAMA (D)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. MODEL (M)วางติดผนัง

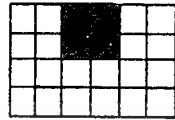

2.2

PLATE

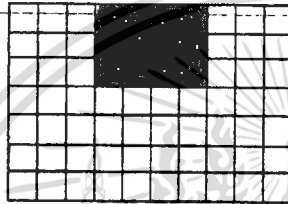
MODEL

SHELVE

8.6

วางติดผนัง

25.2

ภาพที่ 18 MODEL (M)วางติดผนัง

4. MODEL (R)วางลอยตัว

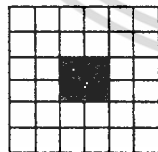

3.2

PLATE

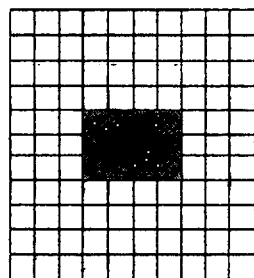
MODEL

SHELVE

13

วางลอยตัว

39.6

3.4 สรุปการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยส่วนนิทรรศการถาวร

3.4.1 พระพุทธศาสนา คืออะไร

ตารางที่ 1 แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่หัวข้อเรื่อง พระพุทธศาสนา คืออะไร

หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	วิธีการจัดแสดง				พื้นที่จัดแสดง (ตร.ม.)	อ้างอิง
	B	D	M	R		
1.1 ศาสนาคืออะไร						
1.1.1 ลักษณะของศาสนา	1.4				1.4	B1
1.1.2 ศาสนาในปัจจุบัน	1.4				1.4	B1
1.1.3 ประเภทของศาสนา	3.2				3.2	B2
1.1.4 ศาสนาต่างๆ นับถือใน ประเทศใดบ้าง	5.8			39.6	45.4	B3, R3
1.15 พระพุทธศาสนา (วิชาการ)	5.8 (2)				11.6	B3
1.2 หลักการและแนวคิดของ พระพุทธศาสนา						
1.2.1 หลักการและแนวคิดของพระ พุทธศาสนา	5.8				5.8	B3
1.2.2 การพันทุกข์ (นิพพาน)			25.2		25.2	M3
1.2.3 ทุกคนสามารถพ้นทุกข์ได้	5.8 (2)				11.6	B3
1.3 องค์ประกอบของพระพุทธ ศาสนา)						
1.3.1 พระรัตนตรัย				39.6	39.6	R3
1.3.2 พุทธบริษัท 4	5.8 (2)				11.6	B3
1.3.3 พิธีกรรมและศาสนสถาน					*	
1.4 ประโยชน์ที่พึงได้รับ						
1.4.1 ประโยชน์ในปัจจุบัน	1.4				1.4	B1
1.4.2 ประโยชน์ในอนาคต	1.4				1.4	B1
1.4.3 ประโยชน์สูงสุด(นิพพาน)	3.2				3.2	B2
ทางสัญจร 30 %					48.84	
รวม					211.64	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.2 พุทธประวัติ และพระธรรม

ตารางที่ 2 แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่หัวข้อเรื่อง พุทธประวัติ และพระธรรม

หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	วิธีการจัดแสดง				พื้นที่จัดแสดง (ตร.ม.)	อ้างอิง
	B	D	M	R		
2.1 ชาดก	3.2				3.2	B2
2.1.1 นิบาตชาดก					*	
2.1.2 ทศชาติชาดก	5.8 (2)				11.6	B3
2.1.3 มหาชาติชาดก						
2.2 พุทธประวัติ						
2.2.1 ทูเรนิทาน	5.8				5.8	B3
2.2.2 อวิทูเรนิทาน	5.8				5.8	B3
2.2.3 สันติเกนิทาน	5.8				5.8	B3
2.3 พระธรรม						
2.3.1 การสังคายนา 3 ครั้ง	5.8 (2)				11.6	B3
2.3.2 พระไตรปิฎก				13	13	R2
ทางสัญจร 30%					17.04	
รวม					73.84	

3.4.3 การเกิดงานพุทธศิลปะ

ตารางที่ 3 แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่หัวข้อเรื่อง การเกิดงานพุทธศิลปะ

หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	วิธีการจัดแสดง				พื้นที่จัดแสดง (ตร.ม.)	อ้างอิง
	B	D	M	R		
3.1 พุทธเจดีย์				39.6	39.6	R3
3.1.1 ธาตุเจดีย์	3.2				3.2	B2
3.1.2 บริโภคเจดีย์	1.4 (4)				4.8	B1
3.1.3 ธรรมเจดีย์		4.3			4.3	D2
3.1.4 อุเทสิกเจดีย์			8.6		8.6	M2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ) แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่หัวข้อเรื่อง การเกิดงานพุทธศิลปะ

หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	วิธีการจัดแสดง				พื้นที่จัดแสดง (ตร.ม.)	อ้างอิง
	B	D	M	R		
3.2 พุทธศิลปะในอินเดีย						
3.2.1 สถาปัตยกรรม	5.8			39.6	45.4	B3, R3
3.2.2 ประติมากรรม	3.2		8.6		40.6	B2, M2
3.2.3 จิตรกรรม	3.2				3.2	B2
ทางสัญจร 30%					44.91	
รวม					194.61	

3.4.4 พุทธศิลปะในประเทศไทย

ตารางที่ 4 แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่หัวข้อเรื่อง พุทธศิลปะในประเทศไทย

หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	วิธีการจัดแสดง				พื้นที่จัดแสดง (ตร.ม.)	อ้างอิง
	B	D	M	R		
4.1 วิวัฒนาการสร้างงานพุทธศิลปะในประเทศไทย						
4.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างอินเดียและสุวรรณภูมิ	3.2			39.6	42.8	B2, R3
4.1.2 การรับพระพุทธรูปศาสนาสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช	3.2				3.2	B2
4.1.3 พัฒนาการของรัฐในสุวรรณภูมิ	5.8				5.8	B3
4.2 ทวารวดี						
4.2.1 พระพุทธรูปศาสนา (เถรวาท)	3.2			39.6	42.8	B2, R3
4.2.2 ศิลปะทวารวดี	3.2 (4)			39.6	52.4	B2, R3
4.2.3 การแพร่หลายศิลปะทวารวดี	5.8				5.8	B3
4.3 ศรีวิชัย						
4.3.1 พระพุทธรูปศาสนา (มหายาน)	3.2 (2)			3.2	9.6	B2
4.3.2 พระบรมธาตุไชยา				39.6	39.6	R3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ) แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่หัวข้อเรื่อง พุทธศิลปะในประเทศไทย

หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	วิธีการจัดแสดง				พื้นที่จัดแสดง (ตร.ม.)	อ้างอิง
	B	D	M	R		
4.4 ลพบุรี						
4.4.1 การรับอิทธิพลทางศาสนา และศิลปะจากเขมร	3.2 (4)			3.2	6.4	B2, R1
4.4.2 การแพร่หลายศิลปะลพบุรี	5.8				5.8	B3
4.4.3 ปราสาทหินพิมาย	3.2 (4)			39.6	42.8	B2, R3
4.5 ล้านนา						
4.5.1 การรับอิทธิพลทางศาสนา และศิลปะจากพุกาม หรือญ ชัย และสุโขทัย	3.2				3.2	B2
4.5.2 วรรณกรรมทางพระพุทธ ศาสนา	3.2				3.2	B2
4.5.3 คติการสร้างสถูปเป็นศูนย์ กลางวัดและบนที่สูง	5.8			39.6	45.4	B3, R3
4.5.4 วัดพระธาตุลำปางหลวง					*	
4.6 สุโขทัย						
4.6.1 การรับอิทธิพลทางความเชื่อ และศิลปะจากอาณาจักร รอบข้าง นำไปสู่การเกิดรัฐ สุโขทัย	3.2			13	46.2	B2, R2
4.6.2 การรับพระพุทธศาสนาจาก ลังกา	3.2			13	46.2	B2, R2
4.6.3 วรรณกรรมทางพระพุทธ ศาสนา	3.2				3.2	B2
4.6.4 สถาปัตยกรรม	3.2			39.6	42.8	B2, R3
4.6.5 จิตรกรรม		4.3			4.3	D2
4.6.6 ประติมากรรม	3.2		8.6		11.8	B2, M2
4.6.7 วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จ.พิษณุโลก					*	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานที่ออกจากรายงานเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ) แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่หัวข้อเรื่อง พุทธศิลปะในประเทศไทย

หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	วิธีการจัดแสดง				พื้นที่จัดแสดง (ตร.ม.)	อ้างอิง
	B	D	M	R		
4.7 อุ้ทอง						
4.7.1 ลักษณะศิลปกรรมฯ	3.2 (2)			39.6	46	B2, R3
4.7.2 สถาปัตยกรรม	1.4				1.4	B1
4.7.3 ประติมากรรม	1.4		25.2		26.6	B1, M3
4.7.4 พระประธานภายในพระ อุโบสถวัดไผ่ จ.ลพบุรี					*	
4.8 อัญชยา						
4.8.1 การสืบเนื่องทางความเชื่อ และศิลปะตามแบบสมัย อุ้ทอง และลพบุรี	3.2				3.2	B2
4.8.2 การรับอิทธิพลทางศิลปะจาก สุโขทัย	1.4				1.4	B1
4.8.3 ศูนย์กลางอาณาจักร และ ศาสนจักร	5.8			39.6	45.4	B3, R3
4.8.4 วรรณกรรมทางพระพุทธ ศาสนา	3.2				3.2	B2
4.8.5 ประเพณีไหว้พระพุทธรบาท	1.4				1.4	B1
4.8.6 การรับอิทธิพลทางความเชื่อ และศิลปะจากเขมร	1.4				1.4	B1
4.8.7 การวางผังอาคารภายใน พุทธสถาน	3.2				3.2	B2
4.8.8 วัดหน้าพระเมรุ					*	
4.8.9 จิตรกรรม	5.8				5.8	B3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ) แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่หัวข้อเรื่อง พุทธศิลปะในประเทศไทย

หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	วิธีการจัดแสดง				พื้นที่จัดแสดง (ตร.ม.)	อ้างอิง
	B	D	M	R		
4.9 รัตนโกสินทร์						
4.9.1 การสถาปนาศูนย์กลางการปกครอง	5.8			39.6	45.4	B3, R3
4.9.2 การสังคายนาพระไตรปิฎก	3.2				3.2	B2
4.9.3 การสถาปนาศูนย์กลางพระนคร	3.2			39.6	42.8	B2, R3
4.9.4 ความรุ่งเรืองเรื่องของพระพุทธศาสนา	5.8				5.8	B3
4.9.5 วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	3.2				3.2	B2
4.9.6 การเข้ามาของอิทธิพลตะวันตก	3.2				3.2	B2
4.9.7 การกลับไปนิยมรูปแบบพุทธศิลปะสมัยอยุธยา	1.4				1.4	B1
4.9.8 การอธิบายพระพุทธศาสนาให้สอดคล้องกับวิทยาศาสตร์	1.4				1.4	B1
4.9.9 การเกิดมหาวิทยาลัยของพระสงฆ์	3.2				3.2	B2
4.9.10 พุทธสถานสมัยใหม่	3.2			13	16.2	B2, R2
4.9.11 การฉลองกิ่งพุทธกาล	5.8			39.6	45.4	B3, R3
ทางสัญจร 30%					232.05	
รวม					1005.55	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.5 พุทธศิลป์กับวิถีชีวิต

ตารางที่ 5 แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่หัวข้อเรื่อง พุทธศิลป์กับวิถีชีวิต

หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	วิธีการจัดแสดง				พื้นที่จัดแสดง (ตร.ม.)	อ้างอิง
	B	D	M	R		
5.1 พระพุทธศาสนากับสังคม ไทยในอดีต						
5.1.1 ศูนย์กลางทางความเชื่อ	3.2			39.6	42.8	B2, R3
5.1.2 ศูนย์กลางทางการศึกษา	3.2				3.2	B2
5.1.3 ศูนย์กลางเก็บวัสดุอุปกรณ์	3.2				3.2	B2
5.1.4 ศูนย์กลางกิจกรรม	3.2				3.2	B2
5.2 ประเพณีและพิธีกรรมทาง พระพุทธศาสนา						
5.2.1 ประเพณีชีวิต	3.2				3.2	B2
5.2.2 ประเพณีสังคม	5.8				5.8	B3
ทางสัญจร 30%					18.42	
รวม					79.82	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.6 พุทธศิลปะในอนาคต

ตารางที่ 6 แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่หัวข้อเรื่อง พุทธศิลปะในอนาคต

หัวข้อย่อยในการจัดแสดง	วิธีการจัดแสดง				พื้นที่จัดแสดง (ตร.ม.)	อ้างอิง
	B	D	M	R		
6.1 พระพุทธศาสนากับสังคม ไทยสมัยใหม่						
6.1.1 การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง	3.2			13	16.2	B2, R2
6.1.2 การเปลี่ยนแปลงทางสังคม	3.2				3.2	B2
6.1.3 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ	3.2				3.2	B2
6.1.4 การปรับเปลี่ยนบทบาทของ พระสงฆ์	3.2		8.6		11.8	B2, M2
6.2 รูปแบบงานพุทธศิลปะใน ปัจจุบัน						
6.2.1 คณะสงฆ์ที่มีศรัทธาในการ สร้างถาวรวัตถุ	3.2				3.2	B2
6.2.2 คณะสงฆ์ที่มีแนวคิดสมัย ใหม่และพึ่งตนเอง	3.2				3.2	B2
6.2.3 คณะสงฆ์ที่มุ่งช่วยเหลือ ประชาชน	3.2				3.2	B2
6.3 บทสรุป : การนำเสนอแนว คิดในการสร้างงานพุทธศิลปะ	5.8			39.6	45.4	B3, R3
ทางสัญจร 30%					26.82	
รวม					116.22	

สรุปพื้นที่ส่วนนิทรรศการถาวร

1. พระพุทธศาสนา คืออะไร	211 . 64	ตารางเมตร
2. พุทธประวัติ และพระธรรม	73 . 84	ตารางเมตร
3. การเกิดงานพุทธศิลปะ	194 . 61	ตารางเมตร
4. พุทธศิลปะในประเทศไทย	1005 . 55	ตารางเมตร
5. พุทธศิลปะกับวิถีชีวิต	79 . 82	ตารางเมตร
6. พุทธศิลปะในอนาคต	116 . 22	ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 สรุปพื้นที่ใช้สอยโครงการ

ตารางที่ 7 แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

องค์ประกอบ	จำนวนผู้ใช้		จำนวน หน่วย	พื้นที่ / หน่วย	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	เจ้าหน้าที่	ผู้รับบริการ				
1. ส่วนสำนักงาน						
1.1 ส่วนบริหาร						
-ผู้อำนวยการฯ	1	2	1	25	25	Arch.data
-รองผู้อำนวยการฯ	1	2	1	15	15	Arch.data
-เลขานุการ	1	2	1	8	8	Arch.data
-ห้องประชุม	15		1	22.5	22.5	Arch.data
-ห้องรับแขก	2	4	1	9	3	Arch.data
-ห้องน้ำ-ส้วม	3		2	6	12	Arch.data
ทางสัญจร 30%					25.65	
รวมพื้นที่ส่วนที่ 1.1					111.15	
1.2 ส่วนงานธุรการ						
-หัวหน้าส่วน	1	2	1	10	10	Arch.data
-รองหัวหน้าส่วน	1	2	1	10	10	Arch.data
-โถง	9		9	5.76	5.76	Analysis 3
-เคาน์เตอร์ติดต่อ	1	2	1	3.90	3.90	Analysis 4
-ส่วนพักคอย		4	4	9	9	Analysis 5
-ที่ทำงานธุรการ						
-งานสารบรรณ	1	2	1	8	8	Arch.data
-การเงินและบุคคล	2	2	2	12	12	Arch.data
-งานสถิติ	1	2	1	6	6	Arch.data
-งานพัสดุ	1	2	1	8	8	Arch.data
-ปฐมพยาบาล	1		1	16	16	Analysis 6
-ห้องน้ำ-ส้วม	9			15	15	Analysis 7
ทางสัญจร 30%					34.01	
รวมพื้นที่ส่วนที่ 1.2					207.75	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ) แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

องค์ประกอบ	จำนวนผู้ใช้		จำนวน หน่วย	พื้นที่ / หน่วย	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	เจ้าหน้าที่	ผู้รับบริการ				
1.3 ส่วนงานอาคาร สถานที่	7					
-หัวหน้าส่วน	1		1	15	15	Arch.data
-พวง., คนสวน, คนรถ	6		1	15	15	Analysis 5
-ห้องล็อกเกอร์	7		1	1.30	9.10	Arch.data
-ห้องน้ำ-ส้วม	7		1		15	Expection
-ทางสัญจร 30%					16.23	
รวมพื้นที่ส่วนที่ 1.3					70.33	
1.4 ส่วนงานรักษา ความปลอดภัย						
-หัวหน้าส่วน	1		1	15	15	Arch.data
-ห้องระบบความ ปลอดภัย	1		1	16	16	Expection
-พักยาม	8		8	2.25	18	Analysis 5
-ห้องล็อกเกอร์	8		1	1.30	10.40	Arch.data
-ห้องน้ำ-ส้วม	8		1	15	15	Expection
-ทางสัญจร 30%					27.32	
รวมพื้นที่ส่วนที่ 1.4					96.72	
รวมพื้นที่ส่วนที่ 1					485.95	

ตารางที่ 7 (ต่อ) แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

องค์ประกอบ	จำนวนผู้ใช้		จำนวน หน่วย	พื้นที่ / หน่วย	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	เจ้าหน้าที่	ผู้รับบริการ				
2. ส่วนบริการการศึกษา						
2.1 ส่วนสำนักงาน						
-หัวหน้าส่วน	1	2	1	25	25	Arch.data
-รองหัวหน้าส่วน	1	2	1	15	15	Arch.data
-งานเอกสาร, คอมพิวเตอร์	3	6	3	8	24	Arch.data
-เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์	1	5	1	8	8	Arch.data
-งานวิชาการ	3	2	3	8	24	Arch.data
-ห้องน้ำ-ส้วม	1		1	9	9	Expection
-ทางสัญจร 30%					31.50	
รวมพื้นที่ส่วนที่ 2.1					136.50	
2.2 ส่วนห้องสมุด						
-โถง		32	32	0.64	20.48	Arch.data
-ส่วนฝากของ			1	6	6	
-ส่วนรับคืนหนังสือ	2	2	1	5	5	Analysis 4
-ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่	3		3	8	24	Arch.data
-ส่วนเก็บหนังสือ			1	9	9	
-ส่วนซ่อมหนังสือ	1		1	18.48	18.48	Analysis 8
-ส่วนสืบ-ค้นหนังสือ			1	12	12	Analysis 9
-ส่วนถ่ายเอกสาร	1		1	2.16	2.16	Analysis1
-ส่วนอ่านหนังสือ			32	2.32	74.24	0
-ส่วนเก็บหนังสือ				32.5 เล่ม	60	Arch.data
-ส่วนบริการไสต	1				30	Arch.data
-ส่วนเก็บอุปกรณ์ไสต	1				6	Arch.data
-ห้องน้ำ-ส้วม	6				18	Arch.data
-ทางสัญจร 30%					92.27	Expection
รวมพื้นที่ส่วนที่ 2.2					399.85	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ) แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

องค์ประกอบ	จำนวนผู้ใช้		จำนวน หน่วย	พื้นที่ / หน่วย	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	เจ้าหน้าที่	ผู้รับบริการ				
2.3 ห้องประชุม						
-โถงทางเข้า		200	200	0.64	1.28	Analysis1
-ที่นั่งชม		200	200	0.90	180	Arch.data
-เวที			1	50	50	Expectation
-back stage						
-ห้องวิทยากร			1	20	20	Expectation
-บริเวณ loading			1	20	20	Expectation
-อุปกรณ์ประกอบเวที						
-ห้องเก็บอุปกรณ์			1	20	20	Expectation
-ห้องน้ำ-ส้วม			2		8	Expectation
-ห้องควบคุมระบบเวที	1		1	30	3	Arch.data
-ห้องฉายวีดีทัศน์	1		1	22	22	
-ห้องเก็บเก้าอี้			1		20	
-ห้องน้ำ-ส้วม					23.07	
-ทางสัญจร 30%					194.72	
รวมพื้นที่ส่วนที่ 2.3					843.79	
รวมพื้นที่ส่วนที่ 2					1,341.14	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ) แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

องค์ประกอบ	จำนวนผู้ใช้		จำนวน หน่วย	พื้นที่ / หน่วย	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	เจ้าหน้าที่	ผู้รับบริการ				
3. ส่วนบริการ						
สาธารณะ						
3.1 โถงทางเข้า						
-โถงกลาง	4	228	228	0.64	145.92	Arch.data
-โถงย่อย			2	64.00	128.00	Expectation
-ส่วนติดต่อสอบถาม, ร.ป.ภ.	2		1		13	Expectation
-ส่วนฝากของ			1	6	6	Analysis11
-ส่วนบอร์ดประชาสัมพันธ์			2	4.50	9	Analysis12
-ส่วนโทรศัพท์			4	0.64	2.56	Analysis13
สาธารณะ						
-ส่วนขายบัตร	1		1	9	9	Analysis14
-ส่วนขายของที่ระลึก	1		1	20	20	Expectation
-ส่วนห้องน้ำ-ส่วน ทางสัญจร 30%			1	4	4	
					99.77	
รวมพื้นที่ส่วนที่ 3.1					432.36	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ) แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

องค์ประกอบ	จำนวนผู้ใช้		จำนวน หน่วย	พื้นที่ / หน่วย	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	เจ้าหน้าที่	ผู้รับบริการ				
3.2 ร้านอาหาร						
-ส่วนรับประทานอาหาร		65	65	1.55	100.75	
อาหาร						
-ส่วนบริการขาย			20% ของครัว		5.03	
อาหาร						
-ครัว			25% ของส่วนขาย		25.18	Time saver
-ส่วนทำอาหาร			25% ของครัว		6.30	
-ส่วนเตรียมอาหาร			25% ของครัว		3.83	
-ส่วนเก็บอาหาร			6% ของครัว		1.51	
-ส่วนเก็บล้าง			10% ของครัว		2.51	
-ทางเดิน			30% ของครัว		7.55	
-ส่วนบริการครัว			65% ของครัว		16.36	
-ส่วน loading			10% ของครัว		2.51	
-ส่วนเก็บอาหารแห้ง			10% ของครัว		2.51	
-ส่วนเก็บผัก			5% ของครัว		1.25	Time saver
-ส่วนเก็บเนื้อ			5% ของครัว		1.25	
-ส่วนเก็บเครื่องดื่ม			10% ของครัว		2.51	
-ส่วนเก็บขยะ			5% ของครัว		1.25	
-ส่วนพักผ่อนพนักงาน			20% ของครัว		5.03	
-ส่วนห้องน้ำ-ส้วม			2	20	40	Analysis 6
-ทางสัญจร 30%					68.34	
รวมพื้นที่ส่วนที่ 3.2					296.14	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ) แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

องค์ประกอบ	จำนวนผู้ใช้		จำนวน หน่วย	พื้นที่ / หน่วย	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	เจ้าหน้าที่	ผู้รับบริการ				
3.3 ที่จอดรถ						
-ที่จอดรถผู้มาใช้ บริการ						
-รถบัส			4	48	192	Analysis 14
-รถยนต์			44	15	660	Analysis 14
-รถจักรยานยนต์			3	2	6	Analysis 14
-ที่จอดรถเจ้าหน้าที่						
-รถยนต์			10	15	150	Analysis 14
-ที่จอดรถบริการของ โครงการ			1	48	48	Analysis 14
-รถตู้			2	15	30	Analysis 14
ทางสัญจร 30%					313.80	
รวมพื้นที่ส่วนที่ 3.3					1359.80	
3.4 ลานกิจกรรม				350	350	
รวมพื้นที่ส่วนที่ 3					2,438.38	Expection
4. ส่วนนิทรรศการ						
-นิทรรศการถาวร						วิเคราะห์
-ทางสัญจร 30%						
-จุดพัก					-	
-นิทรรศการหมุนเวียน					-	
-ทางสัญจร 30%					-	
-นิทรรศการกลางแจ้ง					-	
-ทางสัญจร 30%					-	
รวมพื้นที่ส่วนที่ 4					1681.68	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ) แสดงสรุปการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

องค์ประกอบ	จำนวนผู้ใช้		จำนวน หน่วย	พื้นที่ / หน่วย	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	เจ้าหน้าที่	ผู้รับบริการ				
5. ส่วนงานค้นคว้า และวิจัย						
-เจ้าหน้าที่วิชาการ	2		2	8	16	Arch.data
-ห้องปฏิบัติงาน ทดลอง	6		3	64	192	Analysis 17
-ลานปฏิบัติงาน ทดลอง			1	60	60	Expection
-ห้องน้ำ-ส้วม			1	3	3	Analysis 6
-ทางสัญจร 30%					95.40	
รวมพื้นที่ส่วนที่ 5					423.40	
6. ส่วนงานเทคนิค และศิลปกรรม						
-หัวหน้าส่วน	1		1	12	12	Arch.data
-ห้องปฏิบัติงาน ศิลปกรรม	2		1	16	16	
-ห้องปฏิบัติงานซ่อม สงวน	2		1	16	16	
-ห้องเก็บอุปกรณ์			1	16	16	
-ห้องปฏิบัติงานถ่าย ภาพ	2		1	20	20	
-ส่วนปฏิบัติงานช่าง	3		1	100	100	
-ลานปฏิบัติงานช่าง			1	100	100	
-ห้องพักเจ้าหน้าที่	10		10	2.25	22.50	
-ห้องน้ำ-ส้วม			2	20	40	Analysis 6
-ทางสัญจร 30%					102.75	
รวมพื้นที่ส่วนที่ 6					445.25	
7. คลังพิพิธภัณฑ		1/5 ของนิทรรศการ			336.34	Expection

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปพื้นที่ทั้งหมดของโครงการได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ส่วนบริหาร-ดำเนินงาน	485.95	ตารางเมตร
ส่วนที่ 2 ส่วนบริการการศึกษา	1,380.14	ตารางเมตร
ส่วนที่ 3 ส่วนบริการสาธารณะ	2,438.38	ตารางเมตร
ส่วนที่ 4 ส่วนนิทรรศการ	1,681.68	ตารางเมตร
ส่วนที่ 5 ส่วนงานค้นคว้าและวิจัย	423.40	ตารางเมตร
ส่วนที่ 6 ส่วนงานเทคนิคและศิลปกรรม	445.25	ตารางเมตร
ส่วนที่ 7 คลังพิพิธภัณฑ	336.34	ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

นายตี๋เอี้ยง แซ่ปึ้ง เกิดเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2512 ที่จังหวัดสงขลา สำเร็จการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคภาคใต้ ปีการศึกษา 2529 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาเครื่องเรือนและตกแต่งภายใน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปีการศึกษา 2532 และปริญญาวิทยาศาสตร (ออกแบบศิลปประยุกต์) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปีการศึกษา 2535

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้